

การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel เพื่อส่งเสริมความสามารถ
ในการฟัง การพูด และความตระหนักรู้ในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

วรพรรณ บัวขาว

การค้นคว้าอิสระเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
กรกฎาคม 2563
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

อาจารย์ที่ปรึกษาและหัวหน้าภาควิชาการศึกษา ได้พิจารณาการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel เพื่อส่งเสริมความสามารถ ในการฟัง การพูด และความตระหนักรู้ในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น” เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยนเรศวร

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อังคณา อ่อนธานี)

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อังคณา อ่อนธานี)

หัวหน้าภาควิชาการศึกษา

กรกฎาคม 2563

ประกาศคุณูปการ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความสามารถอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อังคณา อ่อนธานี อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง จนการค้นคว้าอิสระสำเร็จสมบูรณ์ได้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิเชียร ถำรงโสทธิสกุล อาจารย์ภาควิชา การศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก นายปิติ วิทย์ การ ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิจิตร เขต 1 ดร.สมเจตน์ พันธุ์พรม ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 นางขวัญเรือน บุญมา ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม นางพะเยาว์ โพธิ์อยู่ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดหาดมูลกระบือ ที่กรุณา เสียสละเวลาสำหรับให้คำแนะนำ และแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้า จนทำให้การค้นคว้านี้สำเร็จอย่างสมบูรณ์และมีคุณค่า

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร คณะครูกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ ผู้ปกครอง และนักเรียน โรงเรียนวัดหาดมูลกระบือ จังหวัดพิจิตร ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ และอำนวยความสะดวก ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการค้นคว้าอิสระด้วยตัวเองในครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่คุณแม่वासนา บัวขาว และผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน

วรพรรณ บัวขาว

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟัง การพูด และความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ผู้ศึกษาค้นคว้า	วรพรรณ บัวขาว
ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อังคณา อ่อนธานี
ประเภทสารนิพนธ์	การค้นคว้าอิสระ กศ.ม. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2563
คำสำคัญ	หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม, ความสามารถในการฟัง การพูด, ความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตร กิจกรรมชุมนุม English for Local Travel 2) พัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel 3) เพื่อทดลองใช้ หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel โดย 3.1) เปรียบเทียบความสามารถในการฟัง การพูด ภาษาอังกฤษของผู้เรียนหลังเรียนด้วยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel กับ เกณฑ์ร้อยละ 75 3.2) เพื่อศึกษาความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และ 4) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel วิธีการดำเนินการวิจัยใช้กระบวนการวิจัย และพัฒนา (Research and Development) ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel โดยใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel และแบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตร ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel โดยใช้แบบแผนการวิจัยกลุ่มเดี่ยวทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (One-Group Pretest Posttest Design) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบทดสอบความสามารถในการฟังการพูด แบบประเมินความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม ขั้นตอนที่ 4 ศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local

Travel เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel

ผลการวิจัยพบว่า

1) ผลการศึกษาข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel ทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นสำหรับการพัฒนาหลักสูตรด้านเนื้อหา คือ เนื้อหาเกี่ยวกับวิชาภาษาอังกฤษประกอบด้วยคำศัพท์เกี่ยวกับมัคคุเทศก์ การทักทาย การบอกตำแหน่ง ทิศทาง การตอบคำถามโดยใช้คำถาม ที่ขึ้นต้นด้วย Wh- questions เนื้อหาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและวัฒนธรรม ประกอบด้วย การเป็นมัคคุเทศก์ ประวัติความเป็นมาของวัดหาดมูลกระบือ และหลวงปู่พุทธชิโนรส ประเพณีแข่งขันเรือยาว การทำข้าวเม่าพอก และการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม

2) ผลการสร้างหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel ทำให้ได้หลักสูตรที่มีองค์ประกอบ คือ 1) ความเป็นมาและความสำคัญ 2) หลักการ 3) จุดมุ่งหมาย 4) สารการเรียนรู้ 5) โครงสร้างหลักสูตร 6) แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 7) สื่อและแหล่งเรียนรู้ 8) การวัดและประเมินผล 9) บทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง มีความเหมาะสมของหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.84$, S.D. = 0.38) และเอกสารประกอบหลักสูตรที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.47)

3) ผลการทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel

3.1 คะแนนการทดสอบความสามารถในการฟังหลังเรียน สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 คะแนนการทดสอบความสามารถในการพูดหลังเรียน สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 นักเรียนมีความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก

4) ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนมีต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel ในภาพรวม นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.61)

Title	A CURRICULUM DEVELOPMENT OF ENGLISH FOR LOCAL TRAVEL CLUB TO DEVELOP LISTENING AND SPEAKING SKILLS AND THE AWARENESS OF CULTURAL HERITAGE CONSERVATION FOR SECONDARY STUDENTS
Author	Worapan Buakhaow
Advisor	Assistant Professor Dr. Angkana Onthanee
Thesis Type	Independent Study M.Ed. Program in Curriculum and Instruction Naresuan University, 2020
Keywords	Club activity curriculum, Listening and speaking ability, Awareness of cultural heritage conservation

Abstract

The purposes of this study were 1) to study necessary information for curriculum development of English for Local Travel club activity, 2) to develop English for Local Travel club activity, 3) to conduct try-out of the developed English for Local Travel club activity by 3.1) comparing English listening and speaking ability of the learners after taking English for Local Travel club activity with the 75 standard criteria, and 3.2 studying the awareness of cultural heritage conservation of lower secondary school students, and 4) to study learners' opinions towards the developed English for Local Travel club activity. The four-phase research and development were used as the research methodology with the following details.

First phase was the study of necessary information for curriculum development of English for Local Travel club activity using an interview and a questionnaire. Second phase was conducted to develop the curriculum of English for Local Travel club activity. The instruments were curriculum and handbook for development of English for Local Travel club activity, curriculum suitability assessment scale, and user handbook. Third phase was try-out using One-Group Pretest Posttest Design. The instruments included

listening-speaking ability test and awareness of cultural heritage conservation scale. Lastly, learners' opinions towards the developed English for Local Travel club activity were surveyed using One-Group Pretest Posttest Design. The research instruments were the questionnaire used to collect the respondents' opinions towards the developed English for Local Travel club activity.

The results of this study indicated as follows:

1) The study could lead to obtained necessary information for curriculum development of English for Local Travel club activity in terms of curriculum content development. The researcher obtained the content about the English course, consisting of vocabulary about a guide, greeting, giving positions and directions, answering Wh-questions as well as the content about tourism and culture, including being a tour guide, history of Wat Had Mun Krabue and Luang Phor Buddha Chinorot, Traditional Boat Race, Pounded Unripe Rice Festival, and the conservation of cultural heritage.

2) The developed curriculum of English for Local Travel club activity consisted of the following components, namely 1) background and significance, 2) principles, 3) purposes, 4) learning substances. 5) curriculum structure, 6) guidelines for learning activities, 7) media and learning resources, 8) measurement and evaluation, and 9) the role of involving personnel. The suitability of the developed curriculum was at the highest level ($\bar{X} = 4.84$, S.D. = 0.38). The suitability of handout and teaching materials was at the highest level ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.47).

3) The results of try-out revealed as follows:

3.1) Post-test score on English listening ability of the samples was higher than the set standard criteria with a statistical significance level of .05.

3.2) Post-test score on English speaking ability of the samples was higher than the set standard criteria with a statistical significance level of .05.

3.3) Overall awareness of cultural heritage conservation of the samples was at a high level.

4) The samples' opinions towards the developed English for Local Travel club activity was at a high level ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.61).

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหา.....	1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของงานวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
สมมติฐานของการวิจัย.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
การพัฒนาหลักสูตร.....	13
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	31
การท่องเที่ยวมรดกทางวัฒนธรรม.....	39
การฟังและความสามารถในการฟัง.....	46
การพูดและความสามารถในการพูด.....	63
ความตระหนักในการอนุรักษ์.....	95
แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น.....	103
การเรียนรู้ด้วยกระบวนการรับใช้สังคม (Service Learning).....	106
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	115
3 วิธีดำเนินการวิจัย	121
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟัง การพูด และ ความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น.....	121
ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel เพื่อ ส่งเสริมความสามารถในการฟัง การพูด และความตระหนักในการอนุรักษ์ มรดกทางวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.....	126

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟัง การพูดและความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.....	130
ขั้นตอนที่ 4 การศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟัง การพูด และความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.....	141
4 ผลการวิจัย.....	146
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟัง การพูด และความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.....	146
ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟัง การพูด และความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.....	155
ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟัง การพูด และความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.....	165
ตอนที่ 4 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรม ชุมนุม English for Local Travel เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟัง การพูด และความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น.....	170

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 บทสรุป.....	174
สรุปผลการวิจัย.....	175
อภิปรายผล.....	177
ข้อเสนอแนะ.....	181
บรรณานุกรม.....	183
ภาคผนวก.....	194
ประวัติผู้วิจัย.....	312

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	ลำดับชั้นของพฤติกรรมด้านจิตพิสัยของ แครทโวล และคณะ.....	100
2	แสดงการหาข้อมูลที่จำเป็นเพิ่มเติมในการสร้างหลักสูตรจากผู้ที่เกี่ยวข้อง.....	123
3	แสดงตารางการสร้างแบบวัดความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษ.....	131
4	แสดงตารางการสร้างแบบวัดความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ.....	133
5	เกณฑ์ประเมินการพูดตามแนวคิดของ David P. Harris.....	135
6	แสดงแบบแผนการทดลอง.....	140
7	แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลที่จำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel ด้านเนื้อหา.....	150
8	แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลที่จำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	152
9	แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลที่จำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel ด้านการวัดและประเมินผล.....	153
10	แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel.....	156
11	แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้หลักสูตร กิจกรรมชุมนุม English for Local Travel.....	161
12	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติของการทดสอบเปรียบเทียบเกณฑ์ร้อยละ 75 กับการทดสอบความสามารถในการฟังหลังเรียน.....	165
13	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติของการทดสอบเปรียบเทียบเกณฑ์ร้อยละ 75 กับการทดสอบความสามารถในการฟังหลังเรียน.....	166
14	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของนักเรียนหลังเรียน โดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel.....	166

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
15	แสดงผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนมีต่อการเรียนโดยหลักสูตร กิจกรรมชุมนุม English for Local Travel.....	170
16	แสดงผลการการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว จำนวน 3 ท่าน.....	204
17	แสดงผลการการสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์และครูผู้สอนรายวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 3 ท่าน.....	208
18	แสดงผลการการสัมภาษณ์บุคคลในชุมชน จำนวน 3 ท่าน.....	212
19	แสดงผลสรุปการสัมภาษณ์นักเรียน.....	215
20	แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel.....	235
21	แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel.....	265
22	แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบความสามารถใน การฟังภาษาอังกฤษ.....	276
23	แสดงผลการประเมินคุณภาพแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟัง ภาษาอังกฤษ.....	279
24	แสดงผลการประเมินคุณภาพแบบทดสอบวัดความสามารถในการพูด ภาษาอังกฤษ.....	282
25	แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของแบบประเมินความสามารถใน การพูดภาษาอังกฤษ.....	285
26	แสดงผลการหาค่าความเที่ยงของแบบวัดความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ	290
27	แสดงผลการประเมินแบบสอบถามความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทาง วัฒนธรรมของชุมชนหาดมุลกระปือ ของผู้เชี่ยวชาญ.....	295
28	แสดงผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความตระหนักในการอนุรักษ์ มรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนหาดมุลกระปือ.....	298
29	แสดงผลการประเมินแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนที่เรียนด้วยหลักสูตร กิจกรรมชุมนุม English for Local Travel ของผู้เชี่ยวชาญ.....	303

สารบัญภาพ

ภาพ		หน้า
1	อธิบายความสัมพันธ์แต่ละองค์ประกอบของหลักสูตร.....	14
2	รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของทาบา.....	18
3	รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์.....	19
4	รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของเซลเลอร์และอเล็กซานเดอร์.....	22
5	รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ โบซอง (Beauchamp).....	23
6	รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของโอลิวา.....	24
7	รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของวิชัย วงษ์ใหญ่.....	25
8	รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร.....	29
9	ขั้นตอน และกระบวนการเกิดความตระหนักรู้.....	96
10	แสดงกระบวนการศึกษาข้อมูลที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel.....	154

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าขึ้นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดคือการพัฒนาคน เพราะถือว่าคนเป็นทรัพยากรที่สำคัญอย่างยิ่ง เมื่อคนได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องเหมาะสมจะมีความรู้ความสามารถ และนำความรู้ความสามารถนั้นไปประกอบอาชีพและพัฒนาสังคมให้ดีขึ้นไปได้ การเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในศตวรรษที่ 21 เห็นได้อย่างชัดเจนทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วิทยาศาสตร์และด้านเทคโนโลยี ทำให้เกิดผลกระทบโดยตรงต่อคนไทยและผู้คนทั่วโลก ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้การขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงมีความสำคัญอย่างมากเพราะเป็นการเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนได้มีทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (ทิพรัตน์ สิทธิวงศ์, 2561) ซึ่งสิ่งจำเป็นที่เด็กและเยาวชนต้องเรียนรู้ คงนี้ไม่พ้นเรื่องของภาษา เพราะภาษาถือว่าเป็นเครื่องมือหลักที่ผู้คนใช้ในการติดต่อสื่อสารกัน จากความเจริญก้าวหน้าทางด้านต่าง ๆ ในยุคโลกาภิวัตน์ ทำให้เกิดการติดต่อสื่อสารที่ไร้พรมแดน สิ่งต่างๆ มีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็วทำให้คนทั่วโลกสามารถติดต่อสื่อสารรับส่งข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนความรู้ต่าง ๆ ได้อย่างแพร่หลาย ประเทศส่วนใหญ่ทั่วโลกมีภาษาเป็นของตัวเองและภาษาของแต่ละประเทศก็มีความแตกต่างกันออกไป ด้วยความแตกต่างทางด้านภาษาของแต่ละประเทศ ทำให้มีการกำหนดภาษาสากลขึ้น เพื่อให้คนทั่วโลกได้ใช้เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน ด้วยความสำคัญดังกล่าว ทำให้ภาษาอังกฤษเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการดำรงชีวิตของพวกเราทุกคนเป็นอย่างมาก (วิจารณ์ พาณิช, 2555) ภาษาอังกฤษไม่เพียงแต่ใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลเท่านั้นยังรวมไปถึงการติดต่อสื่อสารในระดับองค์กร การสร้างความร่วมมือ และการเจรจาต่อรอง การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างชาติก็ทั้งยังก่อให้เกิดความเข้าใจวัฒนธรรมที่แตกต่างกันของแต่ละเชื้อชาติ ทั้งนี้เนื่องจากโลกในปัจจุบันเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในสังคมของการเรียนรู้ เพราะภาษาอังกฤษถือว่าเป็นเครื่องมือในการสืบค้นหาความรู้จากแหล่งข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย การที่ผู้เรียนมีความสามารถใช้ภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดีนับว่าเป็นประโยชน์ต่อเรียนรู้เป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น การเตรียมความพร้อมให้เยาวชนไทยมีคุณภาพและศักยภาพทางด้านภาษาเพื่อโลกปัจจุบันและโลกอนาคตจึงเป็น

ภารกิจสำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการเพื่อพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษผู้เรียน (สมบัติ ศุภสิทธิ์, 2561)

กระทรวงศึกษาธิการ เล็งเห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของภาษาอังกฤษ จึงกำหนดให้มีการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในทุกระดับชั้น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารตามสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม โดยยึดแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถทางทักษะภาษาอังกฤษทั้ง 4 ด้าน คือ ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และเน้นให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาอังกฤษมากที่สุดตามสถานการณ์จริงให้สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ไม่เน้นไวยากรณ์ เน้นการสื่อความหมาย และใช้สื่อเอกสารจริง โดยให้ผู้เรียนเกิดปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้นและครูผู้สอนดังที่ อรัญญา เกื้ออนสุริยะ (2553) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในด้านทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาอังกฤษ รวมทั้งการใช้ภาษาเข้าสู่สังคมและวัฒนธรรมอย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ การจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาอังกฤษให้มากที่สุดและเพื่อให้คนไทยสามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์และความเจริญก้าวหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะการสื่อสารทั้ง 4 ทักษะนี้ ทักษะการฟังพูดภาษาอังกฤษ เป็นทักษะที่สำคัญที่สุดสำหรับนักเรียน เพราะเป็นทักษะพื้นฐานทางภาษาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการติดต่อสื่อสาร ทักษะการฟังพูดภาษาอังกฤษมีความสำคัญในการสื่อความหมาย ความรู้สึก ซึ่งแสดงออกด้วยคำพูด ทักษะการฟังเป็นทักษะแรกของการสื่อสารที่ต้องพัฒนาก่อนการพูดและการอ่านออกเสียงอย่างถูกต้องเพราะก่อนที่จะพูดภาษาใดได้ต้องฟังคำพูดในภาษานั้นให้เข้าใจก่อนจึงจะสามารถพูดได้ ขณะเดียวกันทักษะการพูดเป็นทักษะที่สำคัญในการสื่อสารเช่นกัน เพราะการพูดเป็นทักษะที่ต้องอาศัยความรู้เกี่ยวกับเสียง คำศัพท์ โครงสร้างและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา เป็นทักษะที่ต้องคำนึงถึงความคิดที่ต้องการแสดงออกมาให้ผู้อื่นเข้าใจตลอดจนการเลือกใช้สำนวนภาษาที่ถูกต้อง ใช้เวลานานในการฝึก ต้องมีแรงจูงใจและความถนัดของผู้เรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ สุมิตรา อังวัฒนกุล (2554, หน้า 15) ที่กล่าวไว้ว่า การสอนภาษาอังกฤษควรให้นักเรียนเกิดทักษะการฟังก่อนทักษะอื่นๆ ทักษะการฟังเป็นทักษะที่มนุษย์ใช้มากที่สุด และเป็นทักษะแรกที่มนุษย์ใช้ในการเรียนรู้ภาษาจนสามารถสื่อสารกับบุคคลอื่น ๆ ได้ การฟังที่ดีจะช่วยให้ผู้ฟังสามารถรวบรวมข้อเท็จจริงต่าง ๆ ซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจที่ดีและถูกต้อง ช่วยให้ผู้ฟังได้รับประโยชน์จากผู้พูด เช่น ประสบการณ์ ความรู้ความคิด

และความรู้สึกรู้สีกของผู้พูดและสอดคล้องกับแนวคิดของ กุศยา แสงเดช (2554) ซึ่งกล่าวว่า ทักษะการฟังพูด เป็นทักษะที่สำคัญที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ทักษะการอ่าน และการเขียนต่อไปได้

สถานการณ์ปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ จากผลการการวัดและประเมินผลเพื่อดูความสามารถทางภาษาอังกฤษของผู้เรียนสะท้อนให้เห็นว่าการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจากอดีตจนถึงปัจจุบันไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร โดยพิจารณาได้จากสถิติการทดสอบระดับชาติ ได้แก่ สถิติผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Education Test: O-NET) ทั้ง 3 ระดับ ประกอบด้วยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า รายวิชาภาษาอังกฤษมีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน เมื่อได้เปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาอังกฤษย้อนหลัง 3 ปี คือ ปี 2558 - 2560 โดยปีการศึกษา 2558 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนภาษาอังกฤษโดยเฉลี่ย 43.31 คะแนน 34.59 คะแนน และ 36.34 คะแนน (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ องค์การมหาชน, 2558) ปีการศึกษา 2559 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนภาษาอังกฤษโดยเฉลี่ย 30.54 คะแนน 31.80 คะแนน และ 30.45 คะแนน (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ องค์การมหาชน, 2559) และปีการศึกษา 2560 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนภาษาอังกฤษโดยเฉลี่ย 24.98 คะแนน 27.76 คะแนน และ 28.31 คะแนน (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ องค์การมหาชน, 2560) ดังนั้นเมื่อเทียบคะแนนทั้ง 3 ระดับ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า 3 ปีซ้อนหลังผลคะแนนภาษาอังกฤษของนักเรียนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานและไม่ถึง 50 คะแนน เมื่อพิจารณาผลคะแนนการสอบวัดผลและประเมินผลทักษะทางภาษาที่กล่าวมาข้างต้นพบว่า นักเรียนไทยยังมีปัญหาทางด้านภาษาอังกฤษทั้ง 4 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่านและทักษะการเขียน จึงส่งผลให้เด็กไทยส่วนมากไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้ สอดคล้องกับผลจากการศึกษาที่ พบว่า การที่เด็กไม่สามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้เกิดจากการมีปัญหาทางด้านทักษะการฟัง และการพูด กล่าวคือ หากผู้พูดไม่สามารถเข้าใจในสิ่งที่ฟังได้ก็ไม่สามารถมีปฏิริยาโต้ตอบกลับไปได้ (Rivers & Temperley, 1978)

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาความสามารถด้านการฟัง การพูดภาษาอังกฤษของนักเรียน จึงได้ทำการศึกษาหลักสูตรมาตรฐานตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการฟังพูดภาษาอังกฤษ ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ในหลักสูตรได้มีการบรรจุเนื้อหา เน้นการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) แต่การจัดการเรียนการสอนยังไม่สามารถทำให้ผู้เรียนมีทักษะการฟัง การพูด ภาษาอังกฤษได้ในระดับดี และไม่สามารถสื่อสารในชีวิตประจำวันได้

ผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel ขึ้นมาใหม่ เนื่องจากผู้วิจัยต้องการออกแบบจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ วิธีการจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชนหาดมุลกระบือ อีกทั้งกิจกรรมชุมนุมเป็นการจัดกิจกรรมที่ยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญ คือให้ความสำคัญกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียน และกิจกรรมชุมนุมสามารถบูรณาการองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องส่งเสริมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้มีความกว้างขวางลึกซึ้ง ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพที่มีในตนเองอย่างเต็มที่ (กฤษณ์วงศ์ เตชะสิริสุขสกุล, 2560) และที่สำคัญการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านเรื่องราวที่ผู้เรียนคุ้นเคยและเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้เรียนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ และสามารถพัฒนาความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษได้ดีมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีจุดมุ่งหมายส่งเสริมความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน เนื่องด้วยสภาพแวดล้อมและบริบทของชุมชนหาดมุลกระบือที่สามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวมรดกทางวัฒนธรรมได้ และในปีพ.ศ. 2562 วัดหาดมุลกระบือได้รับคัดเลือกจากสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด พิจิตร ให้เป็นชุมชนคุณธรรมต้นแบบ และในปีเดียวกัน กระทรวงวัฒนธรรม (พิไล จิโรศิริ, 2562) ได้ให้แนวทางในการพัฒนาชุมชนหาดมุลกระบือให้กลายเป็นชุมชนท่องเที่ยวมรดกทางวัฒนธรรม ชมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวให้ ชาวไทยและชาวต่างชาติได้มาเยี่ยมชม และเป็นการสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน จึงได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel ให้นักเรียนได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติจริงในใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารกับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเพื่อเผยแพร่วัฒนธรรมประเพณีที่ดีงามของชุมชน

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel เพื่อพัฒนาความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษและส่งเสริมความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel
2. เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel
3. เพื่อทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟัง การพูด และความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
 - 3.1 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของผู้เรียนหลังเรียนด้วยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel กับ เกณฑ์ร้อยละ 75
 - 3.2 เพื่อศึกษาความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel

ขอบเขตของงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน โดยกำหนดขอบเขตในแต่ละขั้นตอนออกเป็น 3 ด้าน คือ ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล ขอบเขตด้านเนื้อหา ขอบเขตด้านตัวแปร มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

1. ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว	จำนวน 3 คน
2. ศึกษานิเทศก์และครูผู้สอนรายวิชาภาษาอังกฤษ	จำนวน 3 คน
3. บุคคลในชุมชนหาข้อมูลกระป๋อง	จำนวน 3 คน
4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	จำนวน 30 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. เนื้อหาสาระการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 3 หัวข้อย่อย ได้แก่ สถานที่ที่น่าสนใจของชุมชน (Attractive Place) ประเพณีวัฒนธรรมของชุมชน (Culture) และอาหารประจำท้องถิ่น (Local Food)

2. แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟังและการพูด ได้แก่ ด้านภาษาอังกฤษ และด้านการท่องเที่ยว

3. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ความสามารถในการฟังและการพูด
ขอบเขตด้านตัวแปร

ข้อมูลที่เป็น ได้แก่ เนื้อหาสาระ แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลที่ได้จากการตอบแบบสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว ศึกษานิเทศก์และครูผู้สอนรายวิชาภาษาอังกฤษ บุคคลในชุมชนหาข้อมูลกระป๋อง และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและหาคุณภาพของหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตร โดยผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญดังนี้

1. ผู้เชี่ยวชาญเป็นอาจารย์สอนในสถาบันอุดมศึกษาและสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก ด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 1 คน

2. ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน

3. ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนวิชาภาษาอังกฤษ วิทยฐานะชำนาญการขึ้นไป ที่ความรู้และประสบการณ์สอนไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 2 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. ความเหมาะสมของหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel ประกอบด้วย ความเป็นมาและความสำคัญ หลักการ จุดมุ่งหมาย สาระการเรียนรู้ โครงสร้างหลักสูตร แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดประเมินผล และบทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยเนื้อหาที่ใช้สำหรับสร้างหลักสูตรได้มาจากการศึกษาข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตรจากขั้นตอนที่ 1

2. ความเหมาะสมของคู่มือการใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel ประกอบด้วย คำแนะนำการใช้คู่มือการจัดกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel โครงสร้างหลักสูตร และแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้

ขอบเขตด้านตัวแปร

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตร
กิจกรรมชุมนุม English for Local Travel

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel
เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟัง การพูดและความตระหนักรู้ในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดหาดมูลกระบือ ที่สมัคร
เข้าร่วมในหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel จำนวน 25 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel ซึ่งมีเนื้อหาสาระการเรียนรู้
เรียนรู้ของหลักสูตรดังต่อไปนี้

1. ปฐมนิเทศ (Orientation) แนะนำชุมนุม English for Local Travel
2. Junior Guide ได้แก่ คำศัพท์เกี่ยวกับมัคคุเทศก์ การตอบคำถามโดยใช้
คำถามที่ขึ้นต้นด้วย Wh- questions
3. Language Preparation ได้แก่ คำศัพท์ จำนวนการทักทาย การกล่าว
ลา การแนะนำตนเอง และดำเนินการบริการสังคม
4. Visiting a Had MunKrabua Temple ได้แก่ คำศัพท์ จำนวนเกี่ยวกับการ
การบอกตำแหน่ง ที่ตั้ง และการถามทิศทาง
5. The Annual Long Boat Race Tradition ได้แก่ คำศัพท์เกี่ยวกับ
ช่วงเวลา การใช้บุพบท Preposition of time และข้อมูลเกี่ยวกับประเพณีแข่งขันเรือยาว
6. Local Food ได้แก่ คำศัพท์เกี่ยวกับการบอกลำดับขั้นตอน การ
เรียงลำดับกริยาวิเศษณ์ และการนำความรู้เรื่องการบอกขั้นตอนวิธีการทำข้าวเม่าพอก มา
ช่วยเหลือหรือให้บริการแก่กลุ่มแม่บ้านของชุมชนหาดมูลกระบือ
7. English on Tour ได้แก่ การเป็นมัคคุเทศก์ในการนำนักท่องเที่ยวเที่ยว
ชมแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ความสำคัญของการเป็นมัคคุเทศก์ในชุมชนว่าเป็นการอนุรักษ์มรดก
ทางวัฒนธรรม

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel

ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการฟัง การพูด และความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม

ขั้นตอนที่ 4 การศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟัง การพูดและความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดหาดมูลกระบือ ที่สมัครเข้าร่วมในหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel จำนวน 25 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel ในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ด้านเนื้อหาสาระ
2. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้
3. ด้านการวัดและประเมินผล
4. ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้
5. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ

ขอบเขตด้านตัวแปร

ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel** หมายถึง มวลประสบการณ์ที่ออกแบบวางแผนการเรียนรู้ประกอบด้วยแนวทางการจัดการเรียนรู้ 2 ประการได้แก่ การเรียนรู้แบบการให้บริการสังคมและการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับใช้เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาความสามารถในการฟัง การพูด ภาษาอังกฤษ ตลอดจนเกิดความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม ซึ่งมีองค์ประกอบ ได้แก่ ความเป็นมาและ

ความสำคัญ หลักการ จุดมุ่งหมาย สารระการเรียนรู้ โครงสร้างหลักสูตร แนวการจัดการจัดการเรียนรู้อื่นๆ สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดประเมินผล และบทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

2. การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel หมายถึง กระบวนการสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ โดยบูรณาการเนื้อหาเรื่อง การฟังและการพูดภาษาอังกฤษ การตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม เข้าด้วยกันและจัดในรูปแบบของกิจกรรมชุมนุม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตามขั้นตอนกระบวนการพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการใช้หลักสูตร

3. ความเหมาะสมของหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel หมายถึง ผลที่ได้จากการตรวจสอบคุณภาพซึ่งพิจารณาจากองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel ด้วยแบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตรแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพจำนวน 5 ท่าน ซึ่งการตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel ประกอบด้วย ความเป็นมาและความสำคัญ หลักการ จุดมุ่งหมาย สารระการเรียนรู้ โครงสร้างหลักสูตร แนวการจัดการจัดการเรียนรู้อื่นๆ สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และบทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

2. คู่มือการใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel ประกอบด้วย คำแนะนำการใช้คู่มือการจัดการจัดการกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel โครงสร้างหลักสูตร และแผนการจัดการจัดการเรียนรู้อื่นๆ

4. ความสามารถในการฟัง หมายถึง ความสามารถในการรับรู้ข้อมูลผ่านเสียงภาษาอังกฤษที่ได้ยิน ประกอบด้วย ความสามารถในการแยกแยะความแตกต่างของคำหรือประโยคที่ได้ยิน ความสามารถในการเข้าใจความหมายของคำหรือประโยค ความสามารถในการเลือกคำศัพท์ ประโยค รวมถึงไวยากรณ์ต่าง ๆ ความสามารถในการเข้าใจคำสั่ง คำแนะนำ คำอธิบาย รวมถึงการเข้าใจความหมายของข้อความที่มีคำศัพท์ใหม่โดยการคาดเดาความหมายจากความรู้เดิม และความสามารถในการเข้าใจความหมายทางตรง และทางอ้อมรวมทั้งการเข้าใจ

อารมณ์และน้ำเสียงของผู้พูด ซึ่งความสามารถในการฟังจะแสดงผลตามคะแนนของนักเรียนที่ได้รับหลังเรียนด้วยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel โดยแบบวัดความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

5. ความสามารถในการพูด หมายถึง ความสามารถในการพูดนำเสนอข้อมูล ประกอบด้วย ความสามารถในการออกเสียงคำศัพท์หรือประโยคได้อย่างชัดเจน ความสามารถในการเลือกคำศัพท์หรือประโยคได้อย่างถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ ความสามารถในการพูดคล้องต่อเนื่องไม่ติดขัด และความสามารถในการพูดให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจ ซึ่งความสามารถในการพูดจะแสดงผลตามคะแนนของนักเรียนที่ได้รับหลังเรียนด้วยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel โดยแบบวัดความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเป็นการพูดนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวมรดกทางวัฒนธรรมไว้ 3 ประเด็น คือ สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ อาหารท้องถิ่น และประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น

6. ความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม หมายถึง ความสำนึกของบุคคลต่อการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม ความรู้สึกเชิงบวกต่อการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม และความประพฤติตนแสดงถึงพฤติกรรมการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน โดยใช้แบบวัดความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ท จำนวน 19 ข้อ

7. ความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนด้วยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel หมายถึง ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel ซึ่งแบ่งประเด็นข้อคำถาม ได้แก่ ด้านเนื้อหาสาระ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ท

สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนมีความสามารถในการฟัง และการพูดภาษาอังกฤษหลังเรียนด้วยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel สูงขึ้นกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟัง การพูด และความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ประกอบการแนวทางการศึกษาวิจัย ดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาหลักสูตร

- 1.1 ความหมายของหลักสูตร
- 1.2 องค์ประกอบของหลักสูตร
- 1.3 ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร
- 1.4 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร

2. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

- 2.1 หลักการของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 2.2 ประเภทของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 2.3 แนวการจัดกิจกรรมของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 2.4 ขอบข่ายการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 2.5 ความหมายของกิจกรรมชุมนุม
- 2.6 วัตถุประสงค์ของกิจกรรมชุมนุม
- 2.7 ขอบข่ายของกิจกรรมชุมนุม
- 2.8 แนวการจัดกิจกรรมชุมนุม
- 2.9 บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้อง
- 2.10 เงื่อนไขกิจกรรมชุมนุม
- 2.11 การประเมินกิจกรรมชุมนุม

3. การท่องเที่ยวมรดกทางวัฒนธรรม

- 3.1 ความหมายของการท่องเที่ยว
- 3.2 องค์ประกอบของการท่องเที่ยว
- 3.3 ความหมายของนักท่องเที่ยว

3.4 ความหมายของมรดกทางวัฒนธรรม

3.5 ประเภทของมรดกทางวัฒนธรรม

4. การฟังและความสามารถในการฟัง

4.1 ความหมายของการฟังและความสามารถในการฟัง

4.2 ความสำคัญของการฟัง

4.3 องค์ประกอบในการฟัง

4.4 การพัฒนาการฟัง

4.5 จุดมุ่งหมายของการฟัง

4.6 ระดับของการฟัง

4.7 กิจกรรมการสอนฟัง

4.8 การทดสอบความสามารถในการฟัง

5. การพูดและความสามารถในการพูด

5.1 ความหมายของการพูดและความสามารถในการพูด

5.2 ความสำคัญของทักษะการพูด

5.3 องค์ประกอบของการพูดและความสามารถในการสื่อสาร

5.4 การจัดกิจกรรมการสอนทักษะการพูด

5.5 ขั้นตอนการสอนทักษะการพูด

5.6 วิธีการทดสอบและเกณฑ์ประเมินความสามารถด้านการพูด

6. ความตระหนักรู้ในการอนุรักษ์

6.1 ความหมายของความตระหนักรู้

6.2 ปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักรู้

6.3 การวัดความตระหนักรู้

6.4 กระบวนการวัดความตระหนักรู้

6.5 ความหมายของการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม

7. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

7.1 ความหมายของความคิดเห็น

7.2 ประเภทของความคิดเห็น

7.3 การวัดความคิดเห็น

8. การเรียนรู้ด้วยกระบวนการรับใช้สังคม (Service Learning)

8.1 ความหมายของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

8.2 ลักษณะของการจัดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

8.3 ความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

8.4 ทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐานของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

8.5 หลักการของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

9.1 งานวิจัยในประเทศ

9.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. การพัฒนาหลักสูตร

1.1 ความหมายของหลักสูตร

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของคำว่าหลักสูตรไว้อย่างหลากหลายซึ่งแล้วแต่มุมมองโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

วิชย์ วงษ์ใหญ่ (2554) ให้ความหมายว่าหลักสูตร มีความหมายสองนัย ความหมายในวงแคบของหลักสูตรคือ วิชาที่สอน ส่วนความหมายในวงกว้างหลักสูตรคือ มวลประสบการณ์ทั้งหลายที่จัดให้กับผู้เรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนซึ่งเป็นทั้งทางตรงและทางอ้อม

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2561) ได้สรุปความหมายของหลักสูตรไว้ว่าหลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ทั้งหลายซึ่งเป็นแนวทางสำหรับจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียนเพื่อพัฒนาให้เขามีคุณลักษณะตามที่สังคมคาดหวังไว้

ชวลิต ชุกก่าแพง (2561) ได้สรุปความหมายของหลักสูตรว่าหมายถึงมวลประสบการณ์ทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนมีทั้งส่วนที่เป็นเอกสารหลักฐานกระบวนการที่ใช้ในการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม สื่อวัสดุต่าง ๆ ที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนไปสู่เป้าหมายที่พึงปรารถนา

ทาบา (Taba, 1962, p. 11) ให้ความหมายหลักสูตรว่า เป็นแผนสำหรับการเรียนรู้

เซเลอร์และอเล็กซานเดอร์ (Saylor and Alexander, 1974) ให้ความหมายว่าหลักสูตรหมายถึงสิ่งที่แสดงถึงความตั้งใจด้านโอกาสเพื่อการจัดบรรยากาศให้คนได้รับการศึกษาร่วมกันและสิ่งอื่น ๆ โดยมีระยะเวลาและเนื้อหาที่จัดไว้ให้อย่างแน่นอน

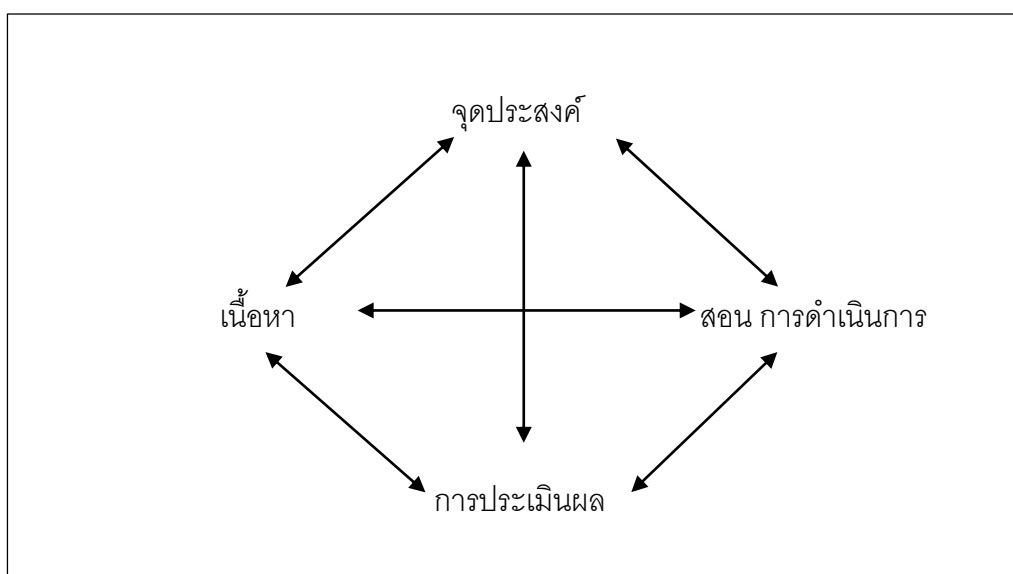
โบซอง (Beauchamp, 1981) ให้ความหมายหลักสูตรว่าเป็นแผนซึ่งประกอบด้วยประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในโรงเรียน

จากความหมายของหลักสูตรที่นักการศึกษากล่าวไว้ข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ซึ่งเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามที่สังคมคาดหวังไว้

1.2 องค์ประกอบของหลักสูตร

หลักสูตรต้องมีองค์ประกอบอย่างครบถ้วนผู้สอนจึงจะสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งองค์ประกอบของหลักสูตรที่สำคัญนักการศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ดังนี้

กาญจนา คุณารักษ์ (2558, หน้า 20-22) สรุปองค์ประกอบของหลักสูตรตามแนวคิดของ ทาบ่า (Taba, 1962, pp. 422-423) ไว้ 4 ประการคือ จุดประสงค์ เนื้อหาวิธีสอน การดำเนินการ และการประเมินผล ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีความสัมพันธ์กันดังภาพ 1 ดังนี้

ภาพ 1 อธิบายความสัมพันธ์แต่ละองค์ประกอบของหลักสูตรได้ดังนี้

1. จุดประสงค์ (Objectives) มีความสำคัญยิ่งเนื่องจากจุดประสงค์จะเป็นแนวทางของการเรียนการสอนทำให้ผู้สอนรู้ว่าจุดประสงค์อะไรบ้างในการสอน ต้องสอนเนื้อหาอะไร สอนใคร สอนทำไม และจะมีวิธีการสอนและประเมินผลอย่างไร

2. เนื้อหา (Subject matter) หมายถึง สารของความรู้และประสบการณ์ในการแสวงหาความรู้ตามศาสตร์สาขาวิชานั้นๆ เนื้อหาวิชาจะเป็นรายละเอียดของสารความรู้และประสบการณ์ดังกล่าวที่นำมาถ่ายทอดให้กับผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

3. วิธีสอนและการดำเนินการ (Methods and organization) เป็นการแปลง

จุดประสงค์และเนื้อหาของหลักสูตรไปสู่การสอนตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ โดยใช้วิธีสอนแบบต่างๆ ที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะตามจุดประสงค์ของหลักสูตร

4. การประเมินผลหลักสูตร (evaluation) เป็นการประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน โดยประเมินว่าผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะ ตามจุดประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่ โดยใช้จุดประสงค์เป็นแนวทางหรือเป็นเกณฑ์ในการประเมิน

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2561) สรุปว่าหลักสูตรต้องมีองค์ประกอบครบทั้ง 4 ส่วน คือ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา วิธีสอน และการประเมิน ซึ่งหลักสูตรจะขาดองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งไม่ได้เพราะถ้าขาดจุดประสงค์ก็จะไม่รู้ว่าจะสอนไปเพื่ออะไรถ้าขาดเนื้อหา ก็จะรู้ว่าจะนำอะไรมาสอน และถ้าขาดวิธีการสอนที่ดีก็จะทำให้ผู้เรียนไม่บรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้และถ้าขาดการประเมินผลก็จะไม่ทราบว่า การสอนดีหรือไม่ดีอย่างไร ควรจะปรับปรุงพัฒนาอะไรตรงไหน และผู้เรียนบรรลุตามจุดประสงค์หรือไม่

ชวลิต ชุกก่าแพง (2561) สรุปหลักสูตรว่ามีหลายองค์ประกอบขึ้นอยู่กับลักษณะของหลักสูตรที่สร้างขึ้นโดยมีองค์ประกอบสำคัญที่หลักสูตรทุกหลักสูตรจะต้องมีได้แก่ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตร การจัดประสบการณ์หรือกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดประเมินผล ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้จะต้องมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน

ทาบา (Taba, 1962, p. 10) ได้เสนอว่าทุกหลักสูตรไม่ว่าจะเป็นการออกแบบในลักษณะใดก็ตามจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ เกี่ยวกับองค์ประกอบหลักของหลักสูตรซึ่งมีความต่อเนื่องและสอดคล้องกันอยู่ 3 ส่วนด้วยกันได้แก่ จุดมุ่งหมายทั่วไปและจุดมุ่งหมายเฉพาะเนื้อหาสาระ ประสบการณ์การเรียนรู้ และการประเมินผล

ไทเลอร์ (Tyler, 1971, p. 1) ได้ตั้งคำถามซึ่งนำมาสรุปเป็นองค์ประกอบสำคัญของหลักสูตร 4 ประการคือ

1. จุดมุ่งหมายทางการศึกษา (educational purpose) ที่โรงเรียนต้องการให้ผู้เรียนเรียนบรรลุผล
2. ประสบการณ์ทางการศึกษา (educational experience) ที่โรงเรียนจะจัดประสบการณ์อะไรบ้างที่จะให้ผู้เรียนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้
3. วิธีการจัดประสบการณ์ (Organization of educational experience) โรงเรียนจะจัดประสบการณ์ให้มีประสิทธิภาพได้อย่างไร
4. วิธีการประเมิน (determination of What to evaluate) เพื่อตรวจสอบจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้และจะทราบได้อย่างไรว่าผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายนั้น ๆ แล้ว

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของหลักสูตรมีหลายองค์ประกอบแต่องค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา วิธีสอน และการประเมิน องค์ประกอบเหล่านี้จะต้องมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน

1.3 ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร

นักการศึกษาไทยและต่างประเทศได้ให้ความหมายคำว่า “การพัฒนาหลักสูตร” ไว้ดังนี้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554, หน้า 10) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรไว้ว่า หมายถึง การพยายามวางโครงการที่จะช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ตรงตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ หรือการพัฒนาหลักสูตรและการสอน คือ ระบบโครงสร้างของการจัดโปรแกรมการสอน การกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การปรับปรุงตำราแบบเรียน คู่มือครู และสื่อการเรียนต่างๆ การวัดและการประเมินผลการใช้หลักสูตรการปรับปรุงแก้ไข และการให้การอบรมครูผู้ให้หลักสูตรให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนาหลักสูตรและการสอน รวมทั้งการบริหารและบริการหลักสูตร

กาญจนา คุณารักษ์ (2558, หน้า 334) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรว่า หมายถึง กระบวนการวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกประเภท เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามความมุ่งหมายและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ตลอดจนการวางแผนประเมินผล เพื่อให้ทราบชัดว่า พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงนั้นตรงตามความมุ่งหมายและจุดประสงค์หรือไม่ เพื่อผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องจะได้พัฒนาปรับปรุงในโอกาสต่อไป

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2561) สรุปว่าการพัฒนาหลักสูตรมีความหมายอยู่ 2 ลักษณะคือ ลักษณะแรกเป็นการพัฒนาหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น และลักษณะที่ 2 เป็นการจัดทำหลักสูตรใหม่ที่ไม่ใช่หลักสูตรเดิมอยู่ก่อนเลย ซึ่งการพัฒนาดังกล่าวจะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีตัวลักษณะที่ดีขึ้น สอดคล้องกับสภาพสังคม และบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ทาบ (Taba, 1962, p. 82) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรว่า หมายถึง การเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหลักสูตรอันเดิมให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ทั้งในด้านการวางจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาการเรียนการสอน การวัดผล ประเมินผลและอื่น ๆ ไม่บรรลุจุดมุ่งหมายใหม่ที่วางไว้

กู๊ด (Good, 1973, p. 57) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรไว้ 2 ความหมาย คือ การปรับปรุงหลักสูตร และการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรโดยการปรับปรุงหลักสูตรหมายถึง การพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้ความเหมาะสมกับโรงเรียน หรือระบบโรงเรียนจุดมุ่งหมายของการสอน หลักสูตร วิธีสอน รวมทั้งการประเมินผล โดยจัดให้มีการปรับปรุงหลักสูตรทั้งระบบติดต่อกันไป หรือปรับปรุงโปรแกรมการศึกษาให้เหมาะสม สำหรับการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร หมายถึง การดัดแปลงให้

แตกต่างออกไปจากเดิมเป็นการสร้างโอกาสทางการเรียนขึ้นใหม่ โดยการเปลี่ยนแปลงแบบหลักสูตร

เซเลอร์และอเล็กซานเดอร์ (Saylor & Alexander, 1974) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรไว้ว่า หมายถึง การจัดทำหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือเป็นการจัดทำหลักสูตรใหม่ โดยไม่มีหลักสูตรอยู่ก่อน การพัฒนาหลักสูตรหมายถึงรวมถึงการสร้างเอกสารอื่น ๆ สำหรับนักเรียนด้วย

จากความหมายของการพัฒนาหลักสูตรที่มีนักการศึกษาได้กล่าวไว้ข้างต้น สามารถสรุปความหมายของการพัฒนาหลักสูตรว่า หมายถึง การสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่หรือปรับปรุงหลักสูตรในด้านต่างๆ ได้แก่ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรม วัสดุอุปกรณ์ และการวัดประเมินผล ซึ่งการพัฒนาหลักสูตรกระทำไปเพื่อให้มีหลักสูตรที่เหมาะสมกับการณ์ปัจจุบันหรือเพื่อให้หลักสูตรมีประสิทธิภาพสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

1.4 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร

รูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรส่วนมากจะพัฒนามาจากแนวคิดของนักการศึกษาต่างประเทศ ซึ่งแต่ละรูปแบบจะมีรายละเอียดที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งที่นี้จะนำเสนอรูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรของนักการศึกษาต่างประเทศและประเทศไทยดังนี้

1. รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของนักการศึกษาต่างประเทศ

1.1 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของทาบา (Taba)

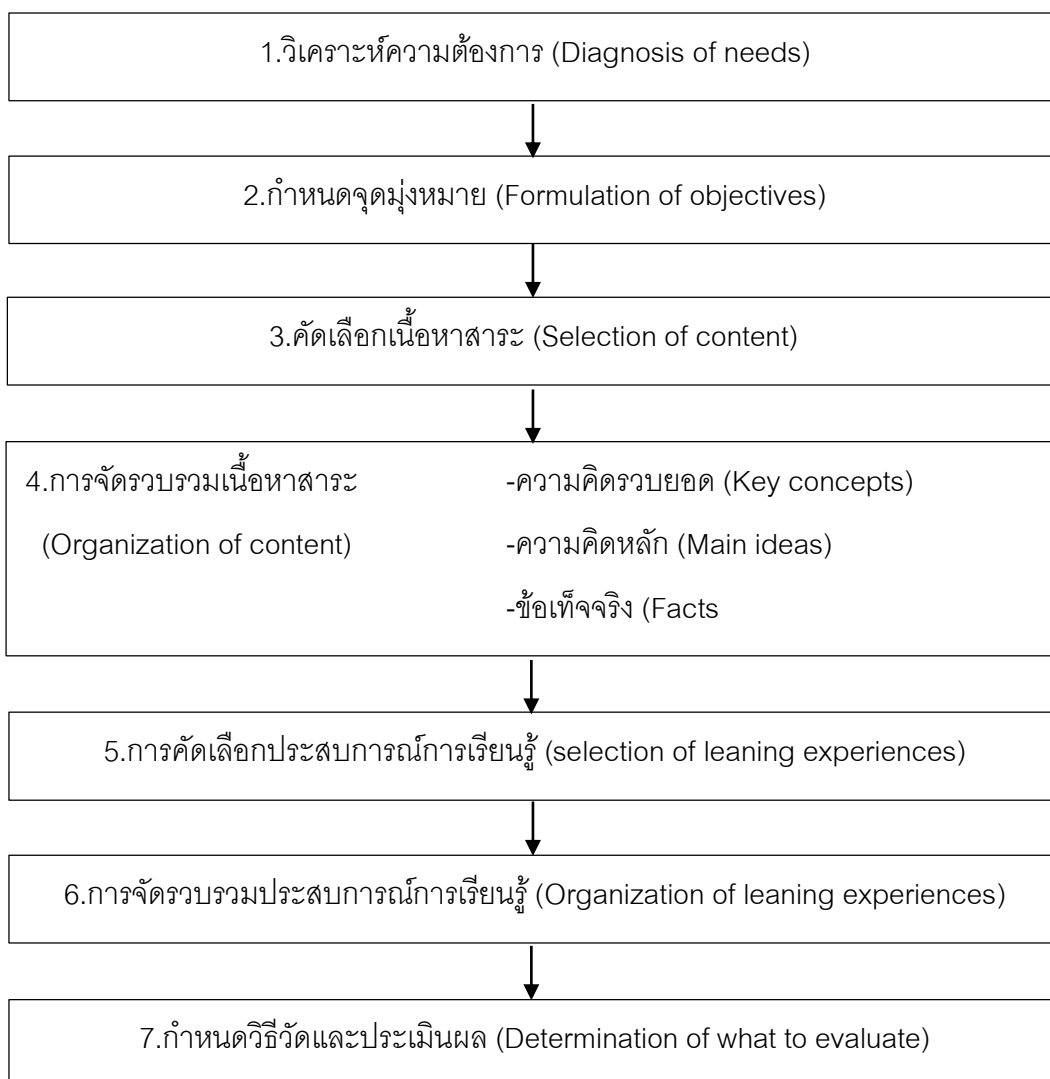
ทาบา (Taba, 1962) เป็นนักการศึกษาอีกคนหนึ่งที่มีแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรที่มีขั้นตอนคล้ายรูปแบบของไทเลอร์ซึ่งประกอบด้วย 7 ขั้นตอนดังนี้

1. การศึกษาวิเคราะห์ความต้องการ (diagnosis of needs) ตรวจสอบสภาพปัญหาและความต้องการและความจำเป็นต่าง ๆ ของสังคมและผู้เรียน
2. การกำหนดจุดมุ่งหมาย (formulation of objectives) กำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจนหลังจากได้ศึกษาวิเคราะห์ความต้องการแล้ว
3. การเลือกเนื้อหาสาระ (selection of content) จุดมุ่งหมายที่กำหนดแล้วจะมีส่วนช่วยเหลือในการเลือกเนื้อหาสาระซึ่งนอกจากจะต้องให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์และความสามารถของผู้เรียนแล้ว ยังต้องมีความเชื่อถือและมีความสัมพันธ์กับผู้เรียนด้วย
4. การจัดรวบรวมเนื้อหาสาระ (organization of content) เนื้อหาสาระที่เลือกได้ต้องนำมาจัดลำดับ โดยคำนึงถึงความต่อเนื่อง ความยากง่าย ภูมิภาค ความสามารถและความสนใจของผู้เรียน

5. การคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ (selection of learning experiences)
ครูผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องคัดเลือกประสบการณ์เรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและ
จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

6. การจัดประสบการณ์เรียนรู้ (organization of learning experiences)
ประสบการณ์เรียนรู้ควรจัดโดยคำนึงถึงเนื้อหาสาระและความต่อเนื่อง

7. การกำหนดสิ่งที่จะประเมินและวิธีการประเมินผล (determination of what to
evaluate and of the ways and means of doing it) คือการตัดสินใจว่าจะต้องประเมินอะไรเพื่อ
ตรวจสอบว่าบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่และกำหนดด้วยว่าจะใช้วิธีประเมินอย่างไร
จากรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของทาบามาในแต่ละขั้นตอนสรุปได้ดังภาพ 2

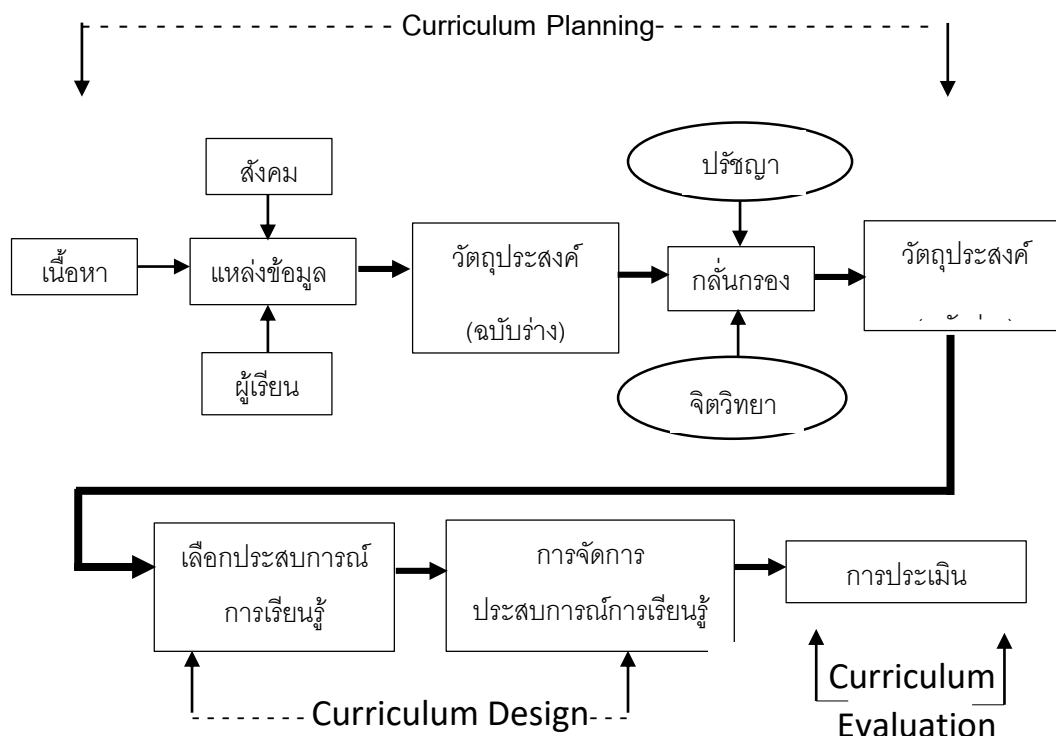
ภาพ 2 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของทาบามา

1.2 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ (Tyler)

ไทเลอร์ (Tyler, 1971) ได้เสนอแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรไว้ในหนังสือเรื่อง Basic Principles of Curriculum and Instruction โดยระบุว่าในการพัฒนาหลักสูตรนั้นต้องตอบคำถามให้ได้ทั้ง 4 ข้อ คือ

1. มีความมุ่งหมายทางการศึกษาอะไรบ้างที่โรงเรียนควรจะแสวงหา
2. มีประสบการณ์ทางการศึกษาอะไรบ้างที่โรงเรียนควรจัดขึ้นเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้
3. จะจัดประสบการณ์ทางการศึกษาอย่างไรจึงจะทำให้การสอนมีประสิทธิภาพ
4. จะประเมินประสิทธิผลของประสบการณ์ในการเรียนอย่างไรจึงจะตัดสินใจได้ว่าบรรลุถึงจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

จากคำถามพื้นฐานทั้ง 4 ข้อนี้ชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาหลักสูตรในแต่ละขั้นตอนต้องคำนึงถึงการกำหนดจุดมุ่งหมายการกำหนดประสบการณ์ทางการศึกษาการจัดประสบการณ์ทางการศึกษาให้ผู้เรียนและการประเมินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตรด้วย ซึ่งรูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์นำเสนอได้ดังภาพ 3

ภาพ 3 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ (Tyler)

ที่มา: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2554)

จากรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ในภาพ 3 อธิบายรายละเอียดในแต่ละประเด็นได้ดังนี้

1. การกำหนดจุดมุ่งหมาย ก่อนจะกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้นจะต้องอาศัยข้อมูลพื้นฐานจากแหล่งต่างๆ 3 แหล่ง ประกอบด้วย แหล่งแรก คือ แหล่งข้อมูลด้านเนื้อหาวิชา แหล่งที่ 2 คือ แหล่งข้อมูลทางด้านสังคม ได้แก่ ค่านิยม และการดำรงชีวิตในสังคม โครงสร้างที่สำคัญในสังคม และความมุ่งหวังทางสังคมและแหล่งที่ 3 คือ แหล่งข้อมูลด้านตัวผู้เรียน ซึ่งเกี่ยวข้องกับความต้องการความสนใจ ความสามารถ และคุณลักษณะผู้เรียนในประเทศชาติ ต้องการ แล้วนำข้อมูลนั้นมาประมวลเข้าด้วยกันจนเป็นจุดมุ่งหมายอย่างกว้างๆของหลักสูตรหรือจุดมุ่งหมายชั่วคราวจากนั้นจุดมุ่งหมายชั่วคราวจะได้รับการกลั่นกรองจากข้อมูลด้านปรัชญา การศึกษา และจิตวิทยาการเรียนรู้ซึ่งจะตัดทอนจุดมุ่งหมายที่ไม่จำเป็นออกและทำให้จุดมุ่งหมายมีความชัดเจนขึ้นจุดมุ่งหมายที่ได้นี้จะจุดมุ่งหมายที่แท้จริงในการพัฒนาหลักสูตรจากนั้นจึงเลือกและจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับผู้เรียนเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

2. การเลือกและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การเลือกและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่คาดหวังจะให้ผู้เรียนมีประสบการณ์อย่างไรกิจกรรมที่จัดตั้งในการเรียนการสอนและส่วนเสริมหลักสูตรนั้นทั้งนี้ก็เพื่อให้กระบวนการเรียนการสอนดำเนินไปเพื่อตอบสนองจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ไทเลอร์ได้เสนอเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ได้ดังนี้

2.1 ผู้เรียนควรมีโอกาสฝึกพฤติกรรมและเรียนรู้เนื้อหาตามที่ระบุในจุดมุ่งหมาย

2.2 กิจกรรมและประสบการณ์ควรจะทำให้ผู้เรียนพึงพอใจที่จะปฏิบัติตามพฤติกรรมที่ได้ระบุไว้ในจุดมุ่งหมาย

2.3 กิจกรรมและประสบการณ์นั้นควรจะต้องอยู่ในขอบข่ายความพอใจที่พึงปฏิบัติได้

2.4 กิจกรรมและประสบการณ์หลายๆด้านของการเรียนรู้อาจนำไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้เพียงข้อเดียว

2.5 กิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้เพียง 1 อย่างอาจตอบสนองจุดมุ่งหมายหลาย ๆ ข้อได้

นอกจากนั้น ไทเลอร์ ยังเน้นเกี่ยวกับการพิจารณาการจัดประสบการณ์เรียนรู้ว่า ต้องคำนึงความสัมพันธ์ในด้านเวลาต่อเวลาและเนื้อหาต่อเนื้อหาเรียกว่าเป็นความสัมพันธ์แบบแนวตั้ง (vertical) กลับแนวนอน (Horizontal) ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

1. ความต่อเนื่อง (Continuity) หมายถึง ความสัมพันธ์ในแนวตั้งขององค์ประกอบของตัวหลักสูตรจากระดับหนึ่ง ไปยังอีกระดับหนึ่งที่สูงขึ้นไป เช่น ในวิชาทักษะต้องเปิดโอกาสให้มีการฝึกทักษะในกิจกรรมและประสบการณ์บ่อยๆและต่อเนื่องกัน

2. การจัดช่วงลำดับ (Sequence) หมายถึง ความสัมพันธ์ในแนวตั้งของส่วนองค์ประกอบของหลักสูตรจากสิ่งที่เกิดก่อนไปสู่สิ่งที่เกิดภายหลังหรือจากสิ่งที่มีความง่ายไปสู่สิ่งที่มีความยากดังนั้นการจัดกิจกรรมและประสบการณ์มีการเรียงลำดับก่อนหลังก็เพื่อให้ได้เรียนเนื้อหาที่มีความลึกซึ้งยิ่งขึ้น

3. การบูรณาการ (Integration) หมายถึง ความสัมพันธ์ในแนวตั้งของส่วนองค์ประกอบของตัวหลักสูตรจากหัวข้อเนื้อหาหนึ่งไปยังอีกหัวข้อเนื้อหาหนึ่ง ของรายวิชาหรือจากรายวิชาอื่นๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกันการจัดประสบการณ์จึงเป็นลักษณะที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เพิ่มพูนความคิดเห็นและได้แสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกันเนื้อหาที่เรียนเป็นการเพิ่มพูนความสามารถทั้งหมดของผู้เรียนที่จะได้ใช้ประสบการณ์ในสถานการณ์ที่แตกต่างกันประสบการณ์เรียนรู้จึงเป็นแบบแผนของปฏิสัมพันธ์ (Integration) ระหว่างผู้เรียนกับประสบการณ์แวดล้อม

3. การประเมิน เพื่อที่จะตรวจสอบว่าการจัดการเรียนการสอนได้บรรลุจุดประสงค์ตามที่กำหนดไว้หรือไม่สมควรจะมีการปรับแก้ไขในส่วนใดบ้างควรพิจารณาจากสิ่งต่อไปนี้

3.1 กำหนดจุดประสงค์ที่จะวัดและพฤติกรรมที่คาดหวัง

3.2 วัดและวิเคราะห์สถานการณ์ที่จะทำให้เกิดพฤติกรรมเหล่านั้น

3.3 สัมภาษณ์ข้อมูลเพื่อสร้างเครื่องมือที่จะวัดพฤติกรรมเหล่านั้นได้อย่าง

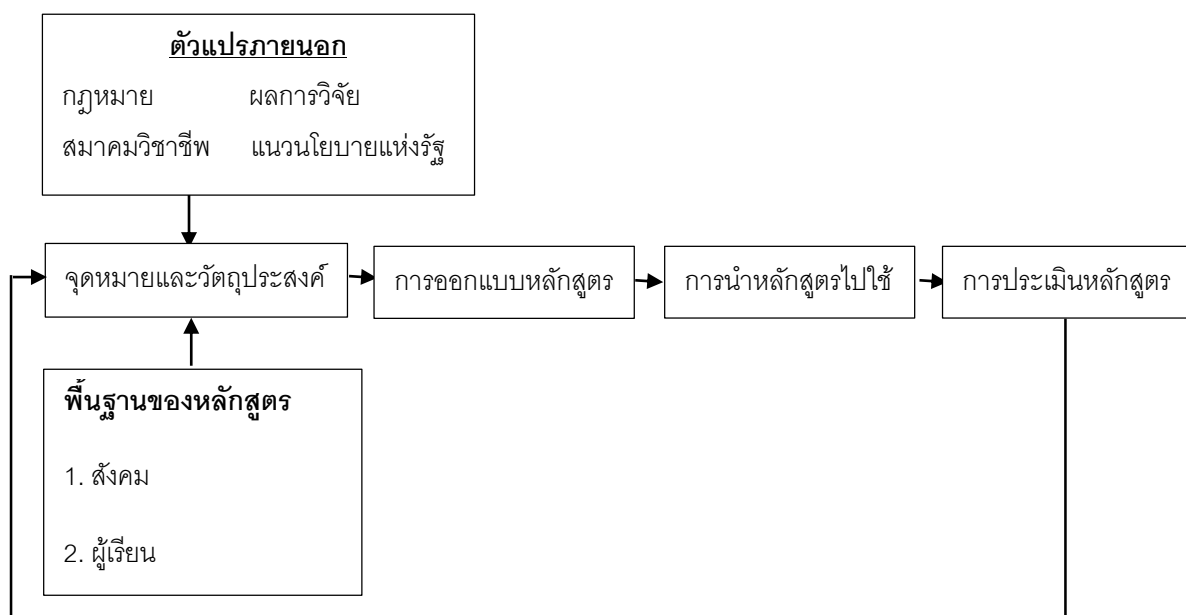
เหมาะสม

3.4 ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยใช้เกณฑ์การพิจารณาจากความเป็นปรนัย ความเชื่อมั่น และความเที่ยงตรง

3.5 การพิจารณาการประเมินให้เป็นประโยชน์เพื่ออธิบายผล การเรียนรู้เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มการอธิบายถึงส่วนดีของหลักสูตรหรือสิ่งที่ต้องปรับแก้ไขเป็นปัญหาแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

1.3 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของเซเลอร์และอเล็กซานเดอร์ (Saylor and Alexander)

เซเลอร์และอเล็กซานเดอร์ (Saylor and Alexander, 1974) ได้นำเสนอรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรที่มีขั้นตอนสัมพันธ์ต่อกันดังภาพ 4

ภาพ 4 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของเซเลอร์และอเล็กซานเดอร์
ที่มา: Saylor and Alexander (1974)

จากภาพ 4 จะเห็นได้ว่า Saylor and Alexander ได้เสนอรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรที่เป็นเชิงระบบโดยเริ่มที่การกำหนดเป้าหมายของหลักสูตรไว้ก่อน แล้วจึงออกแบบตั้งหลักสูตร หลังจากนั้นจึงนำหลักสูตรไปใช้และประเมินผลหลักสูตรตามลำดับ ซึ่งเมื่อประเมินผลแล้วต้องมีการนำเสนอผลที่ได้จากการประเมินไปปรับปรุงหลักสูตรอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้ได้หลักสูตรที่มีคุณภาพสูงขึ้นกระบวนการพัฒนาหลักสูตรนี้จะดำเนินการต่อเนื่องการเป็นวงจรมีที่สิ้นสุด

1.4 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของโบซอง (Beauchamp)

โบซอง (Beauchamp, 1981) ได้เสนอรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรแบบเชิงระบบ (Model of Curriculum System) ซึ่งระบบประกอบด้วย 3 องค์ประกอบสำคัญคือ ตัวบ่อน เนื้อหา และกระบวนการ และผลผลิต ดังภาพ 5 ต่อไปนี้

ตัวป้อน input	เนื้อหาและกระบวนการ Content and processes	ผลผลิต output
<ul style="list-style-type: none"> -พื้นฐานทางการศึกษา -ลักษณะของชุมชน -ลักษณะและบุคลิกภาพของบุคคล -วิเคราะห์หลักสูตรที่มีอยู่ -ความรู้ของมนุษย์และเนื้อหาวิชาแต่ละวิชา -คุณค่าทางสังคมและวัฒนธรรม -ความสนใจของผู้เรียน 	<ul style="list-style-type: none"> -เลือกขอบเขตในการทำหลักสูตร -เลือกบุคลากร -เลือกลำดับการดำเนินงานและวิธีการ -ดำเนินงานโดยการ -เลือกวัตถุประสงค์ของหลักสูตร -เลือกรูปแบบของหลักสูตร -วางแผนและเขียนหลักสูตร -จัดวิธีการในการนำหลักสูตรไปใช้ -จัดวิธีการในการประเมินผลและการปรับปรุงหลักสูตร 	<ul style="list-style-type: none"> -ได้หลักสูตรที่ประกอบด้วยเนื้อหาที่เพิ่มขึ้น โดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง -เปลี่ยนแปลงเจตคติ -ได้ข้อคิดเห็นในการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ

ภาพ 5 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ โบซอง (Beauchamp)

ที่มา : โบซอง (Beauchamp, 1981)

จากภาพ 5 จะเห็นได้ว่ารูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของโบซอง เริ่มจากการวิเคราะห์ตัวป้อน เข้าของระบบหลักสูตรโดยพิจารณาถึงพื้นฐานทางการศึกษาลักษณะของชุมชน ลักษณะและบุคลิกภาพของบุคคล รวมทั้งยังได้วิเคราะห์หลักสูตรที่มีอยู่ความรู้ของมนุษย์และเนื้อหาวิชาแต่ละวิชา คุณค่าทางสังคมและวัฒนธรรมและความสนใจของผู้เรียนเพื่อนำข้อมูลเหล่านี้มากำหนดขอบเขตในการทำหลักสูตรเลือกบุคลากรที่เกี่ยวข้องเลือกลำดับการดำเนินงานและวิธีการดำเนินงานโดยเลือกวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเลือกรูปแบบของหลักสูตรวางแผนและเขียนหลักสูตรจัดวิธีการในการนำหลักสูตรไปใช้ตลอดจนวิธีการประเมินผลและการปรับปรุงหลักสูตรสำหรับด้านผลผลิตนั้นจะได้หลักสูตรที่ประกอบด้วยเนื้อหาที่เพิ่มขึ้นโดยอาศัยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ช่วยกันสร้างขึ้นมาซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงเจตคติ และได้ข้อคิดเห็นในการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ

1.5 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของโอลิวา (Oliva)

โอลิวา (Oliva, 1982) ได้นำเสนอรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรไว้ 12 ขั้นตอนสรุปได้

ดังภาพ 6

ภาพ 6 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของโอลิวา

จากภาพ 6 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของโอลิวาอธิบายแต่ละขั้นตอนการดำเนินการได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดเป้าหมายโดยการกำหนดเป้าหมายของหลักสูตรที่คาดหวังไว้ให้เกิดกับผู้เรียน

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ความต้องการของชุมชนโดยวิเคราะห์ความต้องการของชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่

ขั้นที่ 3 และ 4 กำหนดรายละเอียดของจุดหมายและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรซึ่งขึ้นอยู่กับเป้าหมายใหญ่ ความเชื่อและความต้องการในขั้นที่ 1 และ 2 ที่กำหนดไว้

ขั้นที่ 5 จัดการและการนำหลักสูตรปฏิบัติรวมทั้งกำหนดโครงสร้างที่จะให้มีการจัดการเกี่ยวกับหลักสูตร

ขั้นที่ 6 และ 7 เขียนรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับจุดหมายและวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน

ขั้นที่ 8 เลือกเทคนิควิธีการสอนที่จะใช้ในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน

ขั้นที่ 9 เสนอแนะแนวทางในการประเมินผลการเรียนของนักเรียน

ขั้นที่ 10 นำเทคนิคการสอนไปปฏิบัติเป็นการนำหลักสูตรลงสู่การปฏิบัติการสอน

ขั้นที่ 11 การประเมินผลการสอนเมื่อสอนแล้วจึงมีการติดตามประเมินผลผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้

ขั้นที่ 12 ประเมินผลการสอนแบบครบวงจรเป็นการประเมินผลการเรียนการสอนให้ครอบคลุมทุกเรื่องที่หลักสูตรกำหนดไว้

รูปแบบนี้สามารถนำไปใช้ได้หลายทาง เป็นต้นว่าเป็นการนำเสนอกระบวนการของการพัฒนาหลักสูตรได้ครบถ้วน ผู้ที่มีหน้าที่ในการพัฒนาหลักสูตรของแต่ละวิชาสามารถนำไปวางแผนหลักสูตรและออกแบบตั้งแต่ต้นจนถึงการประเมินผลการเรียนในขณะเดียวกันก็สามารถนำมาพัฒนาหลักสูตรร่วมกันทั้งโรงเรียน หรืออาจให้มีการบูรณาการเนื้อหาเข้าด้วยกันเช่น การจัดการศึกษาเพื่ออาชีพ การแนะแนว และกิจกรรมนอกห้องเรียน นอกจากนี้แล้วรูปแบบนี้ยังมุ่งประเด็นไปที่ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้สามารถนำมาใช้ในการตัดสินใจและยังช่วยให้ผู้พัฒนาหลักสูตรหันมาให้ความสำคัญกับองค์ประกอบของการสอนมากขึ้น

2. รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของนักการศึกษาไทย

มีนักการศึกษาไทยที่นำเสนอเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรไว้หลายท่านมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของวิชัย วงษ์ใหญ่

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554) ได้เสนอรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรแบบครบวงจร (Integrated Curriculum Development model) ซึ่งเป็นรูปแบบที่ประกอบด้วยระบบใหญ่ ๆ 3 ระบบคือระบบการร่างหลักสูตร ระบบการนำหลักสูตรไปใช้ และระบบการประเมินหลักสูตร ระบบทั้ง 3 จะสัมพันธ์ต่อเนื่องกันเพื่อให้เกิดภาพรวมที่เป็นเอกภาพของกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ดังภาพ 7

ระบบการร่างหลักสูตร	ระบบการนำหลักสูตรไปใช้	ระบบการประเมินหลักสูตร
- สิ่งกำหนดหลักสูตร - รูปแบบหลักสูตร - การตรวจสอบหลักสูตร - การปรับแก้ไขหลักสูตรก่อนนำไปใช้	- การขออนุมัติหลักสูตร - การวางแผนการใช้หลักสูตร - การดำเนินการใช้หลักสูตร	- การวางแผนการประเมินหลักสูตร - การเก็บข้อมูล - การวิเคราะห์ข้อมูล - การรายงานข้อมูล

ภาพ 7 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของวิชัย วงษ์ใหญ่ (2554)

จากภาพ 7 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ วิจัย วงษ์ใหญ่ ทั้ง 3 ระบบ มีรายละเอียดแต่ละระบบดังนี้

1. ระบบการร่างหลักสูตร ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนย่อยๆคือ

1.1 สิ่งที่กำหนดหลักสูตร คือ ขั้นตอนการเตรียมศึกษาข้อมูลพื้นฐานต่างๆ ที่นำมาใช้สำหรับการพัฒนาหลักสูตรอันได้แก่

1.1.1 สิ่งที่กำหนดทางวิชาการ เป็นสิ่งสำคัญยิ่งนักพัฒนาหลักสูตรต้องพยายามหาวิทยวิธีปรับความหลากหลายทางความคิดของผู้เชี่ยวชาญสาขาต่างๆและความสำคัญของสาขาวิชาต่างๆให้มีเอกภาพเป็นไปตามหลักการและโครงสร้างของหลักสูตรที่กำหนดไว้

1.1.2 สิ่งกำหนดทางสังคม วัฒนธรรมและเศรษฐกิจ เป็นสิ่งที่นักพัฒนาหลักสูตรควรต้องศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านต่าง ๆ ของสิ่งกำหนดเหล่านี้เป็นอย่างดีและถูกต้องตามหลักการจะช่วยให้การกำหนดรูปแบบโครงสร้างและมาตรฐานการศึกษาได้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายข้อมูลในด้านนี้ได้แก่ ความเชื่อ ค่านิยม ความคาดหวังของสังคม ความต้องการจัดการศึกษา หลักสูตรที่จะพัฒนาในอนาคตผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรควรมีบทบาทอย่างไรในสังคม วัฒนธรรมและเศรษฐกิจ

1.1.3 สิ่งกำหนดทางการเมือง จะบ่งชี้ถึงงบประมาณระยะเวลาและคุณภาพของการจัดการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับความจำเป็นที่เป็นตามสภาพการเมือง

1.2 รูปแบบหลักสูตร เป็นขั้นของการนำข้อมูลพื้นฐานจากสิ่งที่กำหนดหลักสูตรด้านต่างๆมาใช้เพื่อกำหนดรูปแบบหลักสูตรว่าควรมีลักษณะใดควรมีโครงสร้างและองค์ประกอบหลักสูตรอย่างไร ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นภาพรวมและมาตรฐานการศึกษาของแต่ละหลักสูตร

1.3 การตรวจสอบหลักสูตร เป็นขั้นของการตรวจสอบคุณภาพและศึกษาความเป็นไปได้ของหลักสูตรที่ร่างขึ้นเพื่อปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง วิธีการตรวจสอบมีหลายวิธี เช่น การจัดประชุมสัมมนาผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์ตรงในเรื่องนั้นวิจัยเอกสารหลักสูตรการใช้เทคนิค เดลฟาย (Delphi Technique) การทดลองใช้หลักสูตรเพื่อให้ได้ข้อมูลที่น่าไปสู่การปรับแก้ก่อนนำไปใช้ต่อไป

1.4 การปรับแก้หลักสูตรก่อนนำไปใช้ เป็นการนำข้อมูลจากข้อ 3.1.3 ที่ได้จัดหรือสังเคราะห์เป็นหมวดหมู่ชัดเจนมาปรับแก้ไขหลักสูตรอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพทั้งนี้ควรทบทวนให้รอบคอบว่าข้อมูลส่วนใดที่จะใช้เพื่อปรับแก้หลักสูตรส่วนใดและถ้าปรับแก้แล้วจะไป

กระทบหลักการและโครงสร้างของหลักสูตรมากนักน้อยเพียงใดรวมทั้งชี้แนวทางปฏิบัติให้ชัดเจนยิ่งขึ้นหรือไม่

2. ระบบการใช้หลักสูตรประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 3 ขั้นตอนคือ

2.1 การขออนุมัติหลักสูตร เมื่อได้ตรวจสอบคุณภาพและปรับแก้ไขหลักสูตรเรียบร้อยแล้วขั้นตอนต่อไปก่อนจะนำหลักสูตรไปใช้ก็คือต้องนำหลักสูตรไปเสนอหน่วยงานระดับสูงเพื่อขอความเห็นชอบให้นำไปใช้ได้ เช่น ขออนุมัติผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาหรือกระทรวงศึกษาธิการ หรือหน่วยงานที่มีอำนาจใช้ในการอนุมัติใช้หลักสูตร

2.2 การวางแผนการใช้หลักสูตร เป็นขั้นตอนที่ดำเนินควบคู่กันกับขั้นตอนที่

2.1 เพราะต้องการขออนุมัติหลักสูตรขั้นนี้เป็นการวางแผนการใช้หลักสูตรประกอบด้วย

2.2.1 การประชาสัมพันธ์หลักสูตร

2.2.2 การเตรียมงบประมาณ

2.2.3 การเตรียมความพร้อมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร

2.2.4 การเตรียมวัสดุหลักสูตร

2.2.5 การเตรียมงานบริการสนับสนุนอาคารสถานที่

2.2.6 การเตรียมระบบบริหารหลักสูตรของสถาบันการศึกษา

2.2.7 การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับผู้สอน

2.2.8 การประเมินผลและติดตามการใช้หลักสูตร

2.3 ขั้นตอนการใช้หลักสูตรหรือบริหารหลักสูตร ถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญดังมีคำกล่าวที่ว่า “หลักสูตรแม้จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอย่างไร ถ้าผู้สอนไม่สนใจไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรใหม่นั้นก็ไม่มีความหมาย” ดังนั้นนอกจากนักพัฒนาหลักสูตรจะต้องใช้ศาสตร์ คือ การวางแผนการใช้อย่างเป็นระบบและใช้เทคโนโลยีการศึกษามาช่วยเสริมแล้ว ยังต้องใช้ศิลป์ คือ ต้องสร้างความเข้าใจกับผู้ใช้หลักสูตรให้ชัดเจนซึ่งได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้สอน และผู้เกี่ยวข้องซึ่งเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญมากในการทำให้การใช้หลักสูตรประสบความสำเร็จ

3. ระบบการประเมินหลักสูตร คือขั้นตอนสุดท้ายของการพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการเปรียบเทียบระหว่างผลการใช้หลักสูตรที่วัดได้จากวัตถุประสงค์ของหลักสูตรว่าการปฏิบัติจริงนั้นได้ผลใกล้เคียงกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ จุดประสงค์ของการประเมินหลักสูตรคือ

3.1 เพื่อศึกษาว่าหลักสูตรเมื่อนำไปปฏิบัติได้ผลเพียงใดบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่

3.2 เพื่อค้นหาแนวทางปรับปรุงหลักสูตร หากพบสิ่งบกพร่อง

3.3 เพื่อวิเคราะห์ข้อดีและข้อเสียของวิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

3.4 เพื่อช่วยการตัดสินใจของฝ่ายบริหารว่าควรจะใช้หลักสูตรนี้ต่อไปอีกหรือไม่โดยระบบการประเมินหลักสูตรมีดังนี้

3.4.1 การวางแผนการประเมินหลักสูตรว่าจะประเมินหลักสูตรในส่วนใดบ้าง เช่น ประเมินเอกสารหลักสูตร ประเมินระบบย่อยๆ ของระบบหลักสูตร หรือประเมินทั้งระบบ พร้อมทั้งวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูล

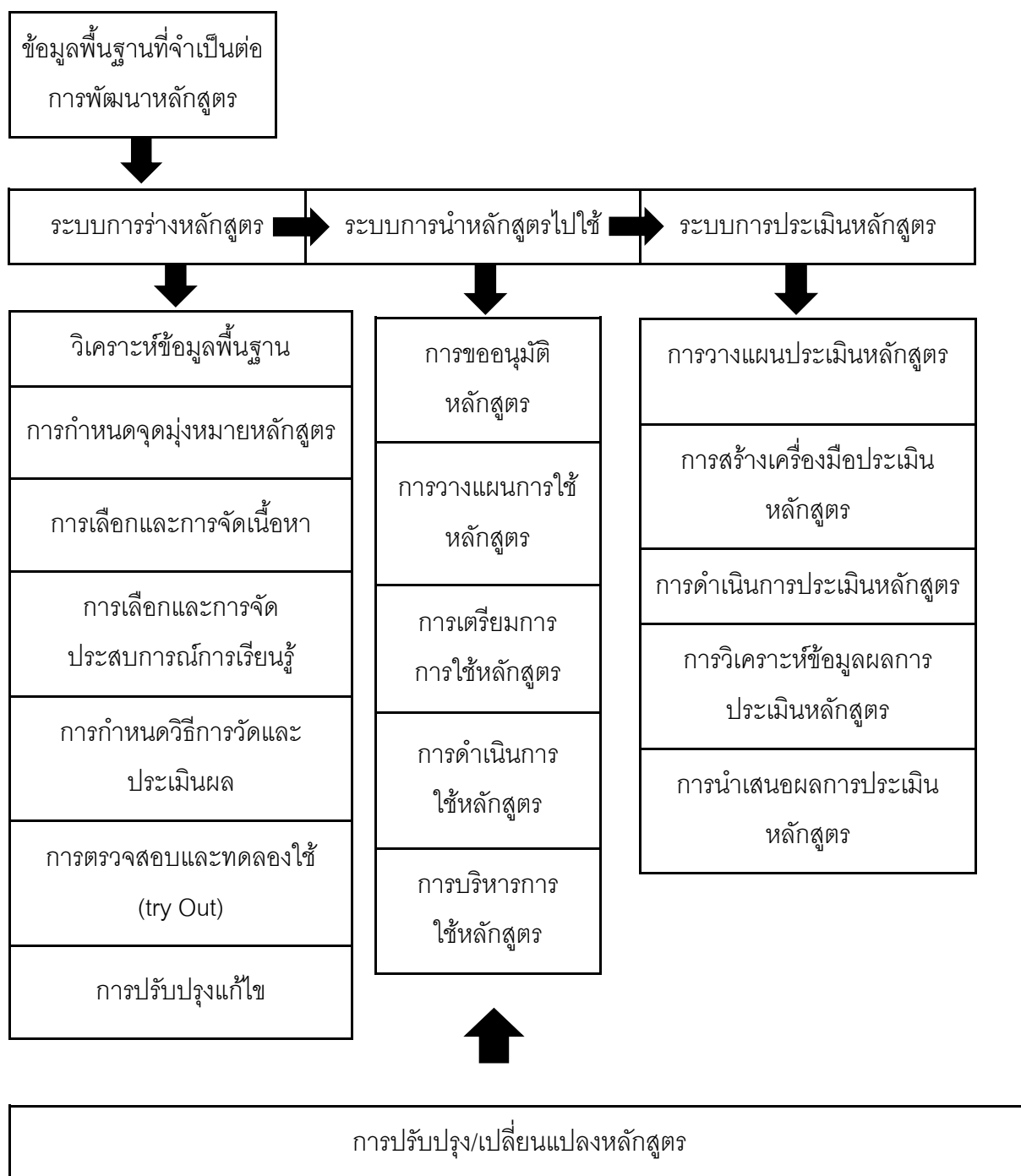
3.4.2 การเก็บข้อมูล คือการรวบรวมข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ตามที่วางแผน

3.4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล คือการนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมจาก 2.3.4.2 มาวิเคราะห์ตามแผนที่กำหนด

3.4.4 การรายงานข้อมูล คือการจัดทำรายงานเพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารและเพื่อการตัดสินใจคุณค่าของหลักสูตรว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ต้องปรับปรุงแก้ไขส่วนใด

2.2 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2561) ได้สรุปรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของนักการศึกษาต่างประเทศและในประเทศไทยข้างต้นได้ดังภาพ 8 ต่อไปนี้

ภาพ 8 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร

จากภาพ 8 อธิบายได้ว่า รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรนั้นต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบเป็นวัฏจักรที่สามารถพัฒนาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรได้เสมอในทุกส่วนโดยในรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรนั้นจะประกอบด้วย 3 ระบบหลัก คือ ระบบร่างหลักสูตร ระบบการนำหลักสูตรไปใช้ และระบบการประเมินหลักสูตร ซึ่งทั้ง 3 ระบบนี้จะต้องอาศัยข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อการ

พัฒนาหลักสูตรอันได้แก่ ข้อมูลด้านปรัชญาการศึกษา สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี รวมทั้งพัฒนาการและความสนใจของผู้เรียน มาเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการดำเนินการร่างหลักสูตรจนแล้วเสร็จ แล้วจึงนำไปใช้และประเมินผลหลักสูตรในที่สุด แต่ระบบประกอบด้วยขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. ระบบการร่างหลักสูตร จะเริ่มที่การนำข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรซึ่งได้มีการเก็บรวบรวมไว้มาวิเคราะห์เพื่อนำไปกำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตรรวมทั้งเป็นแนวทางในการเลือกและการจัดเนื้อหาการเลือกและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้หลังจากได้หลักสูตรฉบับร่างแล้วจึงนำไปตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับหลักสูตรนั้นเพื่อช่วยถ่วงน้ำหนักของหลักสูตรอีกครั้งซึ่งอาจมีการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะแล้วจึงนำไปทดลองใช้ (try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่คล้ายกับผู้เรียน แล้วนำผลการทดลองใช้ที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งจะทำให้หลักสูตรที่สมบูรณ์และมีคุณภาพสูงขึ้น

2. ระบบการนำหลักสูตรไปใช้ จะเริ่มที่การขออนุมัติใช้หลักสูตรจากหน่วยงานที่มีอำนาจในการอนุมัติใช้หลักสูตรการดำเนินการใช้หลักสูตรและการบริหารการใช้หลักสูตรให้ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

3. ระบบการประเมินหลักสูตร เริ่มด้วยการวางแผนการประเมินหลักสูตรแล้วจึงมีการสร้างเครื่องมือประเมินหลักสูตรให้ครอบคลุมประเด็นสำคัญต่าง ๆ ในการประเมินแล้วจึงดำเนินการประเมินหลักสูตรการวิเคราะห์ข้อมูลผลการประเมินหลักสูตรและการนำเสนอผลการประเมินหลักสูตรไปปรับปรุงแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตรต่อไปซึ่งอาจมีการปรับปรุงส่วนใดส่วนหนึ่งของหลักสูตรหรืออาจทำการแก้ไขทั้งระบบร่างหลักสูตรระบบการนำหลักสูตรไปใช้และระบบการประเมินหลักสูตรเลยก็ได้ขึ้นอยู่กับผลการประเมินหลักสูตรที่ได้

สรุปได้ว่าการพัฒนาหลักสูตรต้องมีกระบวนการจัดการให้เป็นไปอย่างมีระบบและต่อเนื่อง โดยอาศัยการให้ความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมาช่วยในการพัฒนาหลักสูตร ระบบการพัฒนาหลักสูตรแบบครบถ้วนมี 3 ระบบ ได้แก่ ระบบการร่างหลักสูตร ระบบการนำหลักสูตรไปใช้ และระบบการประเมินหลักสูตร ซึ่งหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นจะมีการพัฒนาปรับปรุงให้มีความทันสมัยอยู่ตลอดเวลาเป็นวัฏจักรการพัฒนาที่ไม่หยุดยั้ง ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แนวคิดรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ ทาบา (Taba, 1962) โดยนำมาประยุกต์เป็นขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร และขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการใช้หลักสูตร

2. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.1 หลักการของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1. มีเป้าหมายของการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน
2. เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ ทักษะ ที่ได้เรียนมาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้งหมด มาพัฒนาตนเอง ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการเลือกพัฒนาตนเองตามความสนใจ
3. เน้นการสร้างจิตสำนึก
4. เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

2.2 ประเภทของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีกิจกรรมทั้งหมด 3 กิจกรรมหลัก ดังนี้

2.2.1 กิจกรรมแนะแนว

เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง มีความเข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถใช้กระบวนการคิดในการวางแผนชีวิตในปัจจุบันและอนาคตได้

2.2.2 กิจกรรมนักเรียน

เป็นกิจกรรมที่เน้นสร้างความมีระเบียบวินัย ภาวะการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ปลูกฝังความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การคิดแก้ปัญหาอย่างสมเหตุสมผล มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น โดยหลักการจัดกิจกรรมนักเรียนจะต้องจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน โดยกิจกรรมดังกล่าวเน้นการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอนของผู้เรียนเอง ซึ่งกิจกรรมนักเรียนสามารถแบ่งออกเป็น 2 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมชุมนุม และ กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหาร

2.2.3 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้อุทิศตนทำประโยชน์ต่อชุมชนและท้องถิ่นของตนเอง ตามความสนใจของผู้เรียนอาจทำกิจกรรมในลักษณะอาสาสมัคร เช่น อาสาสมัครเก็บขยะ บริเวณสวนสาธารณะ อาสาสมัครรับส่งน้องข้ามถนน เป็นต้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

2.3 แนวการจัดกิจกรรมของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

สถานศึกษาจัดให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรม โดยมีแนวการจัดกิจกรรม ดังนี้

1. เลือกเข้าร่วมกิจกรรมตามความสนใจของผู้เรียน
2. ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมผ่านประสบการณ์ที่หลากหลายฝึกการทำงานที่สอดคล้องกับชีวิตจริง ตลอดจนสะท้อนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ของผู้เรียน
3. จัดกิจกรรมอย่างสมดุลทั้ง 3 ลักษณะ คือกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และ กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยจัดกิจกรรมรายบุคคล กิจกรรมกลุ่ม ทั้งในและนอก

สถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

4. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการ โดยการศึกษาและใช้ข้อมูลประกอบการวางแผนอย่างเป็นระบบ เน้นการคิดวิเคราะห์และใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการดำเนินกิจกรรม

5. ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้แบบร่วมมือมากกว่าเน้นการแข่งขันบนพื้นฐานการปฏิบัติตามวิถีประชาธิปไตย

6. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประชาสัมพันธ์กิจกรรมให้เป็นที่รู้จักของบุคคลทั่วไป

2.4 ขอบข่ายการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจะถูกแบ่งออกเป็น 3 กิจกรรมหลัก ได้แก่ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสถานศึกษาสามารถทำได้หลากหลาย โดยมีการกำหนดขอบข่ายของการจัดกิจกรรมไว้ดังต่อไปนี้

1. เป็นกิจกรรมที่ใช้องค์ความรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระเรียนรู้ ในลักษณะบูรณาการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ไปในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2. เป็นกิจกรรมที่ตอบสนองความสนใจของผู้เรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นการให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของวิชาความรู้ อาชีพ และการดำเนินชีวิตที่ดีงาม ตลอดจนเห็นแนวทางในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ

3. เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังและส่งเสริมจิตสำนึกการทำประโยชน์ต่อสังคมในลักษณะต่าง ๆ

4. เป็นกิจกรรมที่ฝึกการทำงานและการให้บริการด้านต่าง ๆ ทั้งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและต่อส่วนรวม

2.5 ความหมายของกิจกรรมชุมนุม

ชุมนุม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) หมายถึง การรวมกลุ่มของผู้เรียนที่มีความสนใจความถนัดในเรื่องเดียวกัน และร่วมปฏิบัติกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ของตนเองให้เต็มตามศักยภาพ ตลอดจนปลูกฝังจิตสำนึกในการทำประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

2.6 วัตถุประสงค์ของกิจกรรมชุมนุม

1. เพื่อให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัด และความต้องการของตนเอง

2. เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ให้เกิดประสบการณ์ทั้งทางวิชาการและวิชาชีพตามศักยภาพ

3. เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม
4. เพื่อให้ผู้เรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ตามวิถีประชาธิปไตย

2.7 ขอบข่ายของกิจกรรมชุมนุม

กิจกรรมชุมนุม ชมรม มีขอบข่ายดังนี้

1. เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวเนื่อง ส่งเสริมการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ให้กว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้น
2. เป็นกิจกรรมจัดตามความสนใจของผู้เรียน
3. เป็นกิจกรรมที่สามารถจัดได้ทั้งในและนอกสถานศึกษา ทั้งในและนอกเวลาเรียน

2.8 แนวการจัดกิจกรรมชุมนุม

การจัดกิจกรรมชุมนุม ชมรมของสถานศึกษา สามารถปรับใช้ได้ตามความเหมาะสมกับบริบทและสภาพของสถานศึกษา ดังนี้

1. สถานศึกษาดำเนินการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมได้หลากหลาย ทั้งรูปแบบภายในหรือภายนอกห้องเรียน และระยะเวลาการจัดกิจกรรม เช่น กิจกรรมระยะเวลา 1 ภาคเรียน กิจกรรมระยะเวลา 1 ปีการศึกษา และกิจกรรมระยะเวลามากกว่า 1 ปีการศึกษา
2. กรณีสถานศึกษามีการจัดตั้งชุมนุมหรือชมรมอยู่แล้ว สถานศึกษาควรสำรวจความสนใจของผู้เรียนในการเลือกเข้าร่วมชุมนุม ชมรม
3. กรณีที่สถานศึกษายังไม่มีการจัดตั้งชุมนุม ชมรม ควรให้ผู้เรียนร่วมกันจัดตั้งชุมนุม ชมรม และเชิญครูเป็นที่ปรึกษา โดยร่วมกันดำเนินกิจกรรมชุมนุม ชมรม ตามระเบียบปฏิบัติที่สถานศึกษากำหนด
4. ครูที่ปรึกษากระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการถอดประสบการณ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเผยแพร่กิจกรรม

2.9 บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้อง

ในการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิผล จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน เพื่อให้สถานศึกษาสามารถนำไปปรับปรุงและเลือกปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมตามความพร้อมของแต่ละสถานศึกษา

2.9.1 บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวด 4 มาตรา 29 และหมวด 5 มาตรา 40 ที่มุ่งเน้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาชั้น

พื้นฐาน เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนให้การบริหารจัดการในสถานศึกษานั้น คณะกรรมการสถานศึกษาควรมีบทบาทในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

1. ให้ความเห็นชอบมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย เป้าหมายและการดำเนินการ

- 1.1 มีส่วนร่วมในการวางแผน วิเคราะห์การจัดกิจกรรมของสถานศึกษา
- 1.2 ให้ความเห็นชอบการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา
- 1.3 มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดกิจกรรมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
- 1.4 มีส่วนร่วมในการประเมินผล เพื่อปรับปรุงและพัฒนาโอกาสต่อไป

2. ส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินการจัดกิจกรรมของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ

2.1 ด้านงบประมาณ คณะกรรมการสถานศึกษาต้องมีส่วนในการจัดหา งบประมาณสนับสนุน การจัดกิจกรรม วัสดุภัณฑ์ เครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ ในการปฏิบัติกิจกรรม

2.2 เป็นวิทยากรและแนะนำวิทยากร คณะกรรมการสถานศึกษาส่วนใหญ่ ประกอบไปด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่าง ๆ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนชุมชน ผู้แทนผู้ประกอบการและศิษย์เก่า ซึ่งล้วนแต่มีศักยภาพในตัวเอง ฉะนั้น จึงสามารถเป็นวิทยากรหรือจัดหา วิทยากรภายนอก ในกรณีที่ขาดผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาที่กำหนดในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.3 ให้คำปรึกษาและส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ควรกำหนดให้สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของ วัฒนธรรมท้องถิ่น และตระหนักถึงหน้าที่ในการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น

2.4 เป็นแหล่งการศึกษาและแหล่งข้อมูล กรรมการสถานศึกษาจะต้องมีการ ประสานสัมพันธ์กับแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นที่เป็นโรงงาน สถานประกอบการ แหล่งวิทยากร ต่าง ๆ เพื่อให้ความร่วมมือในการใช้เป็นแหล่งฝึกปฏิบัติกิจกรรม และเป็นแหล่งศึกษาดูงานตาม ความต้องการของผู้เรียนในแต่ละกิจกรรม

2.9.2 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษามี ดังนี้

1. กำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ

ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับคณะกรรมการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนหรือหัวหน้า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และคู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามคำสั่งของกระทรวงศึกษาธิการ

1.2 กำหนดระเบียบและหลักเกณฑ์การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา

1.3 ศึกษาข้อมูล แหล่งวิทยากรการเรียนรู้ในชุมชนและท้องถิ่น

1.4 กำหนดและมอบหมายบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษา

2. นิเทศและติดตาม

2.1 นิเทศและติดตามการจัดทำแผนงาน โครงการ ปฏิทินของหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและอนุมัติให้ความเห็นชอบ

2.2 นิเทศ ติดตามการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษาและเป้าหมายของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3. ส่งเสริมสนับสนุน

3.1 ให้มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

3.2 ส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่เน้นวัฒนธรรมหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น

3.3 สนับสนุนทรัพยากรที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3.4 ให้คำปรึกษาแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

4. ประเมินและรายงาน

4.1 รับทราบผลการประเมินพร้อมทั้งเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดกิจกรรมในภาคเรียนต่อไป

4.2 รายงานการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้คณะกรรมการสถานศึกษาทราบ เพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดกิจกรรมในภาคเรียนต่อไป

2.9.3 บทบาทของหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

บทบาทของหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษามี ดังนี้

1. สสำรวจข้อมูลความพร้อม ความต้องการและสภาพปัญหาดำเนินการสำรวจข้อมูลความพร้อม ความต้องการ และสภาพปัญหาของสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และผู้เรียน เพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการ และปัญหาของผู้เรียน

2. จัดประชุมครูที่ปรึกษากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประชุมครูที่ปรึกษากิจกรรม

พัฒนาผู้เรียนเพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมให้มีความเหมาะสมกับสภาพความต้องการและปัญหาของสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และผู้เรียน

3. จัดทำแผนงาน โครงการ และปฏิทินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจัดทำและรวบรวมแผนงาน โครงการ ปฏิทินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยกำหนดเป็นรายภาคเรียน รายปี การศึกษา หรือตามระยะเวลาที่กำหนดและเสนอขออนุมัติต่อผู้บริหารสถานศึกษา

4. ให้คำปรึกษาแก่ครูที่ปรึกษากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และผู้เรียนมีหน้าที่ให้คำปรึกษา เพื่อช่วยให้การดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

5. นิเทศ ติดตาม และประสานงานการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประสานงานและอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย และนิเทศ ติดตามให้เป็นไปตามระเบียบและหลักเกณฑ์การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา

6. รวบรวมผลการประเมินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรวบรวมผลการประเมินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจากครูที่ปรึกษากิจกรรมตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม และนำเสนอแนวทางในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนต่อผู้บริหารสถานศึกษา

2.9.4 บทบาทของครูที่ปรึกษากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ครูทุกคนต้องเป็นครูที่ปรึกษากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามคำขอของผู้เรียนหรือตามที่สถานศึกษามอบหมาย ซึ่งจะต้องมีบทบาท ดังนี้

1. ปฐมนิเทศ ปฐมนิเทศให้ผู้เรียนเข้าใจเป้าหมาย และวิธีการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2. เลือกตั้งคณะกรรมการ จัดให้ผู้เรียนเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3. ส่งเสริมการจัดทำแผนงาน โครงการ ส่งเสริมให้ผู้เรียนที่เป็นสมาชิกของกิจกรรมร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดทำแผนงาน โครงการและปฏิทินการปฏิบัติงานอย่างอิสระ

4. ประสานงานและอำนวยความสะดวกในด้านทรัพยากรตามความเหมาะสม

5. ให้คำปรึกษา ดูแล ติดตามการจัดกิจกรรมของผู้เรียนให้เป็นไปตามแผนงานด้วยความเรียบร้อยและปลอดภัย

6. ประเมินผลการเข้าร่วมและการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน

7. สรุปและรายงานผลการจัดกิจกรรมต่อหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.9.5 บทบาทของผู้เรียน

ผู้เรียนทุกคนมีบทบาทในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

1. เข้าร่วมกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัดและความสามารถ ผู้เรียนทุกคนต้องเข้าร่วมกิจกรรม ตามความสนใจ ความถนัดและความสามารถทุกภาคเรียน โดยรวมกลุ่มเสนอกิจกรรมตามความต้องการหรืออาจเข้าร่วมกิจกรรมตามข้อเสนอแนะของสถานศึกษา

2. รับการปฐมนิเทศจากครูที่ปรึกษากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผู้เรียนจะต้องพบครูที่ปรึกษากิจกรรม เข้าร่วมการปฐมนิเทศ รับฟังข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในการเข้าร่วมและดำเนินการจัดกิจกรรมได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

3. ประชุมเลือกตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ประชุมเลือกตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย ประธาน เลขานุการ เหรัญญิก นายทะเบียน และอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

4. ประชุมวางแผน จัดทำแผนงาน โครงการ และปฏิทินงานการดำเนินกิจกรรมให้บรรลุตามจุดประสงค์ จำเป็นต้องประชุมวางแผนในการดำเนินงาน ที่ประชุมควรเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผน และจัดทำโครงการปฏิทินงานที่กำหนดวัน เวลาไว้อย่างชัดเจน แล้วนำเสนอต่อครูที่ปรึกษากิจกรรม

5. ปฏิบัติตามแผนงาน โครงการและปฏิทินงานที่ได้กำหนดไว้ เมื่อแผนงาน โครงการและปฏิทินงาน ได้รับอนุมัติจากผู้บริหารสถานศึกษาแล้ว ผู้เรียนจึงจะสามารถปฏิบัติกิจกรรมตามแผนงาน โครงการและปฏิทินงานที่ได้กำหนดไว้ในรูปแบบของคณะกรรมการที่ได้รับการเลือกตั้ง โดยใช้กระบวนการกลุ่มและให้ผู้เรียนทุกคนได้พัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพตามความสนใจ ความถนัดและความสามารถ

6. ประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม การประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมสามารถประเมินผลได้ ดังนี้

6.1 ประเมินผลเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง

6.2 ประเมินตนเองและประเมินเพื่อนร่วมกิจกรรมจากพฤติกรรมและคุณภาพของงาน

7. สรุปผลการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จสิ้นตามโครงการแล้ว คณะกรรมการดำเนินกิจกรรมจะต้องประชุมเพื่อสรุปผลการปฏิบัติกิจกรรมและนำเสนอครูที่ปรึกษากิจกรรม

2.9.6 บทบาทของผู้ปกครองชุมชน

ผู้ปกครองมีบทบาทในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

1. ร่วมมือประสานงานกับสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
2. ส่งเสริมสนับสนุน
 - 2.1 ให้โอกาสผู้เรียนได้ใช้สถานประกอบการเป็นแหล่งเรียนรู้
 - 2.2 เป็นวิทยากรให้ความรู้และประสบการณ์
 - 2.3 ให้การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
 - 2.4 ดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนและให้ข้อมูลที่จำเป็นประโยชน์ต่อการป้องกัน แก้ไขและพัฒนาผู้เรียน
3. ติดตามประเมินผล
 - 3.1 ร่วมมือกับสถานศึกษาเพื่อติดตามพัฒนาการของผู้เรียน
 - 3.2 บันทึกสรุปพัฒนาการและการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน

2.10 เงื่อนไขกิจกรรมชุมนุม

1. การจัดกิจกรรมชุมนุม ชมรม ในแต่ละระดับชั้น สถานศึกษาจัดให้เป็นไปตามโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา
2. สมาชิกของชุมนุม ชมรม ต้องเข้าร่วมกิจกรรมและปฏิบัติตามระเบียบของชุมนุม ชมรม และมีผลงาน/ชิ้นงาน/คุณลักษณะตามที่กำหนดไว้ของแต่ละกิจกรรม
3. สถานศึกษามีระบบการกำกับติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของชุมนุม ชมรม อย่างต่อเนื่อง

2.11 การประเมินกิจกรรมชุมนุม

การประเมินกิจกรรมชุมนุม ชมรม เป็นการตรวจสอบความสามารถและพัฒนาการด้านต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ด้วยวิธีการที่หลากหลายและประเมินตามสภาพจริงโดยกำหนดผลการประเมินเป็น “ผ่าน” และ “ไม่ผ่าน”

ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมครบตามเกณฑ์ ปฏิบัติกิจกรรม และมีผลงาน/ชิ้นงาน/คุณลักษณะตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

ไม่ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมไม่ครบตามเกณฑ์ไม่ผ่านการปฏิบัติกิจกรรม หรือมีผลงานชิ้นงาน/คุณลักษณะไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

จากการที่ผู้วิจัยศึกษากิจกรรมชุมนุม สามารถสรุปได้ว่า กิจกรรมชุมนุมเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดขึ้นตามความสนใจของผู้เรียน ซึ่งกิจกรรมนั้นต้องเหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของผู้เรียน โดยเป็นการบูรณาการองค์ความรู้ใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ในการนำมาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมชุมนุมนอกเหนือจากหลักสูตรปกติ เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้เกิดประสบการณ์ และเติมเต็มความรู้ตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน

3. การท่องเที่ยวมรดกทางวัฒนธรรม

3.1 ความหมายของการท่องเที่ยว

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้ดังต่อไปนี้

ฉลองศรี พิมลสมพงศ์ (2550) ได้กล่าวถึงการท่องเที่ยวว่าเป็นการเดินทางเพื่อความเพลิดเพลิน และพักผ่อนหย่อนใจ เป็นการเดินทางที่มีเงื่อนไขสำคัญ 3 ประการ คือ

ประการที่ 1 เดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว

ประการที่ 2 เดินทางด้วยความสมัครใจ

ประการที่ 3 เดินทางด้วยเพื่อวัตถุประสงค์ใดก็ได้ แต่ไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้

ศรัญญา เลิศมนไพโรจน์ (2550, หน้า 20) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวหมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวของการเดินทางของบุคคล จากที่อยู่อาศัยถาวรไปยังที่อยู่อาศัยชั่วคราว เพื่อวัตถุประสงค์ที่ไม่ใช่หารายได้ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวอาจก่อให้เกิดมนุษยสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ร่วมเดินทาง

สมชาติ อุ่อ้น (2552) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเคลื่อนย้ายของผู้คนจากแห่งหนึ่งไปสู่อีกแห่งหนึ่ง ซึ่งรวมไปถึงการเดินทางภายในประเทศและการเดินทางระหว่างประเทศ นอกจากนี้การเดินทางเพื่อการประชุมสัมมนา เพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อการกีฬา เพื่อการติดต่อธุรกิจตลอดจนการเยี่ยมญาติพี่น้องก็นับเป็นการท่องเที่ยวทั้งสิ้น โดยในหลักเกณฑ์ความหมายกำหนดได้โดยเงื่อนไขประการดังนี้

1. เดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังสถานที่อื่นเป็นการชั่วคราว

2. เดินทางด้วยความสมัครใจ

3. เดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ที่มีใช้เพื่อการประกอบอาชีพหรือหารายได้

กุลจิรา เสาวลักษณ์จินดา (2555) สรุปความหมายของการท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลจากสถานที่ซึ่งเป็นที่พักอาศัยอยู่ประจำไปยังสถานที่อื่นเป็นการชั่วคราวและเดินทางกลับไปยังที่พักอาศัยเดิมโดยการเดินทางนั้นไม่ใช่เพื่อการประกอบอาชีพโดยตรงแม้รูปแบบการท่องเที่ยวบางประเภทจะมีเรื่องของอาชีพหรือธุรกิจเข้ามาเกี่ยวข้องอยู่บ้าง เช่น การจัดประชุมสัมมนา เป็นต้น การเดินทางไม่ว่าด้วยเหตุผลใดก็ตามสิ่งที่นักท่องเที่ยวต้องการได้รับคือความสุข ความสนุกสนาน ความเพลิดเพลิน ความรู้และประสบการณ์ใหม่

ยูวดี งามจันทร์ฉาย (2557) กล่าวถึง ความหมายของการท่องเที่ยวว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางของคนจากที่แห่งหนึ่งไปยังอีกแห่งหนึ่งเป็นการชั่วคราว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการพักผ่อนหรือหาความรู้ซึ่งครอบคลุมถึงการเดินทางเพื่อธุรกิจตราบไคที่ผู้เดินทางยังไม่ได้ตั้งหลักแหล่งถาวรและไม่ได้รับรายได้เพื่อยังชีพจากเจ้าของถิ่นปลายทางโดยการท่องเที่ยว ยังเป็นผลรวมของประสบการณ์พิเศษกับสัมพันธภาพซึ่งเกิดจากการเดินทางและการพักผ่อนต่างถิ่นเป็นการชั่วคราวโดยไม่ได้ประกอบอาชีพ ดังนั้นการท่องเที่ยวจึงเป็นการเดินทางตามเงื่อนไข 3 ประการ ได้แก่การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว การเดินทางด้วยความสมัครใจ และการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ตามที่มีใช้เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้

ชยารัตน์ แพทอง (2558) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นการใช้เวลาว่างของมนุษย์เพื่อแสวงหาความสุขและความเพลิดเพลินจากแหล่งท่องเที่ยวที่ไปเยือนเป็นการช่วยผ่อนคลายความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าและความเครียด ทำให้สุขภาพทางกายและจิตใจสดชื่นดีขึ้นพร้อมที่จะกลับไปเผชิญกับภารกิจต่าง ๆ และการดำรงชีวิตที่จำเจได้อย่างมีประสิทธิภาพการท่องเที่ยวเปิดโอกาสให้มีการศึกษาเรียนรู้ประสบการณ์ความแปลกใหม่ตลอดเวลาการเดินทาง ช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์ชีวิตในด้านต่าง ๆ และเข้าใจสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่ไปเยือนดีขึ้น

การส่งเสริมการท่องเที่ยว (2558) กล่าวว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางของมนุษย์จากสถานที่ใดสถานที่หนึ่งไปยังอีกสถานที่หนึ่งหรือการเดินทางจากถิ่นพำนักที่อาศัยไปยังสถานที่อื่นเป็นการชั่วคราวด้วยความสมัครใจไปและเป็นการเดินทางด้วยเหตุผลของการท่องเที่ยวมิใช่เพื่อการประกอบอาชีพหรือหารายได้ เช่น การเดินทางเพื่อการพักผ่อนการเดินทางเพื่อไปชมการแข่งขันกีฬา (อาทิ การแข่งขันกีฬา ซีเกมส์โอลิมปิก เป็นต้น) การเดินทางเพื่อการศึกษาการเดินทางเพื่อประชุมสัมมนา การเดินทางเพื่อเยี่ยมเยียนญาติพี่น้องหรือเพื่อน การเดินทางเพื่อแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม เป็นต้น

องค์การท่องเที่ยวโลก (2558) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางของบุคคลจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราวไม่มากกว่า 1 ปี ติดต่อกันเดินทางด้วยความสมัครใจเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจติดต่อธุระและวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ได้ แต่ไม่ใช่เพื่อการประกอบอาชีพหรือหารายได้

สารานุกรมเสรี (2558) กล่าวว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจหรือเพื่อความสนุกสนานตื่นเต้นหรือเพื่อหาความรู้หรือเพื่อจุดประสงค์ในการพักผ่อนหย่อนใจ

จากความหมายของการท่องเที่ยวข้างต้นสรุปได้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางไปเยือนสถานที่ต่างถิ่นซึ่งไม่ใช่เป็นที่พำนักอาศัยประจำของบุคคลนั้น และเป็นการไปเยือนชั่วคราวโดยไม่ใช่เพื่อเป็นการประกอบอาชีพหารายได้ และเป็นการเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจเพื่อความสนุกสนานตื่นเต้น หรือเพื่อหาความรู้

3.2 องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

นักการศึกษาได้ระบุองค์ประกอบของการท่องเที่ยวไว้ในหลายด้านดังต่อไปนี้

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2550) ได้ระบุองค์ประกอบของการท่องเที่ยวว่ามี 3 ด้าน ได้แก่

1. แหล่งท่องเที่ยว (Attractions) ซึ่งได้จัดกลุ่มประเภทของแหล่งท่องเที่ยวออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ และแหล่งท่องเที่ยวศิลปวัฒนธรรม ส่วนแหล่งท่องเที่ยวที่ให้ความบันเทิงจัดเป็นสถานบริการนักท่องเที่ยว

2. บริการการท่องเที่ยว (Tourism Service) เป็นการบริการอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นองค์ประกอบด้านอุปทาน (Supply) ซึ่งไม่ได้เป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยว แต่เพื่อที่จะตอบสนองความต้องการในการอำนวยความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยวซึ่งเป็นสิ่งดึงดูดใจของนักท่องเที่ยวได้ เช่น บริการรถคนาคมน สถานที่พัก อาหารและเครื่องดื่ม

3. การตลาดท่องเที่ยว (Tourism Marketing) เป็นการแสดงออกของอุปสงค์ (Tourism Demand) ซึ่งมีความต้องการที่จะเดินทางท่องเที่ยวจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง เพื่อพักผ่อนหรือเพื่อประกอบธุรกิจต่าง ๆ อีกทั้งการท่องเที่ยวมักจะเน้นที่ตัวนักท่องเที่ยวเอง หรือรวมถึงการส่งเสริมการขายและพัฒนาการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวด้วย

พยอม ธรรมบุตร (2550, 1-3) ได้แบ่งองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเป็น 5 ประเภท ดังนี้

1. การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) ได้แก่ การมีระบบโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสม เช่น สนามบิน ระบบคมนาคม ตลอดจนบริการด้านอุตสาหกรรมขนส่ง เช่น การขนส่ง

ทางอากาศ ทางบก และทางน้ำ ซึ่งจะเอื้ออำนวยให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปถึงจุดหมายปลายทาง (Destination) หรือแหล่งท่องเที่ยว (Attraction)

2. การมีที่พักแรมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว (Accommodation) ที่ต้องการค้างคืน ได้แก่ ที่พักประเภทต่าง ๆ เช่น โรงแรม รีสอร์ท เกสต์เฮ้าส์ โฮมสเตย์ ที่พักแรมประเภทต่าง ๆ จะมีสิ่งอำนวยความสะดวกในระดับต่าง ๆ กัน ซึ่งจะทำให้มีราคาและบริการในระดับต่างกัน ได้แก่ ภัตตาคาร บาร์สระว่ายน้ำ ฟิตเนสเซ็นเตอร์ ชานูน่า ศูนย์กลางธุรกิจ และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ

3. แหล่งท่องเที่ยว (Attractions) นับเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญสูงสุดของการเดินทาง เพราะเป็นจุดดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวอาจเป็นแหล่งธรรมชาติที่มีความโดดเด่น เช่น ดอยอินทนนท์ ซึ่งมีความหลากหลายทางชีวภาพของเทือกเขาหิมาลัย หรือแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ เช่น ปราสาทพนมรุ้ง ซึ่งแสดงถึงความรุ่งเรืองของอาณาจักรขอม หรือการท่องเที่ยวชนบทเพื่อสัมผัสวิถีชีวิตชาวบ้าน เรียนรู้ถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนโบราณสถานยุคเก่าแก่ก่อนประวัติศาสตร์ เช่น วัฒนธรรมบ้านเชียง เป็นต้น

4. กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) และกิจกรรมนันทนาการ (Tourist Activities และ Recreational Activities) นับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในยุคปัจจุบันเพราะการท่องเที่ยว มิได้หมายถึงแค่การเดินทางไปชมโบราณสถาน อนุสาวรีย์ ความงดงามของธรรมชาติเท่านั้น แต่เป็นการที่นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสทำกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ การเดินป่าศึกษาธรรมชาติระบบนิเวศเขตเส้นศูนย์สูตรในป่าดิบชื้น การล่องแก่งในแม่น้ำท้องถิ่น การปีนหน้าผา การดำน้ำ ในรูปแบบ Scuba Diving หรือ Snorkeling การพายเรือแคนูในบริเวณป่าชายเลน การตกปลาหมึกในทะเลลึก ตลอดจนการร่วมกิจกรรมกับชุมชนเจ้าบ้าน เช่น การดำนา การเกี่ยวข้าว การร่วมพิธีบายศรีสู่ขวัญ เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมทั้งหมดจะเป็นประสบการณ์ (Experience) ที่อยู่ในความทรงจำของนักท่องเที่ยวและกิจกรรมดังกล่าวมักก่อให้เกิดการกระจายรายได้

5. บริการเบ็ดเตล็ดทั้งหมดที่มีให้นักท่องเที่ยว (Ancillary) อาทิเช่น บริการด้านร้านอาหาร โรงพยาบาล ไปรษณีย์ สถานีบริการน้ำมัน ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก ห้องสุขา ฯลฯ องค์ประกอบทั้ง 5 ประการ ควรปรากฏอยู่บนระบบฐานข้อมูลการจัดการการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวทุกแห่งที่เป็นจุดหมายปลายทาง (Destination Management System: DMS)

สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว การบริการท่องเที่ยวที่ครอบคลุมต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว และการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชนในการดูแล และสนับสนุนด้านบริการและอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว

3.3 ความหมายของนักท่องเที่ยว

จากการศึกษาความหมายของนักท่องเที่ยวที่นักการศึกษาได้ให้ไว้มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

พระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 (2522) ให้นิยามคำว่า นักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้ที่เดินทางจากพื้นที่อื่นเป็นถิ่นที่อยู่ไปยังท้องที่อื่นเป็นการชั่วคราวด้วยความสมัครใจและด้วยวัตถุประสงค์อันมิใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2540) กล่าวว่า นักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้ที่เดินทางจากท้องที่ที่อยู่ปกติของตนไปอยู่ยังท้องที่อื่นอันเป็นการชั่วคราวด้วยความสมัครใจและวัตถุประสงค์อันมิใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้สำหรับประเภทของนักท่องเที่ยวได้กำหนดไว้ 3 ประเภทดังนี้

1. นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่ค้างคืน หมายถึง ชาวต่างประเทศที่เดินทางไปเยือนประเทศใดประเทศหนึ่งและพักอาศัยอยู่ตั้งแต่ 24 ชั่วโมงขึ้นไป โดยเดินทางมาเพื่อทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งที่ไม่ใช่การเดินทางมาเพื่อหารายได้

2. นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ค้างคืน หมายถึง กลุ่มผู้เดินทางเฉพาะในเขตประเทศไทย

3. นักท่องเที่ยวที่ไม่ได้ค้าง หมายถึง บุคคลที่เดินทางมาเยือนชั่วคราวโดยมีเวลาพำนักในประเทศที่มาเยือนน้อยกว่า 24 ชั่วโมง

สรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวหมายถึงบุคคลที่เดินทางด้วยความสมัครใจจากที่อยู่อาศัยไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว เพื่อเพื่อวัตถุประสงค์ในการสร้างความสุข สนุกสนาน มิใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้ ซึ่งแบ่งนักท่องเที่ยวออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่ค้างคืน นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ค้างคืน และนักท่องเที่ยวที่ไม่ได้ค้าง

3.4 ความหมายของมรดกทางวัฒนธรรม

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของมรดกทางวัฒนธรรมไว้ดังต่อไปนี้

อิโคโมสไทย (2550) ได้ให้ความหมายของ มรดกวัฒนธรรมว่า หมายถึง ผลงานสร้างสรรค์ของชนในชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันมีคุณค่าที่ตกทอดมาจากรุ่นก่อน เป็นประจักษ์พยานของพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ หมายถึงรวมถึงสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์ได้สร้างขึ้นรวมทั้งระบบนิเวศ ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าไม่สามารถหาทดแทนได้ เป็นเครื่องหมายที่สะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จของผู้คนในอดีต ดังให้เห็นถึงวัฒนธรรมที่โดดเด่นและเอกลักษณ์ของพื้นที่ที่มีการสืบทอดมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันและควรค่าแก่การสืบสานต่อไปในอนาคต

วิมล จิโรพันธ์ (2551) ได้ให้คำนิยามไว้ในหนังสือ เรื่อง "มรดกทางวัฒนธรรม ภาคเหนือ" ว่า "เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการสร้างสรรค์ของมนุษย์ในสมัยอดีต และได้รับการสืบทอดกัน ต่อมาจนถึงปัจจุบันทั้งในรูปธรรมและนามธรรมมรดกวัฒนธรรมที่เป็นรูปธรรมที่เห็นได้อย่างชัดเจน ได้แก่ งานศิลปกรรม งานฝีมือ เครื่องมือเครื่องใช้ ทั้งนี้ยังรวมถึงโบราณสถาน และหลักฐานการจารึกต่าง ๆ ส่วนมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นนามธรรม หมายถึงความเชื่อขนบธรรมเนียม ภาษา ประเพณี ที่สืบทอดจากบรรพบุรุษที่สำคัญ

ปรัชมาศ ลัญชานนท์ (2554) ได้ให้นิยามคำว่า มรดกทางวัฒนธรรม หมายถึง สมบัติทางวัฒนธรรมอันมีคุณค่าที่ตกทอดมาจากรุ่นก่อน เป็นประจักษ์พยานของพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าไม่สามารถหาทดแทนได้ เป็นเครื่องหมายที่สะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จของผู้คนในอดีต แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมที่โดดเด่นและเอกลักษณ์ของพื้นที่ มีการสืบทอดมาตั้งแต่อดีตจนถึงวิถีชีวิตร่วมสมัยในปัจจุบันที่สาธารณชนเข้าถึงและรับรู้ได้ และควรค่าแก่การสืบสานต่อไปในอนาคต

พลอยภัทรา ตระกูลทองเจริญ (2557) สรุปความหมายมรดกทางวัฒนธรรมว่าเป็นสิ่ง ที่ควรรักษาไว้เนื่องจากเป็นสิ่งที่บรรพบุรุษของชนชาตินั้น ๆ ได้สร้างขึ้นและยังคงอยู่ถึงปัจจุบันซึ่ง มรดกทางวัฒนธรรมมีทั้งมรดกที่เป็นวัตถุหรือสิ่งที่จับต้องได้และมรดกที่ไม่ใช่วัตถุหรือจับต้องไม่ได้ โดยมรดกทางวัฒนธรรมมีคุณค่าและความสำคัญในแต่ละชนชาติไม่ต่างกันแสดงถึงประวัติศาสตร์ และรากเหง้าเป็นสิ่งที่คนรุ่นหลังลูกหลานควรที่อนุรักษ์หรือธำรงมรดกนี้ให้สืบต่อไป

UNESCO (2000) ได้ให้ความหมายของ มรดกทางวัฒนธรรม (cultural heritage) ว่า หมายถึง

1. ค่านิยมและแนวความคิดทางวัฒนธรรมที่สำคัญ
2. โครงสร้างและวัตถุที่สร้างขึ้นโดยฝีมือมนุษย์ อาทิ ที่อยู่อาศัย อาคารเพื่อ ทำการสักการบูชา โครงสร้างสถาปัตยกรรมที่เป็นประโยชน์ งานทางด้านทัศนศิลป์ เครื่องมือและ เครื่องใช้ในการดำรงชีวิตที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ สุนทรียภาพ และวิทยาศาสตร์
3. ที่ตั้งและที่อยู่ของมนุษย์ อาทิ การประดิษฐ์สร้างสรรค์ของมนุษย์ หรือการ ประดิษฐ์สร้างสรรค์ของมนุษย์ร่วมกับธรรมชาติ แหล่งโบราณคดี และแหล่งชุมชนที่อยู่อาศัยของ มนุษย์ ที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ สุนทรียภาพ มานุษยวิทยาและระบบนิเวศ หรือลักษณะ ธรรมชาติ ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการคงอยู่หรือความอยู่รอดทางวัฒนธรรม และเอกลักษณ์ ของธรรมเนียมปฏิบัติที่สืบเนื่องกันมา

4. มรดกที่ถ่ายทอดด้วยวาจาหรือวิถีชีวิตพื้นบ้าน อาทิ การดำเนินชีวิต คติงานฝีมือและศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน สถาปัตยกรรมชาวบ้าน ภาษาและวรรณกรรมศิลปะการแสดง การละเล่น ระบบความรู้พื้นถิ่นหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิถีการปฏิบัติ นิทานชนบทธรรมเนียมประเพณีและความเชื่อ พิธีกรรม และธรรมเนียมปฏิบัติในการดำเนินชีวิตที่สืบทอดกันมา

5. มรดกจากการจัดบันทึก

6. มรดกทางวัฒนธรรมสมัยนิยม อาทิ การสร้างสรรค์ตามสมัยนิยมของประชาชนในวัฒนธรรมแบบกลุ่ม (mass culture) เช่น วัฒนธรรมเชิงอุตสาหกรรมหรือพาณิชย์กรรม รูปแบบที่เป็นที่นิยมของประชาชนที่แสดงออกของคุณค่าทางด้านสุนทรียภาพ มนุษยวิทยาสังคมวิทยาที่สำคัญ รวมทั้งดนตรี การเต้นรำ กราฟฟิคอาร์ต แฟชั่น เกมส์ และกีฬา การออกแบบอุตสาหกรรม ภาพยนตร์ ทีวี มิวสิควิดีโอ และไซเบอร์อาร์ตในสังคมเมืองที่เน้นเทคโนโลยี

สรุปได้ว่า มรดกทางวัฒนธรรมหมายถึง สมบัติที่มีคุณค่าตกทอดมาจากรุ่นสู่รุ่น ซึ่งสมบัติเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมที่โดดเด่นและเอกลักษณ์ของพื้นที่นั้นๆ

3.5 ประเภทของมรดกทางวัฒนธรรม

นักการศึกษาหลายท่านได้แยกประเภทมรดกทางวัฒนธรรมไว้ดังต่อไปนี้

อิโคโมสไทย (2550) แบ่งมรดกทางวัฒนธรรมออกเป็น 2 ประเภท คือ มรดกวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

1. มรดกวัฒนธรรมที่จับต้องได้ หมายถึง มรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นรูปธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถจับต้องและมองเห็นได้ ได้แก่ โบราณสถาน อนุสาวรีย์ สถาปัตยกรรม อาคาร กลุ่มอาคาร ชุมชน ชุมชนท้องถิ่น ชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม พื้นที่ทางประวัติศาสตร์และโบราณวัตถุ แหล่งภูมิทัศน์ วัฒนธรรม และผลงานทางศิลปะแขนงต่างๆ เป็นต้น

2. มรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ หมายถึง มรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นนามธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่สามารถจับต้องหรือแสดงออกมาทางกายภาพได้ ได้แก่ ภูมิปัญญา ความรู้ ความเชื่อ ความสามารถ ขนบธรรมเนียม ประเพณีจารีตที่บุคคลหรือชุมชนได้สร้างสรรค์ขึ้น และได้ถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งจนถึงปัจจุบัน

ธนากร ตาระกา (2550) แบ่งมรดกทางวัฒนธรรมออกได้เป็น 2 ประเภท คือมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นวัตถุหรือเป็นสิ่งที่จับต้องได้ ได้แก่ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ เครื่องมือ เครื่องใช้ เป็นต้น และมรดกทางวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุหรือเป็นวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ได้แก่ ภาษา ศาสนา วรรณกรรม ขนบธรรมเนียมและประเพณี เป็นต้น

สรุปได้ว่ามรดกทางวัฒนธรรมสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ มรดกวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

4. การฟังและความสามารถในการฟัง

4.1 ความหมายของการฟังและความสามารถในการฟัง

จากการศึกษาความหมายเกี่ยวกับการฟังและความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษสรุปได้ดังต่อไปนี้

ความหมายของการฟัง

เนื่องจากการสอนภาษาอังกฤษในปัจจุบันได้เน้นให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ การฟังและการพูดจึงมีบทบาทสำคัญในการเรียนการสอนการฝึกความเข้าใจในการฟังมีความสำคัญพอ ๆ กับการฝึกความสามารถในการพูด ผู้เรียนจะต้องได้รับการฝึกทักษะ การฟังควบคู่กับทักษะการพูด จึงจะทำให้จุดมุ่งหมายในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารประสบผลสำเร็จดังที่มิ้นกการศึกษาค้นคว้าให้ความหมายของการฟังไว้อย่างหลากหลาย ดังเช่น

ริเวอร์ส (Rivers, 1980, p.18) ให้ความหมายว่า การฟังเป็นทักษะเชิงสร้างสรรค์ในการทำความเข้าใจคำพูด ต้องมีการตีความหรือวิเคราะห์สิ่งที่ได้ฟัง ผู้ฟังจะรับเอาคำพูดที่คู่สนทนาพูดออกมาอย่างมีความหมาย และนำมาตีความหรือวิเคราะห์เพื่อสร้างความหมายขึ้น ซึ่งความหมายที่ผู้ฟังสร้างขึ้นนี้อาจไม่ตรงกับความหมายที่คู่สนทนาพูดออกมาได้ จึงทำให้เกิดความเข้าใจผิดระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง ยิ่งถ้าหากว่าผู้ฟังไม่ชินต่อภาษาและวัฒนธรรมของคู่สนทนายิ่งจะไม่เข้าใจในสิ่งที่ได้ฟัง

แกลวิน (Galvin, 1992, p. 4) กล่าวว่า การฟังเป็นกระบวนการซึ่งประกอบด้วย การรับ (Receiving) การแปลความหมาย (Interpreting) การประเมิน (Evaluating) และการโต้ตอบข้อความที่ได้ยิน (Responding) การฟังจึงมิใช่เป็นการปล่อยให้เสียงผ่านหูเท่านั้น ประสิทธิภาพของการฟังขึ้นอยู่กับความสนใจและความตั้งใจของผู้ฟัง นอกจากนี้ผู้ฟังจะต้องใช้ความสามารถในการเรียบเรียง ตีความเพื่อให้เข้าใจความหมายของผู้พูด โดยอาศัยประสบการณ์เดิมของผู้ฟัง อีกทั้งยังต้องประเมินความคิดและความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับข้อความที่ได้ยินแล้วจึงโต้ตอบจึงเป็นการฟังที่สมบูรณ์

อันเดอร์วูด (Underwood, อ้างถึงใน สุภาพร ฉายะระถิ, 2552) อธิบายว่า การฟังเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้ความสนใจและความหมายเพื่อให้ทราบความหมายของสิ่งที่ได้ยิน การฟังที่ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้ฟังต้องเข้าใจความหมายที่ผู้พูดต้องการสื่อเพราะความหมายของประโยคที่

ผู้พูด พูดนั้นอาจมีความหมายหลากหลายอย่าง ผู้ฟังต้องจำคำพูดและวิเคราะห์สิ่งอื่น ๆ ที่ใช้เสนอข่าวสารนั้น

เชษฐมาส วิลาวรรณ (2553, หน้า 23) ได้ให้ความหมายของการฟังว่า คือ กิจกรรมที่ต้องใช้ความสนใจและความพยายามเพื่อที่จะได้ทราบความหมายของสิ่งที่ได้ยิน ซึ่งเป็นความสามารถที่จะรับรู้สิ่งที่ได้ยิน จับใจความ แปลความ พุดลำดับเหตุการณ์ ตอบคำถามจากเรื่องที่ฟังได้ และตีความของสิ่งที่รับรู้ เข้าใจ และจดจำนำไปใช้ได้ ทั้งหมดนี้ต้องทำงานสัมพันธ์กันและการฟังจะต้องตั้งอยู่บนฐานของขบวนการจิตภาษาศาสตร์ คือ ความตั้งใจ ความเอาใจใส่ ความเข้าใจ การใช้ภาษาพูดและภาษาท่าทางเพื่อให้บุคคลที่อยู่ในสังคมเข้าใจได้อย่างมีจุดมุ่งหมาย

วารุณี ยะปาน (2556, หน้า 70) ได้ให้ความหมายของการฟังว่า การฟังเป็นกระบวนการในการรับข้อมูลที่มีความหมาย ทำความเข้าใจความหมายของสิ่งที่ฟัง การฟังจะมีประสิทธิภาพเมื่อผู้ฟังมีความตั้งใจ สนใจและมีความรู้ทางภาษาและประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับสิ่งที่ฟัง ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการหลายอย่าง เช่น การรับสาร การแปลความ การประเมินและการโต้ตอบข้อความที่ได้ยิน ดังนั้นการฟังจึงเป็นทักษะที่สำคัญของการเรียนรู้ภาษา

สุรชาติ บุรณศิริ (2558, หน้า 17) ได้ให้ความหมายของการฟังว่า การฟัง คือ กระบวนการรับรู้สาร แล้ววิเคราะห์สารนั้น ๆ เพื่อให้เข้าใจถึงความหมาย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสารนั้น ๆ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความสนิทสนมของทั้ง ผู้ส่งสารและผู้รับสาร ดังเช่นข้อความเดียวกันแต่ผู้ส่งสารมีความสนิทสนมต่างกัน ก็อาจตีความหมายของสารนั้น ๆ ผิดเพี้ยนก็เป็นได้

เดือนนภา ทองมาก (2558, หน้า 17) ได้ให้ความหมายของการฟังว่า การฟังเป็นทักษะเชิงสร้างสรรค์ในการทำความเข้าใจคำพูดต้องมีการตีความหรือวิเคราะห์สิ่งที่ได้ฟังผู้ฟังให้ความสนใจและความพยายามเข้าใจความหมายของสิ่งที่ได้ฟังและได้ให้ความหมายตามวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสาร จึงจะนับว่าเป็นการฟังที่ประสบผลสำเร็จ

ณัฐวรรณ เปล่งวิทยา (2559) ได้ให้ความหมายของการฟังว่าการฟัง คือ กระบวนการรับข้อมูลจากผู้ที่ต้องการสื่อความหมาย ผู้ฟังจะต้องมีความสนใจ มีการตั้งใจและมีประสบการณ์เดิมโดยอาศัยกระบวนการรับสาร การแปลความ การประเมินข้อความที่ได้ยิน เพื่อที่จะได้ทราบความหมายและปะติดปะต่อเรื่องราวได้และบรรลุวัตถุประสงค์ของผู้พูด จึงจะนับว่าเป็นการฟังที่ประสบผลสำเร็จ ดังนั้น การฟังจึงเป็นทักษะที่สำคัญของการเรียนรู้ภาษาเพื่อพัฒนาไปสู่การอ่าน-การเขียนในระดับขั้นที่สูงต่อไป

นักชชา แคนพันท์ (2560, หน้า 130) ได้กล่าวว่า การฟังเป็นทักษะที่มนุษย์ใช้ในการสื่อสารมากที่สุดในชีวิตประจำวัน ประกอบด้วย ผู้ส่งสาร และผู้รับสาร ประสิทธิภาพของการฟังขึ้นอยู่กับความสนใจ ความตั้งใจ ความเข้าใจ การตีความ การวิเคราะห์สารนั้น ๆ และสามารถโต้ตอบสารที่ได้ยินได้ การฟังจึงเป็นทักษะขั้นพื้นฐานที่สำคัญของการเรียนรู้ภาษาเพื่อพัฒนาไปสู่ทักษะอื่น ๆ คือ การพูด การอ่าน และการเขียนในระดับที่สูงขึ้นไป

จากความหมายข้างต้นสามารถสรุปความหมายของการฟังได้ดังนี้ การฟัง หมายถึง ทักษะแรกของมนุษย์ในการเรียนรู้เพื่อการสื่อสารและเป็นทักษะที่สำคัญในการพัฒนาไปสู่ทักษะการพูด การอ่านและการเขียน ประสิทธิภาพของการฟังขึ้นอยู่กับความสนใจ ความเข้าใจภาษา ประสบการณ์เดิมของผู้ฟัง และความสามารถในการเรียบเรียงและการถ่ายทอดเรื่องราวของผู้พูด

ความหมายของความสามารถในการฟัง

วัชรีย์ พรหมโชติ (2553) ให้ความหมายของ ความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษ คือ ความสามารถในการรับรู้โดยการฟังบทสนทนาในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยสามารถฟัง และประมวลผลที่ได้จากการฟังนำมาติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น ๆ ได้โดยวัดจากแบบทดสอบก่อน และหลังการใช้แบบฝึกเสริมทักษะด้านการฟัง-พูด

สุจินต์ หนูแก้ว (2554) ได้กล่าวไว้ว่า ความสามารถด้านการฟัง คือ การที่ผู้ฟังมีความเข้าใจในสิ่งที่ฟัง โดยสามารถสรุปใจความสำคัญ หรือสรุปความตามวัตถุประสงค์ของผู้พูด หรือผู้ที่ส่งสารได้ตรงตามความหมาย หรือตรงตามวัตถุประสงค์ โดยผู้ฟังจะต้องใช้ความรู้ความสามารถทางด้านภาษาศาสตร์ สังคมวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา หรือความสัมพันธ์ของข้อความเพื่อใช้ในการสื่อความหมายทำให้ตัวผู้ฟังเกิดความเข้าใจในสิ่งที่ได้ฟัง

ปิยณัฐ ทังจันทร์แดง และสิทธิพล อาจอินทร์ (2558) ความสามารถด้านการฟัง หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการเข้าใจความหมายของคำศัพท์ และประโยคที่กำหนดให้ โดยมีการทดสอบ คือ (1) การจำแนกเสียงโดยวัดความสามารถในการฟังเสียงเน้นหนักในคำ (Word Stress) และประโยค (Sentence Stress) (2) การทดสอบความเข้าใจของข้อความเป็นการทดสอบความเข้าใจในสิ่งที่ฟัง ฟังเสียงแล้วตอบคำถามจากตัวเลือกที่กำหนดให้ (3) เลือกรูปภาพให้ตรงกับประโยคที่ได้ยิน ให้สามารถเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาพ และสิ่งที่ฟัง

Harris (1974) ได้จำแนกความสามารถทางด้านการฟังภาษาต่างประเทศออกเป็น 2 ระดับรวมทั้งให้ตัวอย่างของลักษณะความสามารถของการฟังในระดับต่าง ๆ ดังนี้

1. ความสามารถในการจำแนกเสียง ซึ่งประกอบไปด้วยความสามารถในการจำแนกเสียงคำโดด ๆ โดยสามารถจำแนกเสียงได้ว่ามีความเหมือน หรือแตกต่างกันอย่างไร และ

ความสามารถในการจำแนกเสียงของคำที่อยู่ในข้อความโดยสามารถจำแนกได้ว่าคำใดที่ได้ยินในประโยค หรือประโยคใด

2. ความเข้าใจข้อความที่ได้ยิน ซึ่งประกอบไปด้วยความสามารถในการปฏิบัติตามประโยคคำสั่งที่ให้ฟัง ความสามารถในการเลือกคำตอบให้ตรงกับสิ่งที่ได้ยิน หรือความสามารถในการเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ที่ได้ฟังจากบทสนทนา และความสามารถที่จะเข้าใจเรื่องราวทั่วไปที่จำลองสถานการณ์ในชีวิตประจำวันได้

Richards (1988) ให้ความหมายของความสามารถการฟังภาษาอังกฤษ คือ การสื่อสารในรูปแบบการส่ง และรับข้อมูล ซึ่งมีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการฟัง โดยความสามารถด้านการฟังเริ่มจากที่ผู้ฟังพิจารณาการฟังจากหน่วยย่อยๆ และนำความรู้เดิมด้านภาษาและประสบการณ์ที่ผ่านมามาใช้ ซึ่งหน่วยย่อยของภาษาประกอบด้วย 4 ข้อ ดังนี้

1. การฟังอย่างคร่าว ๆ
2. การฟังแบบแบ่งเสียงที่ได้ยินซึ่งมีลักษณะการเชื่อมเสียงกันออกมาเป็นคำ เช่น
 - 2.1 Afriendofmine ซึ่งประกอบด้วย 4 คำ คือ a friend of mine.
 - 2.2 Takecareof ซึ่งประกอบด้วย 3 คำ คือ take care of
3. การใช้ตัวชี้แนะเพื่อจุดเน้นของเสียงที่ได้ยิน
4. การใช้ตัวชี้แนะทางไวยากรณ์ภาษาอังกฤษเพื่อเรียบเรียงเสียงที่ออกมา

เป็นหน่วยย่อย ๆ ที่ได้ความหมาย เช่น His pen which I lend you. สามารถแยกเป็น His pen และ which I lend you. ไม่ใช่เป็นการแยกดังต่อไปนี้ His pen which และ I lend you.

Rost (1991) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษว่า ผู้ฟังต้องมีความสามารถในการใช้ทักษะต่าง ๆ ที่ประกอบไปด้วย 3 ทักษะ ดังต่อไปนี้

1. ทักษะการรับรู้ (Perceptive skills) คือ ความสามารถในการจำแนกเสียงต่างๆ และสามารถจดจำคำพูด หรือประโยคที่ฟังได้
2. ทักษะการวิเคราะห์ (Analysis skills) คือ ความสามารถในการจำแนกหน่วยทางไวยากรณ์และการจำแนกหน่วยทางภาษาที่ควรนำไปใช้ได้
3. ทักษะด้านการสังเคราะห์ (Synthesis skills) คือ ความสามารถในการเชื่อมโยงตัวชี้แนะด้านภาษากับส่วนอื่น ๆ และความสามารถในการนำความรู้เดิมมาใช้ประกอบความรู้ใหม่ที่ได้ฟังเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการฟังได้อย่างเหมาะสม

Peterson (1991) ให้ความหมายของความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษ คือ ความสามารถในการรับสาร หรือการฟัง ประกอบด้วย การมีเจตคติที่ดีต่อการฟัง การมีความอดทนในการฟัง การใช้ความรู้เดิม การคาดเดาข้อมูลต่าง ๆ และการมีทักษะการวิเคราะห์

ผู้วิจัยสรุปความหมายของความสามารถทางการฟังได้ ดังนี้ คือ ประสิทธิภาพของการรับรู้ข้อมูลผ่านเสียงภาษาอังกฤษที่ได้ยิน หรือการที่ผู้ฟังมีความเข้าใจในสิ่งที่ฟังผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น การฟังวิทยุ การดูภาพยนตร์ การฟังเพลง และอื่น ๆ ที่เป็นภาษาอังกฤษ โดยสามารถสรุปใจความสำคัญของข้อมูลที่รับ หรือผู้ที่ส่งสารได้ตรงตามความหมาย หรือวัตถุประสงค์ ซึ่งในการเป็นผู้ฟังที่ดีนั้นจะต้องอาศัยทักษะทั้ง 3 ด้าน อันได้แก่ 1. ทักษะการรับรู้ (Perceptive skills) 2. ทักษะการวิเคราะห์ (Analysis skills) และ 3. ทักษะด้านการสังเคราะห์ (Synthesis skills) จึงจะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ หรือบรรลุตามวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ที่ผู้พูดหรือผู้ส่งสารได้กำหนดไว้

4.2 ความสำคัญของการฟัง

การฟังเป็นทักษะทางภาษาที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรก ซึ่งจะนำไปสู่ทักษะทางภาษาทักษะอื่น ๆ ต่อไป ดังที่นักเรียนการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของการฟังไว้ ดังเช่น

มอร์เลย์ (Morley, 1984, p. 7) ได้กล่าวว่า การสื่อสารในชีวิตประจำวันเราใช้ทักษะการฟังมากที่สุด คือ ในแต่ละวันมนุษย์ใช้ทักษะการฟังถึงร้อยละ 50 ในขณะที่ใช้ทักษะการพูดร้อยละ 25 การอ่านร้อยละ 15 และการเขียนร้อยละ 10 ซึ่งให้เห็นว่า ในการสื่อสารในชีวิตประจำวันคนเราใช้เวลาเฉลี่ยร้อยละ 50 ของเวลาทั้งหมดไปในการฟัง ทั้งนี้การฟังจะนำไปสู่ทักษะการพูดถ้าผู้เรียนได้รับ การฝึกทักษะในการฟังไม่เพียงพอจะมีผลทำให้ไม่สามารถใช้ภาษาในการสนทนาได้

ดอฟฟ์ (Doff, 1991, p. 198) กล่าวถึง ความสำคัญในการฟังที่มีผลต่อความสำเร็จในการสนทนาว่า ในการสื่อสารนั้นผู้ฟังจะต้องเข้าใจก่อนว่าสิ่งที่ผู้พูดพูดนั้นหมายความว่าอย่างไรเมื่อเข้าใจก็จะตระหนักว่าควรจะพูดตอบไปอย่างไร ทำให้เป็นการพัฒนาการพูดของตนเองด้วย ดังนั้นผู้เรียนจึงต้องฝึกการฟังให้มาก โดยเฉพาะในการสื่อสารด้วยภาษาต่างประเทศนั้นจะต้องฟังจนสามารถเข้าใจได้ดีและสามารถพูดได้

แมคโดนัลล์ (McDonell, 1992, p. 58-59) กล่าวถึง ความสำคัญของการฟังว่าเป็น เครื่องมือของการเรียนรู้และมีความสำคัญอย่างมากต่อประสิทธิภาพในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ผู้ที่มีความสามารถในการฟังจะสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กุกยา แสงเดช (2554) กล่าวถึงความสำคัญในการสอนทักษะการฟังว่า เป็นทักษะที่สำคัญที่สุดที่จะนำไปสู่ทักษะต่อ ๆ ไป ได้แก่ การพูด การอ่านและการเขียน การฟังแยกออกได้ เป็น 2 ระดับ คือ ระดับเริ่มต้น เน้นการฟังเสียง คำ วลี แล้วสามารถออกเสียงได้ถูกต้อง รู้จักสังเกตและ

จับได้ว่าเสียงต่าง ๆ มีความแตกต่างกันอย่างไร ระดับที่สอง เป็นการฟังประโยคและเรื่องราวเพื่อความเข้าใจ ดังนั้น การฝึกทักษะการฟังจึงประกอบไปด้วยการฟังเสียง พยางค์ คำศัพท์ ประโยค การสนทนาและฟังเรื่องแล้วเข้าใจ

วารุณี ยะปาน (2556, หน้า 71) กล่าวถึงความสำคัญของการฟังว่า ทักษะการฟังมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ภาษา เพราะเป็นทักษะแรกในการรับรู้ภาษาของมนุษย์ มีบทบาทในการสื่อสารในชีวิตประจำวันมากกว่าทักษะอื่น ๆ และยังเป็นทักษะที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ในทักษะอื่น ๆ นอกจากนี้ ความสามารถในการฟังยังเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จของการสื่อสารและเป็นกุญแจสำคัญในการเรียนรู้ภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ

วศินี หนูนุกดี (2558, หน้า 20) ได้กล่าวว่า การฟังเป็นทักษะที่ใช้มากที่สุดในชีวิตประจำวัน เราจำเป็นต้องฟังจึงจะเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ การฟังนั้นเป็นทักษะที่จะนำไปสู่ทักษะการพูด ความสำเร็จในการสนทนาเกิดจากการฟังที่มีประสิทธิภาพ ผู้ฟังต้องเข้าใจว่าผู้พูดนั้นสื่อถึงอะไร เมื่อฟังเข้าใจแล้วจึงจะสามารถโต้ตอบได้ ดังนั้นทักษะการฟังจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งและต้องได้รับการพัฒนาเป็นลำดับแรกในการเรียนภาษาแม่และภาษาที่สอง

ณัฐวรรณ เปล่งวิทยา (2559, หน้า 24) กล่าวถึงความสำคัญของการฟังว่า การฟังมีบทบาทในชีวิตประจำวันของมนุษย์มากกว่าทักษะอื่น ๆ เพราะเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาทักษะการพูด การอ่านและการเขียน และเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างมากต่อประสิทธิภาพในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ผู้ที่มีความสามารถในการฟังจะใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในการพูดได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

จากข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การฟังเป็นทักษะที่เราใช้ในการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวันมากที่สุด ผู้ฟังจะต้องเข้าใจก่อนว่าสิ่งที่ผู้พูดพูดนั้นหมายความว่าอย่างไร การฟังเป็นทักษะที่สำคัญที่สุดที่จะนำไปสู่ทักษะการพูด การอ่าน และการเขียน อีกทั้งการฟังยังเป็นเครื่องมือหนึ่งในการเรียนรู้ที่มีความสำคัญอย่างมากต่อความสำเร็จของการสื่อสารสำหรับนักเรียนเพื่อจะสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.3 องค์ประกอบในการฟัง

การฟังเป็นการรับรู้เสียงที่ได้ยินแล้วเข้าใจความหมาย ซึ่งการที่จะสามารถฟังข้อความต่าง ๆ ได้เข้าใจนั้น จำเป็นต้องมีองค์ประกอบอื่น ๆ ที่ช่วยให้ผู้ฟังเข้าใจสิ่งที่ได้ยินและสามารถโต้ตอบกับคู่สนทนาได้ ดังที่มีนักการศึกษาและนักวิชาการได้ให้ความหมายขององค์ประกอบในการฟังไว้ ดังเช่น

ซามูเอลล์ และคัมมิล(Samuels & Kamil, 1987) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบในการฟังไว้ ดังนี้

1. ความสามารถด้านต่าง ๆ ที่ช่วยให้เกิดความเข้าใจภาษา (Language Facilities) ประกอบด้วยความสามารถด้านต่าง ๆ ดังนี้ ความสามารถในการจำคำศัพท์ได้ เข้าใจความหมายของคำศัพท์ สามารถวิเคราะห์หลักไวยากรณ์ของภาษาที่ฟังได้ สามารถเข้าใจโครงสร้างของภาษา สามารถเข้าใจภาษาถิ่นของภาษาต่างประเทศและเข้าใจภาษาอ้างอิงความ

2. ความรู้เดิมซึ่งเป็นความรู้และประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับภาษา (Textual Schemata) ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหา (Content Schemata) ความรู้และประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและความรู้กับประสบการณ์เดิมในลักษณะที่เป็นความรู้รอบตัว

3. การคำนึงถึงอิทธิพลของบริบท (Contextual Influences)

4. ความสามารถในการใช้กลวิธีการฟัง (Listening Strategies)

5. ความรู้ความเข้าใจในภาษาท่าทาง (Body Language and Gesture)

6. แรงจูงใจและความตั้งใจของผู้ฟัง (Motivation and Interest)

แพร์รอตและซูลคิน (Parrott & Schulkin, 1993) กล่าวถึงองค์ประกอบในการฟังไว้ ดังนี้

1. ประสบการณ์เดิมและความรู้ของผู้ฟัง

2. ความรู้เกี่ยวกับภาษา เช่น คำศัพท์ โครงสร้างทางไวยากรณ์ ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในการทำความเข้าใจต่อสิ่งที่ได้ฟัง

3. ตัวผู้ฟัง ได้แก่ ความคาดหวังและทัศนคติ

จากข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าองค์ประกอบของการฟัง ประกอบด้วยความรู้ ความเข้าใจในภาษา อิทธิพลของบริบท ความรู้จากประสบการณ์เดิมของผู้ฟัง การใช้กลวิธีในการฟัง ความสามารถในการวิเคราะห์สิ่งที่ได้ฟัง ทัศนคติ รวมทั้งความสนใจและความตั้งใจของผู้ฟัง

4.4 การพัฒนาการฟัง

ทักษะในการสื่อสารที่คนเราใช้และจำเป็นมากที่สุดคือ ทักษะการฟัง เพราะการฟังเป็นทักษะพื้นฐานสำหรับการรับรู้ภาษา ซึ่งทำให้ผู้ฟังมีข้อมูลสำหรับขบวนการพูด การอ่าน และการเขียนต่อไปได้ ดังนั้น การพัฒนาทักษะการฟังให้มีประสิทธิภาพจึงจำเป็นอย่างยิ่ง ดังเช่น

รอส (Rost, 1991) ได้กล่าวว่า ผู้ฟังต้องมีความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษ ดังนี้

1. ทักษะการรับรู้ (Perception Skills) คือ ความสามารถในการจำแนกเสียงต่าง ๆ และความสามารถจดจำคำที่ฟังได้

2. ทักษะการวิเคราะห์ (Analysis Skills) คือ ความสามารถในการจำแนกหน่วยทางไวยากรณ์และความสามารถในการจำแนกหน่วยทางภาษาจากสิ่งที่ได้ฟัง

3. ทักษะการสังเคราะห์ (Synthesis Skills) คือ ความสามารถในการเชื่อมโยงสิ่งต่าง ๆ ในตัวภาษาที่ได้ยินและนำความรู้เดิมมาใช้ประกอบเพื่อให้เกิดความเข้าใจในสิ่งที่ฟังได้อย่างถูกต้อง

ทักษะทั้ง 3 มีความสัมพันธ์กันโดยแต่ละทักษะมีผลต่อความสามารถในการฟังและทักษะภาษาอังกฤษซึ่งจะเป็นพื้นฐานในการฟังต่อไป

เชษฐมาส วิลาวรรณ (2553, หน้า 26) ได้กล่าวไว้ว่า นักเรียนสามารถพัฒนาการฟังได้ ซึ่งผู้วิจัยมีบทบาทในการพัฒนาการฟังของนักเรียน ผู้วิจัยจะต้องจัดกิจกรรมการฟังที่มีความหมายและน่าสนใจ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนปรารถนาที่จะฟังด้วยความตั้งใจและกระตือรือร้นเพื่อพัฒนาการฟังอย่างมีประสิทธิภาพ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2555, หน้า 54) อธิบายว่า การพัฒนาการฟังเพื่อความเข้าใจ ซึ่งมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการฟัง ดังนี้

1. ฟังการสนทนาหรือการพูดภาษาอังกฤษจากภาพยนตร์ ข่าว รายการอื่น ๆ ทางโทรทัศน์หรือวิทยุ และใช้สถานการณ์ เหตุการณ์เรื่องราว สีหน้า ท่าทางของตัวละครหรือผู้พูดเป็นเครื่องช่วยในการทำความเข้าใจการสนทนาหรือการพูด

2. กรณีที่ผู้พูดใช้คำพูด คำศัพท์ สำนวนที่ไม่รู้จัก ควรพยายามเดาความหมายของคำเหล่านั้นจากสถานการณ์ เรื่องราวที่เป็นอยู่ ภาษาท่าทางของคู่สนทนาและข้อความที่คำเหล่านั้นปรากฏอยู่ (Context)

3. การสนทนาในเรื่องจีปาะ ผู้ฟังไม่จำเป็นต้องพยายามฟังคำทุกคำในคู่ประโยคของคู่สนทนาซึ่งเป็นวิธีเดียวกันกับการฟังทางโทรศัพท์ แทนที่จะทำเช่นนั้นอาจมุ่งความสนใจไปที่คำที่ผู้พูดเน้นเสียง (Stress Words) หรือออกเสียงดังกว่าคำอื่นในประโยคสนทนา ซึ่งมักจะเป็นคำที่มีความสำคัญในข้อความนั้น

ทิตติยา อินกล่อม (2558, หน้า 16) กล่าวว่า นักเรียนสามารถพัฒนาการฟังได้ ซึ่งผู้สอนมีบทบาทมากในการพัฒนาการฟังของนักเรียน ผู้สอนต้องเลือกเนื้อหาที่ใช้และสื่อการสอนให้ตรงตามวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน กิจกรรมและสื่อควรน่าสนใจ เหมาะสมกับวัยและระดับความสามารถของนักเรียน เพื่อพัฒนาการฟังของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วศินี หนูนุกักดี (2558) ได้กล่าวว่า นักเรียนสามารถพัฒนาการฟังได้ ซึ่งผู้สอนมีบทบาทมากในการพัฒนาการฟังของนักเรียน ผู้สอนจะต้องจัดกิจกรรมการฟังที่มีความหมายและ

นำเสนอใจ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนปรารถนาที่จะฟังด้วยความตั้งใจและกระตือรือร้นเพื่อพัฒนาการฟังอย่างมีประสิทธิภาพ

เดื่อนนภา ทองมาก (2558) ได้กล่าวว่านักเรียนสามารถพัฒนาการฟังได้ซึ่งผู้สอนมีบทบาทมากในการพัฒนาการฟังของนักเรียน ผู้สอนต้องเลือกกิจกรรมการฟังและสื่อการสอน ตามวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน กิจกรรมและสื่อควรนำเสนอใจ เหมาะสมกับวัยและระดับความสามารถของนักเรียน เพื่อพัฒนาการฟังของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ณัฐวรรณ เปล่งวิทยา (2559) ได้สรุปว่า การฟังเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการรับรู้ทางภาษานักเรียนสามารถพัฒนาการฟังได้ ซึ่งผู้สอนมีบทบาทมากในการพัฒนาการฟังของนักเรียน ผู้สอนจึงต้องเลือกกิจกรรมการฟังและสื่อการสอนตามวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน กิจกรรมและสื่อควรนำเสนอใจเหมาะสมกับวัยและระดับความรู้ความสามารถของนักเรียน เพื่อพัฒนาการฟังให้มีประสิทธิภาพและนักเรียนซึ่งเป็นผู้ฟังต้องมีความสามารถทางภาษาในด้านการรับรู้ การวิเคราะห์และการสังเคราะห์สิ่งที่ได้ฟังเพื่อความเข้าใจในการฟังและการพูดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าการฟังเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการรับรู้ทางภาษา นักเรียนสามารถพัฒนาการฟังได้ ซึ่งครูผู้สอนมีบทบาทมากในการพัฒนาการฟังของนักเรียน ครูผู้สอนต้องจัดกิจกรรมการฟังที่มีเนื้อหาและใช้สื่อการสอนตามวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน กิจกรรมและสื่อควรนำเสนอใจ เหมาะกับวัยและระดับความสามารถของนักเรียน เพื่อพัฒนาการฟังของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4.5 จุดมุ่งหมายของการฟัง

การฟังอย่างมีจุดมุ่งหมายจะทำให้การฟังเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งนักการศึกษา ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการฟังไว้ ดังเช่น

ฮาร์เมอร์ (Harmer, 1991) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการฟัง เป็นการยืนยันความคาดหมายที่ผู้ฟังตั้งไว้ก่อนการฟังว่า

1. เพื่อคัดเลือกรายละเอียดเฉพาะที่ตนสนใจและต้องการฟัง
2. เพื่อมีส่วนร่วมในการสื่อสาร
3. เพื่อเก็บข้อมูลทั่ว ๆ ไป เช่น การฟังข่าว โฆษณา
4. เพื่อเก็บข้อมูลไว้ในโอกาสอื่น
5. เพื่อเก็บรายละเอียดของข้อมูลที่ฟัง

เฮลเกสเซน และบราวน์ (Helgesen & Brown, 1995) ได้กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการฟังไว้ 3 ประการ ดังนี้

1. การฟังเพื่อทราบเนื้อหาโดยรวม (Listening for the Gist หรือ Listening for the Main Idea)
2. การฟังเพื่อทราบข้อมูลเฉพาะ (Listening for Specific Information หรือ Listening for Details)
3. การฟังเพื่อสรุปถึงสถานการณ์แวดล้อม (Listening Between Lines หรือ Understanding Inference)

ภรากรณ์ สีทองฮาด (2558, หน้า 20) ได้กล่าวว่า การฟังในแต่ละครั้งจะเกิดขึ้นตามจุดมุ่งหมายของผู้ฟังว่าจะฟังเพื่อจุดมุ่งหมายอะไร ซึ่งอาจฟังเพื่อความเพลิดเพลิน ผ่อนคลาย ความเครียด ฟังเพื่อความรู้ เพื่อจับใจความสำคัญ หรือเหตุผลอื่น ๆ ตามความมุ่งหมายของผู้ฟัง

ณัฐวรรณ เปล่งวิทยา (2559, หน้า 28) ได้กล่าวจุดมุ่งหมายของการฟังไว้ว่า การฟังจะเกิดขึ้นตามจุดมุ่งหมายของผู้ฟังว่าฟังเพื่ออะไร ซึ่งอาจฟังเพื่อความเพลิดเพลิน ทำให้เกิดความสุข หรือเพื่อให้ได้ความรู้และนำความรู้ที่ได้มาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันหรืออาจมีจุดมุ่งหมายหลากหลายประการ ดังนั้นการการฟังอย่างมีจุดมุ่งหมาย จึงทำให้เกิดการสื่อสารและประโยชน์สูงสุด

จากข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าจุดมุ่งหมายของการฟังสรุปได้ว่า การตั้งจุดมุ่งหมายในการฟังเป็นขั้นตอนพื้นฐานของการพัฒนาทักษะการฟังให้มีประสิทธิภาพ การฟังจะเกิดขึ้นตามจุดมุ่งหมายของผู้ฟังว่าฟังเพื่ออะไร ผู้ฟังที่ดีต้องตั้งจุดมุ่งหมายของการฟังเพื่อสร้างแนวทางในการฟังเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นการฟังเพื่อความเพลิดเพลิน หรือเพื่อให้ได้ความรู้และนำมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ดังนั้นการฟังอย่างมีจุดมุ่งหมายจึงทำให้เกิดประโยชน์ในการสื่อสารอย่างสูงสุด

4.6 ระดับของการฟัง

มีนักการศึกษาหลายท่านได้แบ่งพฤติกรรมของการฟังไว้เป็นระดับแตกต่างกันออกไป ดังนี้

วิลเลียม เอฟ แมคคีย์ (William F. Mackey 1965) แบ่งระดับของการฟังเป็น 2 ระดับ คือ

1. ระดับความจำ (Recognition Level) เป็นระดับที่ผู้ฟังสามารถแยกแยะเสียงที่เกี่ยวข้องกับการเน้นหนักในคำและระดับเสียงสูงต่ำในประโยค
2. ระดับความเข้าใจ (Comprehension Level) เป็นระดับที่ผู้ฟังสามารถรับรู้สิ่งที่สื่อความหมายของภาษานั้นได้ทันที สามารถเข้าใจข้อความที่ได้ยิน

วิลกา เอ็ม ริเวอร์ส (Wilga M. Rivers, 1968) ได้แบ่งระดับของการฟังออกเป็น 2 ระดับ คือ

1. ระดับการจำ (Recognition) ประกอบด้วยการบ่งชี้คำหรือวลีที่แสดงถึงความเกี่ยวพันกันของโครงสร้าง ลำดับเหตุการณ์ ถ้อยคำที่เป็นเหตุเป็นผล และกลุ่มคำที่ซ้ำซ้อนกัน (Redundant) สำหรับนักเรียนที่ไม่คุ้นเคยกับการฟังภาษาต่างประเทศ จะสามารถฟังเข้าใจได้ก็เมื่อสามารถจำความหมายของคำต่าง ๆ ที่เรียนมาโดยอัตโนมัติ แล้วจึงจะสามารถคาดการณ์สิ่งที่จะได้ยินเป็นลำดับต่อไป

2. ระดับการเลือก (Selection) ในการติดต่อสื่อสารผู้ฟังจะเลือกส่วนที่แสดงให้เห็นถึงจุดประสงค์ของผู้พูด หรือส่วนที่ตรงหรือสอดคล้องกับจุดประสงค์ของผู้ฟังเอง โดยตอนแรกอาจจะฟังจากข้อความสั้น ๆ การที่จะหาข้อความได้ตรงตามที่ต้องการและตรงกับความเป็นจริงผู้ฟังจะต้องมีความสามารถที่จะจดจำข้อความได้ทันทั่วทั้งที่ เพื่อที่จะนำไปเชื่อมโยงกับข้อความอื่น ๆ ซึ่งระดับนี้ผู้เรียนจะต้องได้รับการฝึกฝนในการเลือกส่วนที่ต้องการจากข้อความที่พูดโดยเจ้าของภาษา และมีความยาวพอสมควร

Valette and Disick (1972) ความสามารถด้านการฟัง ต้องประกอบด้วยระดับการฟัง 5 ระดับ ดังนี้

1. ระดับทักษะกลไก คือ ความสามารถในการแยกแยะถึงความแตกต่างทางภาษาระหว่างภาษาแม่กับภาษาต่างประเทศที่ได้ยิน เช่น การแยกแยะความแตกต่างจากคำ หรือประโยคที่ได้ยิน ซึ่งอาจไม่จำเป็นต้องเข้าใจความหมาย

2. ระดับความรู้ คือ การฟังที่จะสามารถเข้าใจความหมายของคำ ประโยคต่าง ๆ หรือสามารถปฏิบัติตามคำสั่งต่าง ๆ ที่เคยเรียนมาแล้วได้อย่างถูกต้อง

3. ระดับถ่ายโอนคือ ความสามารถในการเข้าใจคำ คำศัพท์ ประโยค รวมถึงไวยากรณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง โดยสามารถเลือกใช้คำ หรือข้อความที่เหมาะสมในการตอบคำถาม รวมถึงการเข้าใจความหมายของข้อความที่มีความยาวหลาย ๆ ประโยคได้ถูกต้อง

4. ระดับสื่อสาร คือ ความสามารถที่จะเข้าใจคำสั่ง คำแนะนำ คำอธิบาย รวมถึงการเข้าใจความหมายของข้อความที่มีคำศัพท์ใหม่โดยการคาดเดาความหมายจากความรู้เดิม

5. ระดับวิเคราะห์วิจารณ์ คือ ความสามารถในการวิเคราะห์ หรือการแยกแยะภาษาที่ได้ยินโดยรู้ว่าเป็นภาษาของชนชาติใด และสามารถเข้าใจความหมายทางตรง และทางอ้อม หรือความหมายแฝงของคำ หรือประโยคนั้น ๆ ได้อย่างถูกต้อง ซึ่งยังสามารถเข้าใจความหมายของคำพูดได้จากระดับเสียง หรือการเน้นเสียง รวมทั้งการเข้าใจอารมณ์และน้ำเสียงของผู้พูดได้

แดเนียล เจ ทัทโทโล (Danial J. Tutolo 1977) ได้แบ่งระดับขั้นของการฟังไว้เป็น 3 ระดับ คือ

1. ระดับได้ยิน (Hearing) คือระดับที่ผู้ฟังได้ยินเสียง และสามารถบอกได้ว่าเสียงที่ได้ยินเป็นอย่างไร เช่น ดัง เบา ทุ่ม หรือแหลม

2. ระดับจำแนกเสียง (Discrimination) คือระดับที่ผู้ฟังสามารถจำแนกเสียงที่ได้ยินว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

3. ระดับความเข้าใจ (Comprehension)

สรุปได้ว่า การฟังแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ระดับทักษะกลไก เป็นการจำแนกเสียง ระดับความรู้ เป็นการเข้าใจความหมายของคำ ประโยคต่าง ๆ ระดับถ่ายโอน เป็นการเลือกใช้คำที่เหมาะสม ระดับสื่อสาร เป็นการเข้าใจคำสั่ง คำแนะนำ คำอธิบาย รวมถึงการเข้าใจความหมายของข้อความต่าง ๆ และระดับวิเคราะห์วิจารณ์ เป็นการวิเคราะห์ แยกแยะความหมายทั้งทางตรงและทางอ้อม

4.7 กิจกรรมการสอนฟัง

การเลือกใช้กิจกรรมการเรียนการสอนขึ้นอยู่กับจุดประสงค์และเนื้อหาของบทเรียน เป็นสำคัญกิจกรรมถือว่าเป็นสิ่งที่จะช่วยพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการสื่อสาร ผู้เชี่ยวชาญหลายท่าน ได้เสนอแนะกิจกรรมที่เน้นทักษะการฟัง ดังนี้

เอ็ดเวิร์ด เดวิด อัลเลน และ รีเบ็คคา เอ็ม วาเล็ทท์ (Edward David Allen and Rebecca M. Valette, 1972) ได้เสนอวิธีการสอนทักษะการฟังภาษาต่างประเทศให้กับนักเรียน ดังนี้ คือ

1. ฝึกให้นักเรียนเข้าใจคำเดี่ยว ๆ ในภาษาเสียก่อน โดยจะฝึกเป็นคำเดี่ยวโดด ๆ หรือจะฝึกในประโยคก็ได้ สิ่งที่ต้องฝึกก็คือ ตัวเลขต่าง ๆ และคำศัพท์ใหม่ ๆ

2. ฝึกให้นักเรียนสามารถที่จะเข้าใจประโยคได้ โดยครูสั่งให้นักเรียนทั้งชั้นทำตามให้เร็วที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ สิ่งที่ต้องฝึกก็คือ ตัวเลขต่าง ๆ และคำศัพท์ใหม่ ๆ เป็นภาษาต่างประเทศสั้น ๆ ก่อน และฟังคำสั่งที่ยาวขึ้นเป็นลำดับ

3. ฝึกให้นักเรียนฟังรายละเอียดเกี่ยวกับไวยากรณ์ในประโยค เช่น คำคุณศัพท์ คำนำหน้านาม คำสรรพนาม คำกริยา ฯลฯ

4. ฝึกให้นักเรียนได้มีโอกาสฟังภาษาต่างประเทศหลาย ๆ แบบ เช่น ฟังจากวิทยุ เครื่องบันทึกเสียง ฟังการเล่าเรื่องที่เป็นภาษาต่างประเทศ

5. ฝึกให้นักเรียนฟังเนื้อความสั้น ๆ จากเครื่องบันทึกเสียง เมื่อนักเรียนฟังข้อความแล้ว ให้ตั้งชื่อเรื่องของข้อความที่ได้ยิน ให้ตอบคำถามเกี่ยวกับข้อความนั้น หรือให้นักเรียนฟังคำจำกัดความของข้อความนั้น แล้วบอกว่าคำจำกัดความนั้นหมายถึงอะไร

6. ฝึกให้ฟังเกี่ยวกับสำนวนที่ใช้พูดกันอยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งลักษณะของการพูด เช่น การรวมคำ และการที่เสียงขาดหายไปเวลาพูด โดยการให้นักเรียนฟังเสียงที่พูดอย่างรวดเร็ว และฟังเสียงที่พูดภาษาแตกต่างกันไปตามท้องถิ่นต่าง ๆ เช่น ฟังเสียงเจ้าของภาษาที่มาจากท้องถิ่นต่าง ๆ และดูภาพยนตร์ต่างประเทศ

แมรี ฟินอคเชียโร (Mary Finocchiaro, 1979) ได้กล่าวถึงกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสมรรถวิสัยในการสื่อสารด้านทักษะการรับสาร (Receptive Skills) ซึ่งได้แก่ ทักษะการฟังและการอ่านไว้ดังนี้

1. นำเรื่องราวที่นักเรียนได้ฟังหรืออ่านมาเรียบเรียงใหม่ให้ง่ายขึ้น โดยแบ่งระดับความยากง่ายเป็น 2 ระดับ ก่อนให้ผู้เรียนได้ฟังหรืออ่านฉบับจริง โดยในระดับง่ายจะถามนักเรียนโดยใช้คำถามแบบตอบรับและปฏิเสธ (Yes/No Question) และใช้คำถามแบบมีคำตอบคำถามนำ (W/H Question) ในระดับยาก ส่วนในฉบับจริงจะใช้คำถามเชิงอนุมาน

2. เตรียมประโยคหรือข้อความสั้น ๆ ซึ่งมีสถานการณ์ทางสังคม หรือกิจกรรมสื่อสารอย่างใดอย่างหนึ่ง แล้วซักถามเกี่ยวกับข้อความที่นักเรียนได้ฟังหรืออ่านว่าใช้ภาษาซึ่งเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ และบอกข้อความสำคัญของเรื่องได้

3. ให้นักเรียนอ่านหรือฟังการสนทนาสั้น ๆ แล้วให้บอกว่าคุณสนทนาได้ตอบกันนั้นเหมาะสมหรือไม่ อยู่ในทำเนียบภาษาเดียวกันหรือไม่ และเป็นที่ยอมรับในสังคมหรือไม่

4. อธิบายบทสนทนาและให้นักเรียนบอกว่าบทสนทนาที่ได้ฟังหรืออ่านนั้น เหมาะกับสถานการณ์หรือไม่

5. ให้นักเรียนฟังหรืออ่านบทสนทนา แล้วให้บอกถึงสถานการณ์นั้นว่าเกิดขึ้นที่ใดทัศนคติของผู้พูดและผู้ฟังมีต่อกันอย่างไร จุดประสงค์ของการสนทนาคืออะไร

สมยศ เม่นแย้ม (2543) ได้เสนอแนะกิจกรรมในการสอนฟัง ดังนี้

1. ฟังและทำตาม (follow the direction)
2. ฟังและพูดตาม (listen and repeat)
3. ฟังและตอบคำถาม (listen and answer)
4. ฟังแล้ววาดภาพ (listen and draw)
5. ฟังและเขียน (listen and write)

6. ฟังแล้วร้องเพลง (listen and sing a song)

7. ฟังแล้วเดาความหมายจากเสียงหรือทายเหตุการณ์ (listen and guess)

เดือนนภา ทองมาก (2558, หน้า 19) กล่าวว่า กิจกรรมการฟังมีหลายกิจกรรมด้วยกัน ผู้สอนควรใช้กิจกรรมการฟังที่หลากหลายเพื่อให้นักเรียนน่าสนใจและกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมได้อย่างทั่วถึงการให้นักเรียนฝึกทักษะการฟังบ่อย ๆ จะทำให้นักเรียนมีการพัฒนาการฟังและส่งผลไปยังการพัฒนาทักษะอื่น ๆ อีกต่อไป

ภรากรณ์ สีทองฮาด (2558, หน้า 25) ได้กล่าวถึงกิจกรรมการสอนฟังว่า กิจกรรมการสอนฟังมีหลายกิจกรรมที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในการฟัง ผู้สอนควรใช้กิจกรรมการฟังที่หลากหลายเพื่อให้นักเรียนน่าสนใจและกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมได้อย่างทั่วถึงการให้ผู้เรียนฝึกทักษะการฟังบ่อย ๆ จะทำให้มีการพัฒนาการฟังซึ่งสามารถส่งผลไปสู่การพัฒนาทักษะอื่น ๆ ที่บูรณาการกันได้อีกต่อไป

สุรชาติ บุรณศิริ (2558, หน้า 19) ได้กล่าวว่า กิจกรรมการฟังมีหลายกิจกรรมด้วยกัน ผู้สอนควรใช้กิจกรรมการฟังที่หลากหลายและเหมาะสมกับวัยเพื่อให้นักเรียนน่าสนใจและกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมได้อย่างทั่วถึงการให้นักเรียนฝึกทักษะการฟังบ่อย ๆ จะทำให้นักเรียนมีการพัฒนาการฟังและส่งผลไปยังการพัฒนาทักษะอื่น ๆ อีกต่อไป

วดีณี หนูนภักดี (2558, หน้า 25) กล่าวว่าผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการเลือกกิจกรรมต่าง ๆ จึงควรใช้กิจกรรมการฟังที่หลากหลายเพื่อให้นักเรียนน่าสนใจและสร้างให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนเหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน เพื่อผู้เรียนจะได้นำไปใช้ได้จริงทั้งในและนอกห้องเรียน

ณัฐวรรณ เปล่งวิทยา (2559, หน้า 29) ได้กล่าวว่า กิจกรรมการฟังมีหลายกิจกรรมด้วยกันตามวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ ผู้สอนควรใช้กิจกรรมการฟังที่หลากหลายเพื่อให้นักเรียนน่าสนใจและกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมได้อย่างทั่วถึงการให้นักเรียนฝึกทักษะการฟังบ่อย ๆ จะทำให้นักเรียนมีการพัฒนาการฟังและส่งผลไปยังการพัฒนาทักษะอื่น ๆ เช่น การพูด การอ่านและการเขียนต่อไป

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการฟัง สามารถสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการฟังควรเริ่มจากการฟังคำเดี่ยวๆ แล้วค่อยฟังเป็นประโยค จนสามารถฟังเนื้อเรื่องหรือบทสนทนาต่างๆ ได้ และกิจกรรมเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาความสามารถของนักเรียน ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย เช่น ฟังคำสั่งจากครู ฟังเพื่อนร่วมห้องถามคำถาม ฟังบทเรียนจากเทป ชมภาพยนตร์ สัมภาษณ์ชาวต่างประเทศ

ที่อยู่ในชุมชน ฝึกการบรรยาย เล่นเกมภาษาอังกฤษ ฟังแล้วร้องเพลง เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิด ความสนใจและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทักษะบ่อย ๆ จะทำให้มีการ พัฒนาการฟังและส่งผลไปยังการพัฒนาทักษะการพูด การอ่าน และการเขียนของนักเรียนต่อไป

4.8 การทดสอบความสามารถในการฟัง

การทดสอบความสามารถในการฟังเป็นวิธีที่ทำให้รู้ถึงความรู้ความเข้าใจของนักเรียน ที่ได้รับการถ่ายทอดวิชาความรู้จากครูผู้สอน รวมถึงยังสามารถบอกถึงประสิทธิภาพของตัวผู้สอน ด้วยซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการทดสอบความสามารถในการฟัง ดังเช่น

กันยาร์ตัน เฟิงสา (2553, หน้า 21) กล่าวว่าเกณฑ์การประเมินทักษะการฟังต้อง เป็นไปตามรูปแบบของการฟัง โดยต้องเลือกข้อความเลือกชนิดของแบบทดสอบให้เหมาะสมกับ จุดมุ่งหมายของการทดสอบ กำหนดเนื้อหาที่จะออกข้อสอบ กำหนดเวลาที่ใช้ในการสอบ ดังนั้น ผู้สอนจึงควรเลือกวิธีประเมินผลการฟังให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เหมาะสมกับ ระดับชั้นและวัยของนักเรียนและควรใช้เกณฑ์ประเมินทักษะการฟังให้เหมาะสม

เดือนนภา ทองมาก (2558, หน้า 20) กล่าวว่า การประเมินผลผลการฟังมีหลายวิธี ด้วยกันดังนั้นครูผู้สอนจึงควรเลือกวิธีการประเมินผลการฟังให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของผู้เรียนและควรเลือกใช้เกณฑ์ประเมินทักษะฟังให้เหมาะสม

ณัฐวรรณ เปล่งวิทยา (2559, หน้า 30) กล่าวว่า เกณฑ์การทดสอบความสามารถใน การฟังต้องเป็นไปตามรูปแบบของการฟัง การทดสอบความสามารถในการฟังมีหลายวิธี ดังนั้น ผู้สอนควรเลือกวิธีการทดสอบความสามารถที่เหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียนและให้สอดคล้อง กับจุดประสงค์การเรียนรู้ เหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของผู้เรียนและควรเลือกใช้ เกณฑ์ประเมิน ทักษะการฟังให้เหมาะสม

เจ ดี วิลคินส์ (J.D. Wilkins) อ้างถึงในอัจฉรา วงศ์โสธร 2544, หน้า 222) ได้เสนอ ระดับการประเมินทักษะการฟังตามความสามารถของผู้ใช้ภาษาไว้ 7 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 นักเรียนทราบแต่เพียงว่าข้อความที่ได้ยินเป็นภาษาอังกฤษ โดยไม่ เข้าใจว่าสิ่งที่ได้ยินเกี่ยวข้องกับอะไร อาจพอทราบคำเดียว ๆ ที่ได้ยิน โดยที่ผู้พูดกล่าวซ้ำ ๆ

ระดับที่ 2 เมื่อมีผู้มาพูดด้วยตัวต่อตัวอย่างซ้ำ ๆ และมีการกล่าวซ้ำก็พอจะเข้าใจ ว่าข้อความที่ได้ยินเกี่ยวกับอะไร แต่ไม่เข้าใจข้อความต่อเนื่องทั้งหมด อาจจะไม่เข้าใจบางข้อความที่ ง่าย ๆ ที่ท่องจำได้ เช่น เพื่อทักทาย ได้แก่ Hello

ระดับที่ 3 เมื่อมีผู้มาพูดด้วยตัวต่อตัวอย่างซ้ำ ๆ และมีการกล่าวซ้ำก็พอจะเข้าใจว่าพูดเกี่ยวกับอะไร เมื่อมีผู้พูดตอบคำถามที่ตนเป็นผู้ถาม พอที่จะบอกได้ว่า บทสนทนาของเจ้าของภาษานั้นเกี่ยวกับอะไร แต่จะฟังผิดบ่อยครั้งถ้าไม่เห็นตัวผู้พูด เช่น ฟังวิทยุ และโทรทัศน์

ระดับที่ 4 เมื่อฟังอย่างตั้งใจก็จะสามารถเข้าใจข้อความที่มีผู้มาพูดอย่างชัดเจนโดยไม่ใช้ศัพท์สำนวนแสดง (Slang) ยังต้องให้ผู้พูดกล่าวซ้ำบางตอน และยังไม่เข้าใจในรายละเอียดบางตอน แต่พอที่นำเนื้อความตอนอื่น ๆ มาปะติดปะต่อกันเพื่อช่วยให้เข้าใจ ผู้ฟังยังไม่เข้าใจภาษาพูดแบบชาวบ้านที่มีการพูดกำกวม ย่นย่อ และใช้เสียงเร็ว ๆ และเมื่อเสียงไม่ค่อยชัด ความสามารถในการฟังยังไม่มากพอที่จะชื่นชมวิธีการพูดแบบหยาบ ๆ พลิกแพลง หรือ อารมณ์ขันที่ผู้พูดสอดแทรกไว้ได้

ระดับที่ 5 มีความสามารถที่จะเข้าใจเจ้าของภาษาพูดในสาขาวิชาที่ตนเรียนทั้ง ๆ ที่การพูดนั้นมิใช่เป็นการพูดตัวต่อตัว พอที่จะเข้าใจเนื้อหาที่สำคัญได้ แต่ยังมีความลำบากในการฟังข้อโต้แย้งที่ซับซ้อนในการอภิปราย และต้องขอให้มีการถามซ้ำ ยังไม่ค่อยเข้าใจภาษาพูดแบบชาวบ้านมาก ๆ ที่เจ้าของภาษาใช้ แต่พอจะแยกลีลาภาษา (Style) ต่าง ๆ ได้ และพอที่จะเข้าใจเสียงแปร่งที่ไม่ใช่เสียงแบบมาตรฐาน (Standard) ได้ ถึงแม้ว่าจะไม่เข้าใจคำพูดบางตอน

ระดับที่ 6 ถ้าฟังด้วยความตั้งใจก็จะสามารถเข้าใจภาษาพูดทุกแบบเหมือนกับเจ้าของภาษาที่มีพื้นภูมิหลัง (Background) เดียวกัน เช่น ภาษาพูดแบบเร็ว ๆ มีความถี่สูงพูดในเรื่องต่าง ๆ และด้วยลีลาภาษาแบบต่าง ๆ และมีน้อยครั้งมากที่จะไม่สามารถเข้าใจข้อความที่เจ้าของภาษาพูดติดต่อกันเพราะน้ำเสียงที่ใช้

ระดับที่ 7 สามารถเข้าใจภาษาพูดทุกลักษณะที่เจ้าของภาษาที่มีพื้นภูมิหลังเดียวกันพูด เช่น บทสนทนาเร็ว ๆ มีความถี่และลีลาภาษาต่าง ๆ กัน สามารถเข้าใจความเกือบทั้งหมดที่ได้ยิน โดยข้อความนั้น ๆ เป็นเรื่องที่ตนไม่มีประสบการณ์มาก่อน ความสามารถในระดับนี้เป็นความสามารถที่ผู้พูดเคยอยู่ในประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาประจำชาติเป็นเวลานานจนมีความคุ้นเคยกับภาษาและการดำเนินชีวิตในที่นั้น

รีเบ็คคา เอ็ม วาเล็ทท์ และ เรอเนอ เอส ดิลิค (Rebecca M. Valette and Renee S. Disick 1972) ได้จัดระดับขั้นของพฤติกรรมในการทดสอบการฟังไว้ 5 ขั้น คือ

ระดับที่ 1 ทักษะด้านกลไก (Mechanical Skills) เป็นการวัดความสามารถในการได้ยินความแตกต่างระหว่างภาษาของผู้เรียนกับภาษาต่างประเทศ แม้จะไม่เข้าใจความหมายของสิ่งที่ได้ยิน การทดสอบนั้นให้นักเรียนแยกเสียงที่ได้ยินว่าเหมือนหรือแตกต่างกันแยกระดับเสียงสูงต่ำในประโยค และทดสอบความสามารถในการฟังเสียงเน้นหนักในคำ

ระดับที่ 2 ความรู้ (Knowledge) เป็นการวัดความสามารถของผู้เรียนที่จะเข้าใจ ความหมายของคำหรือประโยคที่ได้เรียน การทดสอบนักเรียนคือให้จับคู่ประโยคที่ได้ยินกับรูปภาพ ข้อความที่ได้ยินจะเป็นข้อความที่มีความยาวข้อความละ 1 ประโยค

ระดับที่ 3 การถ่ายโอน (Transfer) เป็นการวัดความสามารถของผู้เรียนว่าเข้าใจ ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างและศัพท์ สามารถตอบคำถามได้ว่าถูกหรือผิด สามารถเลือก ข้อความหรือคำตอบที่เหมาะสมกับคำถาม และสามารถเข้าใจข้อความที่มีหลาย ๆ ประโยค การ ทดสอบก็เป็นการทดสอบความเข้าใจศัพท์ ความรู้ทางไวยากรณ์ และการทดสอบโดยให้นักเรียนฟัง ข้อความสั้น ๆ แล้วตอบคำถาม

ระดับที่ 4 การสื่อสาร (Communication) เป็นการวัดความสามารถว่าผู้เรียน สามารถเข้าใจคำสั่งและสามารถอธิบายเป็นภาษาต่างประเทศได้หรือไม่ สามารถเข้าใจ ความหมายโดยทั่ว ๆ ไปของข้อความที่มีคำศัพท์ที่ไม่คุ้นเคย หรือเป็นคำศัพท์ใหม่ สามารถที่จะ เติมข้อความที่ไม่เคยได้ยินได้หรือไม่ สามารถเข้าใจสิ่งที่เจ้าของภาษาพูดในบทละคร ภาพยนตร์ รายการวิทยุ หรือรายการโทรทัศน์หรือไม่ การทดสอบก็ให้นักเรียนฟังข้อความที่มีคำศัพท์ที่นักเรียน ไม่เคยได้ยินมาก่อน แล้วให้ตอบคำถาม หรือย่อข้อความที่ได้ยิน

ระดับที่ 5 การวิเคราะห์วิจารณ์ (Criticism) เป็นการวัดความสามารถว่าผู้เรียน สามารถเข้าใจและบอกได้ว่าภาษาที่ได้ยินอยู่ในระดับใด สามารถเข้าใจความรู้สึกอารมณ์ของผู้พูด ซึ่งแทรกอยู่ในน้ำเสียง สามารถประเมินภาษาที่ได้ยินว่าเหมาะสมหรือไม่ในการสื่อความคิด การ ทดสอบก็โดยให้นักเรียนฟังประโยคที่เจ้าของภาษาพูดในอารมณ์ต่าง ๆ กันแล้วให้นักเรียนบอกจาก เสียงที่ได้ยินว่าผู้พูดมีความรู้สึกอย่างไร และให้นักเรียนฟังบทสนทนาในรูปแบบต่าง ๆ กัน แล้วให้ นักเรียนบอกว่า การสนทนาที่นักเรียนได้ยินนั้นเป็นการสนทนาอย่างเป็นทางการ (Formal) หรือ เป็นการสนทนาของคนที่รู้จักสนิทสนมกัน (Familiar) หรือเป็นภาษาที่ไม่สุภาพ (Impolite)

เดวิด พี แฮร์ริส (David, P. Harris, 1974) ได้แบ่งลักษณะของการทดสอบการฟังไว้ดังนี้

1. ทดสอบการจำแนกเสียง แบ่งชนิดของการทดสอบได้เป็น 2 แบบ คือ

1.1 การทดสอบการจำแนกเสียงที่แตกต่างกันในระดับคำ

1.2 การทดสอบการจำแนกเสียงเมื่ออยู่ในบริบท

2. ทดสอบความเข้าใจในการฟัง ซึ่งแบ่งชนิดของการทดสอบได้ดังนี้

2.1 การฟังคำสั่งและการปฏิบัติตาม

2.2 การตอบคำถามที่ได้ยินและขยายความประโยคบอกเล่าที่ได้ยิน

2.3 การฟังบทสนทนาสั้น ๆ แล้วตอบคำถาม

2.4 การฟังคำบรรยายแล้วตอบคำถาม

เจ บี ฮีตัน (J.B. Heaton, 1975) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับลักษณะของการออกแบบสอบทักษะการฟังไว้ดังนี้

1. การใช้รูปภาพ ซึ่งเหมาะสำหรับเด็กเริ่มเรียน

1.1 ให้นักเรียนดูรูปภาพแล้วทดสอบความเข้าใจในรูปภาพ โดยการอ่านประโยค ให้นักเรียนฟัง ถ้าข้อความใดที่ได้ยินไม่มีรูปภาพ ให้นักเรียนทำเครื่องหมายผิด ถ้าข้อความตรงกับรูปภาพ ให้ใส่เครื่องหมายถูก

1.2 ให้นักเรียนนำข้อความที่ได้ยินจับคู่กับรูปภาพที่กำหนดให้

2. การใช้ประโยคหรือบทความสั้น ๆ ได้แก่

2.1 ให้ถอดความ (Paraphrase) โดยให้นักเรียนหาประโยคที่มีความหมาย เดียวกันกับประโยคที่ได้ยินจากตัวเลือก

2.2 ให้ตอบคำถามโดยมีตัวเลือกกำหนดให้

2.3 ให้ฟังบทสนทนาสั้น ๆ แล้วตอบคำถาม โดยเลือกคำตอบจากตัวเลือกที่กำหนดให้

3. การฟังเรื่องแล้วให้นักเรียนตอบคำถาม โดยเลือกคำตอบจากตัวเลือกที่กำหนดให้

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการทดสอบความสามารถในการฟัง พบว่าในการทดสอบฟังนั้น สามารถจะแบ่งพฤติกรรมการฟังออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับความรู้ความจำ และระดับความเข้าใจ ในระดับความรู้ความจำนั้น เป็นระดับที่ผู้ฟังสามารถแยกแยะได้ว่าเสียงนั้น แตกต่างจากเสียงอื่นที่ได้ยินอย่างไร ซึ่งเป็นความสามารถด้านการฟังในระดับต้นหรือระดับพื้นฐาน ส่วนความสามารถในการฟังระดับสูง คือระดับความเข้าใจผู้เรียนจะต้องรับรู้การสื่อความหมายของ ภาษาที่ฟังได้ในทันที ซึ่งเป็นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในชีวิตจริง

5. การพูดและความสามารถในการพูด

5.1 ความหมายของการพูดและความสามารถในการพูด

ความหมายของการพูด

ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนั้น การพูด หมายถึง การสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจว่าตนมีจุดประสงค์ที่จะพูดอะไร กับใคร ที่ไหนและอย่างไร ผู้สอนต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออกทางภาษาโดยใช้สถานการณ์ต่าง ๆ เข้าช่วย ครูต้องคำนึงถึงความสามารถในการสื่อความหมายให้เข้าใจ มีความถูกต้องเหมาะสมเป็นที่ยอมรับของคนใน

สังคม มิใช่ยึดความถูกต้องตามหลักไวยากรณ์อย่างเดียว ซึ่งมีนักวิชาการได้กล่าวถึงความหมายของการพูดไว้อย่างหลากหลาย ดังเช่น

แวลเลท (Valette, 1976, 80) ซีท โซปูลู (Tsitdopoulou, 1992) และวิดโดสัน (Widdowson, 1981) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การพูดเป็นการแลกเปลี่ยนบทบาทระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง การพูดนั้นมิได้เพียงแต่เป็นการใช้อวัยวะในการออกเสียงเท่านั้น แต่เป็นการทำให้ผู้อื่นเข้าใจในสิ่งที่พูด และในการพูดสื่อสารที่ดี พฤติกรรมที่ไม่ใช่คำพูดที่สอดคล้องเหมาะสมมีความสำคัญเท่ากับความรู้ในเรื่องภาษา ในขณะเดียวกัน แวลเลท ให้รายละเอียดเพิ่มเติมว่า การพูดจะมีประสิทธิภาพหรือประสบความสำเร็จได้นั้นผู้พูดต้องสามารถเลือกใช้สำเนียงและถ้อยคำที่ถูกต้องและเป็นที่ยอมรับของเจ้าของภาษา

สกอต (Scott, 1981) ให้ความหมายว่า การพูดเพื่อการสื่อสารเป็นรูปแบบพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ซึ่งรวมทั้งผู้พูดและผู้ฟัง และมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกับสิ่งที่ได้ยิน ผู้ร่วมสนทนาแต่ละคนต้องสามารถตีความในสิ่งที่ได้ฟัง ซึ่งไม่สามารถทำนายได้ล่วงหน้าว่ามีรูปแบบภาษาและมีความหมายแบบใด รวมถึงการโต้ตอบด้วยภาษาที่ทำให้เกิดประโยชน์และสะท้อนความตั้งใจในการมีปฏิสัมพันธ์

กันยาร์ตัน เฟิงซา (2553, หน้า 22) กล่าวไว้ว่า การพูดหมายถึง กระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลหรือถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึก ระหว่างบุคคล ตั้งแต่สองคนขึ้นไป การพูดที่มีประสิทธิภาพนั้นผู้พูดจะต้องสามารถใช้น้ำเสียง ถ้อยคำและมีความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ ไวยากรณ์และวัฒนธรรมได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ยังต้องใช้พฤติกรรม การแสดงออกที่ไม่ใช่คำพูดได้สอดคล้องเหมาะสมอีกด้วย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ฮาฮีดีะ ดินามอ (2553, หน้า 47) กล่าวไว้ว่าการพูด คือ การถ่ายทอด การแลกเปลี่ยน ข้อมูลข่าวสารระหว่างบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่งหรือตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยใช้ท่าทาง น้ำเสียง ภาษาและอากัปกริยาที่ถูกต้องและเป็นที่ยอมรับของเจ้าของภาษาเป็นสื่อเพื่อถ่ายทอดความรู้สึกให้เกิดความเข้าใจตามจุดประสงค์ของผู้พูดผู้ฟังและผู้เกี่ยวข้องให้เกิดผลตอบสนองตามที่ต้องการ

เดือนนภา ทองมาก (2558, หน้า 21) กล่าวไว้ว่า การพูด หมายถึง กระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อแลกเปลี่ยนข่าวสาร ข้อมูลหรือถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึก ระหว่างบุคคล ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป การพูดที่มีประสิทธิภาพนั้นผู้พูดจะต้องสามารถใช้น้ำเสียงถ้อยคำและมีความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ ไวยากรณ์และวัฒนธรรมได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ยังต้องสามารถให้พฤติกรรม การแสดงออกที่ไม่ใช่คำพูดได้สอดคล้องเหมาะสมอีกด้วย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ณัฐวรรณ เปล่งวิทยา (2559, หน้า 31) กล่าวว่า iva การพูดหมายถึงการสื่อสารระหว่างบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป รวมถึงการใช้พฤติกรรมการแสดงออกที่ไม่ใช่คำพูดและเป็นที่ยอมรับส่งถึงกันถ่ายทอดความรู้สึกให้เกิดความเข้าใจ เพื่อให้ผู้ฟังรู้ความหมายและปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของผู้พูด

นภัชชา แคนพันธ์ (2560, หน้า 130) กล่าวว่า การพูด หมายถึง การสื่อความหมายระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง เป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลหรือถ่ายทอดความรู้ ความคิดระหว่างบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป รวมถึงการใช้พฤติกรรมการแสดงออกที่ไม่ใช่คำพูดได้สอดคล้องอย่างถูกต้องเหมาะสม และบรรลุตามวัตถุประสงค์ของผู้พูดที่ตั้งไว้

จากข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การพูดหมายถึงพฤติกรรมการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึก ข้อมูลข่าวสาร ระหว่างผู้พูดและผู้ฟังประสิทธิภาพของการพูดขึ้นอยู่กับความรู้ในเรื่องที่จะพูดรวมทั้งคำศัพท์ ไวยากรณ์ ความสามารถในการเรียบเรียงคำพูด การใช้ถ้อยคำ รวมถึงน้ำเสียงและจังหวะในการพูด จึงจะทำให้การพูดบรรลุวัตถุประสงค์

ความหมายของความสามารถในการพูด

แอนดรู ดี โคเฮน (Andrew D. Cohen, 1944, p. 266) ได้ให้ความหมายของความสามารถในการพูดของผู้เรียนว่า หมายถึง การที่ผู้เรียนมีความคล่องแคล่วของการใช้ภาษาสามารถพูดประโยค ใจความเดียวหรือมากกว่า 1 ใจความโดยใช้คำศัพท์และไวยากรณ์ที่เจ้าของภาษาสามารถเข้าใจได้และพูดได้เหมาะสมตามสถานการณ์ทางสังคม

คริสติน แบริทท์ พอลสตัน (Christine Bratt Paulston, 1978) กล่าวถึงความสามารถในการพูดว่า หมายถึง การที่ผู้พูดสามารถมีปฏิสัมพันธ์ทางวาทะกับผู้อื่นในการแลกเปลี่ยนข้อมูลโดยใช้ภาษาตามกฎเกณฑ์ของสังคมนั้น ๆ ได้

มาร์ติน ไบเกต (Martin Bygate, 1993) ได้ให้ความหมายของความสามารถในการพูดว่า หมายถึง การที่ผู้เรียนสามารถใช้ความรู้ในด้านไวยากรณ์ และคำศัพท์ในการพูดสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง

วิลเลียม ลิตเติลวูด (William Littlewood, 1995) ได้ให้คำจำกัดความของคำว่าความสามารถในการพูดว่า หมายถึง การที่ผู้พูดสามารถคาดคะเนความรู้และความรู้สึกของผู้ฟังเพื่อที่จะเลือกใช้คำพูดให้เหมาะสมกับบริบทของการใช้ภาษานั้น

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาความหมายของความสามารถในการพูดสามารถสรุปได้ว่า เป็นความสามารถในการมีปฏิสัมพันธ์ทางการพูดของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยที่ผู้พูดสามารถใช้ภาษาที่ถูกต้องตามไวยากรณ์มีความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาและมีการคาดคะเนความรู้และ

ความรู้สึกของผู้ฟังเพื่อเลือกใช้คำพูดให้เหมาะสมตามสถานการณ์ทางสังคมได้ และเป็นที่ยอมรับของเจ้าของภาษาด้วย

5.2 ความสำคัญของทักษะการพูด

ทักษะการพูดมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ภาษา ดังที่นักการศึกษาได้กล่าวถึงทักษะการพูด ไว้ดังเช่น

พรสวรรค์ สีป้อ (2550, หน้า 162) กล่าวว่า ทักษะการพูดเป็นการแสดงออก (Productive Skill) ในการพูด ผู้พูดต้องมีความสามารถทางภาษาทุกด้าน เพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจต้องถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกของตนเองออกมาเป็นคำพูดให้ผู้ฟังเข้าใจ

สุมิตรา อังวัฒนกุล (2554, หน้า 167) กล่าวว่า การพูดเป็นการถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจและความรู้สึกให้ผู้ฟังได้รับรู้และเข้าใจจุดมุ่งหมายของผู้พูดในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ทักษะการพูดนับว่าเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นเพราะผู้ที่พูดได้ย่อมสามารถฟังผู้อื่นได้เข้าใจและจะช่วยให้การอ่านและการเขียนง่ายขึ้นด้วย

วารุณี ยะปาน (2556, หน้า 88) กล่าวว่า ทักษะการพูดมีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เป็นทักษะที่ควบคู่ไปกับทักษะการฟังเพราะการที่จะพูดให้ผู้ฟังเข้าใจได้ย่อมสามารถฟังผู้อื่นได้เข้าใจ ในการสอนทักษะการพูดเบื้องต้นจึงควรเน้นการทักษะการพูดเพื่อการสื่อสาร

ภรากรณ์ สีทรงชาติ (2558, หน้า 33) ได้กล่าวว่า ทักษะการพูดมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เนื่องจากเป็นทักษะที่ต้องควบคู่ไปกับทักษะการฟัง การที่จะพูดสื่อสารให้ผู้ฟังเข้าใจได้ต้องมีความสามารถในการฟังคนอื่นได้เป็นอย่างดีเช่นกัน การที่จะทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพได้ต้องมีทักษะการพูดและมีความเข้าใจทางภาษาเป็นอย่างดี

ณัฐวรรณ เปล่งวิทยา (2559, หน้า 31) กล่าวว่า การพูดเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสื่อสาร เป็นการถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจและความรู้สึกของผู้ฟังซึ่งได้รับรู้และเข้าใจจุดมุ่งหมายของผู้พูด ก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง ทำให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน และ ทำให้การสื่อสารประสบความสำเร็จทั้งทักษะการฟัง-การพูดและการอ่าน-การเขียน

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ทักษะการพูดมีความสำคัญอย่างยิ่งและเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ภาษา การพูดเป็นการถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจ และความรู้สึกให้ผู้ฟังได้รับความรู้และเข้าใจจุดมุ่งหมายของผู้พูด การพูดเป็นทักษะที่สอนยากจึงต้องใช้เวลาในการ

ฝึก การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนภาษาอังกฤษจึงควรเน้นทักษะการพูดเพื่อการสื่อสาร เพื่อให้ เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังและก่อให้เกิดความเข้าใจในการสื่อสารที่ตรงกัน

5.3 องค์ประกอบของการพูดและความสามารถในการสื่อสาร

องค์ประกอบของการพูดเพื่อการสื่อสารในทำนองเดียวกันว่าการพูดมีองค์ประกอบ สำคัญ 3 ประการ ดังนี้ (Byrne, 1979)

1. ผู้พูด (Speaker) หมายถึง บุคคลซึ่งพูดสื่อความหมายหรือส่งข้อมูลต่าง ๆ ไปยัง ผู้ฟัง

2. ข้อความ (Message) หมายถึง สารหรือข้อมูลจากผู้พูดที่ส่งมาให้

3. ผู้ฟัง (Listener) หมายถึง บุคคลที่รับสารหรือฟังข้อมูลจากผู้พูดที่ส่งมาให้

ซึ่งกระบวนการจะเกิดเป็นปฏิสัมพันธ์ 2 ทาง คือ ผู้พูดส่งข้อมูลหรือข่าวสารไปยังผู้ฟัง และในขณะเดียวกัน ผู้ฟังรับฟังข้อมูลและแปลความหมายให้เข้าใจ และเปลี่ยนสถานะเป็นผู้พูดส่ง ข้อมูลกลับไปให้ผู้พูดซึ่งจะเปลี่ยนเป็นผู้ฟัง โดยกระบวนการนี้เรียกว่ากระบวนการสื่อสาร

ซาวิยอง (Savignon, 1983) และสเวน (Swain, 1984) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของ ความสามารถในการสื่อสารมี 4 ประการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ความสามารถในด้านไวยากรณ์ (Grammatical Competence) หมายถึง ความสามารถโดยใช้องค์ประกอบทางภาษา คือ เสียง ศัพท์ โครงสร้าง เป็นแกนในการสื่อ ความหมาย

2. ความสามารถทางภาษาศาสตร์เชิงสังคม (Sociolinguistic Competence) หมายถึง ความสามารถที่จะใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมตามระเบียบปฏิบัติของสังคม โดยสามารถ เลือกรูปภาษาให้เหมาะสมกับบุคคลและสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ เช่น รู้ว่าจะต้องใช้ภาษาที่เป็น ทางการหรือไม่เป็นทางการ เป็นต้น

3. ความสามารถในการใช้ความสัมพันธ์ของข้อความ (Discourse Competence) คือ การมีความรู้เกี่ยวกับการใช้ระเบียบวิธีของความสัมพันธ์ระหว่างประโยคโดยใช้ความรู้ทางด้าน ไวยากรณ์และความสามารถเชื่อมโยงความหมายทางภาษาให้เข้าใจกันได้ถูกต้อง มีความเข้าใจ และทำนายความข้างหน้าเกี่ยวกับรูปลักษณะของภาษาที่เกิดขึ้นในบริบท (Context) ได้ถูกต้อง

4. ความสามารถในการใช้กลวิธีในการสื่อความหมาย (Strategic Competence) คือ ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ ตลอดจนการใช้กิริยาท่าทาง สีหน้าและน้ำเสียง ประกอบในการสื่อความหมาย การใช้กลวิธีนี้เป็นการแสดงออกทั้งทางด้านคำพูด (Verbal) และไม่

ใช้คำพูด (Non-Verbal) เช่น การขยายความด้วยคำศัพท์ที่ไม่รู้จักหรือนึกไม่ออกในขณะนั้น การพยายามอธิบายโดยใช้กริยาท่าทางประกอบ เป็นต้น

แฮร์ริส (Harris, 1990) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบสำคัญของความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสาร ว่าประกอบด้วยความสามารถต่อไปนี้

1. การออกเสียง (Pronunciation) ในขณะที่พูดผู้พูดต้องออกเสียงทั้งพยัญชนะ สระ การเน้นหนัก ประโยคและคำควบกล้ำต่าง ๆ ให้ถูกต้อง
2. ไวยากรณ์ (Grammar) ต้องใช้ภาษาถูกต้องตามหลักไวยากรณ์
3. คำศัพท์ (Vocabulary) ใช้คำศัพท์ได้หลากหลายและถูกต้อง
4. ความคล่องแคล่วของการใช้ภาษา (Fluency) ใช้ภาษาในการสื่อความหมายได้อย่างคล่องแคล่ว
5. ความสามารถที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจ (Comprehensibility) สามารถเข้าใจข้อมูลแล้วได้ตอบในการสื่อสารดำเนินต่อไปได้อย่างราบรื่น

ซีริล เจ เวียร์ (Cyril J. Weir, 1990) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสาร สรุปได้ดังนี้

1. ความคล่องแคล่วของการใช้ภาษา (Fluency) คือ สามารถพูดได้อย่างราบรื่น สื่อความหมายได้ในขณะที่เผชิญกับความยากลำบาก
2. ความเหมาะสมของการใช้ภาษา (Appropriateness) สามารถพูดด้วยถ้อยคำที่สุภาพในการโต้ตอบสนทนาในเวลาที่เหมาะสมหรือพูดขอร้องหรือแสดงความคิดเห็นที่ไม่เห็นด้วย โดยใช้ภาษาที่เหมาะสม
3. ความถูกต้องของการใช้ภาษา (Accuracy) สามารถพูดโดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย และถูกต้องตามหลักไวยากรณ์
4. ความหลากหลายที่อยู่ในขอบเขต (Range) การใช้ภาษาที่ถูกต้อง สามารถพูดโดยใช้คำศัพท์และไวยากรณ์ที่พอเพียงและมีความหลากหลาย

กฤษณสิทธิ์ ไวกฤษณะวาณิช (2545, หน้า 2) ได้กล่าวว่า การพูดจะประสบความสำเร็จได้ต้องมีองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

1. ผู้พูด (Speaker) เป็นผู้สื่อสารไปยังผู้ฟัง จึงต้องแสดงความสามารถในการพูด ถ่ายทอดความรู้สึก ข้อคิดเห็น ข้อเท็จจริง ตลอดจนทัศนคติของตนไปสู่ผู้ฟังให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยใช้ภาษา เสียง อากัปกริยา สะสมความคิดที่มีคุณค่า มีประโยชน์ และรวบรวมเตรียมความคิดต่าง ๆ เหล่านี้ให้เป็นระบบสามารถถ่ายทอดให้ผู้ฟังเข้าใจได้ง่าย แจ่มแจ้งและรวดเร็ว

2. สารหรือเนื้อเรื่องที่พูด (Speech) ผู้พูดควรจะพูดเรื่องที่ตนถนัดและมีความรู้ในด้านนั้นจริง ๆ ควรมีการเตรียมการลำดับและการดำเนินเรื่องที่ดีและถูกต้องตามกฎเกณฑ์ เช่น มีบทนำ เนื้อเรื่องและบทสรุป เป็นต้น

3. ผู้ฟัง (Audience) การสื่อความหมายเป็นกระบวนการติดต่อทางสังคมที่มีผู้พูดเป็นผู้ให้ผู้ฟังเป็นผู้รับ ผู้พูดจะสื่อความหมายได้ตรงเป้าหมายยิ่งขึ้นหากรู้จักวิเคราะห์ผู้ฟัง

4. เครื่องมือในการสื่อความหมาย (Communication Channel) หมายถึง สิ่งที่จะช่วยให้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของผู้พูดไปให้ผู้ฟัง เช่น เสียง สีหน้า อากัปกิริยา ท่าทางและอาจรวมไปถึงโสตทัศนูปกรณ์อื่น ๆ

5. ความมุ่งหมายหรือผลที่เกิดจากการพูด การพูดทุกชนิดจะต้องมีจุดมุ่งหมายหรือผลที่เกิดขึ้น

ภราครณ สัทธงศาต (2558) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของการพูดเพื่อการสื่อสารที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการใช้ภาษาพูด ได้ถูกต้องและเหมาะสมคือ ความสามารถในด้านไวยากรณ์ ความสามารถทางภาษาศาสตร์เชิงสังคม ความสามารถในการใช้ความสัมพันธ์ของข้อความ และความสามารถใช้กลวิธีในการสื่อความหมาย ความสามารถในการพูดเป็นความสามารถในการนำคำศัพท์มาสร้างเป็นประโยคเพื่อใช้ในการสื่อความหมาย รวมทั้งการแสดงกริยาท่าทางต่าง ๆ ให้ถูกต้องและเหมาะสมตามกาลเทศะและเป็นที่ยอมรับของสังคมนั้น ๆ ด้วย ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ของภาษาตามสถานการณ์ที่กำลังสื่อสาร วัฒนธรรม และสังคม องค์ประกอบข้างต้นนับว่ามีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน การที่ผู้เรียนจะสามารถพูดได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้เรียนจะต้องมีความรู้ความสามารถในองค์ประกอบดังกล่าวเป็นอย่างดี

วศินี หนูนุกกติ (2558) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบในการพูดประกอบไปด้วยผู้พูด ข้อความ ผู้ฟัง เครื่องมือในการสื่อความหมาย โดยมีองค์ประกอบสำคัญของความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสาร คือ การออกเสียง ไวยากรณ์ คำศัพท์ ความคล่องแคล่วของการใช้ภาษาและความสามารถที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจ

ณัฐวรรณ เปล่งวิทยา (2559) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการพูดและความสามารถในการสื่อสารว่า การพูดเพื่อการสื่อสารเป็นการปฏิสัมพันธ์ 2 ทางคือผู้พูดส่งข้อมูลหรือข่าวสารไปยังผู้ฟังและผู้ฟังรับฟังข้อมูลแล้วแปลความหมายให้เข้าใจ ความสามารถในการสื่อสารนั้น ผู้พูดต้องมีความสามารถในด้านไวยากรณ์ คือ เสียง คำศัพท์ โครงสร้าง อีกทั้งสามารถเลือกใช้ภาษาให้เหมาะสมกับบุคคลและสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ รวมถึงการใช้กริยาท่าทาง สีหน้า น้ำเสียงประกอบเพื่อสื่อความหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและตรงตามวัตถุประสงค์หรือตรงตามจุดมุ่งหมาย

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาสามารถสรุปองค์ประกอบความสามารถในการพูดได้ทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านไวยากรณ์ หมายถึง การใช้ภาษาที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ 2. ด้านภาษาศาสตร์สังคม หมายถึง การใช้ภาษาได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ทางสังคมและใช้ภาษาได้อย่างหลากหลาย 3. ด้านความสัมพันธ์ข้อความ หมายถึง การใช้คำศัพท์ สำนวนที่เหมาะสมในการดำเนินการสนทนาเพื่อให้เนื้อหาสาระมีความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน ทำให้เข้าใจได้ง่าย และตรงประเด็น และ 4. ด้านกลวิธีในการสื่อสาร หมายถึง การเลือกใช้ กลวิธีในการสื่อสารเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะสื่อสาร ทำให้ใช้ภาษาได้อย่างคล่องแคล่วไม่หยุดชะงัก แม้พบปัญหาในการสื่อสาร

5.4 การจัดกิจกรรมการสอนทักษะการพูด

ในการสอนทักษะการพูด ครูผู้สอนควรพิจารณาถึงข้อปฏิบัติ ดังที่นักการศึกษาได้เสนอ แนวทางไว้ ดังเช่น

ริชาร์ด (Richard, 1990, pp. 76-87) ได้ให้แนวคิดในการจัดกิจกรรมการสอนทักษะการพูดเพื่อการสื่อสารไว้ 2 ประการ ดังนี้

1. การสอนแบบอ้อม (Indirect Approach) เป็นการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมที่มีการสนทนาปฏิสัมพันธ์กันเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการพูด โดยครูจัดหาหรือเตรียมกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์อย่างเป็นธรรมชาติ โดยการฝึกเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลหรือสนทนาเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งการสอนแบบนี้ผู้เรียนจะใช้ภาษา ตามที่ครูกำหนดมากกว่าตามความต้องการของผู้เรียนเอง

2. การสอนแบบตรง (Direct Approach) เป็นการสอนที่ครูได้วางแผนการสอนมีขั้นตอนและกระบวนการต่าง ๆ กำหนดสถานการณ์และจุดประสงค์ของการเรียนไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกภาษาเฉพาะสถานการณ์นั้น ๆ โดยกำหนดกลวิธีและกระบวนการต่าง ๆ ที่ช่วยให้ผู้เรียนสนทนาได้อย่างคล่องแคล่วและถูกต้อง

นอกจากนี้ ริชาร์ด (Richard, 1990) ยังเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า ไม่ว่าจะเป็นการสอนแบบใดก็ตาม เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น ครูจะต้องเตรียมการและวางแผนการจัดการเรียนการสอน โดยการเลือกวิธีการหรือกิจกรรมที่มีเป้าหมายหรือจุดประสงค์ เพื่อพัฒนาการพูดของผู้เรียนได้

เจอร์มี ฮาร์เมอร์ (Jeremy Harmer, 1992) ได้ให้ตัวอย่างของกิจกรรมการพูดดังนี้

1. การเจรจาข้อตกลง (Reaching a Consensus) กิจกรรมประเภทนี้จะให้ผู้เรียนได้มีการอภิปรายและหาข้อตกลงร่วมกันในกลุ่ม กิจกรรมประเภทนี้ช่วยให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาอย่าง

อิสระและโดยทันที ไม่มีการวางแผนล่วงหน้า ตัวอย่างกิจกรรมประเภทนี้ได้แก่ การอภิปรายเพื่อเลือกวัตถุ 10 ชิ้น เพื่อใช้ในการเดินทางการโต้เถียงเกี่ยวกับปัญหาทางคุณธรรม เป็นต้น

2. การถ่ายทอดคำแนะนำ (Relaying Instruction) กิจกรรมประเภทนี้ ผู้เรียนจะต้องให้คำแนะนำในการทำกิจกรรมซึ่งกันและกัน และความสำเร็จของงานขึ้นอยู่กับความเข้าใจในคำแนะนำ ตัวอย่าง เช่น ผู้เรียนที่เรียนการเดินร่ำ หรือสร้างแบบจำลอง เช่น Lego จะต้องไปสอนคนอื่น โดยไม่ดูคำแนะนำที่เป็นต้นฉบับ

3. เกมเพื่อการสื่อสาร (Communicative Game) กิจกรรมประเภทนี้ใช้หลักการเดียวกับกิจกรรมเติมข้อมูลที่ขาดหาย ตัวอย่างของกิจกรรมประเภทนี้ ได้แก่

3.1 การหาความแตกต่าง (Find the Differences) กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมคู่ โดยที่ a และ B จะได้รับรูปภาพคนละ 1 รูปที่คล้ายกัน แต่จะแตกต่างกันในบางส่วน และทั้ง A และ B จะต้องอภิปรายเพื่อหาความแตกต่างของภาพนั้น แต่จะไม่ดูภาพของกันและกัน

3.2 การบรรยายและจัดเรียงลำดับภาพ (Describe and Arrange Pictures) กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมคู่ โดยที่ A จะได้รับรูปภาพที่เรียงลำดับไว้อย่างถูกต้อง แต่ A ต้องไม่ให้ B เห็นภาพ ในขณะที่ B จะได้รับภาพที่เรียงลำดับไม่ถูกต้อง จากนั้น B จะต้องจัดเรียงรูปภาพให้ถูกต้องตามคำสั่งของ A

3.3 การเรียงลำดับเรื่องใหม่ (Story Reconstruction) กิจกรรมนี้จัดเป็นกิจกรรมกลุ่ม โดยที่ครูจะแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม และแต่ละกลุ่มจะได้รับรูปภาพ 1 รูป ซึ่งไม่เหมือนกันเพื่อทำการศึกษา จากนั้นครูจะนำรูปภาพคืน และครูจะให้ผู้เรียนจัดกลุ่มใหม่ โดยที่แต่ละกลุ่มจะประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากกลุ่มอื่น จากนั้นผู้เรียนในแต่ละกลุ่มใหม่จะต้องพยายามเรียงลำดับเรื่องราวจากการที่สมาชิกแต่ละคนพูดบรรยายที่ตนเองเห็น หลักจากนั้นครูจะให้แต่ละกลุ่มช่วยกันเล่าเนื้อเรื่องของตนเอง

4. การแก้ปัญหา (Problem-Solving) กิจกรรมนี้ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนพูดเพื่อหาทางแก้ปัญหาในงานที่กำหนด โดยที่ผู้เรียนแต่ละกลุ่มจะได้รับสถานการณ์ที่เป็นปัญหาตัวอย่าง เช่น ให้ผู้เรียนสมมุติว่า ได้รอดชีวิตจากเครื่องบินที่ถูกชนและตกกลางทะเลทราย และให้แต่ละกลุ่มตัดสินใจหาทางแก้ปัญหาเพื่อการอยู่รอด โดยให้เลือกอุปกรณ์ที่จะนำออกจากเครื่องบินและอภิปรายถึงความจำเป็นที่จะใช้ในทะเลทราย

5. การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างบุคคล (Interpersonal Exchange) ครูอาจให้ผู้เรียนทำกิจกรรมนี้เป็นคู่หรือกลุ่มก็ได้และให้แลกเปลี่ยนกันถามข้อมูลส่วนบุคคล เช่น ถามเกี่ยวกับ

ครอบครัว ความสนใจ กีฬา เป็นต้น ตัวอย่างของกิจกรรมนี้มักได้แก่ กิจกรรมที่ต้องการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน เช่น กิจกรรม Ice Breaker

6. สถานการณ์จำลอง (Simulation) กิจกรรมนี้มีจุดประสงค์เพื่อให้สร้างสถานการณ์จริงให้เกิดขึ้นในชั้นเรียน โดยที่ผู้เรียนจะต้องคิดว่าตนเองเป็นตัวละครที่กำหนดในสถานการณ์จำลองไม่ใช่เป็นผู้เรียนภาษา และผู้เรียนจะต้องได้รับข้อมูลเพื่อใช้ในการแสดงในสถานการณ์จำลอง

วิลเลียม ลิตเติลวูด (William Littlewood, 1995) ได้ให้รูปแบบของกิจกรรมเพื่อการสื่อสารซึ่งแบ่งออกเป็นกิจกรรมเพื่อการสื่อสารตามหน้าที่ทางภาษา และกิจกรรมเพื่อการปฏิสัมพันธ์ในสังคม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. กิจกรรมเพื่อการสื่อสารตามหน้าที่ทางภาษา แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1.1 กิจกรรมการแลกเปลี่ยนข้อมูลในวงจำกัด (Sharing Information with Restricted Cooperation) ได้แก่

1.1.1 กิจกรรมการเลือกรูปภาพ (Identifying Picture) จากชุดรูปภาพที่กำหนดให้ กิจกรรมนี้แบ่งผู้เรียนเป็น A และ B A จะมีชุดรูปภาพแต่ B จะมีเพียง 1 รูปภาพ ซึ่ง A จะต้องค้นหาว่าภาพที่ B ถือนั้นเป็นภาพใด

1.1.2 กิจกรรมการจับคู่ (Discovering Identical Pairs) กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมกลุ่ม แต่ละกลุ่มมีสมาชิก 5 คน สมาชิก 4 คน ในกลุ่มจะได้รับภาพคนละ 1 ใบ ยกเว้นสมาชิกคนที่ 5 จะมีภาพที่เหมือนกับสมาชิกคนหนึ่งใน 4 คน สมาชิกคนที่ 5 จะต้องพยายามถามเพื่อนคนอื่นจนกระทั่งทราบว่าใครมีภาพที่เหมือนกับภาพของตนทุกประการ

1.1.3 กิจกรรมการหาลำดับที่และตำแหน่งที่ตั้ง (Discovering Sequences or Locations) กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมคู่ A จะมีรูปภาพที่จัดลำดับไว้แล้วอย่างถูกต้อง ส่วน B มีรูปภาพชุดเดียวกันแต่ไม่ได้จัดลำดับไว้ B จะต้องถาม A เพื่อให้ A บอกตำแหน่งที่ตั้ง จนกระทั่งสามารถจัดลำดับภาพได้ถูกต้องให้เหมือนภาพของ A

1.1.4 กิจกรรมหาข้อมูลที่ขาดหายไป (Discovering Missing Information) กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมคู่ นักเรียน 2 คน ได้รับตารางข้อมูลที่ยังไม่สมบูรณ์ คนละ 1 ชุด ต่างฝ่ายต่างถามตอบกันเพื่อหาข้อมูลที่ขาดหายไป และเขียนเติมให้ครบลงในตารางของตน

1.1.5 กิจกรรมการค้นหาคำลับ (Discovering Secrets) กิจกรรมนี้จัดได้หลายแบบ เช่น เกม 20 คำถามหรือการทายอาชีพ ซึ่งนักเรียนคนหนึ่งมีข้อมูลที่ถือว่าเป็นคำลับ และนักเรียนคนอื่น ๆ ในชั้นเรียนหรือในกลุ่มพยายามถามคำถามเพื่อค้นหาคำลับ

1.2 กิจกรรมการแลกเปลี่ยนข้อมูลในวงกว้าง (Sharing Information with Unrestricted Cooperation) ได้แก่

1.2.1 กิจกรรมการสื่อสารเกี่ยวกับรูปแบบหรือรูปภาพ (Communicating Patterns and Pictures) กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมคู่ A ได้รับวัสดุแล้วนำมาจัดวางให้เป็นรูปแบบอย่างใดอย่างหนึ่ง B ได้รับวัสดุอีกชุดหนึ่งซึ่งเหมือนกับของ A จากนั้น A และ B จะต้องสื่อสารกันให้เข้าใจจนกระทั่ง B สามารถจัดวางวัสดุเหล่านั้นได้ในรูปแบบเดียวกันกับ A

1.2.2 กิจกรรมการสื่อสารเกี่ยวกับแบบจำลอง (Communicating Models) กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมคู่หรือกลุ่มก็ได้ A สร้างแบบจำลองของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น ใช้ของเล่น Lego ส่วน B มีชิ้นส่วนของแบบจำลองนั้นเช่นเดียวกัน B ต้องพยายามใช้ชิ้นส่วนนั้นมาสร้างเป็นแบบจำลองให้เหมือนของ A โดยพยายามทำตามคำแนะนำของ A

1.2.3 กิจกรรมการค้นหาความแตกต่าง (Discovering Differences) กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมคู่ A และ B จะได้รับรูปภาพคนละ 1 รูปซึ่งรูปของแต่ละคนจะมีความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย ทั้ง A และ B จะต้องสนทนากันเพื่อหาจำนวนของความแตกต่างในภาพว่าแตกต่างกันอย่างไร

1.2.4 กิจกรรมการไปตามทิศทางที่บอก (Following Directions) กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมคู่ A ได้รับแผนที่ซึ่งมีตำแหน่งที่ตั้งอาคารสถานที่ ส่วน B มีแผนที่ซึ่งไม่ได้ระบุอะไรไว้ A จะต้องสื่อสารกับ B เพื่อบอกทางให้ B ไปยังตำแหน่งที่ตั้งของอาคารสถานที่นั้นได้

1.3 กิจกรรมการแลกเปลี่ยนข้อมูลและหาข้อสรุปจากข้อมูล (Sharing and Processing Information) ได้แก่

1.3.1 กิจกรรมการลำดับเรื่องราว (Reconstructing Story-sequence) กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมกลุ่ม สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มจะมีรูปภาพคนละ 1 รูป และสมาชิกแต่ละคนจะต้องผลัดกันเล่าเรื่องตามรูปภาพของตน โดยปราศจากการดูรูปภาพของผู้อื่น หลังจากนั้นสมาชิกทุกคนต้องช่วยกันเรียงลำดับเรื่องราวที่ได้ฟังให้ถูกต้อง

1.3.2 กิจกรรมการรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการแก้ปัญหา (Pooling Information to Solve a Problem) กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมคู่ A มีข้อมูลบางส่วนซึ่งอาจเป็นข้อมูลของตารางกำหนดเวลาของขบวนรถไฟสายต่าง ๆ ที่เดินทางจากสถานี X ไปยังสถานี Y และ B จะมีข้อมูลของตารางรถไฟที่กำหนดเวลาจาก Y ไป Z ทั้ง A และ B ต้องสนทนากันเพื่อหาทางแก้ปัญหาใดปัญหาหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางระหว่าง 2 สถานีนี้ เช่น หาสายรถไฟที่เดินทางจาก X ไป Z โดยใช้เวลาน้อยที่สุด

1.4 กิจกรรมการหาข้อมูลสรุปจากข้อมูล (Processing Information) ได้แก่

1.4.1 กิจกรรมการแก้ปัญหา (Problem Solving) เช่น ให้ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายเพื่อสร้างแผนการเดินทางในลอนดอนเป็นเวลา 1 วัน โดยคำนึงถึงความสนใจของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม หรือสนทนาและแลกเปลี่ยนความคิดเกี่ยวกับการซื้อของขวัญให้กับเพื่อนในชั้นเรียน โดยคำนึงถึงความชอบและจำนวนเงินที่สมาชิกในกลุ่มมี กิจกรรมประเภทนี้จัดเป็นกิจกรรมปฏิสัมพันธ์ที่ผู้เรียนทุกคนจะได้รับข้อมูลที่เหมือนกันจึงไม่จำเป็นต้องแลกเปลี่ยนข้อมูลกันดังเช่นกิจกรรมที่ผ่านมา แต่ผู้เรียนจะต้องร่วมกันอภิปรายและประเมินเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้รับ เพื่อนำมาใช้ในการตัดสินใจหรือหาทางแก้ไขปัญหา

2. กิจกรรมเพื่อการปฏิสัมพันธ์ในสังคม (Social interaction Activities) กิจกรรมประเภทนี้มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกภาษาตามหน้าที่ทางภาษาเช่นเดียวกับกิจกรรมประเภทที่ 1 แต่กิจกรรมนี้ยังให้ความสำคัญกับการใช้ภาษาให้ถูกต้อง และเหมาะสมกับสถานการณ์และบริบทของการใช้ภาษาในการจัดกิจกรรมประเภทนี้ครูสามารถกระทำได้อดังนี้

2.1 การใช้ห้องเรียนเป็นบริบททางสังคม มีแนวทางในการจัดดังนี้

2.1.1 ครูควรใช้ภาษาต่างประเทศในการจัดการในชั้นเรียน

2.1.2 ครูควรใช้ภาษาต่างประเทศเป็นสื่อกลางในการสอน

2.1.3 ครูควรจัดบทเรียนที่มีการสนทนาหรืออภิปรายความคิดเห็นเป็นภาษาต่างประเทศ

2.1.4 ครูควรจัดให้ผู้เรียนได้ฝึกพูดบทสนทนาหรือแสดงบทบาทสมมติโดยหัวข้อเรื่องควรเป็นเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ต่าง ๆ ในโรงเรียน

2.2 การใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation) และการแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing) สามารถให้ผู้เรียนทำกิจกรรมดังต่อไปนี้

2.2.1 การแสดงบทบาทสมมติตามตัวชี้แนะที่เป็นบทสนทนา (Role-Playing Controlled through Cues Dialogues) การแสดงบทบาทสมมติ ผู้เรียนจะต้องผลัดเปลี่ยนกันพูดตามตัวชี้แนะที่เป็นบทสนทนาตามบัตรที่กำหนดบทบาทที่ตนได้รับ

2.2.2 การแสดงบทบาทสมมติตามตัวชี้แนะและข้อมูล (Role-Playing Controlled through Cues and Information) การแสดงบทบาทสมมติประเภทนี้นั้น ผู้เรียนจะได้รับบัตรที่กำหนดบทบาท โดยในบัตรนั้นจะกำหนดจุดมุ่งหมาย และตัวชี้แนะที่เป็นข้อมูลนั้น ๆ ในสิ่งที่ต้องพูด เช่น ตารางข้อมูลต่าง ๆ จากนั้นผู้เรียนจะแสดงบทบาทสมมติตามบัตรบทบาท นั้น ๆ

2.2.3 การแสดงบทบาทสมมติตามสถานการณ์และเป้าหมายที่กำหนด (Role-Playing Controlled through Situations and Goals) การแสดงบทบาทสมมติประเภทนี้นั้น ผู้เรียนจะได้รับบัตรที่กำหนดบทบาท โดยในบัตรนั้นจะเป็นสถานการณ์ และเป้าหมายในการสนทนา ซึ่งกำหนดอย่างกว้าง ๆ ผู้เรียนมีโอกาสที่จะใช้ภาษาในการปฏิสัมพันธ์ได้มากขึ้น

2.2.4 การแสดงบทบาทสมมติในรูปของการโต้วาทีหรือการอภิปราย (Role-Playing in the Form of Debate or Discussion) การแสดงบทบาทสมมติประเภทนี้นั้น ผู้เรียนจะได้รับบัตรที่กำหนดบทบาท โดยในบัตรนั้นจะเป็นสถานการณ์ที่ผู้เรียนจะต้องโต้วาทีหรืออภิปราย และกำหนดข้อมูลที่จำเป็นต่อการอภิปราย ผู้เรียนจะต้องตัดสินใจหรือหาข้อสรุปโดยการลงคะแนนเสียง

2.2.5 สถานการณ์จำลอง (Simulation) เป็นกิจกรรมการสอนภาษาโดยใช้สถานการณ์ที่จำลองขึ้นให้เหมือนหรือใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด และเป็นการจัดกิจกรรมที่ผู้เรียนมิใช่แสดงตามบทบาทที่กำหนดเท่านั้น แต่ผู้เรียนต้องใช้ประสบการณ์ของตนเองในการตัดสินใจและแก้ปัญหาตามสถานการณ์ต่าง ๆ

2.2.6 การแสดงสด (Improvisation) เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนแสดงละครจากเรื่องที่ไม่มีการเขียนบทละคร โดยที่ครูจะสร้างสถานการณ์ที่เป็นตัวกระตุ้นให้แปลความและแสดงความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน อย่างไรก็ตามครูผู้สอนอาจกำหนดบุคลิกภาพ และลักษณะของผู้เรียนแต่ละคน แต่ไม่มีเป้าหมายในการสื่อสารที่แน่นอน

ดับบลิว ริเวอร์ลิส และอาร์ เอส เทมเพอร์ลีย์ (W. Riverlys and R. S. Temperley, 1978 อ้างถึงใน Martin Bygate, 1995) ได้เสนอกิจกรรมที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในการพัฒนาให้มีความสามารถในการพูด โดยให้ความสำคัญกับการพูดที่ให้ข้อมูลส่วนบุคคล ดังนี้

1. การสร้างและการดำรงไว้ซึ่งความสัมพันธ์ในสังคม (Establishing and Maintaining Social Relations) ได้แก่ การพูดบทสนทนาในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น การกล่าวต้อนรับผู้มาเยือนและลูกค้า การมีปฏิสัมพันธ์ในงานสังสรรค์ เป็นต้น

2. การแสดงความรู้สึกโต้ตอบกับเหตุการณ์ต่าง ๆ (Expressing Reactions) ได้แก่ การพูดในสถานการณ์ที่ต้องการการตอบสนอง เช่น แสดงความรู้สึกเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์ นิทรรศการภาพวาด เป็นต้น

3. การเก็บซ่อนความตั้งใจ (Hiding One's Intention) ได้แก่ กิจกรรมที่ผู้เรียนได้รับงานที่เป็นความลับ สมาชิกคนอื่นจะต้องตั้งคำถามหรือพูดซักถามเพื่อค้นหาความลับนั้น

4. การพูดเพื่อให้พ้นจากปัญหา (Talking One's Way out of Trouble) ได้แก่ กิจกรรมการพูดที่ให้ผู้เรียนได้รับการถามที่ก่อให้เกิดความไม่สบายใจ ผู้เรียนจะต้องใช้ความพยายามในการตอบแก้ตัว หรือหลีกเลี่ยงโดยปราศจากการให้คำตอบที่ตรงกับคำถาม

5. การค้นหาและให้ข้อมูลข่าวสาร (Seeking and Giving Information) ได้แก่ การสัมภาษณ์ การสำรวจ การสอบถาม ซึ่งกิจกรรมเหล่านั้นจะต้องเกี่ยวข้องกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน

6. การเรียนหรือการบอกวิธีการทำ (Learning or Teaching How to Make or Do Something) ได้แก่ บอกให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กีฬา งานอดิเรก การเดินรำ เป็นต้น

7. การสนทนาทางโทรศัพท์ (Conversing over the Telephone) ได้แก่ การสนทนาทางโทรศัพท์เพื่อปฏิสัมพันธ์ทางสังคมหรือสอบถามเกี่ยวกับสินค้า บริการ ตารางกำหนดการ เป็นต้น

8. การแก้ปัญหา (Problem-Solving) ได้แก่ เกมการเดา เกมตั้งคำถามต่าง ๆ เป็นต้น

9. การอภิปรายความคิดเห็น (Discussing Ideas) ได้แก่ กิจกรรมที่ให้ผู้เรียนใช้ความคิดในการอภิปรายความคิดเห็น โดยเนื้อหาที่ใช้ในการอภิปรายนำมาจากเนื้อเรื่องที่ผู้เรียนอ่าน หรือจากการชมภาพยนตร์ เป็นต้น

10. เกมทางภาษา (Playing with Language) ได้แก่ เกมต่าง ๆ เช่น เกมให้สะกดตัวอักษร เป็นต้น

11. การแสดงบทบาททางสังคม (Acting out Social Roles) ได้แก่ การแสดงละครสดตามสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นต้น

12. การให้ความบันเทิงกับผู้อื่น (Entertaining others) ได้แก่ การแสดงดนตรี การแสดงทางทีวี การจัดรายการวิทยุ เป็นต้น

13. การแสดงผลงาน (Displaying One's Achievements) ได้แก่ กิจกรรมที่ให้ผู้เรียนนำผลงานต่าง ๆ มาแสดง เช่น โครงการต่าง ๆ ของผู้เรียนและให้ผู้เรียนพูดแนะนำโครงการ เป็นต้น

14. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมยามว่าง (Sharing Leisure Activities) ได้แก่ การเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเข้าร่วมรับประทานอาหารของชาติต่าง ๆ การมีส่วนร่วมในเทศกาล การเฉลิมฉลอง หรืองานอดิเรก เป็นต้น

มาร์ติน ไบเกต (Martin Bygate, 1995) ได้เสนอกิจกรรมที่ใช้ในการฝึกความสามารถในการพูด ดังนี้

1. กิจกรรมการเติมข้อมูลที่ขาดหายไป (Information-Gap Activities) กิจกรรมประเภทนี้เป็นกิจกรรมคู่ A และ B จะได้รับข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์ และทั้งคู่จะต้องมีการสนทนาเพื่อทำข้อมูลที่มีอยู่ให้สมบูรณ์ กิจกรรมประเภทนี้เป็นกรสร้างจุดประสงค์และความจำเป็นในการสื่อสารและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีการสื่อความหมายให้ตรงกัน อีกทั้งฝึกให้ผู้พูดให้ความสนใจกับการตอบสนองของผู้ฟัง

2. เกมเพื่อการสื่อสาร (Communication Games) ตัวอย่างเช่น

2.1 เกมบรรยายและวาดภาพ (Describe and Draw Pictures) ได้แก่ กิจกรรมที่ให้ผู้เรียนคนหนึ่งบรรยายภาพและอีกคนหนึ่งวาดภาพตามคำบรรยาย

2.2 เกมบรรยายและจัดเรียงภาพ (Describe and Arrange Pictures) ได้แก่ กิจกรรมที่ให้ผู้เรียนคนหนึ่งบรรยายโครงร่างของวัตถุ อีกคนหนึ่งจะต้องประกอบวัตถุตามที่ได้ยิน

2.3 เกมหาความแตกต่างของภาพ (Find the Differences) ได้แก่ กิจกรรมที่ให้ผู้เรียน 2 คน มีภาพคนละภาพ แต่ภาพทั้ง 2 มีความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย ผู้เรียนจะต้องพูดแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อหาความแตกต่างของภาพนั้น

2.4 เกมถามคำถามที่ถูกต้อง (Ask the Right Question) เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนคนหนึ่งจะได้รับบัตรคำศัพท์ ผู้เรียนคนอื่นจะต้องตั้งคำถามเพื่อให้ตรงกับคำศัพท์ในบัตรคำ

3. สถานการณ์จำลอง (Simulations) เป็นกิจกรรมที่ซึ่งเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจซึ่งผู้ร่วมสนทนาจะต้องสวมบทบาทตามที่กำหนด แต่ไม่ใช่เป็นเพียงผู้ฟังการสนทนา แต่ทุกคนต้องทำงานร่วมกันภายใต้ขอบเขตของสถานการณ์ที่กำหนด นอกจากนี้สถานการณ์จำลองเป็นกิจกรรมที่ไม่สามารถทำนายประเภทของภาษาที่ผู้เรียนจะใช้ ภาษาที่ผู้เรียนใช้ขึ้นอยู่กับประเภทของสถานการณ์จำลองนั้น ๆ

4. กิจกรรมปฏิสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับโครงการ (Project-Based Interaction Activities) ได้แก่ กิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ทำโครงการโดยการค้นคว้าและปฏิบัติงานเป็นกลุ่ม มีการอภิปรายเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับรายละเอียดของโครงการ และรายงานผลกับสมาชิกคนอื่น ตัวอย่างเช่น การทำหนังสือพิมพ์ของชุมชน

กุกุยา แสงเดช (2554, หน้า 136) กล่าวถึง แนวทางการจัดกิจกรรมการสอนทักษะการพูด ดังนี้

1. จัดบรรยากาศของห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนภาษาและครูผู้สอนใช้ Classroom English Expression ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความคุ้นเคยและเป็นตัวอย่างสำหรับการฝึก

2. ใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย ปัจจุบันนี้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาจะช่วยให้ผู้เรียนฝึกทักษะการพูดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ในการฝึกการพูด ไม่ควรอย่างยิ่งที่จะแก้ไขข้อผิดพลาดของผู้เรียนทุกจุด ควรแก้ไขเฉพาะในขั้น Presentation ที่ต้องการความถูกต้องของการใช้ภาษา (Accuracy) แต่ถ้าเป็นขั้น Practice ที่ต้องการฝึกความคล่องของการใช้ภาษา (Fluency) และข้อผิดพลาดนั้นไม่ได้มีผลต่อความเข้าใจภาษาก็คงไม่ต้องแก้ทันที ควรรอโอกาสที่เหมาะสมเพื่อมิให้ผู้เรียนเกิดความ ท้อถอย และขาดความเชื่อมั่น

4. ครูสอนภาษาอังกฤษมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องฝึกทักษะและความสามารถในการใช้ภาษาให้พัฒนาก้าวหน้าอยู่เสมอ

5. การจัดกิจกรรมการฝึก ควรมีรูปแบบหลากหลาย มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสนุกสนานและเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษา

6. การสอนภาษาควรสอนทักษะสัมพันธ์ หรืออย่างน้อยต้องสอนคู่กัน เช่น สอนทักษะการพูดคู่กับทักษะการฟัง เป็นต้น

7. การสอนทักษะการพูด ควรจัดกิจกรรมคู่ (Pair work) ให้มากเพราะการทำกิจกรรมคู่จะช่วยฝึกให้ผู้เรียนใช้ภาษาในการสื่อสารและแสวงหาข้อมูลได้ดี เปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่ขาดความเชื่อมั่นมีโอกาสแสดงออก

8. ควรชมเชยผู้เรียน ให้กำลังใจบ่อย ๆ เพราะเป็นแรงกระตุ้นที่สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้เรียน

9. การฝึกพูดเริ่มจากง่ายไปหายาก

วสินี หนูนุกดี (2558, หน้า 38) ได้กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการพูดเพื่อการสื่อสารมีเป้าหมายในการสื่อสารและเน้นความต้องการสื่อสารของผู้เรียนรวมทั้งให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ปฏิบัติจริงด้วย การใช้ภาษาได้หลากหลายโดยมีผู้สอนทำหน้าที่ดูแลและให้คำปรึกษา กิจกรรมที่ใช้ต้องเป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์เพื่อผู้เรียนได้มีโอกาสใช้ภาษาในการสื่อสารมากที่สุด กิจกรรมสนุก มีขั้นตอน จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจง่ายส่งผลให้ผู้เรียนกล้าคิด กล้าแสดงออก นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างโอกาส ในการพูดภาษาอังกฤษให้กับผู้เรียน

ณัฐวรรณ เปล่งวิทยา (2559, หน้า 34) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมในการสอนทักษะการพูดนั้นมีอยู่หลายวิธีแต่สิ่งที่สำคัญที่สุดในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารคือควรฝึกให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติอย่างมีปฏิสัมพันธ์โดยใช้กิจกรรมหลากหลายรูปแบบ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสนุกสนานเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาและเกิดแรงกระตุ้นที่จะสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้เรียน

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการพูด จึงได้สรุปว่า การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการพูดนั้น ครูควรสนับสนุนให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางการพูดกับเพื่อน บุคคลทั่วไป หรือเจ้าของภาษาโดยมอบหมายให้ทำกิจกรรมที่ฝึกทั้งกลวิธีในการพูด ความถูกต้องและความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา กิจกรรมนั้น ๆ ควรเป็นที่สนใจของผู้เรียน และมีสถานการณ์เหมือนจริงในชีวิตประจำวันด้วยเพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจในการพูดให้กับผู้เรียน

5.5 ขั้นตอนการสอนทักษะการพูด

นักการศึกษาหลายคนกล่าวถึงขั้นตอนการสอนทักษะการพูดไว้ ดังเช่น เบิร์น (Byrne, 1979) ได้เสนอขั้นตอนในการพูดไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การนำเสนอข้อมูล (The Presentation Stage) เป็นขั้นตอนที่ครูนำเสนอความรู้ใหม่ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและนำไปใช้ในการฝึกพูดต่อไป บทบาทของครูผู้สอนคือให้ความรู้ เวลาที่ใช้ควรไม่มากแต่ให้มีประสิทธิภาพสูง การจัดกิจกรรมในขั้นนี้มี 2 แนวทาง ดังนี้

1.1 กิจกรรมที่มีโครงสร้างแน่นอน (Structured Activities) คือ กิจกรรมที่ผู้สอนได้วางแผนไว้เป็นอย่างดี เป็นการสอนโครงสร้างทางไวยากรณ์ที่ผู้เรียนพบในเนื้อหาที่เรียน

1.2 กิจกรรมที่มีโครงสร้างไม่แน่นอน (Unstructured Activities) คือ กิจกรรมที่ไม่มี การวางแผนไว้ก่อน ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวนี้เหมาะสมกับผู้เรียนในระดับที่สูงกว่าเพราะมีความรู้มากพอที่จะใช้ในการติดต่อสื่อสารได้

2. ขั้นฝึกปฏิบัติ (The Practice Stage) ในขั้นนี้ผู้เรียนจะมีโอกาสในการพูดโดยใช้ ความรู้ที่ได้จากขั้นนำเสนอให้ถูกต้อง ผู้เรียนจะมีบทบาทในการทำกิจกรรมมากกว่าครู ในขณะที่ครู เป็นผู้คอยควบคุม (Conductor) ให้การฝึกดำเนินไปอย่างถูกต้อง สื่อที่นำมาใช้ในการฝึกมี 2 ประเภท คือ แบบฝึก (Drills) และเนื้อเรื่อง (Texts)

3. ขั้นนำไปใช้ (The Production Stage) ในขั้นตอนนี้ นักเรียนจะใช้ภาษาที่รับรู้และ ฝึกใช้ในขั้นที่ 2 อย่างเต็มที่ตามความต้องการ โดยครูผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้จัดการ (Manager) ให้การ เรียนดำเนินต่อไป เน้นให้ผู้เรียนใช้ภาษาอย่างคล่องแคล่วมากกว่าความถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ ซึ่งเป็นการเตรียมพร้อมให้นักเรียนพร้อมที่จะใช้ภาษาได้จริงนอกห้องเรียน กิจกรรมที่ใช้อาจเป็น งานคู่หรืองานกลุ่มก็ได้

สคริฟเนอร์ (Scrivener, 1994) ได้เสนอขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการสอนทักษะการ พูดเพื่อการสื่อสาร ไว้ดังนี้

ขั้นก่อนเข้าสู่บทเรียน

1. ผู้สอนควรทำความเข้าใจกับกิจกรรมและสื่อการสอนก่อน โดยการทดลองเพื่อตรวจสอบลำดับขั้นตอน เวลาในการทำกิจกรรม ความรู้และความต้องการความช่วยเหลือของผู้เรียน บทบาทของครูและนักเรียน รวมถึงคำสั่งที่จำเป็นในการทำกิจกรรม

2. ครูควรหาแนวทางเพื่อจะแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ เช่น ให้นักเรียนทำกิจกรรมคู่ แต่จำนวนนักเรียนเป็นคี่ ครูควรทำอะไรหรือเตรียมกิจกรรมไว้เผื่อสำหรับนักเรียนที่ทำกิจกรรมเสร็จก่อนเวลาเพื่อไม่ให้เกิดความวุ่นวายในห้องเรียน

ขั้นในระหว่างบทเรียน

1. ก่อนทำกิจกรรมครูควรมีการนำเข้าสู่กิจกรรม (Lead in) เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียน สนใจที่จะทำกิจกรรม โดยการใช้คำถาม รูปภาพ กำหนดสถานการณ์ต่าง ๆ หรืออาจจะทบทวน ความรู้ทางภาษาเพื่อเป็นประโยชน์ในการทำกิจกรรม

2. การจัดกิจกรรม (Setting up the Activity) เป็นขั้นตอนการทำกิจกรรม ดังนี้

a จัดที่นั่งให้เหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม เช่น กิจกรรมคู่หรือกลุ่ม

b ใช้คำสั่งที่กระชับและชัดเจนในการทำกิจกรรม

c สาธิตการทำกิจกรรมเพื่อเป็นตัวอย่างแก่ผู้เรียน

d ตรวจสอบความเข้าใจในการทำกิจกรรม เช่น คำสั่ง ลำดับขั้นตอนต่าง ๆ

3. การดำเนินกิจกรรม (Running the Activity) เมื่อสอนแจกใบงานในการทำกิจกรรม และให้คำสั่งที่ชัดเจนแล้ว จากนั้นให้ผู้เรียนเริ่มทำกิจกรรมโดยที่ครูไม่ควรขัดจังหวะในการทำกิจกรรมของผู้เรียนเพราะจะทำให้ผู้เรียนไม่มั่นใจในการใช้ภาษา ครูควรเป็นผู้สังเกตการณ์และให้ความช่วยเหลือเมื่อจำเป็นเท่านั้น

4. การจบกิจกรรม (Closing the Activity) ครูไม่ควรสั่งหยุดการทำกิจกรรมทันทีที่หมดเวลาซึ่งอาจมีบางกลุ่มที่ทำกิจกรรมยังไม่สมบูรณ์ ครูควรมีการเตือนเพื่อบอกเวลาที่เหลือในการทำกิจกรรมให้สมบูรณ์ เมื่อนักเรียนกลับนั่งประจำที่แล้ว ครูจึงสรุปและตัดสินการทำกิจกรรมว่าผู้เรียนได้ทำกิจกรรมบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ขึ้นหลังทำกิจกรรม

5. ภายหลังทำกิจกรรม (Post Activity) ควรมีการให้ข้อมูลป้อนกลับโดยการแสดงความคิดเห็น ตรวจสอบคำตอบและความสำเร็จในการทำกิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียนเห็นความสำเร็จของตนเองในการทำกิจกรรม และเป็นกำลังใจในการทำกิจกรรมครั้งต่อไป พุดคุยถึงปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อพัฒนาตนเองในการทำกิจกรรมครั้งต่อไป

สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2540, หน้า 57-64) กล่าวถึงขั้นตอนการสอนทักษะการพูดไว้ดังต่อไปนี้

1. ตั้งจุดประสงค์ ผู้สอนจะต้องตั้งจุดประสงค์ว่าจะให้ผู้เรียนทำอะไร โดยมีจุดประสงค์ปลายทาง (Terminal Objective) และจุดประสงค์นำทาง (Enabling Objective) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 จุดประสงค์ปลายทาง เป็นข้อกำหนดที่ผู้เรียนจะต้องบรรลุเป้าหมายที่วางไว้คือ สื่อสารได้ เช่น สามารถสนทนาเกี่ยวกับการซื้อขายสินค้าได้ถูกต้องเหมาะสม

1.2 จุดประสงค์นำทาง เป็นทักษะย่อยที่ผู้เรียนต้องฝึกก่อนจะบรรลุจุดประสงค์ในข้อ 1.1 คือ ให้ความหมาย ศัพท์ โครงสร้างหรือสำนวนและความรู้ทางสังคมภาษาศาสตร์ที่มีในบทสนทนานั้นคือการทำความเข้าใจในบริบท (Contextualization)

ตัวอย่างที่จะเป็นลักษณะจุดประสงค์นำทางที่ต้องการในเรื่องศัพท์ คือ ให้สะกดคำบอกความหมายได้ถูกต้อง (Passive Vocabulary) หรือให้นำไปใช้ได้ถูกต้องเหมาะสม (Active Vocabulary) ในเรื่องโครงสร้างหรือสำนวนใหม่ก็เช่นกัน คือให้ตัวอย่าง สรุปกฎเกณฑ์และนำไปใช้ได้ถูกต้องเหมาะสม สำหรับการทำความเข้าใจในบริบทอาจถามคำถามเกี่ยวกับบทสนทนาในลักษณะต่อไปนี้คือ

- 1) ใครเป็นผู้พูดในบทสนทนานั้น
- 2) ผู้พูดมีลักษณะอย่างไร เช่น เกี่ยวกับวัยและเพศ เป็นต้น
- 3) ลักษณะที่อาจมองเห็นได้เป็นอย่างไร เช่น บรรยากาศขณะสนทนา
- 4) กิริยาท่าทางที่ผู้พูดใช้เป็นอย่างไร เช่น นั่งหรือยืนอยู่ในลักษณะใด
- 5) ผู้พูดมีจุดประสงค์จะสื่อความหมายอะไร
- 6) ให้แสดงความคิดเห็นหรือแสดงความรู้สึกของเพื่อน ๆ ในชั้น

2. การดำเนินการสอน เรื่องที่จะนำมาสอนเป็นสิ่งซึ่งจะปรากฏอยู่ในจุดประสงค์นำทางทั้งสิ้น ผู้สอนจะต้องนำมาสอนโดยใช้สื่อการสอนประเภทต่าง ๆ เข้าช่วย มีการถามตอบซักซ้อมความเข้าใจในเรื่องที่สอนเป็นลำดับ เป็นการใช้ความรู้ทางภาษาศาสตร์ (Linguistic Competency) ในขั้นนี้

3. การฝึกพูด เป็นขั้นตอนที่เป็นหัวใจของการฝึกทักษะการพูดเพื่อการสื่อสาร ทั้งนี้จะต้องตรงกับจุดประสงค์ปลายทางที่กำหนดไว้แล้ว ผู้สอนจะใช้กิจกรรมตลอดจนกลวิธีต่าง ๆ เช่น ให้ถามตอบเป็นกลุ่มใหญ่ กลุ่มเล็กหรือเป็นคู่ ๆ ตามความเหมาะสมกับเรื่องที่สอนและลักษณะของผู้เรียน ตลอดจนใช้สื่อการสอนประเภทต่าง ๆ มาช่วยให้น่าสนใจด้วย เป็นการใช้ความสามารถทางการสื่อสาร (Communicative Competency)

4. การถ่ายโอน เป็นการจัดกิจกรรมหลังการฝึกสนทนาตามบทเรียนแล้ว คือ ผู้เรียน มีโอกาสนำบทเรียนนั้นมาพลิกแพลงหรือเปลี่ยนบทสนทนานั้นเป็นบทสนทนาใหม่ก็ได้

ในการฝึกทักษะการพูด นอกจากผู้สอนจะเตรียมผู้เรียนในลักษณะที่เป็นการยึดกลุ่มเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน (Group-Centered Approach) โดยการจัดกิจกรรมเป็นกลุ่ม ทั้งกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อยและเป็นคู่ ๆ แล้ว เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการฝึกทักษะการพูด ผู้สอนควรจัดกิจกรรมออกเป็น 4 ระยะ คือ

4.1 กิจกรรมก่อนการสนทนา (Pre-Conversation Activities) เป็นการเตรียมผู้เรียนโดยสร้างความสนใจทบทวน โดยการใช้สื่อการสอนต่าง ๆ เข้าช่วย ดังตัวอย่างกิจกรรมต่อไปนี้

1) ให้ความรู้ทางศัพท์และโครงสร้างใหม่ที่น่าสนใจนำมาใช้ในบริบทที่มีความหมายในบทสนทนาเพื่อให้ผู้เรียนพร้อมที่จะฝึกทักษะการพูดอย่างราบรื่นในภายหลัง

2) การให้ความรู้ทางด้านกรอออกเสียงศัพท์และโครงสร้างที่จำเป็นในการฝึกทักษะการพูด ซึ่งอาจทำได้โดยการนำเข้าบริบทและฝึกก่อนการฝึกสนทนาจริง

3) การให้ความรู้ทางวัฒนธรรมเกี่ยวกับบทสนทนาที่นำมาใช้สอน เช่น สถานภาพระดับความเป็นทางการและการแสดงอารมณ์ของคู่สนทนา เป็นต้น

4) ฝึกออกเสียงคำและระดับเสียงสูงต่ำในประโยค

5) การจับคู่สนทนาโดยเลือกข้อความที่เหมาะสม

6) การเลือกคำถามคำตอบในบทสนทนาให้เหมาะสม

7) การให้ข้อมูลในส่วนที่ผู้ร่วมสนทนาไม่มี

4.2 การสนทนาโดยการกำหนดขอบข่ายให้ทั้งหมด (Controlled Conversation) โดยผู้เรียนฝึกสนทนาได้ตอบเป็นกลุ่มหรือเป็นคู่ ๆ

4.3 การสนทนาโดยกำหนดขอบข่ายให้ครึ่งหนึ่ง (Semi-Controlled Conversation) โดยผู้เรียนเลือกคำถาม-ตอบ ในบทสนทนาที่ไม่สมบูรณ์

1) ให้ผู้เรียนถามคำถามและเลือกตอบคำถามจากที่กำหนดให้

2) ให้ผู้เรียนแสดงบทบาทสมมติโดยให้สถานการณ์เกี่ยวกับโทรศัพท์ ถ้าผู้เรียนคนใดพร้อม ให้เป็นนักเรียนคนที่ 1 และ 2 ถ้าไม่พร้อมให้ใช้คำถามที่เตรียมไว้

3) ให้ผู้เรียนอภิปรายเกี่ยวกับจังหวัด 2 จังหวัด ที่ผู้เรียนรู้จักโดยให้ศัพท์โครงสร้างที่จำเป็นต้องใช้หรือให้คำถามเพื่ออภิปราย

4.4 การสนทนาโดยเสรี (Free Conversation) คือ การสร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนมีโอกาสสนทนาโต้ตอบกันอย่างอิสระ โดยผู้เรียนเลือกใช้ศัพท์ โครงสร้างเองตามความเหมาะสม แล้วแสดงบทบาทสมมติแก้ปัญหา หรืออภิปราย เป็นต้น ตัวอย่างเช่น

- 1) ให้สนทนากับเพื่อนเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือในการถามทิศทาง
- 2) ให้ฟังการสนทนายระหว่างบุคคล 2 คน เกี่ยวกับการนัดหมาย จดลงในตารางเวลาแล้วให้จับคู่กันพูดกับเพื่อนว่าบุคคลทั้งสองว่างหรือไม่ว่างวันใด เวลาใด
- 3) ให้ผู้เรียนใช้การแก้ปัญหาโดยให้หัวข้อตามจุดมุ่งหมายที่จะสื่อสาร เช่น การให้เหตุผลในการโฆษณาสินค้า
- 4) ให้ผู้เรียนอภิปรายอย่างเสรี โดยให้ประเด็นอภิปราย ทั้งนี้การอภิปรายอย่างเสรีเป็นกิจกรรมสำหรับผู้เรียนที่อยู่ในระดับที่สูงขึ้น

สุมิตรา อังวัฒนกุล (2554, หน้า 169) ได้เสนอกิจกรรมต่าง ๆ ในการสอนทักษะการพูด ซึ่งผู้สอนอาจเลือกใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละระดับได้ดังนี้

1. ให้ตอบคำถาม ซึ่งครูหรือเพื่อนในชั้นเป็นผู้ถาม
2. บอกให้เพื่อนทำตามคำสั่ง
3. ให้นักเรียนถามหรือตอบคำถามของเพื่อนในชั้น เกี่ยวกับชั้นเรียนหรือประสบการณ์ต่าง ๆ นอกชั้นเรียน
4. ให้บอกลักษณะวัตถุ สิ่งของต่าง ๆ จากภาพ
5. ให้เล่าประสบการณ์ต่าง ๆ ของนักเรียน โดยครูอาจให้ความสำคัญต่าง ๆ
6. ให้อ่านเรื่องราวต่าง ๆ ตามที่กำหนดหัวข้อให้
7. จัดสถานการณ์ต่าง ๆ ในชั้นเรียน ให้นักเรียนใช้บทสนทนาต่าง ๆ กันไป เช่น ร้านอาหาร ธนาคาร เป็นต้น
8. ให้เล่นเกมต่าง ๆ ทางภาษา
9. ให้ได้ว่าที่ อภิปราย แสดงความคิดเห็นในหัวข้อต่าง ๆ
10. ให้ฝึกการสนทนาทางโทรศัพท์
11. ให้อ่านหนังสือพิมพ์ไทย แล้วรายงานเป็นภาษาอังกฤษ
12. ให้แสดงบทบาทสมมติ

พรสวรรค์ สีป้อ (2550) ได้แบ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะการพูดออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นก่อนพูด

กิจกรรมในขั้นนี้เป็นการสร้างความสนใจให้แก่ผู้เรียน เตรียมผู้เรียนก่อนการพูด ตัวอย่างกิจกรรมในขั้นนี้มีดังนี้

1.1 ให้ความรู้คำศัพท์และโครงสร้างใหม่ที่ต้องนำมาใช้ในการพูดในบริบทที่คล้ายกับบทสนทนาที่จะต้องพูด

1.2 ให้ความรู้ด้านสังคมวัฒนธรรมที่ปรากฏในบทสนทนา เช่น ระดับความเป็นทางการของบทสนทนาที่ต้องพูด

1.3 ฝึกออกเสียงคำ ระดับเสียงสูงต่ำและการเชื่อมเสียง

1.4 ให้ฟังบทสนทนาที่เป็นตัวอย่าง

2. ขั้นการพูดโดยกำหนดโครงสร้าง

กิจกรรมการพูดที่กำหนดโครงสร้างที่ใช้อยู่ประจำมี 2 แบบ คือ กิจกรรมเติมข้อมูลที่หายไป (Information Gap) และกิจกรรมจิ๊กซอว์ (Jigsaw) กิจกรรมทั้งสองแบบ ผู้เรียนจะพูดโต้ตอบเพื่อหาข้อมูลที่ตนเองไม่มี ลักษณะของกิจกรรมจะเหมือนการสื่อสารจริงแต่ผู้สอนจะกำหนดภาษาที่จะฝึกไว้แล้ว ดังนั้น การพูดแบบนี้จึงเหมือนการฝึกมากกว่าการสื่อสาร

3. ขั้นการฝึกโดยเสรี

ขั้นการพูดโดยเสรีเป็นการฝึกแบบสื่อสารโดยแท้จริง โดยให้ผู้เรียนฝึกใช้ภาษาที่เรียน ในสถานการณ์ที่เหมือนจริง ในการทำกิจกรรมผู้เรียนต้องทำงานร่วมกันเพื่อวางแผนแก้ปัญหา หรือทำกิจกรรมให้สำเร็จ กิจกรรมที่ใช้กันทั่วไปในการฝึก คือ บทบาทสมมติ (Role Playing) และการอภิปราย (Discussions)

3.1 บทบาทสมมติ (Role Playing)

บทบาทสมมติเป็นการฝึกที่เรียนแบบชีวิตจริง ดังนั้น ภาษาที่ใช้จึงมีวงกว้าง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนในขณะแสดงบทบาทสมมติ ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถในด้านภาษาศาสตร์วัฒนธรรม ผู้เรียนต้องใช้ภาษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์และบุคคล ในการฝึกบทบาทสมมตินั้น ผู้เรียนบางคนอาจสนุกกับกิจกรรม แต่สำหรับผู้เรียนบางคนอาจขาดความมั่นใจหรือค่อนข้างอ่อน จึงอาจรู้สึกกลัวกิจกรรมที่จะทำให้บทบาทสมมติได้ผลมีดังนี้

1) การเตรียมการที่รอบคอบ ผู้สอนต้องอธิบายกิจกรรมบอกสถานการณ์ที่จะให้ผู้เรียนฝึกอย่างชัดเจนและจะต้องมั่นใจว่าผู้เรียนทุกคนเข้าใจ

2) ตั้งจุดประสงค์ที่ชัดเจน ผู้เรียนต้องเข้าใจจุดมุ่งหมาย แผน กำหนดการและความคิดเห็นของกลุ่มหรือผลที่ตามมา

- 3) ใช้บัตรบทบาท (Role Playing) ซึ่งในบัตรต้องอธิบายบทบาทของแต่ละคนให้ชัดเจน สำหรับผู้เรียนในระดับต้น ๆ ควรให้คำศัพท์หรือสำนวนที่จำเป็นต้องใช้ด้วย
- 4) ก่อนเริ่มแสดงให้ผู้เรียนทั้งสองห้องระดมสมอง ช่วยกันคิดว่าอาจจะต้องใช้ไวยากรณ์ คำศัพท์ หรือสำนวนอะไรบ้าง
- 5) ควรจัดเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ผู้เรียนขาดความมั่นใจจะสามารถมีส่วนร่วมได้
- 6) ให้เวลาเตรียมที่เพียงพอ ผู้เรียนแต่ละคนควรมีเวลาเตรียมตัว เพื่อร่างความคิดและภาษาที่ต้องใช้
- 7) ผู้สอนต้องเป็นแหล่งความรู้ ตอบคำถามที่ผู้เรียนสงสัย ไม่ควรแก้ไขการออกเสียงหรือไวยากรณ์ถ้าผู้เรียนไม่ถาม
- 8) ให้ผู้เรียนทำงานตามความสามารถ ผู้เรียนแต่ละคนมีความสามารถทางภาษาไม่เท่ากัน มีวิธีการทำงานเป็นกลุ่มไม่เหมือนกัน และได้รับบทบาทเฉพาะในการแสดง ไม่ควรคาดหวังให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการอภิปรายเท่า ๆ กันหรือใช้ไวยากรณ์ที่สอนในการพูด
- 9) ติดตามผลโดยการให้ผู้เรียนรายงานผลการแสดง
- 10) หลังการแสดงให้ข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับการใช้ภาษาของผู้เรียน เช่น ไวยากรณ์ การออกเสียง ข้อมูลป้อนกลับนี้ผู้สอนอาจนำมาทบทวนในการสอนชั่วโมงอื่นก็ได้

3.2 การอภิปราย (Discussion)

การจัดการอภิปรายให้ประสบผลสำเร็จผู้สอนต้องเตรียม ดังนี้

- 1) ให้หัวข้อที่จะอภิปราย บอกรายละเอียด อธิบายคำศัพท์และไวยากรณ์
- 2) ให้ผู้เรียนเลือกที่จะอภิปราย ผู้เรียนมักจะชอบหัวข้อเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์ การท่องเที่ยว ข่าวปัจจุบันหรือเรื่องเกี่ยวกับเพื่อน เรื่องบางเรื่อง เช่น การรณรงค์ในเรื่องของมลภาวะ การสูบบุหรี่ เป็นเรื่องที่ยากเพราะผู้เรียนต้องมีความสามารถทางภาษาสูง
- 3) แบ่งเป็นกลุ่มย่อยเพราะการอภิปรายเป็นกลุ่มใหญ่ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถร่วมกิจกรรมได้ครบทุกคน
- 4) จำกัดเวลากำหนดเวลาไม่ควรเกิน 8-10 นาที ต่อกลุ่มถ้าผู้เรียนหมดเรื่องที่พูดให้หยุดได้
- 5) ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในสิ่งที่ตนถนัดหรือไม่พอใจไม่ควรคาดหวังผู้เรียนให้เท่ากัน
- 6) ติดตามผลเรื่องที่พูดให้นักเรียนรายงานผลการอภิปราย

7) ติดตามผลการใช้ภาษาหลักการอภิปรายให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการใช้ภาษาของผู้เรียน เช่น ไวยากรณ์การออกเสียง ข้อมูลย้อนกลับนี้ผู้สอนอาจนำมาทบทวนในการสอนชั่วโมงอื่นได้

ภรากรณ์ สีทองฮาด (2558) กล่าวว่าขั้นตอนการสอนทักษะการพูดภาษาอังกฤษ ควรประกอบด้วย 3 ขั้นตอนคือ 1) ขั้นเตรียมการเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนการเรียน 2) ขั้นฝึกปฏิบัติ ควรให้เวลาแก่ผู้เรียนในการฝึกฝนการใช้ภาษา และ 3) ขั้นหลังการฝึก เป็นขั้นตอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้ภาษาได้อย่างอิสระและหลากหลายในระหว่างขั้นตอนการฝึกปฏิบัติและนำภาษาที่เรียนมาไปใช้นั้นผู้สอนต้องมีเกณฑ์การวัดผลประเมินผลที่ชัดเจนเพื่อเป็นตัวชี้วัดว่าผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาในการพูดสื่อสารอยู่ในระดับใดและจะต้องพัฒนาเพิ่มเติมในเรื่องใด

กล่าวโดยสรุป ขั้นตอนการสอนทักษะการพูดภาษาอังกฤษ ควรประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลัก คือ 1) ขั้นนำเสนอข้อมูล เป็นขั้นตอนที่ครูนำเสนอความรู้ใหม่เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและนำไปใช้ในการฝึกพูด 2) ขั้นฝึกปฏิบัติ เป็นขั้นที่นักเรียนจะมีบทบาทในการทำกิจกรรมมากกว่าครู นักเรียนจะมีโอกาสในการพูดที่ได้จากขั้นนำเสนอ ในขณะที่ครูคอยควบคุมเพื่อให้การฝึกเป็นไปอย่างถูกต้อง และ 3) ขั้นนำไปใช้ เป็นขั้นที่นักเรียนจะภาษาที่รับรู้และฝึกมาแล้วได้อย่างเต็มที่ เป็นการให้นักเรียนเตรียมพร้อมที่จะใช้ภาษาได้จริง

5.6 วิธีการทดสอบและเกณฑ์ประเมินความสามารถด้านการพูด

วิธีการทดสอบความสามารถด้านการพูดนักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้วิธีการประเมินความสามารถด้านการพูดไว้ดังเช่น

อัจฉรา วงศ์โสธร (2544) ได้เสนอรูปแบบการทดสอบการพูดว่าสามารถทดสอบได้ 3 ประการ ดังนี้

1. การพูดเดี่ยวเพียงอย่างเดียว เช่น การรายงาน การเล่าเรื่อง การอภิปราย การให้คำแนะนำในการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง การกล่าวแสดงความคิดเห็น การวิพากษ์วิจารณ์ เทคนิคและวิธีการวัดความสามารถทางการพูดประเภทนี้มักจะเป็นการทดสอบแบบตรง เพราะผู้พูดได้แสดงทักษะการพูดจริงในเนื้อหาที่ได้เตรียมมา

2. การสัมภาษณ์หรือการสนทนา ซึ่งมักจะเป็นการพูดระหว่างบุคคล 2 คนขึ้นไปโดยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ดำเนินการป้อนคำถามให้ผู้เรียนได้แสดงทักษะการพูดของตน โดยเริ่มต้นด้วยการทักทายเพื่อช่วยผ่อนคลายความวิตกกังวล และให้คุ้นเคยกับสถานการณ์ในการสอบได้ดีขึ้นต่อจากนั้น จึงมุ่งเข้าสู่เรื่องที่ต้องการทดสอบ โดยอาจเป็นเรื่องทั่วไปตามบทบาทสมมติที่กำหนดให้ผู้เรียนหรือเป็นการพูดแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ

3. การอภิปรายหรือการโต้เถียงที่ ซึ่งการแสดงความคิดเห็นเป็นกลุ่ม โดยมีกรรมการเป็นผู้ให้คะแนนผู้เรียนเป็นรายบุคคล อย่างไรก็ตามการพูดเป็นกลุ่มแบบนี้ มีการพูดของผู้อื่นเป็นตัวแปรสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการพูดของแต่ละคน

สุรชาติ บุรณศิริ (2558, หน้า 27) กล่าวไว้ว่า การวัดระดับความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ สามารถวัดได้จากพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ที่แสดงออกมา ได้แก่ ความคล่องแคล่ว ความเข้าใจ การออกเสียง ไวยากรณ์ และคำศัพท์

เดียนนภา ทองมาก (2558, หน้า 30) กล่าวว่า การวัดระดับความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ สามารถวัดได้จากพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ที่แสดงออกมา ได้แก่ ความคล่องแคล่ว ความเข้าใจ การออกเสียง ไวยากรณ์ และคำศัพท์

ซีริล เจเวียร์ (Cyril J. Weir, 1993. pp. 46-63) ได้เสนอวิธีการทดสอบความสามารถในการพูด โดยพิจารณาจากปริมาณของปฏิสัมพันธ์ของผู้เข้ารับการทดสอบ ดังนี้ คือ

1. การปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับผู้ทดสอบหรือคู่สนทนา (Interaction Student with Examiner or Interlocutor) ได้แก่

1.1 การสัมภาษณ์แบบอิสระการสนทนา (The Free Interview/Conversation) เป็นการสัมภาษณ์หรือการสนทนาที่ไม่มีโครงสร้างที่แน่นอน และไม่มีการวางแผนหรือกระบวนการใด ๆ ล่วงหน้า ฉะนั้น การสนทนาหรือการสัมภาษณ์ประเภทนี้จะเป็นแบบไม่เป็นทางการและไม่ใช่เพื่อจุดประสงค์ทางสังคม ผู้เข้ารับการทดสอบสามารถเป็นผู้เริ่มการสนทนาหรือเปลี่ยนทิศทางของการปฏิสัมพันธ์หรือแนะนำหัวข้อที่พูดใหม่ ผู้เข้ารับการทดสอบมีโอกาสจัดการกับการปฏิสัมพันธ์และใช้เทคนิคการสื่อความหมายให้เข้าใจตรงกัน

1.2 การสัมภาษณ์แบบควบคุม (The Controlled Interview) ในการสัมภาษณ์ประเภทนี้กระบวนการของการทดสอบจะได้รับการวางแผนและตัดสินใจล่วงหน้า ผู้สัมภาษณ์จะเตรียมคำถามที่จะถามเพื่อที่จะประเมินความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสารของผู้เข้ารับการทดสอบ ฉะนั้น ผู้ทดสอบจึงเป็นผู้จัดการกับการปฏิสัมพันธ์และการเริ่มต้นในการเลือกและดำเนินการพูดตามหัวข้อต่าง ๆ ผู้เข้ารับการทดสอบจึงเพียงแค่พูดตอบสนองกับผู้ทดสอบ

1.3 การแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing) ในการทดสอบประเภทนี้ ผู้เข้ารับการทดสอบจะต้องแสดงบทบาทตามที่กำหนดในการปฏิสัมพันธ์ในสถานการณ์ที่สมจริงการสนทนาอาจเป็นบทบาทของผู้เข้ารับการทดสอบ 2 คน หรือผู้ทดสอบอาจสวมบทบาทเป็นคนหนึ่งของ การสนทนา

1.4 การแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ขาดหายไประหว่างนักเรียนกับผู้ทดสอบ (Information Gap : Student/Examiner) การทดสอบประเภทนี้สามารถป้องกันภาวะที่ไม่สมดุลในการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้ารับการทดสอบด้วยกันโดยที่ผู้เข้ารับการทดสอบจะได้รับแผนภูมิหรือข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์ ฉะนั้นงานของผู้เข้ารับการทดสอบก็คือการพูดขอข้อมูลที่ขาดหายไป

2. รูปแบบทางอ้อม (Indirect Format) แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

2.1 การพูดซ้ำประโยค (Sentence Repetition) ข้อสอบประเภทนี้จะให้ผู้เข้ารับการทดสอบฟังแต่ละคำถามเพียงครั้งเดียว จากนั้นจึงให้ออกเสียงให้ผู้ทดสอบฟัง

2.2 การพูดเกี่ยวกับสถานการณ์ลงใบแถบบันทึกเสียง (Mini-situation on Tape) สำหรับการทดสอบประเภทนี้จะกระทำในห้องปฏิบัติการทางภาษา โดยที่ผู้เข้ารับการทดสอบจะต้องตอบคำถาม หรือตอบสนองต่อคำถามที่ได้ยินให้มีความเหมาะสมและถูกต้องตามสถานการณ์ต่าง ๆ

2.3 การถ่ายโอนข้อมูล : การเล่าเรื่องจากภาพชุด (Information Transfer : Narration on a Series of Pictures) ผู้เข้ารับการทดสอบจะต้องเล่าเรื่องโดยใช้โครงสร้างของอดีตกาล อย่างไรก็ตามผู้ทดสอบควรจะให้เวลากับผู้เข้ารับการทดสอบในการศึกษาภาพก่อนการเล่าเรื่องจริง

3. รูปแบบการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน (Interaction Student with student Format) วิธีการทดสอบประเภทนี้ผู้ทดสอบไม่มีส่วนร่วมในการสอบ ในขณะที่ผู้เข้ารับการทดสอบจะมีโอกาสในการพูดมากขึ้น และผู้เข้ารับการทดสอบสามารถเลือกผู้ที่ต้องการจะสนทนาได้ตอบด้วย เพื่อให้ผู้เข้ารับการทดสอบรู้สึกสบายใจที่จะสื่อสาร ข้อสอบประเภทนี้ ได้แก่ กิจกรรมการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่หายไป (Information Gap Activities) โดยทั่วไปงานประเภทนี้จะให้ผู้เรียนปฏิบัติเป็นคู่ และแต่ละคนจะได้รับข้อมูลที่สมบูรณ์เพียงบางส่วนและมีข้อมูลบางส่วนที่ขาดหายไป ฉะนั้นผู้เข้ารับการทดสอบจะต้องทำข้อมูลให้สมบูรณ์โดยการพูดสนทนาเพื่อหาข้อมูลจากฝ่ายตรงข้าม

นิค อันเดอร์ฮิลล์ (Nic Underhill, 1994, pp. 45-66) เสนอวิธีการทดสอบความสามารถในการพูดดังนี้

1. การพูดบทสนทนาหรืออภิปราย (Discussion/Conversation) การทดสอบประเภทนี้เป็นการทดสอบที่เป็นธรรมชาติมากที่สุด ซึ่งแตกต่างจากการสัมภาษณ์โดยการที่ผู้ทดสอบจะเป็นผู้ที่ควบคุมการสนทนาและเริ่มต้นการสื่อสาร แต่ผู้เข้ารับการทดสอบก็สามารถเริ่มต้นการสนทนา

และเปลี่ยนหัวข้อการสนทนาได้ ฉะนั้น หัวข้อและทิศทางของการสนทนาจะเป็นผลมาจากปฏิสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับกับการสื่อความหมายให้เข้าใจตรงกัน

2. การพูดรายงาน (Oral Report) ในการทดสอบประเภทนี้ผู้เข้ารับการทดสอบจะเตรียมตัวและพูดรายงานซึ่งใช้เวลาในการพูด 5-10 นาที ในการพูดผู้เข้ารับการทดสอบอาจดูจากบันทึกที่เตรียมไว้แต่ไม่ใช่การออกเสียงดัง ในการพูดรายงานผู้เข้ารับการทดสอบอาจใช้สื่อในการนำเสนอและหลังจากการนำเสนอข้อมูลจบ ผู้ทดสอบก็สามารถตั้งคำถามให้ผู้เข้ารับการทดสอบตอบ

3. การแสดงบทบาทสมมติ (Role Play) ในการทดสอบประเภทนี้ผู้เรียนจะต้องแสดงบทบาทสมมติกับผู้ทดสอบ โดยที่ขั้นต้นผู้เรียนจะได้รับการใบงานที่แสดงคำสั่งและบทบาทที่จะต้องใช้ในการพูด

4. การสัมภาษณ์ (Interview) ในการทดสอบประเภทนี้ผู้เข้ารับการทดสอบจะตอบคำถามของผู้ทดสอบ ซึ่งข้อคำถามนั้นจะได้รับการเตรียมไว้ล่วงหน้าเพื่อที่จะค้นหาคำตอบจากผู้เข้ารับการทดสอบทิศทางและหัวข้อจะถูกควบคุมโดยผู้ทดสอบ และในการประเมินความสามารถนั้นจะพิจารณาได้จากการสนทนาที่แสดงความคิดเห็นและความรู้สึกได้นอกเหนือจากการตอบคำถามที่ตรงไปตรงมา และผู้สัมภาษณ์อาจจะถามไม่แต่ละคำถามเพิ่มเติมเพื่อสร้างความมั่นใจในการประเมินระดับความสามารถ

5. การร่วมกันอภิปรายของผู้เรียน (Learner-learner Discussion Making) การทดสอบประเภทนี้ผู้เรียน 2 คนจะได้งานซึ่งกำหนดหัวข้อในการอภิปรายแสดงความคิดเห็นและหาข้อตัดสินใจร่วมกัน ฉะนั้นผู้เรียนจะดำเนินการสนทนาโดยปราศจากการแทรกแซงจากผู้ทดสอบ

6. การบรรยายระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน (Learner-learner Description) ในการทดสอบประเภทนี้ผู้เข้ารับการทดสอบจะพูดบรรยายโครงสร้างหรือรูปแบบของตึกหรือวัสดุต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนอีกคนหนึ่งประกอบโครงร่างให้เหมือนของจริง

7. การใช้ภาพ หรือเรื่องราวจากภาพ (Using a Picture or Picture Story) ในการทดสอบผู้เรียนจะได้รับภาพหรือภาพที่เรียงลำดับเหตุการณ์ผู้ทดสอบขอให้ผู้เข้ารับการทดสอบพูดบรรยายเหตุการณ์จากภาพอิสระ ผู้ทดสอบอาจถามคำถามจากภาพ หลังจากผู้เข้ารับการทดสอบพูดจบ

เพนนี่ เออร์ (Penny Ur, 1996, pp. 125-128) ได้เสนอแนะวิธีการทดสอบความสามารถในการพูด ดังนี้

1. การบรรยายภาพ (Describing Pictures) ในการทดสอบผู้เข้ารับการทดสอบแต่ละกลุ่มจะมีภาพ 1 ใบ ที่ทุกคนในกลุ่มสามารถมองเห็นให้ทุกคนพูดประโยคจากภาพให้มากที่สุดที่จะมากได้ภายในเวลา 2 นาที

2. การบอกความแตกต่างของภาพ (Picture Differences) ในการทดสอบจะมีผู้เข้ารับการทดสอบเป็นคู่ ผู้เข้ารับการทดสอบแต่ละคนจะได้รับภาพคนละใบ ทั้งคู่จะต้องพยายามหาความแตกต่างของภาพที่ตนถืออยู่กับคู่สนทนา โดยขณะที่พูดจะไม่ดูภาพของอีกฝ่ายหนึ่ง

3. การหาสิ่งที่เหมือนกัน (Things in common) ในการทดสอบ ผู้เข้ารับการทดสอบจะพูดกับคู่สนทนาที่ตนเองไม่รู้จักแล้วพยายามพูดซักถามในสิ่งที่ตนเองไม่รู้เกี่ยวกับตัวผู้สนทนา เพื่อหาลักษณะของผู้สนทนาที่คล้ายกับของตนเอง

4. รายการช้อปปิ้ง (Shopping List) ในการทดสอบผู้เข้ารับการทดสอบจะต้องเลือกสินค้า 3 สิ่งที่ต้องการจะซื้อ โดยคู่สนทนาจะเป็นฝ่ายขายซึ่งผู้ทดสอบจะเตรียมรายการสินค้าไว้ให้ คู่สนทนาจะขายสินค้าก็ต่อเมื่อผู้เข้ารับการทดสอบสามารถพูดแสดงให้เห็นถึงความต้องการที่จะซื้อ ผู้เข้ารับการทดสอบสามารถเลือกพูดกับบุคคลที่จะได้รับบทบาทสมมติเป็นผู้ขายได้

5. การแก้ปัญหา (Problem Solving) ในการทดสอบ ผู้เข้ารับการทดสอบจะได้รับกรบอกเกี่ยวกับสถานการณ์ที่มีปัญหาให้พูดกับคู่สนทนาเพื่อหาทางแก้ปัญหานั้น

สรุปได้ว่าการทดสอบความสามารถในการพูดนั้นมีหลายประเภทแต่ที่มักนิยมใช้ได้แก่ การสัมภาษณ์ การบรรยายภาพ การเล่าเรื่อง การแสดงบทบาทสมมติ การบอกทิศทาง การบอกวิธีการทำสิ่งต่าง ๆ การแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ขาดหายไป ซึ่งครูจะเลือกการทดสอบประเภทใดควรคำนึงถึงจุดประสงค์ในการทดสอบ ความสามารถของผู้เรียน และแนวคิดในการสอนภาษาที่ครูใช้เป็นแนวทางในการสอน

เกณฑ์การประเมินผลความสามารถในการพูด

นักการศึกษาได้เสนอแนะเกณฑ์การประเมินผลความสามารถในการพูดไว้ ดังนี้

สภาการทดสอบการพูดประจำท้องถิ่น มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ (University of Cambridge Local Examinations Syndicate : PET SPEAKING, 1996) ได้ให้ เกณฑ์ การประเมินผลความสามารถในการพูดของผู้เข้ารับการทดสอบเป็น 4 ด้านดังนี้

1. ความคล่องแคล่วของการใช้ภาษา (Fluency)
2. ความถูกต้องและความเหมาะสมของการใช้ภาษา (Accuracy and Appropriateness of language)
3. การออกเสียง (Pronunciation)

4. ความสำเร็จในการทำกิจกรรม (Task Achievement)

การทดสอบของอิสราเอลิ (Israeli Exam อ้างถึงใน Penny Ur, 1996) เป็นข้อสอบที่มีเกณฑ์วัดความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษมี 2 องค์ประกอบและแบ่งระดับของการให้คะแนนความสามารถในการพูดในแต่ละองค์ประกอบออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

1. ความถูกต้องของการใช้ภาษา (Accuracy)
2. ความคล่องแคล่วของการใช้ภาษา (Fluency)

คลาก (Clark, 1972) ได้พัฒนาระบบการให้คะแนนการวัดความสามารถด้านการพูด โดยแบ่งเป็น 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การออกเสียง (Pronunciation)
2. ไวยากรณ์ (Grammar)
3. คำศัพท์ (Vocabulary)
4. ความคล่องแคล่ว (Fluency)

ออลเลอร์ (Oller, 1979) อธิบายถึงเกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการพูดโดยใช้วิธีของสถาบันบริการสอบสัมภาษณ์ภาษาต่างประเทศหรือ FSI (Foreign Service Institute) ซึ่งได้แบ่งประเภทของความสามารถด้านการพูดไว้ 5 องค์ประกอบ คือ **การออกเสียง (Pronunciation) ไวยากรณ์ (Grammar) คำศัพท์ (Vocabulary) ความคล่องแคล่ว (Fluency) ความเข้าใจ (Comprehension)**

ฮิลส์ดอน (Hilsdon, 1990) ได้เสนอวิธีการให้คะแนนความสามารถในการพูด ว่าการให้คะแนนควรจะมีผู้ให้คะแนน 2 คน จากนั้นจึงนำคะแนนที่ได้มารวมกันซึ่งการให้คะแนนการพูดแบ่งออกได้เป็น 6 ระดับ ดังนี้

ระดับ 0 หมายถึง ไม่สามารถพูดสื่อสารให้เข้าใจได้

ระดับ 1 หมายถึง ไม่สามารถสนทนาให้เข้าใจได้

ระดับ 2 หมายถึง สนทนาให้เข้าใจได้ แต่ไม่คล่อง

ระดับ 3 หมายถึง สนทนาให้เข้าใจได้ดีพอสมควร แต่ความยุ่งยากในการพูด

บ่อยครั้ง

ระดับ 4 หมายถึง สามารถสนทนาได้คล่องแม้ว่าจะผิดหลักไวยากรณ์

ระดับ 5 หมายถึง สามารถสนทนาได้คล่อง พูดผิดไวยากรณ์เพียงเล็กน้อย

อัจนรา วงศ์โสธร (2544) กล่าวถึง เกณฑ์การให้คะแนนความสามารถด้านการพูดเพื่อการสื่อสารตามรูปแบบ FSI (Foreign Service Institute) ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 สามารถใช้ภาษาเพื่อการสนทนาในชีวิตประจำวันหรือทำธุรกิจ เช่น การถามหรือบอกทิศทาง การสั่งอาหารแบบง่าย ๆ การถามหาที่พักหรือบ้านเช่า การซื้อของ บอกเวลาได้ สามารถใช้ภาษาถามและตอบในเรื่องที่มีความคุ้นเคยได้ แต่มีความจำกัดในด้านประสบการณ์ จึงทำให้สามารถเข้าใจภาษาในระดับที่ต่ำกว่าปกติ มีการพูดซ้ำ ๆ และใช้คำศัพท์พื้นฐานสนทนาเกี่ยวกับเรื่องทั่วไป ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นของตนเองได้ มีการออกเสียงและใช้ไวยากรณ์ผิดพลาดบ่อยพอสมควร แต่ยังสามารถสื่อสารกับเจ้าของภาษาได้

ระดับที่ 2 สามารถใช้ภาษาสื่อสารตามสถานการณ์ส่วนใหญ่ในสังคมได้ แต่อยู่ในวงจำกัดเฉพาะในสังคมที่มีอาชีพเดียวกัน เช่น การสนทนาในชีวิตประจำวันเรื่องอาชีพ ครอบครัว และเหตุการณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับตนเอง รวมทั้งขั้นตอนการทำสิ่งต่าง ๆ แบบง่าย ๆ ได้ สามารถจับใจความสำคัญในบทสนทนาทั่วไปและใช้ภาษาแสดงความรู้สึกของตนเองได้ แต่ไม่กระชับ มีการออกเสียงและใช้ไวยากรณ์ผิดอยู่บ้าง

ระดับที่ 3 สามารถออกเสียงคำศัพท์ได้ถูกต้อง แต่สำเนียงไม่เหมือนเจ้าของภาษา และใช้ภาษาตามหลักไวยากรณ์ถูกต้องทั้งในการสนทนาแบบพิธีการ และแบบเป็นกันเองในเรื่องเกี่ยวกับสังคม อาชีพและวิชาการ สามารถพูดอธิบายในหัวข้อที่ตนสนใจ หรือเฉพาะสาขาวิชาได้อย่างมีเหตุผล สามารถจับใจความสำคัญบทสนทนาหรือโต้ตอบได้อย่างคล่องแคล่ว แม้ว่าจะมีข้อผิดพลาดแต่ไม่ผิดใจความสำคัญ

ระดับที่ 4 สามารถใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องทั้งด้านคำศัพท์และไวยากรณ์ สามารถสนทนาโต้ตอบเกี่ยวกับเรื่องตัวเองและสถานการณ์ที่ไม่คุ้นเคยได้อย่างคล่องแคล่ว มีข้อผิดพลาดน้อยทำให้สามารถรับและส่งสารได้ดี

ระดับที่ 5 สามารถใช้ภาษาสื่อสารได้ดีในทุกรูปแบบและเป็นที่ยอมรับของเจ้าของภาษาที่มีการศึกษา สามารถใช้ศัพท์ สำนวนและภาษาถิ่นได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับวัฒนธรรมเจ้าของภาษา

ส่วนเดวิด พี แฮริส (David P. Harris, 1990) ได้ให้เกณฑ์การประเมินผลความสามารถในการพูด โดยแบ่งออกเป็น 5 องค์ประกอบและในแต่ละองค์ประกอบใช้มาตราส่วนในการประเมินค่า 5 ระดับ ดังนี้

1. การออกเสียง (Pronunciation)

ให้ 1 คะแนน เมื่อการออกเสียงมีปัญหาเป็นอย่างมากจนทำให้ไม่สามารถเข้าใจคำพูดได้เลย

ให้ 2 คะแนน เมื่อการออกเสียงมีปัญหาจนยากแก่การที่จะทำความเข้าใจ คำพูดได้ ผู้ฟังต้องคอยถามซ้ำอยู่เรื่อยๆว่าผู้พูดพูดอะไร

ให้ 3 คะแนน เมื่อการออกเสียงยังมปัญหา ผู้ฟังจะต้องตั้งใจฟังจึงจะสามารถทำความเข้าใจได้และมักจะออกเสียงผิดทำให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจสับสนในบางครั้ง

ให้ 4 คะแนน เมื่อผู้พูดสามารถออกเสียงได้ดี แม้จะยังมีปัญหาในการออกเสียง บางเสียงอยู่บ้างแต่ผู้ฟังก็สามารถเข้าใจสิ่งที่ผู้พูด พูดได้เป็นอย่างดี

ให้ 5 คะแนน เมื่อผู้พูดสามารถออกเสียงได้เทียบเท่าชาวต่างประเทศที่เป็นเจ้าของภาษา

2. ไวยากรณ์ (Grammar)

ให้ 1 คะแนน เมื่อผู้พูดไม่สามารถสื่อความหมายให้ผู้ฟังเข้าใจได้เนื่องจากใช้ ไวยากรณ์ผิด และเรียงลำดับคำไม่ถูกต้องเลย

ให้ 2 คะแนน เมื่อผู้พูดสามารถใช้ไวยากรณ์ง่าย ๆ ได้แต่มักจะใช้ไวยากรณ์และการเรียงลำดับคำผิดบ่อย ๆ จนทำให้ผู้ฟังเข้าใจลำบาก

ให้ 3 คะแนน เมื่อผู้พูดยังคงมีการใช้ไวยากรณ์ผิดอยู่บ่อยครั้ง จนบางครั้งทำให้เข้าใจความหมายของประโยคที่พูดผิดไป

ให้ 4 คะแนน เมื่อผู้พูดยังมีข้อบกพร่องในการใช้ไวยากรณ์อยู่บ้าง แต่ก็ได้ทำให้การสื่อความหมายผิด

ให้ 5 คะแนน เมื่อผู้พูดยังมีข้อบกพร่องในการใช้ไวยากรณ์เพียงเล็กน้อย เช่น เรียงลำดับคำผิดแต่ก็สามารถแก้ไขใหม่ให้ถูกต้องได้

3. คำศัพท์ (Vocabulary)

ให้ 1 คะแนน เมื่อผู้พูดไม่สามารถสนทนาสื่อสารความหมายได้ เพราะไม่มีความรู้ทางด้านคำศัพท์เลย

ให้ 2 คะแนน เมื่อผู้พูดใช้คำศัพท์ผิดและมีความรู้ทางด้านคำศัพท์จำกัดจนทำให้ยากแก่การทำความเข้าใจความหมายของประโยคที่พูด

ให้ 3 คะแนน เมื่อผู้พูดใช้คำศัพท์ผิดบ่อย ประโยคคำพูดที่ใช้ในการสนทนาอยู่ในวงค่อนข้างจำกัด เพราะผู้พูดมีปัญหาในการคิดหาคำศัพท์มาใช้

ให้ 4 คะแนน เมื่อผู้พูดใช้คำศัพท์ไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ในบางครั้ง

ให้ 5 คะแนน เมื่อผู้พูดมีความสามารถในการใช้ศัพท์สำนวนได้คล่องแคล่ว เทียบเท่ากับเจ้าของภาษา

4. ความคล่องแคล่วของการใช้ภาษา (Fluency)

ให้ 1 คะแนน เมื่อผู้พูดมีการหยุดเว้นช่วงคำพูดเป็นเวลานานมาก จนทำให้ไม่สามารถสนทนากันได้

ให้ 2 คะแนน เมื่อผู้พูดมีการหยุดเว้นช่วงในการพูดอยู่เสมอ และหยุดคิดเป็นเวลานาน เพราะมีความรู้จำกัดในการใช้ภาษา

ให้ 3 คะแนน เมื่อความเร็วและความคล่องแคล่วในการพูดยังมีไม่ค่อยมากนัก เพราะยังมีปัญหาเรื่องการใช้ภาษาอยู่

ให้ 4 คะแนน เมื่อผู้พูดมีความคล่องแคล่วในการพูด แต่ก็มีกรพูดสะดุด เพราะยังมีปัญหาการใช้ภาษาอยู่บ้าง

ให้ 5 คะแนน เมื่อผู้พูดมีความสามารถในการพูดได้อย่างคล่องแคล่วเช่นเดียวกับเจ้าของภาษา

5. ความเข้าใจ (Comprehension)

ให้ 1 คะแนน เมื่อผู้พูดไม่สามารถพูดโดยใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อความหมาย ให้เข้าใจได้เลย

ให้ 2 คะแนน เมื่อผู้พูดมีความยากลำบากในการคิดหาคำพูดโดยจะพูดซ้ำติดอ่าง พูดคำซ้ำแล้วซ้ำอีก

ให้ 3 คะแนน เมื่อผู้พูดสามารถเข้าใจสิ่งที่พูดและพูดได้เป็นส่วนมาก แต่พูดได้ค่อนข้างช้าและมีการพูดซ้ำ ๆ

ให้ 4 คะแนน เมื่อผู้พูดสามารถพูดให้ผู้ฟังเข้าใจได้ครบถ้วนแต่ก็มีการพูดซ้ำความ บ้างเป็นบางครั้ง

ให้ 5 คะแนน เมื่อผู้พูดสามารถพูดให้ผู้ฟังเข้าใจได้ทั้งหมดโดยไม่มีปัญหาเลย

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเกณฑ์การประเมินความสามารถในการพูดสรุปได้ว่าเกณฑ์การประเมินผลความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสาร ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์การประเมินของ เดวิด พี แฮร์ริส (David p. Harris, 1990) ได้แก่ การประเมินการออกเสียง ไวยากรณ์ คำศัพท์ ความคล่องแคล่วของการใช้ภาษา และความเข้าใจ

6. ความตระหนักรู้ในการอนุรักษ์

6.1 ความหมายของความตระหนัก

มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับความตระหนักไว้ดังนี้

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2550) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความตระหนัก หมายถึง การที่บุคคลถูกคิดได้ หรือการเกิดขึ้นในความรู้สึกว่ามีสิ่งหนึ่ง เหตุการณ์หนึ่งหรือสถานที่หนึ่ง ซึ่งการรู้สึกว่ามีหรือการได้ถูกคิดถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นความรู้สึกที่เกิดในสภาวะของจิตใจ แต่ไม่ได้หมายความว่าบุคคลนั้นสามารถจำได้หรือระลึกได้ถึงลักษณะบางอย่างของสิ่งนั้น

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความตระหนักเป็นพฤติกรรมขั้นต่ำสุดทางด้านความรู้สึก (Affective domain) แต่ความตระหนักนั้นไม่ได้เกี่ยวกับความจำหรือความระลึกได้ ความตระหนักหมายถึง ความสามารถนึกคิด ความรู้สึกที่เกิดขึ้นในสภาวะของจิตใจ

พจนานุกรมเว็บสเตอร์ (Webster's Dictionary, 1961) ได้ให้ความหมายไว้ว่าความตระหนัก หมายถึง ลักษณะหรือสภาพของความรู้สึกตัว รู้สำนึกหรือระวังระไว การรู้จักคิดหรือความสำนึกทางสังคมและการเมืองในระดับสูง

บลูม (Bloom, 1971) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความตระหนักเป็นขั้นต่ำสุดของภาคอารมณ์และความรู้สึก (Affective domain) ความตระหนักรู้เกือบคล้ายกับความรู้ตรงที่ทั้งความรู้และความตระหนักไม่เป็นลักษณะของสิ่งเร้า ความตระหนักไม่จำเป็นต้องเน้นปรากฏการณ์หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความตระหนักจะเกิดขึ้นเมื่อมีสิ่งเร้ามาเร้าให้เกิดความตระหนัก

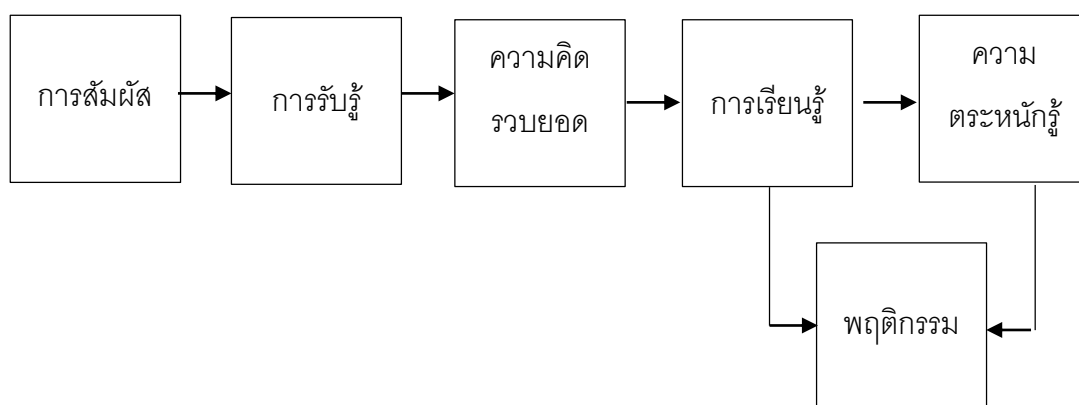
กู๊ด (Good, 1973) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความตระหนัก หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงถึงการเกิดความรู้ของบุคคล หรือการที่บุคคลแสดงความรู้สึกรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้น

โวลแมน (Wolman, 1973) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความตระหนัก เป็นภาวะที่บุคคลเข้าใจหรือสำนึกถึงบางอย่างของเหตุ ประสพการณ์ หรือวัตถุสิ่งของได้

รูเนส (Runes, 1997) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความตระหนักเป็นการกระทำที่เกิดจากความสำนึก

จากความหมายของความตระหนักที่นักการศึกษาในสาขาต่าง ๆ ให้ไว้ดังกล่าวข้างต้น พอสรุป ความหมายได้ว่า ความตระหนัก หมายถึง ความสำนึกซึ่งบุคคลเคยมีการรับรู้ หรือเคยมีความรู้มาก่อน โดยเมื่อมีสิ่งเร้ามากระตุ้นจะทำให้เกิดความสำนึกขึ้นหรือเกิดความตระหนักขึ้น ความตระหนักจึงเป็นภาวะทางจิตใจที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึก ความคิด และความปรารถนาต่าง ๆ อันเกิดจากการรับรู้ และความสำนึก ซึ่งเป็นภาวะที่บุคคลได้รับรู้ หรือได้รับประสพการณ์ต่าง ๆ มาแล้ว โดยมีการประเมินค่าและตระหนักถึงคุณค่าของตนเองที่มีต่อสิ่งนั้น ความตระหนัก

จึงเป็นการตื่นตัวทางจิตใจต่อเหตุการณ์ หรือสถานการณ์นั้น ๆ ซึ่งหมายความว่า ระยะเวลาหรือประสบการณ์และสภาพแวดล้อมจะทำให้เกิดการรับรู้ (Perceptions) ขึ้น และนำไปสู่การเกิดความคิดรวบยอด การเรียนรู้ และความตระหนักรู้ ตามลำดับ ซึ่งขั้นตอนและกระบวนการเกิดความตระหนักรู้ดังกล่าวแสดงเป็นแผนภูมิได้ดังภาพ 9

ภาพ 9 ขั้นตอน และกระบวนการเกิดความตระหนักรู้
ที่มา: Good, Carter V. (1973)

จากภาพ 9 ความตระหนักรู้เป็นผลมาจากกระบวนการทางปัญญา (Cognitive Process) กล่าวคือ เมื่อบุคคลได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้าหรือได้รับการสัมผัสจากสิ่งเร้าแล้วจะเกิดการรับรู้ และเมื่อรับรู้ในขั้นต่อไป ก็จะไปสนใจในสิ่งเร้า นั่นคือ เกิดความคิดรวบยอดและนำไปสู่การเรียนรู้ คือ มีความรู้ในสิ่งนั้นและนำไปสู่การเกิดความตระหนักรู้ในที่สุด ซึ่งความรู้และความตระหนักรู้ต่างก็นำไปสู่การกระทำหรือการแสดงพฤติกรรมของบุคคลต่อสิ่งเร้า นั้น ๆ การที่บุคคลจะเกิดความตระหนักรู้ขึ้นได้นั้น บุคคลนั้นจะต้องมีความรู้มาก่อน ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมองเห็นความสำคัญความรับผิดชอบและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นตามมา จะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักรู้ต่อสิ่งนั้น ๆ ต่อไปนี้ที่สุด

6.2 ปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนัก

ทะนงศักดิ์ ประสบกิติคุณ (2535, หน้า 22-23) กล่าวว่า เนื่องจากความตระหนักของแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับ การรับรู้ของแต่ละบุคคล ดังนั้น ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้จึงมีผลต่อความตระหนักรู้ด้วยเช่นกัน ซึ่งได้แก่

1. ประสบการณ์ที่มีต่อการรับรู้

2. ความเคยชินต่อสภาพแวดล้อม ถ้าบุคคลใดที่มีความเคยชินต่อสภาพแวดล้อมนั้น ก็จะทำให้บุคคลนั้นไม่ตระหนักรู้ต่อสิ่งที่เกิดขึ้น

3. ความใส่ใจและการเห็นคุณค่าถ้ามนุษย์มีความใส่ใจในเรื่องใดมาก ก็จะมี ความตระหนักรู้ในเรื่องนั้นมาก

4. ลักษณะและรูปแบบของสิ่งเร้า นั้นสามารถทำให้ผู้พบเห็นเกิดความสนใจ ย่อมทำให้ผู้พบเห็นเกิดการรับรู้และความตระหนักรู้ขึ้น

5. ระยะเวลาและความถี่ในการรับรู้ ถ้ามนุษย์ได้รับการรับรู้บ่อยครั้งเท่าใดหรือนานเท่าไรก็ยิ่งทำให้มีโอกาสเกิดความตระหนักรู้ได้มากขึ้นเท่านั้น

6.2.1 ความตระหนักกับเหตุผลเชิงจริยธรรม

1. การจำแนกระดับของความตระหนักทางสังคม (สุदीใจ บุญอารีย์, 2546)

ในระดับก่อนเกณฑ์ บุคคลจะไม่มี การตระหนักทางสังคมหรือมีก็แคบมากมักจะคิดถึงตัวเอง เช่น ถ้าถามว่าเหตุใดจึงต้องรักษาสัตย์ จะได้คำตอบว่า “ถ้าคุณไม่รักษาสัตย์คุณจะถูกตี” จะเห็นว่าทัศนคติจำกัดอยู่ที่ตัวเอง ไม่คิดถึงผู้อื่น ไม่เข้าใจถึงเจตนาหรือความคาดหวังของผู้อื่น ในระดับนี้ ถ้าเด็กพัฒนาสูงขึ้นมากอีกความคิดก็จะกว้างขึ้นโดยจะคิดถึงผู้อื่นเป็นรายบุคคล เป็นการคิดแบบ “ฉัน” และ “เธอ” ไม่เป็นกลุ่ม เหตุผลในการกระทำเพื่อคนอื่นคือ ต้องการให้เขาเป็นผู้ตอบแทนมิใช่การทำเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคม

ในระดับที่สองคือ ระดับตามกฎหมายเกณฑ์ เด็กจะคิดเรื่องสัมพันธ์ภาพการเป็นสมาชิกของกลุ่มจะมีความสำคัญ คือ อยากจะดีตามที่กลุ่มหรือสังคมต้องการ ระดับที่สองนี้จะตระหนักถึงผลประโยชน์ของผู้อื่นและสังคม เป็นระดับแรกที่มีการเห็นประโยชน์ของผู้อื่นเป็นระดับที่เข้าใจว่าเหตุใดบุคคลจึงต้องเสียสละเพื่อสังคม สิ่งที่ไม่เคยตระหนักในระดับก่อนจะเริ่มมี ผู้มีพัฒนาการในระดับนี้ จะต้องการยอมรับในการที่ตนทำดี ความแตกต่างระหว่างระดับนี้กับระดับก่อนในเรื่องกฎต่าง ๆ คือ ระดับก่อนเห็นว่ากฎต่าง ๆ เป็นเครื่องบังคับเขา แต่ในระดับนี้เห็นว่า กฎต่าง ๆ มีไว้เพื่อช่วยสังคมที่เขาอยู่

ในระดับที่สามคือ ระดับเหนือกฎหมายเกณฑ์ ทัศนคติจะกว้างออกไปจะไม่มองว่ามนุษย์เป็นเสมือนฟันเฟืองของเครื่องจักรในสังคม และจะต้องยอมปฏิบัติตามที่สังคมกำหนดและรับใช้สังคมที่ตัวเองเป็นสมาชิกอยู่ แต่จะกระทำตามหลักแห่งความยุติธรรมที่เห็นว่าทุกคนในสังคมจะต้องปฏิบัติไม่ว่าสังคมนั้นจะสนับสนุนหรือไม่ ซึ่งเรียกได้ว่ามีลักษณะเป็นสากลเพราะใช้กับคนทุกคน ความแตกต่างระดับนี้กับระดับที่แล้ว คือ ระดับก่อนเห็นว่าการกระทำที่ดีจะต้องเป็นการสนับสนุนสังคมผลประโยชน์ของสังคมเป็นตัวกำหนดความถูกต้อง แต่ในระดับนี้เห็นว่าการกระทำ

ที่ดีคือการกระทำที่สอดคล้องกับหลักแห่งความยุติธรรม หลักแห่งความยุติธรรมนี้เป็นอิสระจากสังคมที่เขาอยู่ ดังนั้น หลักแห่งความยุติธรรมเป็นพื้นฐานของสังคม

2. การจำแนกชั้นของความตระหนักรู้ทางสังคม

การแยกระดับการหยั่งลึกทางสังคมจะช่วยในกระบวนการวัดพัฒนาการอย่างมาก ถ้าสามารถชี้ชัดถึงขั้นของการพัฒนาการได้ก็ยิ่งจะเป็นแรงสนับสนุนยิ่งขึ้น การรู้ขั้นของพัฒนาการด้านการหยั่งลึกทางสังคมของเด็ก จะทำให้เราทราบว่าเด็กใช้เหตุผลอยู่ในสองชั้นใดควบกัน (เช่น ชั้นที่ 1 และชั้นที่ 2) ในที่นี้จะอธิบายเพียง 4 ชั้น ส่วนผู้ที่มีพัฒนาการด้านการหยั่งลึกทางสังคมในระดับเหนือกฎเกณฑ์เกือบทั้งหมด จะใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นที่ 5

ในระดับก่อนเกณฑ์ ความแตกต่างด้านการตระหนักรู้ทางสังคมระหว่างชั้นที่ 1 และชั้นที่ 2 ได้แก่ความคิดแบบเห็นแก่ประโยชน์ของทั้งสองฝ่าย หรือการตระหนักถึงทัศนคติของผู้อื่นซึ่งชั้นที่ 1 ไม่มีผู้ใช้เหตุผลในชั้นที่ 1 จะไม่เข้าใจว่าผู้อื่นมีความคิดเป็นของตนเองเขาจะคิดว่ามีตัวเขา กับโลกภายนอกเท่านั้น ในด้านจริยธรรมเด็กจะเข้าใจว่าตัวเขาและผู้อื่นอยู่ภายในลักษณะเผด็จการภายนอกอันเดียวกัน หากไม่รวมตัวเองเข้ากับสิ่งนี้จะได้รับโทษโดยอัตโนมัติ การพิจารณาถึงความสำคัญและสิทธิของมนุษย์ จะมีลักษณะเป็นรูปธรรมตรง ๆ และการตัดสินใจมาจากลักษณะพิเศษทางกายภาพ เช่น จะช่วยชีวิตผู้อื่นที่มีเครื่องประดับมากที่สุดหรือผู้ที่สูงที่สุด

ในชั้นที่สอง เด็กจะสามารถพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ร่วมกันได้ เด็กจะคิดว่าผู้อื่นมีความคิดที่แตกต่างไปจากตนและแตกต่างกัน และรู้ว่าบางครั้งบุคคลคาดหวังและกระทำในสิ่งที่ขึ้นอยู่กับผู้อื่น อย่างไรก็ตาม แม้ความคิดในเชิงการตระหนักรู้จะกว้างขึ้น แต่ก็ยังมีข้อจำกัดคือการเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ผู้มีพัฒนาการในชั้นที่สองจะมองความสัมพันธ์แบบตัวต่อตัวในแง่จริยธรรมยังพิจารณาในสิ่งต่าง ๆ ในลักษณะกายภาพและสุขนิยม หลักสำคัญของการพัฒนาในชั้นนี้คือ จะมีได้นึกถึงการเป็นกลุ่มหรือสังคมที่ดิงาม แต่นึกถึงเพียงประโยชน์ของบุคคลผู้ใฝ่ประโยชน์ส่วนตัวเท่านั้น

ในชั้นที่สาม กรอบความคิด คือแต่ละคนในกลุ่มจะต้องฟังความเห็นของทุกคนในกลุ่ม และจะต้องพยายามกระทำในสิ่งที่กลุ่มเห็นด้วย ผู้ใช้เหตุผลในชั้นนี้จะพยายามจัดพฤติกรรมของเขาให้อยู่ในรูปแบบของคนดีตามความคิดของตน

ในชั้นที่สี่ จะพิจารณาสัมพันธ์ภาพเช่นกัน แต่จะขยายร่วมไปถึงการหยั่งลึกถึงระดับสังคมแทนที่จะคิดถึงบุคคลเพียง 2-3 คน เขาจะพิจารณาว่าบุคคลเป็นจุดหนึ่งของระบบสังคมทั้งหมด จะอยู่ที่ผลของสัมพันธ์ภาพหรือพฤติกรรมต่าง ๆ ที่มีต่อสังคม อันได้แก่การกระทำในทำนองที่เกื้อหนุนหรือส่งเสริมให้สังคมได้ดำเนินไปอย่างราบรื่น โดยเชื่อว่าเราทั้งหมดเป็นสมาชิก

ของระบบสังคมการขยายความคิดจากเอกัตบุคคลหรือสัมพันธ์ภาพของกลุ่มเล็ก ๆ ไปสู่ระบบสังคมที่กว้างออกไปเป็นความสำเร็จที่สำคัญของขั้นที่ 4 ที่พัฒนามาจากขั้นที่ 3

6.3 การวัดความตระหนัก

ความตระหนัก (Awareness) เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการรู้สำนึกว่าสิ่งนั้นมีอยู่ (Conscious of something) จำแนกและรับรู้ (Precognitive) ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ละเอียดอ่อนเกี่ยวกับด้านความรู้สึกและอารมณ์ ดังนั้นการที่จะทำการวัดและการประเมิน จึงต้องมีหลักการและวิธีการทดลองจนเทคนิคเฉพาะ จึงจะวัดความรู้สึกและอารมณ์นั้นมีหลายประเภทด้วยกัน ซึ่งจะนำมากล่าวไว้ดังนี้ คือ (ชวาล แพรัตกุล, 2526)

1. วิธีการสัมภาษณ์ (Interview) อาจเป็นการสัมภาษณ์ชนิดที่โครงสร้างแน่นอน (Structure item) โดยสร้างคำถามและมีคำตอบที่เลือกเหมือนกัน แบบสอบถามชนิดเลือกตอบ และคำถาม จะต้องตั้งไว้ก่อนเรียงลำดับก่อนหลังไว้อย่างดี หรืออาจเป็นแบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructure item) ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ที่มีไว้แต่หัวข้อใหญ่ ๆ ให้ผู้ตอบมีเสรีภาพในการตอบมาก ๆ

2. แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบสอบถามอาจจะเป็นชนิดปิดหรือเปิดก็ได้

3. แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เป็นเครื่องมือวัดชนิดที่ตรวจสอบว่าเห็นด้วยไม่เห็นด้วย หรือมีไม่มีสิ่งที่กำหนดตามรายการอาจอยู่ในรูปของการทำเครื่องหมายตอบ หรือเลือกว่าใช่ ไม่ใช่ก็ได้

4. มาตรวัดอันดับคุณภาพ (Rating scale) เครื่องมือนี้เหมาะสำหรับวัดอารมณ์และความรู้สึกที่ต้องการทราบความเข้าใจ (Intensity) ว่ามีมากน้อยเพียงไรในเรื่องนั้น

5. การเข้าใจความหมายภาษา (Semantic differential technique หรือ S.D.) เทคนิคการวัดโดยใช้ความหมายของภาษาของ ชาลส์ ออสกู๊ด เป็นเครื่องมือที่วัดได้ครอบคลุมชนิดหนึ่ง เครื่องมือชนิดนี้จะประกอบด้วยเรื่องซึ่งถือเป็น “สัปดาห์” และจะมีคุณศัพท์ที่ตรงข้ามกันเป็นคู่ ประกอบสัปดาห์นั้นหลายคู่ แต่ละคู่จะมี 2 ขั้ว ช่องจะห่างระหว่าง 2 ขั้วนี้ บ่งด้วยตัวเลข ถ้าใกล้ข้างใดมากก็จะมีคุณลักษณะตามคุณศัพท์ของขั้วนั้นมาก

คุณศัพท์ที่ประกอบเป็น 2 ขั้วนี้ แยกออกเป็น 3 พวกใหญ่ ๆ คือพวกที่เกี่ยวข้องกับการประเมินค่า (Evaluation) พวกที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพ (Potential) และพวกที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม (Activity)

6.4 กระบวนการวัดความตระหนัก

ทิศนา แคมมณี (2556, หน้า 125) ได้กล่าวว่ากระบวนการนี้เป็นกระบวนการที่กระตุ้นให้ผู้เรียนให้ความสนใจ เอาใจใส่ รับรู้ เห็นคุณค่าในปรากฏการณ์หรือพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ขั้นตอนการดำเนินการมีดังนี้

1. สังเกตให้ข้อมูลที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ เอาใจใส่ และเห็นคุณค่า
2. วิจาร์ณให้ตัวอย่าง สถานการณ์ ประสบการณ์ตรง เพื่อให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์หาสาเหตุและผลดีผลเสียที่เกิดขึ้นทั้งในระยะสั้นและระยะยาว
3. สรุปให้อภิปรายหาข้อมูลหรือหลักฐานมาสนับสนุนคุณค่าของสิ่งที่จะต้องตระหนัก และวางเป้าหมายที่จะพัฒนาตนเองในเรื่องนั้น

ตาราง 1 ลำดับชั้นของพฤติกรรมด้านจิตพิสัยของ แครทโวล และคณะ

1. การรับรู้	1.1 ความตระหนัก
	1.2 ความยินดีที่จะรับรู้
	1.3 การควบคุมหรือการเลือกให้ความสนใจ
2. การตอบสนอง	2.1 การยินยอมตอบตกลง
	2.2 ความเต็มใจที่จะตอบสนอง
	2.3 ความพอใจในการตอบสนอง
3. การเกิดค่านิยม	3.1 การยอมรับค่านิยม
	3.2 การนิยมชมชอบในค่านิยม
	3.3 การยึดมั่นในค่านิยม
4. การจัดระบบคุณค่า	4.1 การสร้างแนวความคิดของค่านิยม
	4.2 การจัดระบบค่านิยม
5. การสร้างลักษณะนิสัย	5.1 การวางหลักทั่วไป
	5.2 การสร้างลักษณะนิสัย

จากตาราง 1 แสดงลำดับชั้นของพฤติกรรมด้านจิตพิสัย จะเห็นได้ว่าความตระหนักรู้อยู่ในลำดับชั้นของการรับรู้ ซึ่งเป็นขั้นแรกหรือขั้นพื้นฐานของการพัฒนาขึ้นไปสู่ขั้นสูงต่อไป คือ ขั้นการตอบสนอง การเกิดค่านิยม การจัดระบบคุณค่า การสร้างลักษณะนิสัยตามแบบค่านิยมที่

ยึดถือตามลำดับ ลักษณะนิสัยที่จะเกิดขึ้นได้นั้น จำเป็นที่จะต้องสร้างความตระหนักรู้ให้เกิดขึ้นในตัวบุคคลนั้นก่อน เมื่อบุคคลนั้นมีความตระหนักรู้แล้วจึงจะพัฒนาไปสู่พฤติกรรมด้านจิตพิสัยที่สูงขึ้นต่อไปได้ ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ท มีการตรวจสอบคุณภาพเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำไปทดลองใช้เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามก่อนนำมาใช้วัดความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของผู้เรียน ตั้งแต่ขั้นการรับรู้ไปจนถึงการสร้างลักษณะนิสัยซึ่งเป็นการวัดพฤติกรรมในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม

6.5 ความหมายของการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม

ความหมายของการอนุรักษ์

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการอนุรักษ์ไว้ดังต่อไปนี้

เกษม จันทรแก้ว (2547, หน้า 45) กล่าวว่า การอนุรักษ์หมายถึง การเก็บรักษา สงวน ซ่อมแซมปรับปรุงและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อจะได้เอื้ออำนวยให้คุณภาพสูงในการสนองความเป็นอยู่ของมนุษย์ตลอดไป

สุวิชัย รัศมีภูติ (2550, หน้า 1) กล่าวว่า การอนุรักษ์ หมายถึง การดูแลรักษาเพื่อให้คงคุณค่าไว้และให้ความหมายรวมถึงการป้องกัน การ สงวน การรักษา การปฏิสังขรณ์ และการบูรณะด้วยโดยการที่สงวนรักษา หมายความว่า การดูแลรักษาไว้ตามสภาพของเดิมเท่าที่เป็นอยู่ และป้องกันมิให้เสียหายต่อไปสำหรับการปฏิสังขรณ์ หมายความว่า การทำให้กลับคืนสู่สภาพอย่างที่เคยเป็นมาและการบูรณะ หมายความว่า การซ่อมแซมและการปรับปรุงให้มีรูปทรงลักษณะกลมกลืนเหมือนเดิมมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่ต้องแสดงความแตกต่างของสิ่งที่มีอยู่เดิมและสิ่งที่ทำขึ้นใหม่

อาภรณ์ ณ สงขลา (2556, หน้า 2) กล่าวว่า การอนุรักษ์ เป็นการระวังกษาหลักฐานของความเจริญก้าวหน้าที่สำคัญหรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรักษาสภาพความเป็นอยู่ตลอดจนการป้องกันอิทธิพลจากสิ่งที่เป็นอันตรายที่เกิดขึ้นกับอนุสรณ์สถาน ศิลปกรรม และหลักฐานการบันทึกทางประวัติศาสตร์อันเป็นเครื่องพิสูจน์และเป็นหลักฐานยืนยัน โดยกล่าวว่าการอนุรักษ์สมบัติทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าของชาติ

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2554 (2556) อธิบายความหมายของคำว่า อนุรักษ์ หมายถึง รักษาให้คงเดิม

กาญจนา เกียรติมนิรัตน์ (2558, หน้า 39) กล่าวว่า การอนุรักษ์และการพัฒนาจะต้องดำเนินการควบคู่กันไปโดยเริ่มจากประชาชนการอนุรักษ์ควรอยู่บนพื้นฐานของการใช้ประโยชน์

อย่างมีเหตุผลสร้างสรรค์ครอบคลุมและสงวนทรัพย์สินที่หายากไว้ไม่ให้สูญหายไป ส่วนการพัฒนาควรยึดหลักความก้าวหน้า ความมั่นคงและความเป็นธรรมให้แก่ประชาชน เปรียบเสมือนเหรียญสองด้านที่รวมอยู่ในอันเดียวกัน

สรุปได้ว่า การอนุรักษ์หมายถึงการรักษาหรือพัฒนาหลักฐานเกี่ยวข้องกับความเจริญก้าวหน้าจากอดีตจนถึงปัจจุบันหรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ให้คงอยู่ ซึ่งการจะเก็บรักษาหรือพัฒนาสิ่งใดนั้นผู้กระทำต้องเห็นคุณค่า

ความหมายของอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับคำนิยามหรือความหมายของมรดกทางวัฒนธรรม ได้ดังนี้

พลอยภัทรา ตระกูลทองเจริญ (2557) ได้ให้ความหมายของการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมว่าคือ คือการที่คนรุ่นหลังตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของสิ่งที่บรรพบุรุษได้สร้างขึ้น โดยการอนุรักษ์นั้นจะทำในเชิงปฏิบัติ คือ การดูแลรักษา และการสืบสวนวัฒนธรรมนั้น ๆ ไม่ให้หายไป การอนุรักษ์หรือการดำรงวัฒนธรรมเป็นเหมือน เครื่องช่วยยึดเหนี่ยวจิตใจทำให้เกิดการหวงแหนในมรดกทางวัฒนธรรมของตน ก่อให้เกิดเป็นความรักและความผูกพันรวมทั้งยังส่งเสริมให้เกิดความสามัคคีอีกด้วย

ธนากร ตาระกา (2550) กล่าวว่า การอนุรักษ์มรดกของชาติต้องกระทำเพื่อรักษาเกียรติของภูมิของชาติและเพื่อเป็นประโยชน์แก่การศึกษาในทางศิลปวัฒนธรรม ทำให้คนในชาติได้รู้จักรากเหง้าและเอกลักษณ์ความเป็นชาติของตน ทำให้เกิดความภูมิใจซึ่งจะนำไปสู่ความคิดในการช่วยปกป้อง รักษาชาติของตนไว้ โดยมีหลักการหรือข้อควรปฏิบัติในการอนุรักษ์หรือดำรงมรดกทางวัฒนธรรมที่สามารถทำได้ ประกอบด้วย การสะสมซึ่งสามารถทำได้ไม่ว่าจะเป็นเรื่องโบราณวัตถุ วรรณกรรม ประเพณีศิลปะ ศิลธรรมและ คุณธรรมต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อเป็นมรดกสืบทอดให้คนรุ่นหลังได้รับรู้ถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชนชาติ นั้น ๆ รวมทั้งการสืบต่อทางวัฒนธรรมของชนชาติเฉพาะของตน เช่น การเข้าร่วมประเพณีเก่าแก่ที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาและยังคงมีอยู่ในปัจจุบัน และการปรับปรุงและเผยแพร่วัฒนธรรม ซึ่งการปรับปรุงนี้คือการปรับให้เข้ากับยุคสมัยเพื่อความสะดวกแก่ผู้สืบทอดหรือผู้ปฏิบัติสืบทอดแต่ไม่ได้หมายความว่า จะเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมนั้นให้เกิดความแตกต่างจากเก่าโดยสิ้นเชิงเลย

สรุปได้ว่าการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมเป็นสิ่งสำคัญที่คนรุ่นหลังควรที่จะใส่ใจหรือตระหนักถึงให้มาก เพราะมรดกทางวัฒนธรรมจะสื่อถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชนชาติ นั้น ๆ และยังก่อให้เกิดความผูกพันกันหรือความรัก ส่งผลไปถึงการสร้างจิตสำนึกที่ดี

7. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

7.1 ความหมายของความคิดเห็น

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของความคิดเห็นไว้หลายแง่มุมดังต่อไปนี้

มัทธนา โพธิ์แก้ว (2550, หน้า 9) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นไว้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกทางความรู้สึก ความคิด ความเชื่อ และการตัดสินใจเกี่ยวกับข้อเท็จจริงอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือเป็นการประเมินจากสถานการณ์ต่างๆ การแสดงออกถึงความคิดเห็นจะมีผลต่อเนื่องมาจากอารมณ์พื้นฐานความรู้ ภูมิหลังของทางสังคมสภาพความเป็นจริงในขณะนั้น ความคิดเห็นอาจไม่บอกได้ว่าถูกต้องหรือไม่ อาจจะได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธจากคนอื่นก็ได้ ซึ่งความคิดเห็นสามารถเปลี่ยนแปลงได้เมื่อเวลาผ่านไป

ชัยวัฒน์ รุ่งรักษอดีศัย (2552, หน้า 22) ให้ความหมายของความคิดเห็นว่า ความคิดเห็นหมายถึง ความคิดที่เกิดขึ้นของบุคคลหนึ่งที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยจะต้องอาศัยข้อมูลจากประสบการณ์เพื่อทำการวิเคราะห์หรือประเมินและจะแสดงถึงความชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งนั้น

วรทยา พรหมสุนทร (2555, หน้า 5) ได้กล่าวถึงความคิดเห็นว่า หมายถึง การแสดงออกทางด้านความเชื่อ และความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจจะเป็นการพูดหรือการเขียนก็ได้ โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ประสบการณ์ รวมถึงสภาพแวดล้อมก็เป็นส่วนช่วยในการแสดงความคิดเห็นซึ่งอาจจะแสดงออกทั้งทางบวกหรือทางลบก็ได้

ชนนาค เจริญรักษ์ (2556, หน้า 10) ได้ให้ความหมายความคิดเห็น คือ การแสดงออกของบุคคลเกี่ยวกับความรู้สึก ความคิดเห็น ความเชื่อ การประเมินผล และการตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งใดเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มีผลต่อเนื่องมาจากอารมณ์พื้นฐานความรู้ ภูมิหลังทางสังคม และสภาพความเป็นจริงในขณะนั้น ซึ่งไม่อาจบอกได้ว่าถูกหรือผิด อาจจะได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธจากคนอื่นก็ได้ ความคิดเห็นของบุคคลมีการเปลี่ยนแปลงได้เมื่อกาลเวลาเปลี่ยนแปลงไป

สรุปได้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยอาศัยพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ในการตัดสินใจหรือประเมินค่าซึ่งไม่มีถูกหรือผิด เมื่อเวลาผ่านไปสักระยะหนึ่งความรู้สึกหรือความคิดเห็นดังกล่าวก็จะเปลี่ยนแปลงไป

7.2 ประเภทของความคิดเห็น

สุทธนู ศรีไสย์ และสุพจน์ บุญวิเศษ (2547) แบ่งความคิดเห็นออกได้เป็น 3 ประเภทดังต่อไปนี้

1. ความคิดเห็นเชิงบวกสุดและเชิงลบสุด (Extreme Opinion) หมายถึง ความคิดเห็นที่สามารถวัดผลได้จากทิศทางของความคิดเห็นนั้นๆ ที่เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ในอดีต

จนถึงปัจจุบันจากสภาพแวดล้อมต่างๆ กล่าวคือ ความคิดเห็นในทิศทางบวกสุด ได้แก่ ความคิดเห็นที่แสดงออกด้วยความรัก ความคิดเห็นที่แสดงออกถึงการมองโลกในแง่ดี ส่วนความคิดเห็นในทิศทางลบสุด ได้แก่ ความรังเกียจเป็นการมองโลกในแง่ร้าย ความคิดเห็นในทิศทางนี้จะรุนแรงและเปลี่ยนแปลงยาก

2. ความคิดเห็นจากความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Opinion) หมายถึง ความคิดเห็นที่มาจาก การศึกษาข้อมูลสิ่งหนึ่งที่ต้องอาศัยความรู้และความเข้าใจที่มีต่อสิ่งนั้น เช่น ความรู้ความเข้าใจในทางที่ดี ได้แก่ การแสดงว่ายอมรับ เป็นการบ่งบอกถึงว่าเห็นด้วย ส่วนความรู้ความเข้าใจในทางที่ไม่ดี ได้แก่ การแสดงออกถึงว่าไม่ยอมรับเป็นการแสดงออกถึงว่าไม่เห็นด้วย

3. ความคิดเห็นการแยกแยะเป็นส่วน (Differentiation) หมายถึง การพิจารณาความคิดเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งแบบละเอียดจะทำให้สามารถแยกการวิเคราะห์ได้ดีกว่าการพิจารณาความคิดเห็นแบบไม่ละเอียด

7.3 การวัดความคิดเห็น

ชนนาถ เจริญรักษ์ (2556, หน้า 10-12) ได้กล่าวถึงการวัดความคิดเห็น (Opinion Measurement) เป็นการวัดความคิดเห็นของบุคคล ในด้านทัศนคติ แรงจูงใจ และค่านิยม ได้มีการสร้างแบบทดสอบสำหรับเป็นเครื่องมือในการใช้วัด แต่ก็ยังไม่สามารถแยกความคิดเห็นในรูปแบบต่างๆ ออกจากกันได้อย่างเด็ดขาดเพราะมีบางส่วนที่ซับซ้อนกันอยู่ จากการศึกษาเครื่องมือที่ใช้ในการวัดความคิดเห็นสามารถแบ่งออกได้ 3 ประเภท ดังต่อไปนี้

1. Scaling Tecnicque แบ่งออกเป็น 2 วิธี

1.1 วิธีของลิเคิร์ต (Likert Tecnicque) เป็นมาตรฐานการวัดแบบรวมคะแนน (Summated Rating Scale) ประกอบด้วยประโยคต่างๆ ที่แต่ละประโยคของผู้ถูกทดสอบแสดงความรู้สึกออกมา แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นอย่างอย่างยิ่ง การใช้มาตรฐานความคิดเห็นแบบลิเคิร์ตสามารถใช้กับจำนวนข้อที่มาก สามารถครอบคลุมเนื้อหาที่น่าสนใจได้อย่างกว้างขวาง ถ้านำมาเปรียบเทียบกับวิธีวัดแบบอื่นๆ

1.2 วิธีของเทอร์สโตน (Thurstone Tecnicque) วิธีนี้ประกอบด้วยประโยคต่างๆ ประมาณ 10 ถึง 20 ประโยคหรือมากกว่านั้นที่ผู้ถูกทดสอบจะต้องแสดงระดับความคิดเห็นต่างๆ ที่กำหนดค่าเอาไว้ คือ กำหนดเป็น Scale Value เริ่มต้นจาก 0.0 ถึง 11.0 คือประโยคที่ไม่พึงพอใจมากที่สุดเรียงลำดับไปจนกระทั่งถึงความรู้สึกกลางๆ (Natural Statement) ซึ่งอยู่ในระดับ 5.5 จนถึงระดับ 11.0 ซึ่งเป็นค่าสูงสุดเป็นระดับประโยคที่พึงพอใจมากที่สุด

2. Polling Tecnichque เป็นการหยั่งเสียงดูว่าประชาชนมีความรู้สึกในประเด็นต่างๆ นั้นอย่างไร ส่วนมากจะนำมาใช้กับการเลือกตั้งของพรรคการเมืองหรือที่ทำอะไรเกี่ยวกับประชาชน ผลของการหยั่งเสียงจะขึ้นอยู่กับวิธีการสุ่มตัวอย่าง จำนวนกลุ่มตัวอย่างนั้นๆว่าจะออกมาในลักษณะใด

3. Questionnaire เป็นการใช้แบบสอบถามประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ดีหรือไม่ดี แบ่งการสอบถามออกเป็นสองแบบ คือ

3.1 Fixed Alternative Questionnaire เป็นคำถามเฉพาะเจาะจงไปแล้วให้ตอบตามเรื่องที่ถามเท่านั้น

3.2 Open Ended Questionnaire เป็นคำถามที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมและนำความคิดเห็นหรือความรู้สึกของคนส่วนมากมาจัดกลุ่มดูว่า เขาเหล่านั้นมีความรู้สึกอย่างไร

จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น จึงสรุปได้ว่าความคิดเห็นเป็นการแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ในการตัดสินใจหรือประเมินค่าซึ่งไม่มีถูกหรือผิด เมื่อเวลาผ่านไปสักระยะหนึ่งความรู้สึกหรือความคิดเห็นดังกล่าวก็จะเปลี่ยนแปลงไป ความคิดเห็นแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ความคิดเห็นเชิงบวกสุดและเชิงลบสุด ความคิดเห็นจากความรู้ความเข้าใจ และความคิดเห็นการแยกแยะเป็นส่วน โดยสามารถวัดความคิดเห็นได้หลากหลายวิธีการ ดังต่อไปนี้

1. วัดแบบ Scaling Tecnichque แบ่งออกเป็น 2 วิธี ได้แก่ วิธีของลิเคิร์ต (Likert Tecnichque) และวิธีของเทอร์สโตน (Thurstone Tecnichque)

2. วัดแบบ Polling Tecnichque เป็นการหยั่งเสียงดูว่าประชาชนมีความรู้สึกต่อประเด็นต่างๆอย่างไรบ้าง

3. วัดแบบ Questionnaire เป็นการใช้แบบสอบถามประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ดีหรือไม่ดี

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ตในการวัดระดับความคิดเห็นของผู้เรียน ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ และนำมาใช้วัดความคิดเห็นของผู้เรียนมีต่อการเรียนโดยหลักสูตรทริกกรรมทูนมุม English for Local Travel ต่อไป

8. การเรียนรู้ด้วยกระบวนการรับใช้สังคม (Service Learning)

8.1 ความหมายของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เป็นการเรียนรู้จากรูปธรรมไปสู่นามธรรม การรับใช้สังคมมาจากภาษาอังกฤษ คือ Service Learning สำหรับการใช้คำภาษาไทยมีการใช้คำแตกต่างกันออกไป เช่น การเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม การรับใช้สังคม การเรียนรู้จากบริการ การเรียนรู้โดยการบริการสังคม การเรียนรู้ที่เน้นบริการสังคม ในงานวิจัยนี้จะใช้คำว่า "การรับใช้สังคม" ความหมายของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม มีนักวิชาการให้ความหมายไว้ ดังนี้

ศักดิ์ชัย นิรัญทวิ (2550, หน้า 68) ให้ความหมายของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมไว้ว่า คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนด้วยการประยุกต์ หรือออกแบบให้นำเนื้อหาของบทเรียน มาจัดโครงการ ที่เชื่อมโยงกับปัญหาในชีวิตจริงของชุมชน หรือในทางกลับกันเป็นการเชื่อมโยงปัญหาในชุมชนเข้ามาสู่บทเรียน และในบางโอกาสอาจเป็นการนำนักเรียนออกไปทำกิจกรรมในชุมชน โดยถือว่ากิจกรรมนั้นเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ในหลักสูตร การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม จัดขึ้นเพื่อสร้างความเป็นคนดี หรือคนที่มีลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคมแต่ละแห่ง กล่าวคือต้องมีความตระหนักสำนึกถึงคุณค่าของการอยู่ร่วมกัน การร่วมมือร่วมใจในการแก้ปัญหาสังคม การตระหนักถึงผลกระทบร่วมกัน การเคารพกติกาของสังคมและอื่นๆตามสถานะพลเมืองคนหนึ่ง พึ่งมีพึงปฏิบัติ

ทศนา แคมมณี (2552, หน้า 31) ให้ความหมายของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมไว้ว่าการดำเนินการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยการให้ผู้เรียนเข้าไปมีประสบการณ์ในการรับใช้สังคม ทั้งนี้ผู้เรียนจะต้องมีการสำรวจความต้องการของชุมชนที่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียนและวางแผนเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ลงมือปฏิบัติการรับใช้สังคมตามแผน และนำประสบการณ์ทั้งหลายที่ได้รับมาคิดพิจารณาไตร่ตรองจนกระทั่งเกิดความคิดรวบยอดหลักการหรือสมมติฐานต่างๆ ซึ่งสามารถนำไปทดลองหรือประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ๆ ได้

บริงเกอร์และแฮชเชอร์ (Bringle and Hatcher, 1996) ให้ความหมายของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมไว้ว่า พื้นฐานการเรียนรู้แบบการรับใช้สังคม หรือการบริการสังคมเป็นประสบการณ์อย่างหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านบริการ การจัดระเบียบของสังคม ในลักษณะที่ตรงกับความต้องการของชุมชนที่ระบุไว้ และสะท้อนให้เห็นถึงในกิจกรรมในด้านบริการให้ชุมชนได้รับตอบสนองอย่างเต็มที่ ความสามารถของผู้เรียนที่สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความต้องการของชุมชน ความเข้มแข็ง การมีระเบียบ มีวินัยจะช่วยเพิ่มความรู้สึกนึกคิดที่มีความรับผิดชอบมากขึ้นในการทำงาน

เคลฟ (Delve, 1990) ให้ความหมายของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมไว้ว่า กระบวนการของการบูรณาการการสอนวิชาการกับการรับใช้ชุมชนเข้าด้วยกัน เป็นความร่วมมือในความพยายามของนักเรียนที่จะประยุกต์ใช้ความรู้ในห้องเรียนมาใช้ในการเรียนรู้ตนเองและชุมชน ในขณะที่เดียวกันก็จะเรียนรู้และทำความเข้าใจชุมชนถึงความต้องการ ความสนใจ ประวัติและวัฒนธรรมของชุมชน ซึ่งจะทำให้ทั้งนักเรียนและชุมชนเกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน รวมถึงการพัฒนาการเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบและการเสริมพลังอำนาจ

สรุปได้ว่าการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเข้าไปมีประสบการณ์ในการรับใช้สังคม ทั้งนี้ผู้เรียนจะต้องมีกาสำรวจปัญหา ความต้องการของชุมชนที่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียน และวางแผนเข้าไปมีส่วนร่วมช่วยในกิจกรรมต่างๆ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นการส่งเสริมจิตสาธารณะให้กับนักเรียน และนำประสบการณ์ที่ได้รับมาคิดพิจารณาไตร่ตรอง จนเกิดความคิดที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

8.2 ลักษณะของการจัดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

ทิสนา แชมมณี (2552) ได้สรุปลักษณะของการจัดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมไว้ ดังนี้

1. ผู้เรียนมีการกำหนดขอบเขตของการศึกษาชุมชน เพื่อเรียนรู้ในเรื่องที่กำหนด
2. ผู้เรียนมีการศึกษาความต้องการของชุมชน และเลือกกิจกรรมที่จะรับใช้สังคม
3. ผู้เรียนมีการวางแผนการรับใช้สังคมในกิจกรรมที่เลือก
4. ผู้เรียนมีการจดบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติการรับใช้สังคม
5. ผู้เรียนมีการวิเคราะห์เหตุการณ์และสิ่งๆ ที่เกิดขึ้นในขณะที่ปฏิบัติการรับใช้สังคม และมีการคิดพัฒนา และสร้างข้อสรุปเป็นความคิดรวบยอด/ หลักการ/ สมมติฐาน
6. ผู้เรียนมีการนำความคิดรวบยอด/ หลักการ สมมติฐานที่ได้ไปทดลองใช้ หรือนำไปประยุกต์ใช้ในสภาพการณ์ใหม่ๆ
7. ผู้สอนมีการติดตามผลการนำความรู้ ความคิด หลักการ สมมติฐานไปใช้ส่งเสริมให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนผลการนำไปใช้ และอธิบายหาข้อสรุป ความรู้ ความคิดใหม่ๆ หรือปรับเปลี่ยนความคิดตามความเหมาะสม
8. ผู้สอนมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้ผลการประเมินการเรียนรู้ของตนเองของ ผู้เรียน ประกอบกับการประเมินผลของผู้สอนด้วย และการวัดและประเมินผลจะต้องเป็นไปตามจุดประสงค์ของเรื่องที่เรียนรู้

ชวาลา เวชยันต์ (2551) ได้สรุปลักษณะการจัดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมไว้ ดังนี้

1. มีการเรียนด้านวิชาการ หรือการเรียนเนื้อหาในรายวิชาโดยทั้งครูและนักเรียนเป็นผู้ช่วยตั้งวัตถุประสงค์ มีการทบทวนความรู้เก่า นำเสนอความรู้ใหม่ แบ่งกลุ่มวางแผนการทำงาน เขียนโครงการ และไต่ร่องผลการศึกษาปฏิบัติกิจกรรม
2. มีการทำกิจกรรมรับใช้สังคมมีการแบ่งหน้าที่และการทำงาน มีการออกสำรวจชุมชน เลือกปัญหา และปฏิบัติกิจกรรมรับใช้สังคม
3. มีการพิจารณาไต่ร่อง โดยการเขียนรายงาน เขียนบันทึก อภิปราย และแสดงความคิดเห็นเป็นระยะ
4. มีการประเมินผลงาน เพื่อหาข้อสรุป และปรับปรุงแก้ไข
5. ผู้เรียนจะมีลักษณะกระตือรือร้น เป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรม และเป็นผู้ไต่ร่อง
6. ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกและให้คำปรึกษาประสานความร่วมมือฝ่ายต่าง ๆ
7. สื่อ วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนมีทั้งสื่อ เสนอวิธีการเรียนรู้ และเสนอเนื้อหาสาระวิชา

8. การประเมินผลเป็นไปเพื่อปรับปรุงแก้ไข ทั้งการเรียนด้านวิชาการและทำกิจกรรม สรุปได้ว่า ลักษณะของการจัดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมต้องมีการกำหนดถึงขอบเขตของชุมชน ร่วมกันตั้งวัตถุประสงค์ การแบ่งกลุ่มแบ่งหน้าที่การทำงานของนักเรียนที่จะไปทำกิจกรรมในชุมชนและร่วมกันทำกิจกรรมในชุมชน นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม ผู้สอนมีหน้าที่คอยให้คำปรึกษา และคอยดูแลนักเรียน เมื่อปฏิบัติกิจกรรมสำเร็จแล้วมีการประเมินผลงานและแสดงผลงาน

8.3 ความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

สถาบันการเรียนรู้การบริการสังคมแห่งชาติ(ชวาลา เวชยันต์, 2551) กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเริ่มปรากฏในงานวิจัยต่างๆตั้งแต่ปลายทศวรรษที่ 1970 อธิบายถึงความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมว่า การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเป็นกลยุทธ์ในการสอนและการเรียนรู้ที่บูรณาการความรู้สู่ชุมชนด้วยการสร้างประสบการณ์ ความรับผิดชอบ และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนโดยผู้เรียน การเรียนด้วยการรับใช้สังคมได้แพร่หลายอย่างรวดเร็วทุกระดับ ทั้งในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา วิทยาลัย และระดับมหาวิทยาลัย

เปาโลว์ แฟร์ (Paulo Freier, 1998) ได้อธิบายถึงความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ไว้ว่า หัวใจสำคัญของการสร้างจิตสำนึกคือการให้ผู้เรียนได้มีโอกาสคิดด้วยตนเองมี

การนำปัญหาสังคมมาขบคิด แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และวิพากษ์วิจารณ์ สนทนาในปัญหาควบคู่ไปกับการลงมือปฏิบัติการใช้สังคม จนเกิดความตระหนักต่อปัญหาต่างๆ ในสังคมที่เขาดำรงอยู่ ศักดิ์ชัย นิรัญทิว และคณะ (2550, หน้า 23) ได้อธิบายถึงความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมไว้ว่า นอกจากจะมุ่งเน้นที่การสร้างความเป็นพลเมืองที่พึงประสงค์แล้ว ยังทำให้เกิดผลดีทางด้านวิชาการ ด้านการใช้เหตุผล ความเชื่อมั่นและความภาคภูมิใจในตนเอง

ทิสนา แชมมณี (2552, หน้า 132) ได้อธิบายถึงความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมไว้ว่า นอกจากจะเป็นการช่วยเหลือสังคมโดยตรงแล้ว ประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้รับยังสามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดจิตสำนึกในการช่วยเหลือสังคม และสามารถพัฒนาความรู้ ทักษะและเจตคติของผู้เรียนได้อย่างดี การเรียนรู้ที่เกิดขึ้น เป็นการเรียนรู้จากความเป็นจริง ตามสภาพที่แท้จริง จึงเป็นการเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตและสังคมได้จริง

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเป็นวิธีการสอนที่บูรณาการความรู้สู่ชุมชน โดยผู้เรียนนำปัญหาสังคมมาขบคิด และหาวิธีแก้ไข ช่วยเหลือสังคม เป็นแรงจูงใจที่ทำให้ผู้เรียนเกิดจิตสำนึกในการช่วยเหลือสังคม และการเป็นพลเมืองที่ดี

8.4 ทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐานของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

แนวคิดพื้นฐานของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมพัฒนาจากแนวคิดด้านการศึกษา ดังนี้

1. แนวคิดพื้นฐานการศึกษาของ Dewey และปรัชญาพิพัฒนนิยม (Progressivism)

แนวคิดการศึกษาของ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey, 1962) เน้นการเรียนรู้จากการกระทำ (Learning by doing) ดิวอี้ให้แนวคิดพื้นฐานของหลักสูตรและวิธีการเรียนการสอนว่าการเรียนรู้ต้องเชื่อมโยงกับประสบการณ์และความสนใจของผู้เรียนในการจัดสถานการณ์การเรียนรู้ ต้องทำให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์โดยตรงกับประสบการณ์จริง "ระบบการศึกษาต้องเป็นกระบวนการเจริญเติบโต มีเป้าหมายในทุกขั้นตอนถึงความสามารถที่จะต้องส่งเสริมให้พัฒนาขึ้น" ในหนังสือเรื่อง ประชาธิปไตยและการศึกษา ดิวอี้สรุปว่า เนื่องจากการศึกษาไม่ได้เป็นเรื่องของการบอกเล่าแต่เป็นระบบการสร้างอย่างมีชีวิตชีวา การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้เรียนลงมือกระทำเองและเชื่อว่า ประสบการณ์มีความสำคัญมากต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เขาเห็นว่า ประสบการณ์ของผู้เรียนเป็นเรื่องทางกายภาพและสังคมที่เขามีส่วนร่วมอยู่ ดังนั้นประสบการณ์จึงสามารถเรียนรู้และแบ่งปันกันได้

ปรัชญาพิพัฒนนิยม (Progressivism) มีแนวคิดหลักในการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นพัฒนาปัจเจกบุคคล เชื่อว่าคนมีความดีความงามและความสามารถพร้อมที่จะพัฒนาตนเองคือ

ยึดหลักสัจการแห่งตน (Self -Actualization) เชื่อว่าการศึกษา คือ ชีวิต (Education is Life) คือ คนต้องพัฒนาตนตลอดชีวิตยึดผู้เรียนและประสบการณ์การเรียนรู้เป็นศูนย์กลาง ดังนั้น จึงมีลักษณะยึดหยุ่น

ดิวิตัว้ไว้ทำการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม คือ แทนที่จะเน้นการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นเลิศทางสติปัญญาของผู้เรียน ดิวิตัว้หันมานั้นใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาตัวผู้เรียนแทน โดยเน้นว่าผู้เรียนควรเข้าใจและตระหนักในตนเอง (Self-realization) ในการที่คนเราจะไปได้ั้น จำต้องรู้เสียก่อนว่าตนเองมีความสนใจอะไร หรือตนเองมีปัญหาอะไร ความสนใจและปัญหานี้เองที่ใช้เป็นหลักยึดในการจัดการศึกษาซึ่งการที่เด็กจะพัฒนาได้นั้นต้องเกิดจากการพยายามแก้ปัญหาและสนองความสนใจของตนเอง ลักษณะดังกล่าวทำให้เกิดวิธีการในการพัฒนาหลักสูตร และการสอนแบบเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ดิวิตัว้ เชื่อว่าในกระบวนการที่เด็กพยายามแก้ปัญหาหรือสนองความสนใจของตนเองนั้น เด็กจะต้องลงมือกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งและในกระบวนการนี้เอง การเรียนรู้จะเกิดขึ้น หลักการนี้ทำให้เกิดวิธีการเรียนแบบแก้ปัญหา (Problem Solving) หรือเรียนด้วยการปฏิบัติ (Learning by Doing) ซึ่งเขาได้ทดลองให้เด็กเรียนรู้จากการกระทำในบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เด็กได้รับอิสระในการริเริ่มความคิดและลงมือทำตามที่คิด ซึ่งเป็นแนวคิดที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างกว้างขวางในการจัดการเรียนการสอน และจากหลักการที่ว่า การพัฒนาคือการเปลี่ยนแปลง คนเราจะหยุดพัฒนาไม่ได้ ดังนั้น การเรียนรู้ของคนเราจึงมิได้หยุดอยู่แต่ในโรงเรียนเท่านั้น แต่จะดำเนินไปตลอดชีวิตของผู้เรียนทำให้เกิดความเชื่อว่า การศึกษาคือชีวิต (Education is Life)

นอกจากความมุ่งหมายของการศึกษาที่จะพัฒนาตัวผู้เรียนตามที่กล่าวมาแล้วปรัชญานี้ยังนำร่องของสังคมเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย โดยการเตรียมผู้เรียนให้มีความสามารถในการดำรงชีวิตในสังคมประชาธิปไตย จริยธรรม ศาสนา และศิลปะอีกด้วย แต่การเน้นทางด้านสังคมของปรัชญานี้ไม่ค่อยหนักแน่นและชัดเจนเหมือนกับปรัชญาอื่นๆ ที่จะกล่าวถึงต่อไป

การพัฒนาหลักสูตรตามแนวปรัชญานี้ จะเริ่มด้วยคำถามที่ว่า "ผู้เรียนต้องการเรียนอะไร" จากนั้นครูผู้สอนจึงจัดแนวทางในการเลือกเนื้อหาวิชา และประสบการณ์ที่เหมาะสมมาให้นั้นการปลูกฝังการฝึกฝนอบรมในเรื่องดังกล่าวโดยการให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ (Experience) เนื้อหาวิชาเหล่านี้จะเกี่ยวกับตัวผู้เรียน และเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในสังคมด้วย

ในการสอนครูจะไม่เน้นการถ่ายทอดวิชาความรู้แต่เพียงประการเดียว แต่จะคอยเป็นผู้ดูแลและให้ความช่วยเหลือเด็กในการสำรวจปัญหา ความต้องการ และความสนใจของตนเอง คอยแนะนำช่วยเหลือเด็กในการแก้ปัญหา แนะนำแหล่งต่างๆ ที่เด็กจะไปค้นหาความรู้ที่ต้องการฉะนั้น

ให้เด็กมีโอกาสปฏิบัติ ส่วนการประเมินผลจะนำพัฒนาการของเด็กในด้านต่างๆ เข้ามาร่วมประเมินด้วย โดยไม่นับการวัดความเป็นเลิศทางสมองและวิชาการเหมือนปรัชญาเช่นที่แล้วมา

กระบวนการเรียนการสอนยึดหลักความสนใจของผู้เรียนที่จะแก้ปัญหาสังคมต่าง ๆ เป็นประการสำคัญ ด้วยเหตุนี้การเรียนการสอน จึงส่งเสริมการฝึกหัดทำโครงการต่างๆ เพื่อฝึกแก้ปัญหาโดยอาศัยการอภิปรายซักถาม และการถกปัญหาร่วมกันซึ่งเป็นลักษณะของการจัดการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความสามารถที่จะพิจารณาตัดสินใจ โดยอาศัยประสบการณ์และผลที่เกิดจากการทำงานเป็นกลุ่ม ทั้งนี้โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนมีความสามารถที่จะควบคุมการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงตนเองให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (ทิตินา แซมมณี, 2552)

เดวิด โคลบ (David Kolb, 194) ได้อธิบายเพิ่มเติมจากตัวอ็วว่า ความรู้ที่จะถูกสร้างขึ้นนี้ต้องผ่านกระบวนการเปลี่ยนแปลงของประสบการณ์ 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 ลักษณะประสบการณ์เชิงรูปธรรม (CE) เป็นการเข้าไปเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ แต่ละวัน มักยึดความรู้สึกของตนเองเป็นหลักมากกว่าการใช้แนวคิดอย่างมีระบบในการจัดการปัญหาต่าง ๆ

ขั้นที่ 2 ลักษณะการไตร่ตรอง (RO) เป็นการทำความเข้าใจประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ค้นพบด้วยการสังเกตและไตร่ตรองจากหลาย ๆ แง่มุม เป็นการเรียนรู้จากการเฝ้าดูและการฟัง (learning by watching and listening)

ขั้นที่ 3 ลักษณะสรุปเป็นหลักการนามธรรม (AC) เป็นการเกี่ยวข้องกับการใช้เหตุผลและความคิดมากกว่าการใช้ความรู้สึกในการเข้าใจปัญหา และสถานการณ์ที่ได้พบสามารถสร้างความคิดรวบยอดใหม่ๆ ซึ่งบูรณาการสิ่งที่สังเกตได้เข้าไปในทฤษฎี ยึดการวางแผนอย่างมีระบบ และพัฒนาทฤษฎีและความคิดมาช่วยแก้ปัญหา เป็นการเรียนรู้ปัญหาด้วยการคิด (learning by thinking)

ขั้นที่ 4 ลักษณะการปฏิบัติจริง (A) เป็นการนำเอาความคิดทฤษฎีที่สรุปได้ไปใช้ในการตัดสินใจและแก้ปัญหา เป็นการแก้ปัญหาในเชิงปฏิบัติและคำนึงถึงเฉพาะสิ่งที่ทำไปแล้วได้ผลจริง จึงเป็นการเรียนรู้จากการกระทำ (learning by doing)

นอกจากนี้ชวาลา วัยันส์ (2551) ได้สรุปแนวคิดในส่วนของพื้นฐานด้านปรัชญาพัฒนาการนิยม (Progressivism) ดังนี้

1. แนวความคิดหลัก เน้นการพัฒนาปัจเจกบุคคลเชื่อว่าคนมีความดี ความงาม และความพร้อมที่จะพัฒนาตนเอง คือ ยึดหลักสัจการแห่งตน (Self Actualization) มีความเชื่อว่าการศึกษาคือชีวิต (Education of Life) คือ คนต้องพัฒนาตนตลอดชีวิต

2. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน มุ่งเน้นการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมประชาธิปไตยและวิถีคิดแบบวิทยาศาสตร์ โดยเน้นกระบวนการเรียนการสอนแบบแก้ปัญหา (Problem Solving) และลงมือปฏิบัติ (Learning by doing) เนื่องจากการเรียนรู้ด้วยการกระทำเป็นแนวคิดที่สำคัญของปรัชญาพัฒนาการนิยมนั้น เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม จึงแสดงให้เห็นว่าปรัชญาพัฒนาการนิยมนั้น และแนวคิดค่านิยมการศึกษาของดิวยอ เป็นรากฐานและแนวคิดสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม รวมถึงบทบาทของครูและผู้เรียน

2. ทฤษฎีวิวัฒนาการทางสังคม (Sociocultural Theory) ของ Vygotsky มโนทัศน์ของทฤษฎีวิวัฒนาการทางสังคมของ ไวก็อตสกี เชื่อว่า พัฒนาการและการเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสังคมผู้เรียนจะเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยให้ความสำคัญกับบทบาทของสังคมต่อการพัฒนาทางปัญญาของผู้เรียน ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและมุมมองทางวัฒนธรรมของผู้เรียน เป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาทางปัญญา (Dixon-Krauss, 1996)

ไวก็อตสกี อธิบายว่าพื้นที่รอยต่อพัฒนาการ (Zone of Proximal Development) การจัดการเรียนรู้จะต้องคำนึงถึงระบบพัฒนาการ 2 ระดับ คือ ระดับพัฒนาการที่เป็นจริง (Actual Development Level) ระยะห่างระหว่างระดับพัฒนาการที่สามารถจะเป็นไปได้ (Potential Development Level) ระยะห่างระหว่างระดับพัฒนาการที่เป็นจริงและระดับพัฒนาการที่สามารถจะเป็นไปได้ เรียกว่า พื้นที่รอยต่อพัฒนาการ (Zone of Proximal Development) ซึ่ง ไวก็อตสกี เปรียบเทียบการเรียนรู้กับพัฒนาการไว้ Wing and Putney, 2002) ดังนี้

Past Learning:	⇒	Actual Development Level
Present Learning:	⇒	Zone of Proximal Development
Future Learning:	⇒	Potential Development Level

พื้นที่รอยต่อพัฒนาการ (Zone of Proximal Development) เป็นการทำหน้าที่หรือทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งที่อยู่ใบบนกระบวนการที่จะทำให้บุคคลมีความพร้อมสามารถทำหน้าที่หรือทำงานได้อย่างสมบูรณ์ในอนาคต เป็นกระบวนการที่ยังอยู่ในระหว่างการเริ่มต้น (Embryonic State) ซึ่งไวก็อตสกีเปรียบเทียบว่าเป็น ดอกตูม (Buds) หรือดอกไม้ (Flowers) ของพัฒนาการมากกว่าที่จะเป็นผล (Fruits) ของพัฒนาการ (Mysotsly, 1978)

ไวก็อตสกี (1978) ได้ให้นิยามพื้นที่รอยต่อพัฒนาการนี้ว่าระยะห่างระหว่างระดับพัฒนาการที่แท้จริงซึ่งกำหนดโดยลักษณะการแก้ปัญหาของแต่ละบุคคลกับระดับของศักยภาพแห่งพัฒนาการที่กำหนด โดยผ่านการแก้ปัญหาภายใต้คำแนะนำของผู้ใหญ่หรือในการร่วมมือช่วยเหลือกับเพื่อนที่มีความสามารถเหนือกว่า และได้กล่าวสนับสนุนอีกว่าพื้นที่รอยต่อในการ

พัฒนาในวันนี้จะเป็นระดับพัฒนาการในวันพรุ่งนี้ อะไรก็ตามที่เด็กสามารถทำได้โดยอยู่ภายใต้การให้ความช่วยเหลือในวันนี้ วันพรุ่งนี้เขาจะสามารถทำได้ด้วยตัวของเขาเองเพียงได้รับการเรียนที่ดีก็จะนำมาซึ่งพัฒนาการที่เจริญขึ้น

ไวทีกอตสกี อธิบายว่า พัฒนาการและการเรียนรู้มีลักษณะที่เชื่อมโยงซึ่งกันและกัน การเรียนนำไปสู่พัฒนาการ สนับสนุนพัฒนาการ หรือผลักดันให้พัฒนาการเป็นไปในระดับที่สูงขึ้น เป็นการขยายระดับพัฒนาการออกไปอย่างไม่มีขีดจำกัด โดยเกิดจากการเรียนรู้ในทศน์ 2 ประเภท คือ มโนทัศน์โดยธรรมชาติ (Spontaneous or Everyday Concepts) และมโนทัศน์ที่เป็นระบบ (Scientific or Schooled Concepts) (Wing and Putney, 2002) มโนทัศน์โดยธรรมชาติ (Spontaneous or Everyday Concepts) เกิดจากการสังเกตหรือจากการรับรู้ความรู้สึกทางประสาทสัมผัส อันเป็นประสบการณ์ที่เราสร้างมาด้วยตนเองจากชีวิตประจำวันทั่วไป และได้ถูกนำมาใช้ในลักษณะที่เราแทบไม่รู้ตัว

สรุปได้ว่า ทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐานของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม มีแนวคิดพื้นฐานการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับการจัดสถานการณ์การเรียนรู้ การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้นักเรียนจะต้องได้ลงมือปฏิบัติในสถานการณ์จริง และมีความเชื่อว่าพัฒนาการและการเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสังคมที่นักเรียนจะเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยให้ความสำคัญกับบทบาททางสังคมในการพัฒนาทางปัญญาของนักเรียน ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และมุมมองทางวัฒนธรรม ทั้งนี้ วิธีการที่จะนำไปสู่การมีจิตสำนึก คือ การกระตุ้นด้วยการสนทนาเกี่ยวกับปัญหาสังคมที่มีการตั้งคำถาม อภิปรายผล ได้แย้งความคิด จนกระทั่งเกิดความสมบูรณ์ และจะทำให้นักเรียนเกิดความตระหนักถึงความสัมพันธ์ของสิ่งที่เป็นเหตุ และสิ่งที่เป็นผล

8.5 หลักการของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

ปริญญา เทวานฤมิตรกุล และชาติ เจริญลาภนพรัตน์ (2555) ได้อธิบายหลักการสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ดังนี้

1. การเชื่อมต่อหลักสูตร (Curriculum Connection) การเรียนรู้ต้องสามารถทำให้ผู้เรียนได้รับเนื้อหาครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
2. กระบวนการที่มีประสิทธิภาพ (Effective Process) การเรียนรู้อาศัยกระบวนการที่ได้รับ การออกแบบอย่างเหมาะสม สามารถนำไปสู่การสังเคราะห์ความรู้ใหม่ด้วยกลุ่มผู้เรียนเอง
3. เสียงของนักเรียน (Student Voice) ผู้เรียนมีส่วนร่วมสำคัญในการกำหนดโครงการ การลงพื้นที่ดำเนินโครงการ และการประเมินผล โดยผ่านขั้นตอนการเตรียมความพร้อมที่เหมาะสม
4. การสะท้อนกลับ (Reflection) การสรุปและถอดบทเรียนต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้

คิด แสดงความเห็น แบ่งปันสิ่งที่ค้นพบและเขียนประสบการณ์ที่ได้รับจากการปฏิบัติรวมถึงการร่วมกันสรุปองค์ความรู้ใหม่ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม

5. ความร่วมมือกับชุมชน (Community Partnership) ความร่วมมือกับชุมชนรอบสถาบันการศึกษา จะส่งเสริมให้โครงการตรงกับความต้องการของชุมชน การลงพื้นที่เพื่อสำรวจปัญหาและเชื่อมโยงกับชุมชนเป็นขั้นตอนสำคัญ ที่จะทำให้โครงการมีผลสัมฤทธิ์ในระยะยาวและเกิดประโยชน์กับทุกฝ่าย

ไวเกอร์ท (Weiger, 1999) ได้อธิบายหลักการสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ดังนี้

1. ผู้เรียนเป็นผู้จัดการรับใช้สังคมอย่างมีความหมายหมายถึง กิจกรรมรับใช้สังคมที่ทำนั้นต้องสอดคล้องกับความต้องการของสังคม มีคุณค่าต่อผู้เรียนและชุมชนกิจกรรมจะขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมของชุมชน จึงไม่สามารถกำหนดเวลาที่แน่นอนได้

2. การรับใช้สังคมต้องเป็นความต้องการที่จำเป็นของชุมชนที่แท้จริง ไม่ใช่เป็นสิ่งที่ผู้เรียนสร้างขึ้นมาเอง

3. การรับใช้สังคมต้องเป็นความต้องการจากสมาชิกของชุมชน ชุมชนเป็นผู้แสดงความต้องการให้กิจกรรมรับใช้สังคมในรูปแบบที่ชุมชนต้องการโดยคำนึงถึงความสามารถทักษะเจตคติ และการเตรียมการของผู้เรียน

4. กิจกรรมรับใช้สังคมมาจากจุดประสงค์ของรายวิชาที่เรียนของผู้เรียน ผู้สอนจะต้องตั้งจุดประสงค์ของรายวิชา และบูรณาการ กิจกรรมการรับใช้สังคมให้สอดคล้องกับจุดหมายของสิ่งที่เรียนในการตั้งจุดมุ่งหมายของรายวิชาจึงต้องสำรวจสภาพชุมชนก่อน เพื่อนำมาออกแบบหลักสูตรรายวิชาให้เหมาะสมกับชุมชน

5. กิจกรรมการรับใช้สังคมบูรณาการอยู่ในงานสามจุดประสงค์ของรายวิชาต้องให้โอกาสผู้เรียนได้สะท้อนความคิดจากกิจกรรมการรับใช้สังคมว่าได้ผลตามจุดประสงค์ของรายวิชาหรือไม่อย่างไร เช่น ให้เขียนรายงาน การอภิปราย การนำเสนอผลงาน การรับใช้สังคม จึงเป็นส่วนหนึ่งของงานในรายวิชา

6. การวัดผลในการรับใช้สังคมต้องวัดประเมินผลอย่างเหมาะสมกับจุดประสงค์ของรายวิชา คือ ต้องวัดผลการเรียนรู้ ไม่ใช่วัดการรับใช้สังคม วัดผลการแสดงออกถึงการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งเป็นผลมาจากการทำกิจกรรมรับใช้สังคม ผู้สอนกับชุมชนจะเป็นผู้ร่วมมือกันวัดและประเมินผลผู้เรียน

ติศนา แหมมณี (2552) ได้อธิบายหลักการสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ดังนี้

1. ผู้เรียนมีการกำหนดขอบเขตของการศึกษาชุมชน เพื่อเรียนรู้ในเรื่องที่กำหนด
 2. ผู้เรียนมีการศึกษาความต้องการของชุมชน และเลือกกิจกรรมที่จะรับใช้สังคม
 3. ผู้เรียนมีการวางแผนการรับใช้สังคมในกิจกรรมที่เลือก
 4. ผู้เรียนมีการจัดบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติการรับใช้สังคม
 5. ผู้เรียนมีการวิเคราะห์เหตุการณ์และสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นในขณะปฏิบัติการรับใช้สังคม และมีการคิดพัฒนา และสร้างข้อสรุปเป็นความคิดรวบยอด หลักการ สมมติฐาน
 6. ผู้เรียนมีการนำความคิดรวบยอด/ หลักการ สมมติฐานที่ได้ไปทดลองใช้ หรือนำไปประยุกต์ใช้ในสภาพการณ์ใหม่ ๆ
 7. ผู้สอนมีการติดตามผลการนำความรู้ ความคิด หลักการสมมติฐานไปใช้ส่งเสริมให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนผลการนำไปใช้ และอภิปรายหาข้อสรุป ความรู้ ความคิดใหม่ๆ หรือปรับเปลี่ยนความคิดตามความเหมาะสม
 8. ผู้สอนมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยใช้ผลการประเมินการเรียนรู้ของตนเองของผู้เรียน ประกอบกับการประเมินผลของสอนด้วย และการวัดและประเมินผลจะต้องเป็นไปตามจุดประสงค์ของเรื่องที่เรียนรู้ มิใช่วัดผลการรับใช้สังคม
- สรุปได้ว่าหลักการสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมมีนักเรียนเป็นส่วนสำคัญ ในการกำหนดโครงการ การลงพื้นที่ปฏิบัติงานเกิดการบูรณาการความรู้ และความสามารถในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการลงมือปฏิบัติจริง การลงพื้นที่สำรวจปัญหา และการเข้าถึงชุมชนยังเป็นขั้นตอนที่สำคัญ ที่ทำให้เห็นถึงปัญหาที่แท้จริงและเห็นถึงความต้องการของชุมชน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ต้องตรงตามวัตถุประสงค์ของเรื่องที่เรียน โดยใช้ผลการประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนประกอบกับการประเมินผลของผู้สอน

9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

9.1 งานวิจัยในประเทศ

สุรพล วรรณ (2550) ได้วิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวโรงเรียนมัธยมศึกษาเบญจมบพิตร การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพของกลุ่มสาระ

การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ โรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร และเพื่อประเมินหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น โดยศึกษาจาก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครูที่ปฏิบัติงานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ โรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร จำนวน 10 คน และกลุ่มตัวอย่าง คือ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/7 จำนวน 37 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง ผลการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร ได้ สาระการเรียนรู้ และ เนื้อหาทางภาษาจำนวน 12 เรื่อง ได้แก่ 1) อาคารพระพุทธรูปเจ้าหลวง 2) วัดเบญจมบพิตร 3) พระอุโบสถหินอ่อน 4) การทำความรู้จักนักท่องเที่ยว 5) การบรรยาย 6) การบอกทิศทาง 7) การบอกสิ่งที่น่าสนใจ 8) การเป็นไกด์ที่ดี 9) จำนวนเพื่อการท่องเที่ยว 10) ข้อพึงปฏิบัติและข้อห้าม 11) อาหารไทย 12) โรงแรม พร้อมด้วยเนื้อหาทั้ง 12 หัวเรื่อง ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้น ม.3/7 เป็นเวลา 40 คาบ ปรากฏผลการประเมินสรุปว่าทุกเนื้อหา ทางภาษาไทย ได้ผลดีกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ยกเว้น How to be a guide ได้ผลต่ำกว่าเกณฑ์ เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อน และหลังเรียน พบว่านักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย หลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

กยสิทธิ์ วงศ์จำปา (2551) ได้ศึกษาวิจัยพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวนครพนม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนนาแกสามัคคีวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครพนม เขต 1 โดยมีมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาและศึกษาผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวนครพนม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนนาแกสามัคคีวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครพนม เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักสูตรสถานศึกษา วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวนครพนม มีประสิทธิภาพ เป็น 80.86/78.64 สูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพ 75/75 ที่กำหนดไว้ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา วิชาภาษาอังกฤษเพื่อ การท่องเที่ยวนครพนม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) เจตคติของนักเรียนต่อการเรียนภาษาอังกฤษ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศุภราภรณ์ เลาหวิโรจน์ (2551) ได้วิจัยพัฒนา เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เรื่อง พิธีกรรมแข่งชะนาม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านโพนจาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 โดยมีมีจุดมุ่งหมายคือ 1) พัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เรื่อง พิธีกรรมแข่งชะนาม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านโพนจาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2) ศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรภาษาอังกฤษ ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 75/75 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่

เรียนตามหลักสูตร และ 4) เปรียบเทียบเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า 1) ผลการพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว เชียงอนุรักษ์ เรื่อง พิธีกรรมแซงชะนาม โดยผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้อง และประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นพบว่ามีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้ 2) หลักสูตรภาษาอังกฤษที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.72/78.78 สูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้ 3) นักเรียนที่เรียนตามหลักสูตรภาษาอังกฤษที่พัฒนาขึ้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) นักเรียนที่เรียนตามหลักสูตรภาษาอังกฤษที่พัฒนาขึ้น มีเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ยล แสนรงค์ (2551) ได้วิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวเรณูนคร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเรณูนครวิทยานุกูล สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา นครพนม เขต 1 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษารายวิชา ภาษาอังกฤษ เพื่อการท่องเที่ยวเรณูนคร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเรณูนครวิทยานุกูล สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครพนม เขต 1 2) เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตร สถานศึกษา รายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวเรณูนครตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 3) เพื่อเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนตามหลักสูตร สถานศึกษารายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวเรณูนครกับเกณฑ์ประสิทธิภาพ 4) เพื่อศึกษา เจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว เรณูนคร ผลการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวเรณูนคร ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเรณูนครวิทยานุกูล สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครพนม เขต 1 สรุป ได้ดังนี้ 1) ผลการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวเรณูนคร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเรณูนครวิทยานุกูล สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครพนม เขต 1 โดยผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องและประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสาร ประกอบหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น ผลการประเมินมีค่าเฉลี่ย 4.75 ซึ่งแสดงว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมี ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) หลักสูตรสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 93.04/94.03 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดคือ 80/80 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ที่พัฒนาขึ้นสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) เจตคติของนักเรียนต่อการเรียนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรสถานศึกษา ที่พัฒนาขึ้นอยู่ใน ระดับมาก

ชิสา โตเรือง (2554) ได้วิจัยพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเรื่องการท่องเที่ยวในอำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยมีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) พัฒนาหลักสูตรรายวิชา เพิ่มเติมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเรื่องการท่องเที่ยวในอำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี 3) ทดลองใช้หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม 4) ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง การท่องเที่ยวในอำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สถานศึกษาและชุมชน ในท้องถิ่นมีนโยบายให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในแหล่งท่องเที่ยว มีความรัก ห่วงแหนและภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร แนะนำสถานที่ต่าง ๆ ใน ท้องถิ่นให้แก่ชาวต่างชาติ การสำรวจความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร พบว่า หลักสูตรมี ความเหมาะสมที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักเรียน โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นการปฏิบัติจริง 2) ผลการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง การท่องเที่ยวในอำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วย หลักการจุดมุ่งหมาย โครงสร้าง คำอธิบายรายวิชา เนื้อหาสาระและการจัดประสบการณ์ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียน การสอน การวัดผล และประเมินผล และแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเนื้อหาของหลักสูตร แบ่งเป็น ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ซึ่งมีแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 4 แผน ผู้เชี่ยวชาญ ประเมินองค์ประกอบของหลักสูตร พบว่า เนื้อหาของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ และมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3) ผลการทดลองใช้หลักสูตร นักเรียนมีความสนใจในการเรียนรู้หลักสูตรให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมทุกขั้นตอนอย่างเต็มศักยภาพ นักเรียนสามารถใช้ทักษะการสื่อสาร ภาษาอังกฤษในการแนะนำแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอลานสักในฐานะมัคคุเทศก์ได้เป็นอย่างดี และ 4) ผลการประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเรื่องการท่องเที่ยวในอำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี หลังการใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทักษะการสื่อสารทางภาษาด้านการฟังและการพูดอยู่ในระดับดี และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ หลักสูตรอยู่ในระดับมาก เนื้อหาสาระและการจัดกระบวนการเรียนการสอนมีความเหมาะสม

นิสา เบทส์ (2554) ได้ทำการวิจัยการใช้กิจกรรมพหุภาษาสัมผัสเพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟังพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถทางการฟังพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ระหว่างการเรียนด้วยกิจกรรม

พหุประสาทสัมผัสและเพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยการเสนอตัวช่วยการสอนวิชาภาษาอังกฤษในเนื้อหาที่อาจารย์ประจำวิชาเห็นว่าเหมาะสม โดยยึดหนังสือเรียนเป็นหลักและค่อยๆสอดแทรกกิจกรรมพหุประสาทสัมผัส เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความคุ้นเคยกับผู้สอนและกิจกรรม ภายหลังการเรียนโดยใช้กิจกรรมพหุประสาทสัมผัส ผลการวิจัยปรากฏว่านักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์มีความสามารถในการฟังพูดภาษาอังกฤษผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 ที่กำหนดไว้ และมีความคิดเห็นเชิงบวกต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับมากที่สุดหลังการเรียนโดยใช้กิจกรรมพหุประสาทสัมผัส

9.2 งานวิจัยต่างประเทศ

มาเรีย อาเลนแจนตรา เรเยส-โบนิลลา (Maria Alejandra Reyes-Bonilla, 1991) ได้ทำการศึกษาผลของการสอนตามแนวการสอนด้วยวิถีธรรมชาติที่มีต่อทักษะการพูดเพื่อการสื่อสารของนักเรียนที่ด้อยความสามารถในการเรียน (Laming-Disabled Students) ชั้นปีที่ 3 ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นปีที่ 3 ที่ด้อยความสามารถในการเรียน จำนวน 2 กลุ่ม ๆ ละ 20 คน ผู้วิจัยได้กำหนดให้นักเรียนกลุ่มแรกได้รับการสอนตามแนวการสอนด้วยวิถีธรรมชาติ และกลุ่มหลังได้รับการสอนตามแนวการสอนแบบฟัง พูด หลังการทดลองนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ได้รับการทดสอบด้วยแบบทดสอบ 3 ชุด ได้แก่ แบบสอบความสามารถในการพูดของ The Basic Inventory of Natural Language (BINL) แบบสอบวัดความเข้าใจในคำศัพท์และแบบสอบความเข้าใจในการฟังของ The Woodstock Language Proficiency Battery (WLPB) ผลการวิจัยพบว่า คะแนนความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสารระหว่างนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนด้วยวิถีธรรมชาติและกลุ่มที่ได้รับการสอนตามแนวการสอนแบบฟัง พูด ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ คะแนนความเข้าใจคำศัพท์ของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนตามแนวการสอนด้วยวิถีธรรมชาติ และกลุ่มที่ได้รับการสอนตามแนวการสอนแบบฟังพูด ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญและคะแนนความเข้าใจในการฟังระหว่างนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนตามแนวการสอนด้วยวิถีธรรมชาติและกลุ่มที่ได้รับการสอนตามแนวการสอนแบบฟัง พูด มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

ฟินอคเชียโร (Finocchiaro, 1983) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาในเรื่องความสนใจในการอ่านภาษาอังกฤษด้วยตนเองของนักเรียนเกรด 3 เกรด 4 และเกรด 5 โรงเรียนรัฐบาลของรัฐอาร์คันซอร์ อเมริกา และเพื่อต้องการทราบความก้าวหน้าของนักเรียนที่ศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีเมื่อ 20 ปีที่ผ่านมาที่มีความเปลี่ยนแปลงความสนใจในด้านการอ่านภาษาอังกฤษหรือไม่ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนจากโรงเรียนรัฐอาร์คันซอร์ เพื่อสำรวจความสนใจในการอ่านหนังสือ 14 ประเภท โดยขึ้นอยู่กับเพศ, ระดับชั้น, ความสามารถ, เพศกับระดับชั้น

และเพศกับความสามารถ ผลการศึกษาพบว่านักเรียนเหล่านี้ยังมีความสนใจในการที่จะศึกษาค้นคว้าด้านการอ่านภาษาอังกฤษด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ถึงแม้ว่าจะเรียนจบจากที่เดิมไปแล้ว เป็นเวลานานก็ตาม

เจอร์บราชท์ (Gerbracht, 1995) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง ในชั้นเรียนที่ใช้การสอนแบบสื่อสาร โดยมีนิทานเป็นองค์ประกอบ ผลการวิจัยพบว่า นิทานเป็นสื่อที่ทำให้เกิดประสิทธิผลทางการเรียนอย่างยิ่ง กล่าวคือมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างคะแนนการสอบก่อนเรียนและหลังเรียน นักเรียนให้การตอบสนองและร่วมกิจกรรมทางภาษาจากการเล่านิทาน ผลจากคะแนนและการประเมินผลทางด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ชี้ให้เห็นว่า นักเรียนชื่นชอบและเพลิดเพลินกับการเล่านิทาน การเรียนและการเขียนเรื่องนิทานของตัวเอง

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นักวิจัยได้มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยจัดทำเป็นหลักสูตรเพิ่มเติม วิชาภาษาอังกฤษเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวในชุมชน ในท้องถิ่น เพื่อพัฒนาการสื่อสารภาษาอังกฤษ ซึ่งผลการศึกษาส่วนใหญ่ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษดีขึ้น ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดมาพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟัง การพูด และความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟัง การพูด และความตระหนักรู้ในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยโดยใช้กระบวนการ

การวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟัง การพูด และความตระหนักรู้ในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟัง การพูด และความตระหนักรู้ในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟัง การพูด และความตระหนักรู้ในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ขั้นตอนที่ 4 การศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟัง การพูด และความตระหนักรู้ในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟัง การพูด และความตระหนักรู้ในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

แหล่งข้อมูล

1. ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว จำนวน 3 คน ดังนี้

1.1 นางสาวระวีวรรณ ไตวารี นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการพิเศษ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพิจิตร

1.2 นางสาวปภาดา สอนสิงห์ นักวิชาการพัฒนธรรมชำนาญการ สำนักงาน
พัฒนธรรมจังหวัดพิจิตร

1.3 นางสาวทิพวรรณ งามพาดิษยกิจ นักวิชาการพัฒนธรรมชำนาญการ
สำนักงานพัฒนธรรมจังหวัดพิจิตร

2. คีษานิตศกัและครุผู้สอนรายวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 3 คน ดังนี้

2.1 นางภัทราวรรณ ภูมินทอง คีษานิตศกัชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาคพิจิตร เขต 1

2.2 นายพัชรพงษ์ จันทนัเทศ ครุชำนาญการพิเศษ โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม
จังหวัดพิจิตร

2.3 นางพะเยาว์ โพธิ์อยู่ ครุชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดหาดมูลกระบือ จังหวัด
พิจิตร

3. บุคคลในชุมชนหาดมูลกระบือ จำนวน 3 คน

4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์ข้อมูลที่เป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟัง การพูด และความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทาง
วัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว ครูผู้สอน
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ บุคคลในชุมชนหาดมูลกระบือ และนักเรียน)

วิธีการสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

ในการศึกษาข้อมูลที่เป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม ชุมชน English for Local Travel เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟัง การพูด และความตระหนักในการอนุรักษ์มรดก
ทางวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว
ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ บุคคลในชุมชนหาดมูลกระบือ และนักเรียน ซึ่ง
การสัมภาษณ์มีขั้นตอนดำเนินการสร้างเครื่องมือดังนี้

1. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร แนวคิดการท่องเที่ยวมรดกทางวัฒนธรรม
และข้อมูลพื้นฐานของชุมชนหาดมูลกระบือ พบว่า เนื้อหาจำเป็นที่ต้องการใช้ในการพัฒนา
หลักสูตร แบ่งออกเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

1.1 เนื้อหาสาระการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 3 หัวข้อย่อย ได้แก่ สถานที่ที่น่าสนใจของชุมชน (Attractive Place) ประเพณีวัฒนธรรมของชุมชน (Culture) และอาหารประจำท้องถิ่น (Local Food)

1.2 แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟังและการพูด ได้แก่ ด้านภาษาอังกฤษ และด้านการท่องเที่ยว

1.3 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ความสามารถในการฟังและการพูด

จะเห็นได้ว่าประเด็นเนื้อหาข้างต้นเป็นเพียงหัวข้อกว้างๆ ทำให้ไม่เพียงพอที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาความสามารถในการฟัง การพูด และความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมได้ ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องหาข้อมูลเพิ่มเติมในการสร้างหลักสูตรในส่วนของเนื้อหาที่ยังขาดจากผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

ตาราง 2 แสดงการหาข้อมูลเพิ่มเติมในการสร้างหลักสูตรจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

หัวข้อ	ประเด็นคำถาม	กลุ่มผู้ให้ข้อมูล
ด้านเนื้อหา	การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมชน	1. ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว
	ชุมชน English for Local Travel ในด้านข้อมูลท่องเที่ยว	2. ศึกษานิเทศก์และครูผู้สอนรายวิชาภาษาอังกฤษ
	มรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนหาดมุลกระบือ นักเรียนควรเรียนรู้เนื้อหาอะไรบ้างที่จะสามารถพัฒนาความสามารถในการฟัง การพูดและความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม	3. บุคคลในชุมชนหาดมุลกระบือ
		4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	รูปแบบกิจกรรมลักษณะใดบ้างที่จะช่วยส่งเสริม	1. ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว
	นักเรียนให้มีความสามารถในการฟัง การพูด และความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม	2. ศึกษานิเทศก์และครูผู้สอนรายวิชาภาษาอังกฤษ
		3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ตาราง 2 (ต่อ)

หัวข้อ	ประเด็นคำถาม	กลุ่มผู้ให้ข้อมูล
การวัดและประเมินผล	การวัดและประเมินผลใน	1. คีษานิเทศก์และครูผู้สอน รายวิชาภาษาอังกฤษ
	หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม	
	English for Local Travel	2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น
	ควรมีวิธีการวัดและ	
การวัดและประเมินผล	ประเมินผลด้วยวิธีการใดบ้าง	

2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการสร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

2.1 เลือกลักษณะรูปแบบการสัมภาษณ์ข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel ผู้วิจัยเลือกแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง คือผู้วิจัยจะกำหนดข้อคำถามและคำตอบที่ใช้ถามข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์ เพื่อประหยัดเวลาในการสัมภาษณ์ ในประเด็นที่สำคัญกว่า และข้อคำถามที่ใช้ถามในประเด็นความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel เป็นข้อคำถามที่สามารถยืดหยุ่นได้ เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์มีอิสระในการให้คำตอบและเป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดีของทั้งสองฝ่าย

2.2 กำหนดประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ซึ่งแบ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็น 4 กลุ่ม คือผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว คีษานิเทศก์และครูผู้สอนรายวิชาภาษาอังกฤษ บุคคลในชุมชนหอดูดาวกระบี่ และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยแบ่งข้อมูลออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลที่จำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel ซึ่งแบ่งประเด็นการสัมภาษณ์ตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลดังต่อไปนี้

2.2.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ 1) เนื้อหาสาระที่นักเรียนควรเรียนรู้ เพื่อเป็นผู้นำเที่ยว 2) รูปแบบกิจกรรมในการพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้ดำเนินการท่องเที่ยว และ 3) ข้อเสนอแนะอื่นๆ

2.2.2 คีษานิเทศก์และครูผู้สอนรายวิชาภาษาอังกฤษ ได้แก่ 1) เนื้อหาสาระในการจัดกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel ตามหัวข้อดังนี้ ด้านภาษาอังกฤษ และด้านการท่องเที่ยว 2) รูปแบบกิจกรรมลักษณะที่จะช่วยส่งเสริมนักเรียนให้มีความสามารถในการฟัง การพูด

และความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม 3) วิธีการวัดและประเมินผล และ 4) ข้อเสนอแนะอื่นๆ

2.2.3 บุคคลในชุมชนหาดมุลกระบือ ได้แก่ 1) เนื้อหาสาระในการจัดกิจกรรม ชุมชุม English for Local Travel ตามหัวข้อดังนี้ สถานที่ที่น่าสนใจของชุมชน (Attractive Place) ประเพณีวัฒนธรรมของชุมชน (Culture) และอาหารประจำท้องถิ่น (Local Food) 2) ประเด็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อมูลท่องเที่ยวมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนหาดมุลกระบือและ 3) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

2.2.4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้แก่ 1) เนื้อหาสาระในการจัดกิจกรรม ชุมชุม English for Local Travel ตามหัวข้อดังนี้ ด้านภาษาอังกฤษ และด้านการท่องเที่ยว 2) รูปแบบกิจกรรมลักษณะที่จะช่วยส่งเสริมนักเรียนให้มีความสามารถในการฟัง การพูด และความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม 3) วิธีการวัดและประเมินผล และ 4) ข้อเสนอแนะอื่นๆ

2.3 สร้างแบบสัมภาษณ์ตามประเด็นที่กำหนด โดยใช้ภาษาที่ผู้ให้ข้อมูลแต่ละกลุ่มสามารถเข้าใจได้ง่าย

3. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำ แล้วนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

4. จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลที่จำเป็น เพื่อจัดทำหลักสูตรกิจกรรมชุมชุม English for Local Travel ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์ข้อมูลที่จำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรม ชุมชุม English for Local Travel กับผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว จำนวน 3 คน ศีษานีเทศก์และครูผู้สอนรายวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 3 คน บุคคลในชุมชนหาดมุลกระบือ จำนวน 3 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 30 คน โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังต่อไปนี้

1. ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและอธิบายคำถาม เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เกิดความเข้าใจในการตอบได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

2. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว ศีษานีเทศก์และครูผู้สอนรายวิชาภาษาอังกฤษ บุคคลในชุมชนหาดมุลกระบือ และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้สำหรับจัดทำหลักสูตร และคู่มือการใช้หลักสูตรต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว ศึกษานิเทศก์และครูผู้สอน รายวิชาภาษาอังกฤษ บุคคลในชุมชนหาดมุลกระบือ และนักเรียน ซึ่งนำข้อมูลจากการตอบแบบ สัมภาษณ์มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) แล้วจึงเขียนสรุปเชิงบรรยายความ

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel เพื่อ ส่งเสริมความสามารถในการฟัง การพูด และความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทาง วัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

แหล่งข้อมูล

ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตรและคู่มือการใช้ หลักสูตร ดังนี้

1. ผู้เชี่ยวชาญเป็นอาจารย์สอนในสถาบันอุดมศึกษาและสำเร็จการศึกษา ระดับปริญญา เอก ด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 1 คน ดังนี้

1.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิเชียร อ่างใสตติสกุล อาจารย์ภาควิชาการศึกษ สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยนเรศวร

2. ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน ดังนี้

2.1 นายปิติ วิทย์การ ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1

2.2 ดร.สมเจตน์ พันธุ์พรม ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39

3. ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนวิชาภาษาอังกฤษ วิทยฐานะครูชำนาญการขึ้นไป ที่ความรู้และ ประสบการณ์สอนไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 2 คน ดังนี้

3.1 นางขวัญเรือน บุญมา ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม

3.2 นางพะเยาว์ ไพธัญญ์ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดหาดมุลกระบือ

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

1. หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel

2. คู่มือการใช้หลักสูตร

3. แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตร

วิธีการสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. การสร้างหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมชุมนุม โดยศึกษาความหมาย หลักการ วัตถุประสงค์ ขอบข่าย แนวการจัดกิจกรรม และการประเมินกิจกรรมชุมนุมในโรงเรียน เพื่อกำหนดเป็นกรอบและแนวทางในการจัดกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel

1.2 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับทฤษฎีและหลักการทางหลักสูตร ได้แก่

1.2.1 ความหมายของหลักสูตรโดยศึกษาจากการให้ความหมายของนักการศึกษา และสรุปความหมายของหลักสูตรออกมา เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดของหลักสูตร กิจกรรมชุมนุม English for Local Travel

1.2.2 องค์ประกอบของหลักสูตรโดยการศึกษาและวิเคราะห์ องค์ประกอบของหลักสูตร เพื่อใช้ในการกำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel ซึ่งสามารถสังเคราะห์องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรได้ดังนี้ 1) จุดมุ่งหมายของ หลักสูตร 2) เนื้อหาสาระของหลักสูตร 3) การจัดการเรียนการสอน และ 4) การวัดและประเมินผล

1.2.3 การสร้างและพัฒนาหลักสูตร โดยการศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบ ของการพัฒนาหลักสูตร เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel ซึ่งสามารถสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรได้ดังนี้ 1) การศึกษาข้อมูลที่เป็น ในการพัฒนาหลักสูตร 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การทดลองใช้หลักสูตร และ 4) การประเมินหลักสูตร

1.3 สังเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตรกิจกรรมชุมนุมจากเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นกรอบในการจัดทำหลักสูตร พบว่าหลักสูตรกิจกรรมชุมนุมมีองค์ประกอบดังนี้

1.3.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

1.3.2 หลักการ

1.3.3 จุดมุ่งหมาย

1.3.4 สาระการเรียนรู้

1.3.5 โครงสร้างหลักสูตร

1.3.6 แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.3.7 สื่อและแหล่งเรียนรู้

1.3.8 การวัดและประเมินผล

1.3.9 บทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

1.4 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมรดกทางวัฒนธรรม เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางสำหรับการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel

1.5 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมรดกทางวัฒนธรรม เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางสำหรับการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel

1.6 สังเคราะห์ข้อมูลที่เป็นที่ได้อาจจากการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 ซึ่งจะได้ข้อมูลที่จำเป็นในการสร้างหลักสูตรสำหรับนำไปจัดทำหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel ในส่วนของสาระการเรียนรู้ แนวทางการจัดการเรียนรู้สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

1.7 จัดทำหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel และเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำ แล้วนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

1.8 นำหลักสูตรที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้ว พร้อมแบบประเมิน ความเหมาะสมของหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตรเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมิน ความเหมาะสมของหลักสูตร และคู่มือการใช้หลักสูตร

1.9 นำหลักสูตรที่ผ่านการประเมินความเหมาะสมแล้ว กลับมาปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

1.10 จัดพิมพ์หลักสูตรเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ต่อไป

2. การสร้างคู่มือการใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร และวิเคราะห์แนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุม เพื่อสร้างคู่มือการใช้หลักสูตร ได้แก่ คู่มือการใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel ซึ่งมีจุดมุ่งหมาย ในการสร้าง คือใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในกิจกรรมชุมนุมให้มีประสิทธิภาพ

2.2 จัดทำคู่มือการใช้หลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย คำแนะนำการใช้คู่มือการจัดกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel โครงสร้างหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม และแผนการจัดการเรียนรู้

2.3 นำคู่มือการใช้หลักสูตร เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำ แล้วนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.4 นำคู่มือการใช้หลักสูตรที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้ว พร้อมแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้หลักสูตร เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมิน ความเหมาะสมของคู่มือการใช้หลักสูตร

2.5 นำคู่มือการใช้หลักสูตรที่ผ่านการประเมินความเหมาะสมแล้ว กลับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ คือปรับระดับของภาษาให้เป็นภาษาวิชาการระดับเดียวกันทั้งเล่ม รวบรวมทั้งใช้คำที่สื่อความหมายต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับเล่มหลักสูตรด้วย

2.6 จัดพิมพ์คู่มือการใช้หลักสูตรเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ต่อไป

3. การสร้างแบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร วิธีการสร้างแบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตร การสร้างแบบประเมิน แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

3.2 กำหนดจุดมุ่งหมายของการประเมิน กำหนดโครงสร้างและประเด็นที่ต้องการประเมินดังนี้

3.2.1 การประเมินคุณภาพของหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel ประกอบด้วย การประเมินหลักสูตร 8 ด้าน ดังนี้ 1) ความเป็นมาและความสำคัญ 2) หลักการ 3) จุดมุ่งหมาย 4) สาระการเรียนรู้ 5) โครงสร้างหลักสูตร 6) แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 7) สื่อและแหล่งเรียนรู้ 8) การวัดและประเมินผล 9) บทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

3.2.2 แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้หลักสูตร มีการประเมิน 3 ด้าน ดังนี้ 1) คำแนะนำการใช้คู่มือการจัดกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel 2) โครงสร้างหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม และ 3) แผนการจัดการเรียนรู้

3.3 สร้างแบบประเมินตามโครงสร้างและประเด็นที่ต้องการประเมิน โดยลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังต่อไปนี้

5	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
3	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

3.4 นำแบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตรกิจกรรม ชุมนุม English for Local Travel เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำ แล้วนำกลับมา ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา หลังจากนั้นจึงจัดพิมพ์แบบประเมิน ความเหมาะสมฉบับสมบูรณ์ สำหรับให้ผู้เชี่ยวชาญประเมิน เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตรพร้อมแบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร และคู่มือการใช้หลักสูตรที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบ ความเหมาะสมของหลักสูตร โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตร

2. นำหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตรที่ตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญแล้วมา ปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์เพื่อนำไปทดลองใช้ในชั้นเรียนต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตรที่ ผู้เชี่ยวชาญประเมินแล้ว มาวิเคราะห์ความเหมาะสมโดยการนำคะแนนที่ได้จากการประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญทุกคนมาหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีเกณฑ์ในการแปล ความหมายของ ค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรสอาด, 2535, หน้า 100) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.50-5.00	หมายถึง	หลักสูตรมีความเหมาะสมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.50-4.49	หมายถึง	หลักสูตรมีความเหมาะสมมาก
ค่าเฉลี่ย	2.50-3.49	หมายถึง	หลักสูตรมีความเหมาะสมปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.50-2.49	หมายถึง	หลักสูตรมีความเหมาะสมน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.49	หมายถึง	หลักสูตรมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel เพื่อ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟัง การพูดและความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทาง วัฒนธรรมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

แหล่งข้อมูล

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดหาดมูลกระบือที่สมัครเข้าร่วมใน กิจกรรมชุมนุม English for Local Travel จำนวน 25 คน

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

1. หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel
2. แบบวัดความสามารถในฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

3. แบบวัดความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
4. แบบสอบถามตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

วิธีการสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบวัดความสามารถในฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

1.1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว และแบบทดสอบความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือวัดความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียน

1.2 กำหนดรูปแบบของแบบวัดความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษ ตามเนื้อหาสาระของหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel และครอบคลุมกับแนวทางการทดสอบความสามารถการฟังตามระดับหรือขั้นของการฟังตามแนวคิดของ Valette และ Disick (1972) โดยจัดทำเป็นตารางการสร้างแบบวัดความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษ (Test Blueprint) ดังนี้

ตาราง 3 แสดงตารางการสร้างแบบวัดความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษ

ชื่อเรื่อง	จำนวนข้อสอบ					รวม
	ชั้นกลไก	ชั้นความรู้	ชั้นถ่ายโอน	ชั้นสื่อสาร	ชั้นวิเคราะห์วิจารณ์	
Temple	2 (1)	2 (1)	2 (1)	2 (1)	2 (1)	10 (5)
Tradition	2 (1)	2 (1)	2 (1)	2 (1)	2 (1)	10 (5)
Local Food	2 (1)	2 (1)	2 (1)	2 (1)	2 (1)	10 (5)
Junior Guide	2 (1)	2 (1)	2 (1)	2 (1)	2 (1)	10 (5)
		รวม				40 (20)

* ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนข้อที่ใช้จริง

1.3 ลงมือสร้างแบบวัดความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตามตารางการสร้างแบบวัดความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษ (Test Blueprint) ซึ่งการสร้างแบบวัดความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษในครั้งนี้ผู้วิจัยข้อสอบเป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบแบบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ใช้จริง 20 ข้อ และผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางการตอบคำถามของแต่ละข้อโดยให้ 1 คะแนน เมื่อตอบถูก และ ให้ 0 คะแนน เมื่อตอบผิด

1.4 นำแบบวัดความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำ แล้วนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

1.5 นำแบบวัดความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Objective Congruence: IOC) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) โดยเลือกข้อสอบที่มีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 – 1.00 ถือว่าเป็นข้อสอบที่สามารถนำไปใช้ได้ หากมีค่าต่ำกว่า 0.50 ถือว่าเป็นข้อสอบที่ต้องตัดทิ้ง หรือนำมาปรับปรุงแก้ไข ซึ่งผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษ พบว่า แบบประเมินมีค่าความสอดคล้อง 1.00 จำนวน 40 ข้อ

1.6 นำแบบวัดความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว มาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์เพื่อนำไปทดลองใช้ในชั้นเรียนต่อไป

1.7 นำแบบวัดความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษ ไปให้คุณครูชาวต่างชาติ โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม ซึ่งใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ เป็นผู้บันทึกเสียงเพื่อนำไปเปิดประกอบการวัดความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษ

1.8 นำแบบวัดความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษ พร้อมกับไฟล์บันทึกเสียง ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมชุมนุม English on Tour ในปีการศึกษา 2562 มาแล้ว จำนวน 10 คน การวัดความสามารถในการฟังใช้เวลาในการทดสอบ 60 นาที นักเรียนจะได้ฟังบทความ และการสนทนาสั้นๆ เป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งแต่ละข้อนักเรียนจะสามารถฟังได้ 2 ครั้ง นักเรียนอ่านคำถามและเลือกคำตอบจากตัวเลือก a – d ซึ่งในแต่ละข้อนักเรียนสามารถเลือกได้เพียงคำตอบเดียวเท่านั้น และนักเรียนจะมีเวลาเลือกคำตอบข้อละ 30 วินาที

1.9 นำผลคะแนนการทดสอบที่ได้จากการทดลองใช้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (B – Index) โดยผู้วิจัยกำหนดคะแนนจุดตัด 50 % ดังนั้นคะแนนจุดตัดอยู่ที่ 20 และนำมาวิเคราะห์คะแนนเพื่อหาผู้รอบรู้และผู้ไม่รอบรู้ พบว่า มีผู้รอบรู้จำนวน 6 คน และไม่รอบรู้จำนวน 4 คน ได้ข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.25-0.75

1.10 ผู้วิจัยได้นำแบบวัดความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษที่มีค่ายอมรับได้ไปวัดความสามารถในการฟัง เพื่อนำไปหาความเชื่อมั่นทั้งฉบับของ Lovelt พบว่า แบบวัดความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.90 จากนั้นเลือกจัดทำแบบวัดความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษฉบับสมบูรณ์ จำนวน 20 ข้อ เพื่อนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2. แบบวัดความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

1.1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว และแบบทดสอบความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือวัดความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียน

1.2 กำหนดรูปแบบของแบบวัดความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตามเนื้อหาสาระของหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel

ตาราง 4 แสดงตารางการสร้างแบบวัดความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ

ชื่อเรื่อง	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	สถานการณ์	จำนวนสถานการณ์
Tourist Attraction	นักเรียนสามารถพุดนำเสนอสถานที่สำคัญของชุมชนหาดมุลกระบือได้ถูกต้อง	Situation 1: Tourist Attraction If there are foreign tourists coming to visit Had Mun Krabu community, as a tour guide of the village, which place will you take them to visit, and how will you present them a content. เมื่อมีนักท่องเที่ยวต่างชาติมาเยี่ยมชมชุมชนหาดมุลกระบือ คุณในฐานะผู้นำเที่ยวของหมู่บ้าน คุณจะพานักท่องเที่ยวไปเยี่ยมชมสถานที่ใด และพุดนำเสนอเนื้อหาอย่างไรให้นักท่องเที่ยวสนใจ	1

ตาราง 4 (ต่อ)

ชื่อเรื่อง	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	สถานการณ์	จำนวน สถานการณ์
Local Food	นักเรียนสามารถพุดนำเสนอเมนูอาหารประจำชุมชนหาดมุลกระบือได้อย่างถูกต้อง	<p>Situation 2: Local Food</p> <p>If the foreign tourists stay at your homestay, and they want you to teach them local food cooking. Therefore, you have to explain the ingredients and how to cook. Which local food will you present? เมื่อมีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมาพักที่โฮมสเตจของคุณ และต้องการให้คุณสอนทำอาหารประจำท้องถิ่น โดยคุณต้องพุดนำเสนอส่วนผสมและวิธีการทำ คุณจะเลือกพุดนำเสนอเมนูอาหารประเภทใด</p>	1
Tradition	นักเรียนสามารถพุดนำเสนอวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงามของชุมชนหาดมุลกระบือได้อย่างถูกต้อง	<p>Situation 3: Tradition</p> <p>If foreign tourists want to learn the traditions (culture) of Had Mun Krabu community, as a tour guide of the village; how will you present them to make the tourists interested? เมื่อมีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติอยากศึกษาวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนหาดมุลกระบือนักเรียนในฐานะผู้นำเที่ยวของหมู่บ้านนักเรียนจะพุดนำเสนอวัฒนธรรมประเพณีอย่างไรให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจ</p>	1

1.3 ลงมือสร้างแบบวัดความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตามตารางการสร้างแบบวัดความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ ซึ่งการสร้างแบบวัดความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษในครั้งนี้ผู้วิจัยจะกำหนดหัวข้อนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวมรดกทางวัฒนธรรมไว้ 3 ประเด็น คือ สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ อาหารท้องถิ่น และประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น นักเรียนจะเลือกเพียง 1 สถานการณ์ ด้วยวิธีการจับฉลาก นักเรียนมีเวลาเตรียมตัวเพื่อซักซ้อมก่อนเริ่มสอบ 10 นาที โดยมีการกำหนดเวลาในการนำเสนอคนละไม่เกิน 5 นาที หากนักเรียนคนไหนที่ทำแบบทดสอบเสร็จแล้ว ครูซึ่งเป็นผู้วิจัยจะแยกนักเรียนที่ทำแบบทดสอบเสร็จแล้วออกมาเพื่อไม่ให้มาพบกัน เพื่อป้องกันการสอบถามซึ่งจะทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำกันในการทำแบบทดสอบ

1.4 สร้างเกณฑ์การประเมินแบบวัดความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ ซึ่งผู้วิจัยมีการกำหนดเกณฑ์ประเมินการพูดตามแนวคิดของ David P. Harris (1990) แบ่งคะแนนเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการออกเสียง
2. ด้านไวยากรณ์
3. ด้านคำศัพท์
4. ด้านความคล่องแคล่วของการใช้ภาษา
5. ด้านความเข้าใจ

เกณฑ์ประเมินการพูดตามแนวคิดของ David P. Harris (1990) เพื่อวัดความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น รายละเอียดดังตาราง 5 ต่อไปนี้

ตาราง 5 เกณฑ์ประเมินการพูดตามแนวคิดของ David P. Harris

การประเมิน	คะแนน	ระดับความสามารถ
1. ด้านการออกเสียง	1	เมื่อการออกเสียงมีปัญหาเป็นอย่างมากจนสามารถทำให้ไม่เข้าใจคำพูดได้เลย
	2	เมื่อการออกเสียงมีปัญหาเป็นอย่างมากจนยากแก่การที่จะทำความเข้าใจคำพูดได้ ผู้ฟังต้องคอยถามซ้ำอยู่เรื่อยๆ ว่าผู้พูดพูดอะไร

ตาราง 5 (ต่อ)

การประเมิน	คะแนน	ระดับความสามารถ
	3	เมื่อการออกเสียงยังมีปัญหาผู้ฟังยังต้องตั้งใจฟัง จึงสามารถทำความเข้าใจได้และมักจะออกเสียงผิดทำให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจสับสนในบางครั้ง
	4	เมื่อผู้พูดออกเสียงได้ดีแม้จะยังมีปัญหาในการออกเสียงบางเสียงอยู่บ้างแต่ผู้ฟังก็สามารถเข้าใจสิ่งที่ผู้พูดพูดได้เป็นอย่างดี
	5	เมื่อผู้พูดสามารถออกเสียงได้เทียบเท่าชาวต่างประเทศที่เป็นเจ้าของภาษา
2. ด้านไวยากรณ์	1	เมื่อผู้พูดไม่สามารถสื่อความหมายให้ผู้ฟังเข้าใจได้เนื่องจากใช้ไวยากรณ์ผิดและเรียงลำดับไม่ถูกต้องเลย
	2	เมื่อผู้พูดสามารถใช้ไวยากรณ์ได้ง่ายๆได้แต่มักจะใช้ไวยากรณ์และการเรียงลำดับคำผิดบ่อยๆ จนทำให้ผู้ฟังเข้าใจลำบาก
	3	เมื่อผู้พูดยังคงมีการใช้ไวยากรณ์ผิดอยู่บ่อยครั้งจนบางครั้งทำให้เข้าใจความหมายของประโยคที่พูดผิดไป
	4	เมื่อผู้พูดยังมีข้อบกพร่องในการใช้ไวยากรณ์อยู่บ้างแต่ก็มิได้ทำให้การสื่อความหมายผิด
	5	เมื่อผู้พูดยังมีข้อบกพร่องในการใช้ไวยากรณ์เล็กน้อยๆ เช่นเรียงลำดับคำผิด แต่ก็สามารถแก้ไขใหม่ให้ถูกต้อง
3. ด้านคำศัพท์	1	เมื่อผู้พูดไม่สามารถสนทนาสื่อสารความหมายได้เพราะไม่มีความรู้ทางด้านคำศัพท์เลย
	2	เมื่อผู้พูดใช้คำศัพท์ผิดและมีความรู้ทางด้านคำศัพท์จำกัดมากจนทำให้ยากแก่การทำความเข้าใจความหมายของประโยคที่พูด

ตาราง 5 (ต่อ)

การประเมิน	คะแนน	ระดับความสามารถ
	3	เมื่อผู้พูดใช้คำศัพท์ผิดบ่อยประโยคคำพูดที่ใช้ในการสนทนาอยู่ในวงค่อนข้างจำกัด เพราะผู้พูดมีปัญหาในการคิดหาคำศัพท์มาใช้
	4	เมื่อผู้พูดใช้คำศัพท์ไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสมแก่สถานการณ์ในบางครั้ง
	5	เมื่อผู้พูดมีความสามารถในการใช้คำศัพท์ สำนวนได้คล่องแคล่วเทียบเท่ากับเจ้าของภาษา
4. ด้านความคล่องแคล่วของการใช้ภาษา	1	เมื่อผู้พูดมีการหยุดเว้นช่วงคำพูดเป็นเวลานานมากจนทำให้ไม่สามารถสนทนากันได้
	2	เมื่อผู้พูดมีการหยุดเว้นช่วงในการพูดอยู่เสมอ และหยุดคิดเป็นเวลานาน เพราะมีความรู้จำกัดในการใช้ภาษา
	3	เมื่อความเร็วและความคล่องแคล่วในการพูดยังไม่ค่อยมากนักเพราะยังมีปัญหาเรื่องการใช้ภาษาอยู่
	4	เมื่อผู้พูดมีความคล่องแคล่วในการพูดดีแต่ก็มีการพูดสะดุดเพราะยังมีปัญหาการใช้ภาษาอยู่บ้าง
	5	เมื่อผู้พูดมีความสามารถในการพูดได้อย่างคล่องแคล่วเช่นเดียวกับเจ้าของภาษา
5. ด้านความเข้าใจ	1	เมื่อผู้พูดไม่สามารถพูดโดยใช้ภาษาอังกฤษเพื่อสื่อความหมายให้เข้าใจได้เลย
	2	เมื่อผู้พูดมีความยากลำบากในการคิดหาคำพูดโดยจะพูดซ้ำติดอ่าง พูดคำซ้ำแล้วซ้ำอีก
	3	เมื่อผู้พูดสามารถเข้าใจสิ่งที่พูดและพูดได้เป็นส่วนมาก แต่พูดได้ค่อนข้างช้าและมีการพูดซ้ำๆ
	4	เมื่อผู้พูดสามารถพูดให้ผู้ฟังเข้าใจได้ครบถ้วนแต่ก็มีการพูดซ้ำความบ้างเป็นบางครั้ง
	5	เมื่อผู้พูดสามารถพูดให้ผู้ฟังเข้าใจได้ทั้งหมดโดยไม่มีปัญหาเลย

1.5 นำแบบวัดความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำ แล้วนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

1.6 นำแบบวัดความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Objective Congruence: IOC) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) เพื่อพิจารณาจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องการวัด ซึ่งจากการวิเคราะห์ผลความตรงเชิงเนื้อหา พบว่า มีค่าความสอดคล้อง อยู่ที่ 1.00 ทั้ง 3 ข้อ

1.7 นำแบบวัดความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมชุมนุม English on Tour ในปีการศึกษา 2562 มาแล้ว จำนวน 10 คน เพื่อนำแบบเกณฑ์การประเมินความสามารถการพูดจากกรรมการทั้ง 2 ท่าน ได้แก่ ผู้วิจัย และครูสอนภาษาอังกฤษ 1 ท่าน ซึ่งเป็นเจ้าของภาษาหรือใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นระหว่างกรรมการ (Inter – rater Reliability) ซึ่งผลการประเมินของกรรมการ ทั้ง 2 ท่าน พบว่า มีค่าความเชื่อมั่น 0.99 ซึ่งถือว่าความน่าเชื่อถือของผู้ประเมินมีความสอดคล้องกันในระดับดีมาก จากนั้นจัดทำแบบวัดความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

3. แบบสอบถามความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

3.1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมและแบบสอบถาม เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือแบบสอบถามความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

3.2 จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงกำหนดหัวข้อที่ใช้ในการสอบถามเกี่ยวกับตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม แบ่งได้ 3 ประเด็น ดังนี้ 1) ด้านความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม จำนวน 7 ข้อ 2) ด้านความรู้สึกที่มีต่อการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม จำนวน 6 ข้อ และ 3) ด้านพฤติกรรมที่แสดงถึงการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม จำนวน 6 ข้อ รวมทั้งสิ้น 19 ข้อ

3.3 สร้างแบบสอบถามตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นตามหัวข้อที่กำหนด โดยลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังต่อไปนี้

ให้คะแนน 5 คะแนน	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ให้คะแนน 4 คะแนน	หมายถึง	เห็นด้วย
ให้คะแนน 3 คะแนน	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
ให้คะแนน 2 คะแนน	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
ให้คะแนน 1 คะแนน	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

3.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำ แล้วนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Objective Congruence: IOC) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) ซึ่งผลตรวจสอบความสอดคล้องของแบบสอบถามตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม พบว่า แบบสอบถามตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมมีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67-1.00 จำนวน 19 ข้อ

3.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการประเมินความตรงตามเนื้อหาแล้วกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

3.7 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมชุมนุม English on Tour ในปีการศึกษา 2562 จำนวน 10 คน

3.8 นำคะแนนที่ได้จากการทดลองใช้แบบสอบถามมาวิเคราะห์หาอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item – total Correlation) คำนวณโดยใช้สูตรสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน ซึ่งค่าอำนาจจำแนกที่ยอมรับได้ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป จากการวิเคราะห์หาอำนาจจำแนก พบว่า แบบสอบถามความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมมีค่ายอมรับได้ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป จำนวน 19 ข้อ

3.9 นำแบบสอบถามที่ผ่านการวิเคราะห์หาอำนาจจำแนกและมีค่ายอมรับได้มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ซึ่งคำนวณโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

3.10 จัดพิมพ์แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว เพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนทำการจัดการเรียนการสอน พร้อมทั้งจัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้เพียงพอและพร้อมต่อการใช้งาน วางแผนการจัดกิจกรรม และจัดเตรียมชั้นเรียนให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมในแต่ละครั้ง

2. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel ในชั่วโมงกิจกรรมชุมนุม จำนวน 20 ชั่วโมง

3. หลังจากเสร็จสิ้นการจัดการเรียนการสอนด้วยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel แล้ว จึงทำการวัดความสามารถในการฟัง การพูดและตอบแบบสอบถามประเมินความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

แบบแผนการทดลอง

แบบแผนการทดลองในการทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel ครั้งนี้ใช้แบบ แผนการวิจัยกลุ่มเดียวหลังการทดลอง (One-Group Posttest Design) ดังนี้

ตาราง 6 แสดงแบบแผนการทดลอง

การทดลองใช้หลักสูตร	การทดสอบหลังเรียน
X	T2

เมื่อ X คือ การสอนโดยใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel
T2 คือ การทดสอบหลังเรียนโดยใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำผลคะแนนที่ได้จากการวัดความสามารถในการฟัง และการพูด ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมาทำการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) ด้วยค่าสถิติ t- test dependent เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษกับเกณฑ์ร้อยละ 75 หลังเรียนด้วยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel

2. นำแบบสอบถามความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมมาของนักเรียน มาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ยให้เป็นระดับความเหมาะสมโดยใช้เกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2554) โดยมีเกณฑ์แปลผลค่าเฉลี่ยความคิดเห็น ดังต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 – 5.00 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 – 4.49 หมายถึง เห็นด้วย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.49 หมายถึง ไม่แน่ใจ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49 หมายถึง ไม่เห็นด้วย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.49 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ขั้นตอนที่ 4 การศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟัง การพูด และความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

แหล่งข้อมูล

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดหาดมูลกระบือที่สมัครเข้าร่วมกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel จำนวน 25 คน

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel

วิธีการสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น
2. จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อที่ใช้ในการสอบถามความคิดเห็น ได้แก่ ด้านเนื้อหาสาระ จำนวน 5 ข้อ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 5 ข้อ ด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 4 ข้อ ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ จำนวน 4 ข้อ และข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel รวมทั้งสิ้น 19 ข้อ

3. สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นตามหัวข้อที่กำหนด โดยลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังต่อไปนี้

5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง

4	หมายถึง	เห็นด้วย
3	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

4. นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำ แล้วนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

5. นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Objective Congruence : IOC) (รัตนะ บัวสนธ์, 2552) ซึ่งผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ของแบบสอบถามความคิดเห็นพบว่า แบบสอบถามความคิดเห็นมีค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.67-1.00

6. จัดพิมพ์แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจคุณภาพแล้ว เพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังจากดำเนินการทดลองใช้หลักสูตรเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel ไปให้นักเรียนที่สมัครเข้าร่วมในกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ตอบแบบสอบถาม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็น ของนักเรียนทุกคนมาหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.50 – 5.00	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ค่าเฉลี่ย	3.50 – 4.49	หมายถึง	เห็นด้วย
ค่าเฉลี่ย	2.50 – 3.49	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
ค่าเฉลี่ย	1.50 – 2.49	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.49	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

สถิติที่ใช้ในการศึกษาข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ค่าสถิติ ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) มีสูตรดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทุกตัวในกลุ่ม
	N	แทน	จำนวนสมาชิกในกลุ่ม

2. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) มีสูตรดังนี้

$$S = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{x})^2}{n - 1}}$$

เมื่อ	S	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	X	แทน	คะแนนแต่ละตัว
	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum (X - \bar{X})$	แทน	ผลรวมของค่าเบี่ยงเบนของคะแนนแต่ละตัวจากค่าเฉลี่ย
	n	แทน	จำนวนสมาชิกในกลุ่มตัวอย่าง

3. การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (รัตนะ บัวสนธ์, 2552) มีสูตรดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้อง
	R	แทน	คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

4. การหาค่าอำนาจจำแนก (B – Index)

$$B = \frac{\square}{\square_{\square}} - \frac{\square}{\square_{\square}}$$

เมื่อ	B	แทน	ค่าอำนาจจำแนก
	H	แทน	จำนวนผู้ทำแบบทดสอบถูกในกลุ่มเก่ง
	L	แทน	จำนวนผู้ทำแบบทดสอบถูกในกลุ่มอ่อน
	\square_{\square}	แทน	จำนวนนักเรียนกลุ่มเก่ง
	\square_{\square}	แทน	จำนวนนักเรียนกลุ่มอ่อน

5. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรของครอนบาค (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2553) ดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	n	แทน	จำนวนข้อคำถาม
	S_i^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนเป็นรายข้อ
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ

6. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบอิงเกณฑ์ โดยใช้สูตร Binomial ของโลเวทท์ (Lovett) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2553) ดังนี้

$$r_{cc} = 1 - \frac{k \sum X_i - \sum X_i^2}{(k-1) \sum (X_i - C)^2}$$

เมื่อ	r_{cc}	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบอิงเกณฑ์
	X_i	แทน	คะแนนสอบของนักเรียนแต่ละคน
	k	แทน	จำนวนข้อสอบทั้งฉบับ
	C	แทน	คะแนนเกณฑ์หรือจุดตัดของแบบทดสอบ

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟัง การพูด และความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการดำเนินงานวิจัยแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟัง การพูด และความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟัง การพูด และความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟัง การพูด และความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟัง การพูด และความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟัง การพูด และความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ศึกษาข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel โดย การสอบถาม และสัมภาษณ์บุคคล 4 กลุ่มได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว ศึกษานิเทศก์ และครูผู้สอนรายวิชาภาษาอังกฤษ บุคคลในชุมชนหาดมุลกระบือ และนักเรียน โดยนำข้อมูล ที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ และสรุปผลตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1.1 ด้านเนื้อหา

1.1.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว ให้ความคิดเห็นในเรื่องเนื้อหา ที่โรงเรียน ควรจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียน ดังนี้

- 1) ด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษ ได้แก่ การแนะนำตนเอง การบอกทิศทาง
- 2) ด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ ประวัติความเป็นมาของวัดหาดมูลกระบือ ประวัติความเป็นมาของประเพณีแข่งขันเรือยาว วิธีการทำเข้าเฝ้าพอก การเป็นเจ้าบ้านที่ดี

1.1.2 ศิษยานิเทศก์ และครูผู้สอนรายวิชาภาษาอังกฤษ ให้ความคิดเห็นว่า นักเรียน ควรจะได้เรียนรู้ในเนื้อหาต่อไปนี้

- 1) ด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษ ได้แก่ การแนะนำตนเอง การบอกทิศทาง
- 2) ด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ ประวัติความเป็นมาของวัดหาดมูลกระบือ ประวัติความเป็นมาของประเพณีแข่งขันเรือยาว วิธีการทำเข้าเฝ้าพอก และการเป็นเจ้าบ้านที่ดี

1.1.3 บุคคลในชุมชนหาดมูลกระบือ

บุคคลในชุมชนหาดมูลกระบือต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้ในเนื้อหาในประเด็นต่าง ๆ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 1) ด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ ประวัติความเป็นมาของวัดหาดมูลกระบือ ประวัติความเป็นมาของประเพณีแข่งขันเรือยาว วิธีการทำเข้าเฝ้าพอก วิธีการทำไม้กวาด การทำตะกร้า และการเป็นเจ้าบ้านที่ดี

1.1.4 นักเรียน

1) เนื้อหาที่นักเรียนมีความสนใจและต้องการจะเรียนรู้ในกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel นั้นนักเรียนต้องการที่จะเรียนรู้ในเรื่องด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษ ได้แก่ การแนะนำตนเอง การบอกทิศทาง

- 2) ด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ ประวัติความเป็นมาของวัดหาดมูลกระบือ ร้อยละ 40.00 ประวัติความเป็นมาของประเพณีแข่งขันเรือยาว ร้อยละ 32.00 การทำเข้าเฝ้าพอก ร้อยละ 20.00 วิธีการทำไม้กวาด ร้อยละ 4.00 และการทำตะกร้า ร้อยละ 4.00 ตามลำดับ

1.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1.2.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว

ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว ได้เสนอความคิดเห็นในด้าน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนว่า ควรให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม การใช้สถานการณ์จำลอง การฝึกพูดสนทนากับเจ้าของภาษา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยใช้ประสบการณ์ตรงของนักเรียนแต่ละคนมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันภายในกลุ่ม การนำเสนองานกลุ่มต่อเพื่อนในชั้นเรียน แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และจัดทำป้ายนิเทศ ให้นักเรียนได้เรียนรู้เป็นฐาน

1.2.2 คีษานิเทศก์ และครูผู้สอนรายวิชาภาษาอังกฤษ

คีษานิเทศก์ และครูผู้สอนรายวิชาภาษาอังกฤษ ได้แนะนำให้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด โดยการฝึกปฏิบัติจริงในการสนทนากับชาวต่างชาติเจ้าของภาษา การใช้สถานการณ์จำลอง ทำกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งจะทำให้นักเรียนเกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ให้นักเรียนได้ศึกษาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ใช้กิจกรรมการเรียนรู้ให้บริการสังคม เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ เกิดความตระหนักในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและให้นักเรียนนำเสนอสิ่งที่ได้เรียนรู้ โดยมีครูเป็นผู้ที่คอยเติมเต็มในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์

1.2.3 บุคคลในชุมชนหาดมุลกระบือ

บุคคลในชุมชนหาดมุลกระบืออยากให้ครูจัดการเรียนการสอนอย่างไรก็ได้ที่จะทำให้นักเรียน สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ให้ฝึกปฏิบัติจริงในการพูดสนทนากับเจ้าของภาษาหรือนักท่องเที่ยว

1.2.4 นักเรียน

การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนที่นักเรียนมีความสนใจและต้องการจะได้รับการถ่ายทอดความรู้ในกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel นั้น นักเรียนต้องการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงในชุมชน ร้อยละ 40.00 นักเรียนต้องการให้ครูผู้สอนเป็นผู้จัดการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 32.00 ต้องการทำงานเป็นกลุ่ม นำเสนอแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นระหว่างครูและนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 18.00 และ ศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง 10.00

1.3 ด้านการวัดและประเมินผล

1.3.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว

ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว ได้ให้แนวทางในการประเมินความสามารถการฟังพูดภาษาอังกฤษ โดยทดสอบ Pre-Test และ Post-Test เพื่อเปรียบเทียบก่อนเรียนและหลังเรียน

1.3.2 คีษานิเทศก์ และครูผู้สอนรายวิชาภาษาอังกฤษ

ศึกษานิเทศก์ และครูผู้สอนรายวิชาภาษาอังกฤษ ได้ให้แนวทางในการประเมินหลายวิธี เช่น ประเมินแฟ้มสะสมผลงาน การสังเกตพฤติกรรม การทดสอบการฟัง และการทดสอบการพูด

1.2.3 บุคคลในชุมชนหาข้อมูลกระป๋อง

บุคคลในชุมชนหาข้อมูลกระป๋องไม่ได้เสนอแนวทางการประเมิน

1.3.2 นักเรียน

วิธีการวัดและประเมินผลที่นักเรียนมีความสนใจและต้องการจะได้รับการวัด และประเมินผลในกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel นั้น นักเรียนต้องการที่จะให้ครูผู้สอนวัด และประเมินผลจากการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนคิดเป็นร้อยละ 48.00 สังเกตพฤติกรรมคิดเป็นร้อยละ 32.00 และการทดสอบโดยข้อสอบ คิดเป็นร้อยละ 20.00

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นในการสร้างหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel โดยการสอบถาม และสัมภาษณ์กลุ่มบุคคลผู้ให้ข้อมูลทั้ง 4 กลุ่ม สรุปได้ดังนี้

1. ด้านเนื้อหา

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว ศึกษานิเทศก์และครูผู้สอนรายวิชาภาษาอังกฤษ บุคคลในชุมชนหาข้อมูลกระป๋องและนักเรียน พบว่า กลุ่มบุคคลผู้ให้ข้อมูลทั้ง 4 กลุ่มให้ข้อมูลไม่แตกต่างกันมากนัก จึงนำข้อมูลซึ่งเป็น ข้อมูลเนื้อหาย่อย ๆ มาจัดให้เป็นหมวดหมู่เดียวกันได้ดังนี้

ตาราง 7 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel ด้านเนื้อหา

ขอบข่ายเนื้อหา	เนื้อหาย่อย	แหล่งข้อมูล				
		ผู้เชี่ยวชาญ	ศึกษานิเทศก์	บุคคลในชุมชน	หาข้อมูลกระป๋อง	นักเรียน
1. ด้านภาษาอังกฤษ	1.1 การแนะนำตนเอง	/	/	/	/	/
	1.2 การบอกทิศทาง	/	/	/	/	/
2. ด้านการท่องเที่ยว	2.1 ประวัติความเป็นมาวัดหาดมูลกระบือ	/	/	/	/	/
	2.2 ประวัติความเป็นมาประเพณีการแข่งขันเรือยาว	/	/	/	/	/
	2.3 การทำข้าวเม่าพอก	/	/	/	/	/
	2.4 การทำไม้กวาด			/	/	/
	2.5 การทำตะกร้า			/	/	/
	2.6 การเป็นเจ้าของบ้านที่ดี	/	/	/	/	/

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel ด้านเนื้อหา พบว่า มีเนื้อหาสำหรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้วิจัยต้องทำการสังเคราะห์โดยการจัดกลุ่มเนื้อหาใหม่ โดยคัดเลือกประเด็นที่เหมาะสมสอดคล้องกับการส่งเสริมความสามารถในการฟัง การพูด และความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งทำให้ได้เนื้อหาสาระการเรียนรู้สำหรับจัดทำหลักสูตรดังต่อไปนี้

1. Junior Guide

1.1 ศึกษาคำศัพท์เกี่ยวกับมัคคุเทศก์

1.2 การตอบคำถามโดยใช้คำถามที่ขึ้นต้นด้วย Wh- questions ได้แก่ Who What และ When

1.3 การผลิตสื่อนำเสนอองค์ความรู้เรื่อง ประวัติความเป็นมาของมัคคุเทศก์

(Knowledge of Tourist Guides) ความหมายและความสำคัญของมัคคุเทศก์ (The Definition of

a Guide and Its importance) และคุณสมบัติของมัคคุเทศก์ (The Qualification of Guide) อาทิ แผนผัง แผนที่ หรือใบความรู้ เป็นต้น

2. Language Preparation

- 2.1 ศึกษาคำศัพท์ สำหรับการทักทาย การกล่าวเวลา และการแนะนำตนเอง
- 2.2 ฝึกพูดสนทนาเกี่ยวกับการทักทาย การกล่าวเวลา และการแนะนำตนเอง
- 2.3 การสำรวจปัญหาและความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการสนทนาทักทาย

แนะนำตนเองกับชาวต่างชาติของบุคคลในชุมชน วางแผนและดำเนินการบริการสังคม

3. Visiting a Had MunKrabua Temple

- 3.1 ศึกษาคำศัพท์การบอกตำแหน่งและที่ตั้ง (position and location)
- 3.2 ศึกษาสำหรับการถามทิศทาง (Asking for direction)
- 3.3 การพูดบอกตำแหน่งเกี่ยวกับสถานที่ต่างๆ
- 3.4 พุดนำเสนอประวัติความเป็นมาของวัดหาดมูลกระบือและประวัติความเป็นมา

ของหลวงพ่อพุทธชินราช

3.5 การผลิตป้ายสัญลักษณ์หรือข้อความต่างๆ ในการบอกทิศทางเดินทางมายังวัดหาดมูลกระบือโดยนำป้ายไปติดไว้ตามจุดสำคัญบริเวณชุมชน

4. The Annual Long Boat Race Tradition

- 4.1 ศึกษาคำศัพท์เกี่ยวกับช่วงเวลา
- 4.2 การใช้บุพบท Preposition of time: in, on and at ในการบอกช่วงเวลาต่างๆ
- 4.3 การผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับประเพณีแข่งขันเรือยาวให้แก่

นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

5. Local Food

- 5.1 ศึกษาคำศัพท์เกี่ยวกับการบอกลำดับขั้นตอน
- 5.2 การเรียงลำดับกริยาวิเศษณ์ (ADVERB SEQUENCE) อาทิ First, Next, Then

etc.

5.3 การนำความรู้เรื่องการบอกขั้นตอนวิธีการทำข้าวเม่าพอกมาช่วยเหลือหรือให้บริการแก่กลุ่มแม่บ้านของชุมชนหาดมูลกระบือ

6. English on Tour

- 6.1 การเป็นมัคคุเทศก์ในการนำนักท่องเที่ยวเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน

(I Want To Be A Travel Guide)

6.2 ความสำคัญของการเป็นมัคคุเทศก์ในชุมชนว่าเป็นการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม

2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว คีษานิเทศก์และครูผู้สอนรายวิชาภาษาอังกฤษ บุคคลในชุมชนหาดมูลกระบือ และนักเรียนพบว่ากลุ่มบุคคลผู้ให้ข้อมูลทั้ง 4 กลุ่มให้ข้อมูลด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

ตาราง 8 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ด้านการจัดการเรียนการสอน	ข้อมูลที่สำคัญ	แหล่งข้อมูล			
		ผู้เชี่ยวชาญ	คีษานิเทศก์	บุคคลในชุมชนหาดมูลกระบือ	นักเรียน
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	1. การใช้สถานการณ์จำลอง	/	/		
	2. การฝึกปฏิบัติจริง เช่น พูดสนทนากับเจ้าของภาษา	/	/	/	/
	3. กิจกรรมกลุ่ม อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์	/	/		/
	4. แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	/			/
	5. จัดทำป้ายนิเทศ ให้นักเรียนได้เรียนรู้เป็นฐาน	/			/
	6. ศึกษาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน		/		
	7. ให้ครูเป็นผู้จัดการเรียนรู้				/
	8. นำเสนอผลงาน	/	/		

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสามารถทำ

ได้อย่างหลากหลายที่จะมุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดการพัฒนาความสามารถในการฟัง การพูด และ ความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม ได้ โดยการจัดการเรียน การสอนจะต้องให้นักเรียนฝึกปฏิบัติจริง การทำกิจกรรมกลุ่มที่มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความ คิดเห็นระหว่างสมาชิกในกลุ่ม การศึกษาแหล่งเรียนรู้ และนำเสนอผลงาน นักเรียนสามารถนำ ความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้

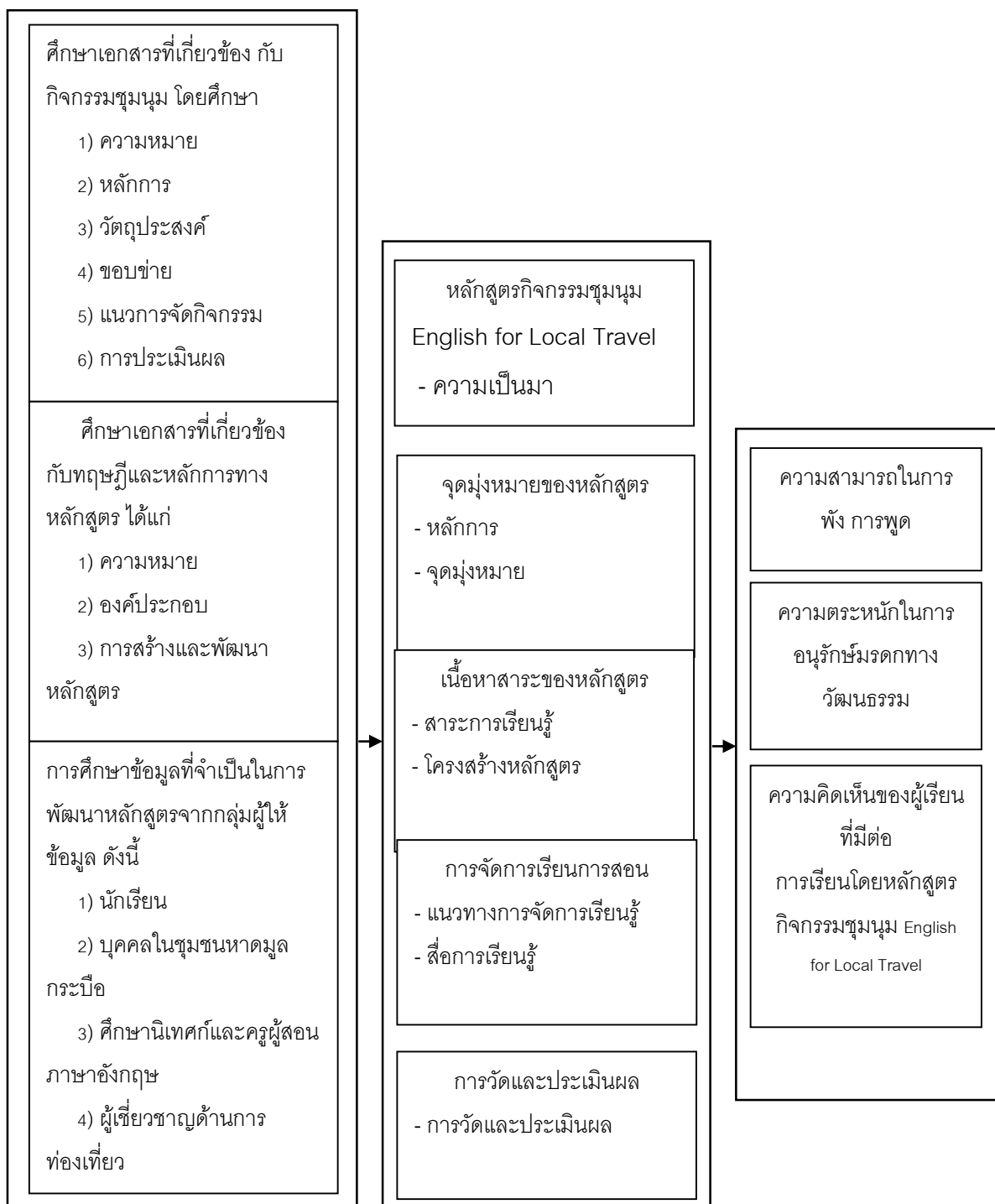
3. ด้านการวัดและประเมินผล

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว ศีษานินเทศก์และครูรายวิชา ภาษาอังกฤษ และนักเรียน พบว่า กลุ่มบุคคลผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม ให้ข้อมูลไปในทางเดียวกัน ดังนี้

ตาราง 9 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel ด้านการวัดและประเมินผล

ด้านการจัดการ เรียนการสอน	ข้อมูลที่สำคัญ	แหล่งข้อมูล			
		ผู้เชี่ยวชาญ	ศิษานินเทศก์ ครู	บุคคลในชุมชน	หอดูมรดกกระป๋อง นักเรียน
ด้านการวัด ประเมินผล	1.1 การประเมินแฟ้มสะสมงาน	/	/	N/A	/
	1.2 การสังเกตพฤติกรรม	/	/	N/A	/
	1.3 การทดสอบโดยข้อสอบ	/	/	N/A	/
	1.4 การประเมินการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน	/	/	N/A	/

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า การวัดและประเมินผลที่จะทำให้ทราบถึงความสามารถ ในการฟัง การพูด และความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม ควรจะเป็นการวัดและ ประเมินผลตามสภาพจริง โดยใช้การประเมินอย่างหลากหลาย เช่น การสังเกตพฤติกรรม การมี ส่วนร่วมในชั้นเรียน การใช้แบบทดสอบ เป็นต้น

ภาพ 10 แสดงกระบวนการศึกษาข้อมูลที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม
English for Local Travel

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟัง การพูด และความตระหนักรู้ในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

2.1 ผลการสร้างหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel ทำให้ได้หลักสูตร และคู่มือการใช้หลักสูตร ดังนี้

2.1.1 หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel มีองค์ประกอบดังนี้

- 1) ความเป็นมาและความสำคัญ
- 2) หลักการ
- 3) จุดมุ่งหมาย
- 4) สาระการเรียนรู้
- 5) โครงสร้างหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel
- 6) แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 7) สื่อและแหล่งเรียนรู้
- 8) การวัดและประเมินผล
- 9) บทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

2.1.2 คู่มือการใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel มีองค์ประกอบดังนี้

1. คำแนะนำการใช้คู่มือการจัดกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel
2. โครงสร้างหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม
3. แผนการจัดการเรียนรู้
4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

2.2 ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel

ตาราง 10 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel

องค์ประกอบ ของหลักสูตร	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
1. ความเป็นมาและ ความสำคัญ	1.1 กล่าวถึงความจำเป็นที่ต้องพัฒนา หลักสูตรอย่างสมเหตุสมผล	5.00	0.00	มากที่สุด
	1.2 ระบุปัญหาสอดคล้องกับความเป็น จริง	4.80	0.45	มากที่สุด
	เฉลี่ย	4.90	0.32	มากที่สุด
2. หลักการ	2.1 การพัฒนาความสามารถด้านการ ฟังและการพูดภาษาอังกฤษมีความ สอดคล้องกับบริบทของชุมชน	5.00	0.00	มากที่สุด
	2.2 แสดงจุดเน้นถึงการนำแนวคิด การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับ แนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมความตระหนักในการ อนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมไว้อย่าง ชัดเจน	5.00	0.00	มากที่สุด
	2.3 มุ่งส่งเสริมความตระหนักในการ อนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม โดยการให้ นักเรียนเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนา ชุมชน	5.00	0.00	มากที่สุด
	เฉลี่ย	5.00	0.00	มากที่สุด

ตาราง 10 (ต่อ)

องค์ประกอบ ของหลักสูตร	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
3. จุดมุ่งหมาย	3.1 สอดคล้องกับหลักการของหลักสูตร	5.00	0.00	มากที่สุด
	3.2 มุ่งเน้นพัฒนาความสามารถด้าน การฟังและการพูดภาษาอังกฤษของ นักเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
	3.3 มุ่งสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับ มรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน	5.00	0.00	มากที่สุด
	3.4 นำไปปฏิบัติได้จริง	5.00	0.00	มากที่สุด
	เฉลี่ย	4.92	0.28	มากที่สุด
4. สาระการเรียนรู้	4.1 สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของ หลักสูตร	5.00	0.00	มากที่สุด
	4.2 สอดคล้องกับสภาพบริบทของ ชุมชน	5.00	0.00	มากที่สุด
	4.3 ครอบคลุมเนื้อหาสาระที่จำเป็น สำหรับนักเรียน	4.80	0.45	มากที่สุด
	4.4 ส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนา ความสามารถด้านการฟังและการพูด ภาษาอังกฤษ	5.00	0.00	มากที่สุด
	4.5 ส่งเสริมนักเรียนให้เกิดความ ตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทาง วัฒนธรรมของชุมชน	5.00	0.00	มากที่สุด
	4.6 จัดลำดับเนื้อหาจากทฤษฎีไปสู่การ ลงมือปฏิบัติ	4.40	0.55	มากที่สุด
	4.7 เหมาะสมกับวุฒิภาวะและระดับ พัฒนาการของนักเรียน	4.80	0.45	มากที่สุด
	เฉลี่ย	4.86	0.36	มากที่สุด

ตาราง 10 (ต่อ)

องค์ประกอบ ของหลักสูตร	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
5. โครงสร้างหลักสูตร	5.1 สอดคล้องกับหลักการ จุดมุ่งหมาย และสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร	5.00	0.00	มากที่สุด
	5.2 หน่วยการเรียนรู้สอดคล้องกับองค์ ความรู้เกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมของ ชุมชน	4.60	0.55	มากที่สุด
	5.3 สามารถนำไปจัดทำแผนการจัดการ เรียนรู้ได้จริง	4.40	0.55	มากที่สุด
	เฉลี่ย	4.67	0.49	มากที่สุด
6. แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้	6.1 สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของ หลักสูตร	5.00	0.00	มากที่สุด
	6.2 เหมาะสมกับวัย ความสามารถและ ความสนใจของนักเรียน	4.60	0.55	มากที่สุด
	6.3 มีลำดับขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	5.00	0.00	มากที่สุด
	6.4 การจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียน มีความสามารถในการฟังและการพูด ภาษาอังกฤษ	5.00	0.00	มากที่สุด
	6.5 การจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียน เกิดความตระหนักในการอนุรักษ์มรดก ทางวัฒนธรรมของชุมชน	5.00	0.00	มากที่สุด
	6.6 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นไปตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับ ใช้สังคมร่วมกับแนวคิดการสอนภาษา เพื่อการสื่อสาร	5.00	0.00	มากที่สุด
	เฉลี่ย	4.93	0.25	มากที่สุด

ตาราง 10 (ต่อ)

องค์ประกอบ ของหลักสูตร	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
7. สื่อและแหล่ง การเรียนรู้	7.1 ส่งเสริมกิจกรรมให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตร	5.00	0.00	มากที่สุด
	7.2 สอดคล้องกับแนวการจัดการเรียนรู้	4.40	0.55	มากที่สุด
	7.3 สื่อและแหล่งการเรียนรู้เป็นสิ่งที่ อยู่แล้วในท้องถิ่นเหมาะสมกับการ นำไปใช้	5.00	0.00	มากที่สุด
	เฉลี่ย	4.80	0.41	มากที่สุด
8. การวัดผลและ ประเมินผล	8.1 ครอบคลุมตามจุดมุ่งหมายของ หลักสูตร	4.40	0.55	มากที่สุด
	8.2 สอดคล้องกับแนวการจัดการเรียนรู้ ของหลักสูตร	5.00	0.00	มากที่สุด
	8.3 วิธีการวัดผลมีความชัดเจน สามารถ วัดพฤติกรรมสำคัญได้ตามจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตร	4.40	0.55	มากที่สุด
	8.4 เลือกใช้เครื่องมือเหมาะสมกับสิ่งที่ จะวัด	4.20	0.84	มากที่สุด
	8.5 เกณฑ์การประเมินผลมีความชัดเจน	4.40	0.55	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.48	0.59	มากที่สุด	
9. บทบาทของ บุคลากรที่เกี่ยวข้อง	9.1 กำหนดบทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษาชัดเจน สอดคล้องกับแนว ทางการจัดกิจกรรมชุมนุมตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	5.00	0.00	มากที่สุด

ตาราง 10 (ต่อ)

องค์ประกอบ ของหลักสูตร	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
	9.2 กำหนดบทบาทของครูผู้รับผิดชอบ กิจกรรมชัดเจน สอดคล้องกับแนว ทางการจัดกิจกรรมชุมนุมตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	5.00	0.00	มากที่สุด
	9.3 กำหนดบทบาทของนักเรียนชัดเจน สอดคล้องกับแนวทางการจัดกิจกรรม ชุมนุมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	5.00	0.00	มากที่สุด
	9.4 กำหนดบทบาทของคณะกรรมการ สถานศึกษาชัดเจน สอดคล้องกับแนว ทางการจัดกิจกรรมชุมนุมตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	5.00	0.00	มากที่สุด
	9.5 กำหนดบทบาทของผู้ปกครองและ ชุมชนชัดเจน สอดคล้องกับแนวทาง การจัดกิจกรรมชุมนุมตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	5.00	0.00	มากที่สุด
	เฉลี่ย	5.00	0.00	มากที่สุด
	เฉลี่ยรวม	4.84	0.38	มากที่สุด

จากตาราง 10 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พบว่า ในภาพรวมองค์ประกอบของหลักสูตรมี

ความเหมาะสมในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.84, S.D. = 0.38) และเมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่าทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

2.3 ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel

ตาราง 11 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้หลักสูตร กิจกรรมชุมนุม English for Local Travel

องค์ประกอบของคู่มือการใช้หลักสูตร	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. คำแนะนำการใช้คู่มือการจัดกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel	1. คำแนะนำในการนำหลักสูตรไปใช้มีความชัดเจน	4.00	0.00	มาก
	2. คำแนะนำในการนำหลักสูตรไปใช้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	4.00	0.00	มาก
	เฉลี่ย	4.00	0.00	มาก
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้				
2. สาระสำคัญ	2.1 ระบุพฤติกรรมที่คาดหวังของนักเรียนได้อย่างเหมาะสมกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
	2.2 แสดงถึงภาพรวมของขอบข่ายเนื้อหาไว้อย่างชัดเจน	4.80	0.45	มากที่สุด
	เฉลี่ย	4.90	0.32	มากที่สุด
3. จุดประสงค์การเรียนรู้	3.1 สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	5.00	0.00	มากที่สุด
	3.2 มุ่งส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ	5.00	0.00	มากที่สุด

ตาราง 11 (ต่อ)

องค์ประกอบของ คู่มือการใช้หลักสูตร	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
	3.3 มุ่งส่งเสริมนักเรียนให้เกิดความ ตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทาง วัฒนธรรมของชุมชน	5.00	0.00	มากที่สุด
	3.4 เหมาะสมกับวัยของนักเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
	เฉลี่ย	5.00	0.00	มากที่สุด
4. สาระการเรียนรู้	4.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
	4.2 เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของ นักเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
	4.3 ตรงตามความสนใจของนักเรียน	4.20	0.45	มาก
	4.4 จัดเรียงลำดับความยากง่ายของ สาระการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม	4.40	0.55	มาก
	เฉลี่ย	4.45	0.55	มาก
5. กิจกรรมการเรียนรู้				
ขั้นเติมภาษา	5.1 มีการชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
	5.2 มีการตรวจสอบความรู้เดิมของ นักเรียน	4.80	0.45	มากที่สุด
	5.3 เพิ่มเติมความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับ องค์ความรู้ทางภาษาให้นักเรียนได้ อย่างเหมาะสม	4.80	0.45	มากที่สุด
ขั้นรับฟังปัญหาอย่าง ใส่ใจ	5.4 กระตุ้นความสนใจของนักเรียนโดย การให้นักเรียนสำรวจปัญหา ความ ต้องการของชุมชน	5.00	0.00	มากที่สุด
	5.5 ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่าง นักเรียนและครู และระหว่างนักเรียนกับ ชุมชน	5.00	0.00	มากที่สุด

ตาราง 11 (ต่อ)

องค์ประกอบของ คู่มือการใช้หลักสูตร	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
ขั้นใช้ปัญหาแก้ไข	5.6 นักเรียนมีโอกาสร่วมกันอภิปราย เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาหรือ ตอบสนองความต้องการนั้นอย่าง สร้างสรรค์	5.00	0.00	มากที่สุด
	5.7 กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนได้นำ ความรู้ด้านภาษาไปใช้ในการแก้ไข ปัญหาตามความต้องการของชุมชน	4.40	0.55	มาก
ขั้นให้บริการสังคม	5.8 เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือ ปฏิบัติจริง	5.00	0.00	มากที่สุด
	5.9 ครูมีบทบาทหน้าที่คอยเป็นให้ คำปรึกษา	5.00	0.00	มากที่สุด
ขั้นรู้ตระหนัก รักชุมชน	5.10 ส่งเสริมกิจกรรมให้นักเรียนมี โอกาสนำเสนอผลงานในการรับใช้สังคม	5.00	0.00	มากที่สุด
	5.11 เน้นการจัดกิจกรรมให้นักเรียนเป็น ผู้สรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง	4.40	0.55	มาก
	5.12 มีการใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียน เกิดความตระหนักในการอนุรักษ์มรดก ทางวัฒนธรรมของชุมชน	4.40	0.55	มาก
	เฉลี่ย	4.82	0.39	มากที่สุด
6. สื่อและ แหล่งเรียนรู้	6.1 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และ กิจกรรมการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
	6.2 เหมาะสมกับวัยของนักเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
	6.3 กระตุ้นความสนใจของนักเรียน	4.20	0.45	มาก
	6.4 สามารถนำไปใช้งานได้ง่ายและ สะดวก	4.80	0.45	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.75	0.44	มากที่สุด	

ตาราง 11 (ต่อ)

องค์ประกอบของ คู่มือการใช้หลักสูตร	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
7. การวัดและ ประเมินผล	7.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
	7.2 ระบุวิธีวัดและประเมินผลไว้อย่าง ชัดเจน	4.00	0.71	มาก
	7.3 ระบุเกณฑ์การประเมินผลไว้อย่าง ชัดเจน	4.60	0.55	มากที่สุด
	7.4 การวัดและประเมินผลครอบคลุม คุณลักษณะสำคัญที่หลักสูตรต้องการ ให้เกิดขึ้นกับนักเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
	เฉลี่ย	4.60	0.60	มากที่สุด
	เฉลี่ยรวม	4.71	0.47	มากที่สุด

จากตาราง 11 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้หลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พบว่า ในภาพรวมองค์ประกอบของคู่มือการใช้หลักสูตร มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.47) และเมื่อพิจารณาแต่ละด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับ พบว่า ด้านที่มีความเหมาะสมระดับมากที่สุดคือด้านจุดประสงค์ของแผนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00) รองลงมาคือด้าน สาระสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.90$, S.D. = 0.32) และ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.82$, S.D. = 0.39) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟัง การพูด และความตระหนักรู้ในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

3.1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการฟัง ของนักเรียนหลังเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟัง การพูด และความตระหนักรู้ในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติของการทดสอบเปรียบเทียบเกณฑ์ร้อยละ 75 กับการทดสอบความสามารถในการฟังหลังเรียน

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	% of Mean	t	Sig(1-tailed)
หลังเรียน	25	20	16.52	1.33	82.60	5.73 *	0.0000

* มีนัยความสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 12 พบว่า การทดสอบความสามารถในการฟังหลังเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel ของนักเรียน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.52 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 82.60 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเกณฑ์กับคะแนนการทดสอบหลังเรียนพบว่า คะแนนการทดสอบความสามารถในการฟังหลังเรียน สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการพูดของนักเรียนหลังเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟัง การพูด และความตระหนักรู้ในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติของการทดสอบเปรียบเทียบเกณฑ์ร้อยละ 75 กับการทดสอบความสามารถในการพูดหลังเรียน

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	% of Mean	t	Sig(1-tailed)
หลังเรียน	25	20	15.96	0.84	79.80	5.71 *	0.0000

* มีนัยความสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 13 พบว่า การทดสอบความสามารถในการพูดหลังเรียนโดย หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel ของนักเรียน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 15.96 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 79.80 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเกณฑ์กับคะแนนการทดสอบหลังเรียนพบว่า คะแนนการทดสอบความสามารถในการพูดหลังเรียน สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 ผลการศึกษาความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของนักเรียนหลังเรียน โดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของนักเรียนหลังเรียน โดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel

ข้อที่	รายการประเมิน	Mean	S.D.	แปลผล
ด้านความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม				
1	การศึกษาค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ ภูมิปัญญาชาวบ้าน ตลอดจนขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรมต่าง ๆ ของชุมชนเป็นการ อนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน	4.48	0.51	มาก
2	การฟื้นฟูภูมิปัญญาที่กำลังสูญหาย หรือ ที่สูญหายไปแล้วมาทำให้มีคุณค่าและมี ความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตในท้องถิ่นถือว่าเป็นการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน	4.88	0.33	มากที่สุด

ตาราง 14 (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	Mean	S.D.	แปลผล
3	การรวมกลุ่มเผาข้าวหลามในเดือนธันวาคมของทุกปี เพื่อนำข้าวหลามไปทำบุญในพิธีสลากภัตข้าวหลามถือ เป็นการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน	3.40	0.65	ปานกลาง
4	การสนับสนุนให้ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงมรดกทางวัฒนธรรมเป็นการส่งเสริมให้ชาวบ้านตระหนักเห็นคุณค่าและร่วมกันอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่ดั่งามของชุมชน	4.32	0.48	มาก
5	การจัดกิจกรรมประเพณีแข่งขันเรือยาวในช่วงปลายเดือนสิงหาคมของทุกปีเป็นการเผยแพร่ให้คนทั่วไปได้รู้จักถึงวัฒนธรรมอันดั่งามของชุมชน	3.68	0.56	มาก
6	การรักษาวิถีชีวิตของชาวบ้านในชุมชนซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นถือว่าการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน	4.44	0.51	มาก
7	การรวมกลุ่มตำข้าวเม่าของชาวบ้านในทุกวันพระถือว่าการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน	3.84	0.69	มาก
รวมด้านความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม		4.15	0.71	มาก
ด้านความรู้สึกที่มีต่อการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม				
8	นักเรียนคิดว่าการถ่ายทอดวิธีการทำข้าวเม่าพอก เป็นการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นและเป็นการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม	4.28	0.74	มาก
9	นักเรียนคิดว่าประเพณีการแข่งขันเรือยาวเป็นสิ่งที่สมควรอนุรักษ์ไว้ให้เป็นมรดกของชุมชน	4.24	0.44	มาก
10	นักเรียนคิดว่าประเพณีการแข่งขันเรือยาวเป็นประเพณีที่แสดงความรักความสามัคคีของชุมชน	4.08	0.64	มาก

ตาราง 14 (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	Mean	S.D.	แปลผล
11	นักเรียนคิดว่าวัดหาดมุลกระบือ มีสถาปัตยกรรมที่งดงามควรค่าแก่การอนุรักษ์	3.44	0.58	ปานกลาง
12	นักเรียนชอบเข้าร่วมกิจกรรมประเพณีต่างๆ ที่ชุมชนจัดขึ้น เพราะถือว่าการร่วมอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน	4.28	0.68	มาก
13	นักเรียนรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้เรียนรู้วัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของชุมชน	5.00	0.00	มากที่สุด
รวมด้านความรู้สึกที่มีต่อการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม		4.22	0.76	มาก
ด้านพฤติกรรมที่แสดงถึงการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม				
14	การพูดนำเสนอประเพณีแข่งขันเรือยาว ให้แก่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติได้รับฟังถือว่าการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม	3.56	0.71	มาก
15	นักเรียนพูดแนะนำประวัติความเป็นมาของวัดหาดมุลกระบือให้นักท่องเที่ยวได้รับฟัง เป็นการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมอีกทางหนึ่ง	4.48	0.51	มาก
16	นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดสถานที่เนื่องในงานประเพณีแข่งขันเรือยาว เพื่อเป็นการร่วมอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน	3.56	0.51	มาก
17	นักเรียนสามารถพูดนำเสนอประวัติความเป็นมาของหลวงพ่อพุทธชินราชให้นักท่องเที่ยวได้ฟัง ถือว่าการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง	3.60	0.58	มาก
18	หากมีโอกาสนักเรียนจะร่วมตำข้าวเม่ากับกลุ่มชาวบ้านทุกวันพระ เพื่อเป็นการร่วมอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน	4.04	0.79	มาก

ตาราง 14 (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	Mean	S.D.	แปลผล
19	นักเรียนนำองค์ความรู้ทางภาษาไปใช้ในการช่วยเหลือชุมชนถือว่าเป็นการร่วมนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน	4.28	0.79	มาก
	รวมด้านพฤติกรรมที่แสดงถึงการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม	3.92	0.74	มาก
	รวม	4.10	0.74	มาก

จากตาราง 14 พบว่า หลังเรียนโดยหลักสูตรทริกกิจกรรมชุมชนนุ่ English for Local Travel นักเรียนมีความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความรู้สึที่มีต่อการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 และด้านพฤติกรรมที่แสดงถึงการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายด้านเป็นดังนี้

ด้านความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมพบว่า โดยรวมนักเรียนมีความตระหนักระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยสามลำดับพบว่า มีความรู้เกี่ยวกับการฟื้นฟูภูมิปัญญาที่กำลังสูญหาย หรือที่สูญหายไปแล้วมาทำให้มีคุณค่าและมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตในท้องถิ่นถือว่าเป็นการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน มากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.88 รองลงมาคือ การศึกษาค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาชาวบ้าน ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมต่าง ๆ ของชุมชนเป็นการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 และการรักษาวิถีชีวิตของชาวบ้านในชุมชนซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นถือว่าเป็นการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 ตามลำดับ

ด้านความรู้สึที่มีต่อการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมพบว่า โดยรวมนักเรียนมีความตระหนักระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยสามลำดับพบว่า นักเรียนรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้เรียนรู้วัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของชุมชนมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00 รองลงมาคือ นักเรียนคิดว่าการถ่ายทอดวิธีการทำข้าวเม่าพอก เป็นการ

สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นและเป็นการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 ค่าเฉลี่ยเท่ากันกับ นักเรียนชอบเข้าร่วมกิจกรรมประเพณีต่าง ๆ ที่ชุมชนจัดขึ้น เพราะถือว่าการร่วมอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 และ นักเรียนคิดว่าประเพณีการแข่งเรือยาวเป็นสิ่งที่สมควรอนุรักษ์ไว้ให้เป็นมรดกของชุมชน ค่าเฉลี่ย 4.24 ตามลำดับ

ด้านพฤติกรรมที่แสดงถึงการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม พบว่า โดยรวมนักเรียนมีความตระหนักระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยสามลำดับพบว่า นักเรียนพูดแนะนำประวัติความเป็นมาของวัดหาดมูลกระบือให้นักท่องเที่ยวได้รับฟัง เป็นการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมอีกทางหนึ่ง มากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 รองลงมาคือ นักเรียนนำองค์ความรู้ทางภาษาไปใช้ในการช่วยเหลือชุมชนถือว่าการร่วมอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 และ หากมีโอกาสนักเรียนจะร่วมดำข้าวเม่ากับกลุ่มชาวบ้านทุกวันพระ เพื่อเป็นการร่วมอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน ค่าเฉลี่ย 4.04 ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟัง การพูด และความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ตาราง 15 แสดงผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel

ข้อที่	รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
ด้านเนื้อหาสาระ				
1.	ข้าพเจ้าคิดว่าเนื้อหาที่เรียนมีความน่าสนใจ	4.48	0.51	มาก
2.	ข้าพเจ้าคิดว่าเนื้อหาที่เรียนสัมพันธ์กับบริบทของชุมชน และชีวิตประจำวันของข้าพเจ้า	4.60	0.50	มากที่สุด
3.	ข้าพเจ้าคิดว่าเนื้อหาที่เรียนจัดเรียงลำดับความยากง่ายได้ อย่างเหมาะสม	4.16	0.69	มาก

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
4.	ข้าพเจ้าคิดว่าเนื้อหาที่เรียนส่งเสริมให้ข้าพเจ้าได้พัฒนา ความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษให้ดีขึ้น	4.76	0.44	มาก ที่สุด
5.	เนื้อหาที่เรียนทำให้ข้าพเจ้าเกิดความตระหนักในการอนุรักษ์ มรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน	4.16	0.37	มาก
ด้านเนื้อหาสาระ		4.43	0.56	มาก
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้				
1.	ข้าพเจ้าได้เรียนรู้คำศัพท์ วลี และประโยคภาษาอังกฤษที่ สอดคล้องกับบริบทของชุมชน	4.20	0.76	มาก
2.	ข้าพเจ้าคิดว่ากรทำให้ผู้เรียนศึกษาปัญหาหรือความต้องการ ของชุมชน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ร่วมกันวางแผนหาแนว ทางแก้ไข เป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายแก่ผู้เรียน	4.24	0.60	มาก
3.	ข้าพเจ้าได้พัฒนาความสามารถด้านการฟังและการพูด ภาษาอังกฤษผ่านการนำความรู้ไปบริการชุมชน	4.04	0.68	มาก
4.	การจัดกิจกรรมในแต่ละขั้นตอน ครูจะชี้แจงรายละเอียดทุก ครั้ง ทำให้ข้าพเจ้าปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง	4.32	0.48	มาก
รวมด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้		4.26	0.62	มาก
ด้านการวัดและประเมินผล				
1.	ครูใช้วิธีการวัดและประเมินผลความสามารถด้านการฟังและ การพูดภาษาอังกฤษได้อย่างชัดเจน	4.08	0.28	มาก

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
2.	การวัดและประเมินผลเป็นไปตามจุดประสงค์ที่ครูได้ แจ้งไว้ล่วงหน้า	4.32	0.48	มาก
3.	ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้	4.08	0.57	มาก
4.	ครูมีการแจ้งผลการเรียนให้ผู้เรียนได้ทราบอย่างเป็น ระบบและต่อเนื่องตลอดการจัดกิจกรรม	3.76	0.72	มาก
รวมด้านการวัดและประเมินผล		4.06	0.57	มาก
ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้				
1.	ข้าพเจ้าคิดว่าสื่อและแหล่งเรียนรู้เชื่อมโยงกับ ชีวิตประจำวันของข้าพเจ้า	4.64	0.49	มากที่สุด
2.	ข้าพเจ้าคิดว่าสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ประกอบการเรียน มีความน่าสนใจ	3.96	0.68	มาก
3.	สื่อและแหล่งเรียนรู้ช่วยให้ข้าพเจ้าพัฒนาความสามารถ ด้านการฟังและพูดภาษาอังกฤษได้มากขึ้น	4.44	0.51	มาก
4.	ข้าพเจ้าคิดว่าสื่อและแหล่งเรียนรู้มีความหลากหลาย	3.56	0.51	มาก
รวมด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้		4.15	0.69	มาก
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ				
1.	การเข้าร่วมกิจกรรมทำให้ข้าพเจ้าเห็นความสำคัญของ การอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน	4.52	0.59	มากที่สุด
2.	การเข้าร่วมกิจกรรมทำให้ข้าพเจ้ามีความสามารถในการ ฟังภาษาอังกฤษเข้าใจมากขึ้น	4.24	0.44	มาก

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
3.	การเข้าร่วมกิจกรรมทำให้ข้าพเจ้ามีความมั่นใจในการพูด ภาษาอังกฤษมากขึ้น	4.44	0.51	มาก
รวมด้านประโยชน์ที่ได้รับ		4.40	0.52	มาก
รวม		4.26	0.61	มาก

จากตาราง 15 พบว่า ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนมีต่อการเรียนโดย
หลักสูตร กิจกรรมชุมนุม English for Local Travel ในภาพรวม นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ
เห็นด้วยมาก ($\bar{x} = 4.26$, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อ
ด้านเนื้อหาสาระ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.43$, S.D. = 0.56)
รองลงมาคือด้านประโยชน์ที่ได้รับ ($\bar{x} = 4.40$, S.D. = 0.52) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{x} =$
4.26, S.D. = 0.62) ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.15$, S.D. = 0.69) และด้านการวัดและ
ประเมินผล ($\bar{x} = 4.06$, S.D. = 0.57) ตามลำดับ

บทที่ 5

บทสรุป

การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟัง การพูด และความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีจุดมุ่งหมายของการวิจัย เพื่อ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel 2) เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel 3) เพื่อทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟัง การพูด และความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และ 4) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local วิธีการดำเนินการวิจัยใช้กระบวนการวิจัย และพัฒนา (Research and Development) ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel จาก ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว จำนวน 3 คน ศึกษานิเทศก์ และครูผู้สอนรายวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 3 คน บุคคลในชุมชน จำนวน 3 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 30 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบ ความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือหลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel และแบบประเมินความเหมาะสมของ หลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel แบบแผนการวิจัยกลุ่มเดี่ยวทดสอบหลังการทดลอง (One-Group Posttest Design) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบวัดความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ แบบสอบถามความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน การทดสอบค่าที (T-test Dependent Samples) และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ขั้นตอนที่ 4 ศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียน โดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel พบว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูล 4 กลุ่ม ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว คีษานีเทศก์และครูรายวิชาภาษาอังกฤษ บุคคลในชุมชนหาดมุลกระบือ และนักเรียน ได้ให้ข้อมูลที่จำเป็น ในการพัฒนาหลักสูตรดังนี้

1.1 ด้านเนื้อหา เพื่อใช้สำหรับกำหนดสาระการเรียนรู้ที่นักเรียนจะต้องเรียน ทำให้ได้ประเด็นที่เหมาะสมสอดคล้องกับวัยและพัฒนาการของนักเรียน สอดคล้องกับการพัฒนาความสามารถในการฟัง การพูด และความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม และตอบสนองต่อความต้องการของสังคม ซึ่งทำให้ได้เนื้อหาสาระ การเรียนรู้สำหรับจัดทำหลักสูตร

1.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียน การสอนในชั้นเรียนให้สอดคล้องกับเนื้อหา พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสามารถทำได้ อย่างหลากหลายที่จะมุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดการพัฒนาความสามารถในการฟัง การพูด และความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม ได้ โดยการจัดการเรียน การสอนจะต้องให้นักเรียนฝึกปฏิบัติจริง การทำกิจกรรมกลุ่มที่มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความคิดเห็นระหว่างสมาชิกในกลุ่ม การศึกษาแหล่งเรียนรู้ และนำเสนอผลงาน นักเรียนสามารถนำความรู้ ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้

1.3 ด้านการวัดและประเมินผล เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวัดและประเมินผลของ การส่งเสริมความสามารถในการฟัง การพูด และความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม พบว่า การวัดและประเมินผลที่จะทำให้ทราบถึงความสามารถในการฟัง การพูด และความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม ควรจะเป็นการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยใช้การประเมินอย่างหลากหลาย เช่น การสังเกตพฤติกรรม การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน การใช้แบบทดสอบ เป็นต้น

2. ผลการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟัง การพูด และความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ผลการสร้างหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel ทำให้ได้หลักสูตรและเอกสาร ประกอบหลักสูตร ดังนี้

2.1 หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel มีองค์ประกอบ คือ 1) ความเป็นมาและความสำคัญ 2) หลักการ 3) จุดมุ่งหมาย 4) สาระการเรียนรู้ 5) โครงสร้างหลักสูตร

6) แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 7) สื่อและแหล่งเรียนรู้ 8) การวัดและประเมินผล 9) บทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยนำหลักสูตรไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร พบว่า องค์ประกอบของหลักสูตรทุกด้าน มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.84$, S.D. = 0.38)

2.2 คู่มือการใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel มีองค์ประกอบ คือ คำแนะนำการใช้คู่มือการจัดกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยนำคู่มือการใช้หลักสูตรไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้หลักสูตร พบว่า ในภาพรวมองค์ประกอบของคู่มือการใช้หลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.71$, S.D. = 0.47)

3. ผลการทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟัง การพูด และความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

3.1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการฟังของนักเรียนหลังเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel พบว่า การทดสอบความสามารถในการฟังหลังเรียนโดย หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel ของนักเรียน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.52 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 82.60 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเกณฑ์กับคะแนนการทดสอบหลังเรียน พบว่าคะแนนการทดสอบความสามารถในการฟังหลังเรียน สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการพูดของนักเรียนหลังเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel พบว่า การทดสอบความสามารถในการพูดหลังเรียนโดย หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel ของนักเรียน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 15.96 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 79.80 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเกณฑ์กับคะแนนการทดสอบหลังเรียนพบว่าคะแนนการทดสอบความสามารถในการพูดหลังเรียน สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 ผลการศึกษาความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของนักเรียนหลังเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel พบว่า นักเรียนมีความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความรู้สึกที่มีต่อการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือด้านความรู้เกี่ยวกับการ

อนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 และด้านพฤติกรรมที่แสดงถึงการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 ตามลำดับ

4. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟัง การพูด และความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนมีต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel ในภาพรวม นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{x} = 4.26$, S.D. = 0.61)

อภิปรายผล

จากผลการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟัง การพูด และความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายตามลำดับขั้นตอน การดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel พบว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูล 4 กลุ่ม ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว ศึกษานิเทศก์และครูผู้สอนรายวิชาภาษาอังกฤษ บุคคลในชุมชนหาตมุลกระบือ และนักเรียน ทำให้ได้ข้อมูลที่จำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรด้านเนื้อหา เพื่อใช้สำหรับกำหนดสาระการเรียนรู้ที่นักเรียนจะต้องเรียน ทำให้ได้ประเด็นที่เหมาะสม สอดคล้องกับวัยและพัฒนาการของนักเรียน สอดคล้องกับการส่งเสริมความสามารถในการฟัง การพูด หรือการสื่อสารภาษาอังกฤษ ความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม เกิดประโยชน์ต่อนักเรียนในการที่จะนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการให้บริการสังคม ซึ่งเป็นการตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนอีกด้วย ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้ได้แนวทางในการจัดการเรียนการสอนโดยการให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง และด้านการวัดและประเมินผลทำให้ได้แนวทางในการวัดและประเมินผล การส่งเสริมความสามารถในการฟัง การพูด ความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม เพื่อเป็นข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาหลักสูตรต่อไป สอดคล้องกับรูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของทาบ (Taba, 1962, p.456, อ้างอิงใน บุญเลี้ยง ทุมทอง, 2553, หน้า 184) โดยทาบามีความเชื่อว่าการพัฒนาหลักสูตรควรใช้วิธีแบบรากหญ้า โดยหลักสูตรควรได้รับการออกแบบโดยครูผู้สอนมากกว่าพัฒนาจากองค์กรที่อยู่ในระดับสูงขึ้นไป

2. ผลการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟัง การพูด และความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า องค์ประกอบของหลักสูตรครบทุกด้าน ได้แก่ 1) ความเป็นมาและความสำคัญ 2) หลักการ 3) จุดมุ่งหมาย 4) สาระการเรียนรู้ 5) โครงสร้างหลักสูตร 6) แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 7) สื่อและแหล่งเรียนรู้ 8) การวัดและประเมินผล 9) บทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และในภาพรวมองค์ประกอบของคู่มือการใช้หลักสูตร มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการสังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องทำให้ได้องค์ประกอบของหลักสูตร ที่สำคัญอย่างครบถ้วน จึงสามารถพัฒนาหลักสูตรตามองค์ประกอบต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี สอดคล้อง กับทาบา (Taba, 1962, p.10) ซึ่งได้กล่าวไว้ว่าการพัฒนาหลักสูตรนั้นจะต้องมีขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรโดยเริ่มจากการศึกษาวิเคราะห์ความต้องการ (diagnosis of needs) ตรวจสอบสภาพปัญหาและความต้องการและความจำเป็นต่าง ๆ ของสังคมและผู้เรียน กำหนดจุดมุ่งหมาย (formulation of objectives) กำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจนหลังจากได้ศึกษาวิเคราะห์ความต้องการแล้ว พิจารณาเลือกเนื้อหาสาระ (selection of content) จัดรวบรวมเนื้อหาสาระ (organization of content) โดยเนื้อหาสาระที่เลือกได้ต้องนำมาจัดลำดับ โดยคำนึงถึงความต่อเนื่อง ความยากง่าย วุฒิภาวะ ความสามารถและความสนใจของผู้เรียน ครูผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องคัดเลือกประสบการณ์เรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ดำเนินการการจัดประสบการณ์เรียนรู้ (organization of learning experiences) โดยคำนึงถึงเนื้อหาสาระและความต่อเนื่อง และ ประเมินผล โดยที่ หลักสูตรควรมีองค์ประกอบ 4 ประการคือ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาและอัตราเวลาเรียน กระบวนการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล อีกทั้ง ยังสอดคล้องกับ ชีสา ไตรเรือง (2554) ได้วิจัยพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเรื่องการท่องเที่ยวในอำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่าหลักสูตรมีองค์ประกอบ ดังนี้หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร สาระการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ และการวัดประเมินผล พร้อมด้วยคู่มือการใช้หลักสูตร เมื่อพิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญแล้วพบว่า ในภาพรวมหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ใน ระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.71$, S.D. = 0.47)

3. ผลการทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟัง การพูด และความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า คะแนนการทดสอบความสามารถในการฟัง และคะแนน

การทดสอบการพูด หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel เป็นการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนให้บริการสังคม ซึ่งดำเนินการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน และเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการฟัง การพูด และมีความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม ครูผู้สอนออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ส่งผลให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมโดยการปฏิบัติจริง ทำให้นักเรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ ฝึกทักษะการฟัง การพูด การสื่อสารภาษาอังกฤษ ส่งผลให้นักเรียนเกิดความตื่นตัวในการเรียนรู้และสนใจบทเรียนอย่างต่อเนื่อง กระบวนการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel จึงเป็นไปตามแนวคิดของ William Littlewood (1995) ซึ่งได้เสนอรูปแบบของกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสาร การฟังการพูด ประกอบด้วย จัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กิจกรรมเพื่อการปฏิสัมพันธ์ในสังคม ให้ผู้เรียนได้ฝึกพูดบทสนทนาหรือแสดงบทบาทสมมติ โดยหัวข้อเรื่องควรเป็นเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ต่าง ๆ การใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation) การแสดงบทบาทสมมติ อีกทั้งหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel ได้ให้นักเรียนได้เรียนรู้ในรูปแบบการรับใช้สังคม หรือการบริการสังคม ซึ่ง บริงเกอร์และแฮชเชอร์ (Brigle and Hatcher, 1996) ซึ่งเป็นประสบการณ์อย่างหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านบริการในลักษณะที่ตรงกับความต้องการของชุมชนที่ระบุไว้ และสะท้อนให้เห็นถึงในกิจกรรมในด้านบริการให้ชุมชนได้รับตอบสนองอย่างเต็มที่ ความสามารถของผู้เรียนที่สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความต้องการของชุมชน ความเข้มแข็ง การมีระเบียบ มีวินัยจะช่วยเพิ่มความรู้สึกรักคิดที่มีความรับผิดชอบมากขึ้นในการทำงาน นอกจากนี้ การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ทำให้นักเรียนที่จะประยุกต์ใช้ความรู้ในห้องเรียนมาใช้เพื่อการเรียนรู้ตนเองและชุมชน ในขณะเดียวกันก็จะเรียนรู้และทำความเข้าใจชุมชนถึงความต้องการ ความสนใจ ประวัติและวัฒนธรรมของชุมชน ซึ่งจะทำให้นักเรียนและชุมชนเกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน รวมถึงการพัฒนาการเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ และเกิดความตระหนักในการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีของชุมชนหรือสังคม (Delve, 1990) และสอดคล้องกับแนวคิดของ เปาโลว์ เฟร์ (Paulo Freier, 1998) ที่ได้กล่าวว่า หัวใจสำคัญของการสร้างจิตสำนึกคือการให้ผู้เรียนได้มีโอกาสคิดด้วยตนเอง มีการนำปัญหาสังคมมาขบคิด แลกเปลี่ยนความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ สนทนาในปัญหาควบคู่ไปกับการลงมือปฏิบัติการรับใช้สังคม จนเกิดความตระหนักต่อปัญหาต่าง ๆ ในสังคมที่เขาดำรงอยู่ สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ ชิสา โตเรอ (2554) ได้วิจัยพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเรื่องการท่องเที่ยวในอำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

พบว่า นักเรียนมีความสนใจในการเรียนรู้หลักสูตรให้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทุกขั้นตอนอย่างเต็มศักยภาพ นักเรียนสามารถใช้ทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษในการแนะนำแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอลานสักในฐานะมัคคุเทศก์ได้เป็นอย่างดี และ นักเรียนการสื่อสารเรื่องการท่องเที่ยวในอำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี หลังการใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทักษะการสื่อสารทางภาษาด้านการฟังและการพูดอยู่ในระดับดี และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ หลักสูตรอยู่ในระดับมาก เนื้อหาสาระและการจัดกระบวนการเรียนการสอนมีความเหมาะสม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ยล แสงรงค์ (2551) ที่ได้วิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวเรณูนคร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเรณูนครวิทยานุกูล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 พบว่า ผลการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวเรณูนคร โดยผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องและประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น ผลการประเมินมีค่าเฉลี่ย 4.75 ซึ่งแสดงว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด หลักสูตรสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 93.04/94.03 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดคือ 80/80 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้นสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเจตคติของนักเรียนต่อการเรียนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรสถานศึกษา ที่พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับมาก และ ศุภราภรณ์ เลาหวิโรจน์ (2551) ได้วิจัยพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เรื่อง พิธีกรรมแข่งชะนาม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านโพนจาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า หลักสูตรภาษาอังกฤษหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เรื่อง พิธีกรรมแข่งชะนาม โดยผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้อง และประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นพบว่ามีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้ หลักสูตรภาษาอังกฤษที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.72/78.78 สูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้ นักเรียนที่เรียนตามหลักสูตรภาษาอังกฤษที่พัฒนาขึ้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่เรียนตามหลักสูตรภาษาอังกฤษที่พัฒนาขึ้น มีเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel ในภาพรวม นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากต่อการเรียนโดย หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการจัดการเรียน

การสอนสามารถพัฒนาการฟังการพูดทำให้นักเรียนมีทักษะการฟัง การพูด การสื่อสาร ภาษาอังกฤษ เกิดความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาอย่างถูกต้อง เกิดและความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม สอดคล้องกับ ยล แสงรงค์ (2551) ซึ่งได้วิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวเรณูนคร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเรณูนครวิทยานุกูล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครพนม เขต 1 ผลการศึกษาพบว่าหลักสูตรสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 93.04/94.03 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดคือ 80/80 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้นสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

จากการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟัง การพูด และความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยได้สรุปแนวคิดและข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย มีรายละเอียด ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป เพื่อให้สามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.1 ก่อนนำหลักสูตรไปใช้ ครูผู้สอนควรศึกษาแนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel ให้เข้าใจ เพื่อสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ส่งเสริมความสามารถในการฟัง การพูด และความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ในการปฐมนิเทศชุมนุม ครูผู้สอนควรชี้แจงให้ผู้เรียนเข้าใจถึงรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ว่า เป็นการจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกพัฒนาความสามารถในการฟัง และการพูดภาษาอังกฤษ และนำความรู้ไปใช้บริการชุมชน เพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม

1.3 การวัดประเมินผลความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม ครูผู้สอนอาจใช้ข้อถามเชิงสถานการณ์ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวันของผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม English for Local Travel เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟัง การพูด และความตระหนักรู้ในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.2 ควรทำการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติมหรือหลักสูตรชุมนุมที่มุ่งพัฒนาสมรรถนะหรือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถของผู้เรียนในการนำความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะเฉพาะของตน มาประยุกต์ใช้ในงานหรือในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้จนประสบความสำเร็จ อาทิ สมรรถนะการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ สมรรถนะการทำงานแบบรวมพลังเป็นทีมและมีภาวะผู้นำ เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560**. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **กิจกรรมชุมนุม**. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- กันยารัตน์ เฟิงสา. (2553). **การศึกษาความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษและเจตคติ
ต่อการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านเบิกไพร
ด้วยวิธีการสอนโดยใช้กิจกรรมเพลงและเกม**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- กาญจนา เกียรติมนิรัตน์. (2558). **ภูมิปัญญาในการทอผ้าพื้นเมืองเหนือ: รูปแบบของการ
เรียนรู้และการถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร
ดุสิตบัณฑิต สาขาอาชีพศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กาญจนา คุณารักษ์. (2558). **พื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร**. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2540). **แผนการตลาดการท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ:
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- การส่งเสริมการท่องเที่ยว. (2558). **ความรู้เบื้องต้นของการท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ :
กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- กฤษณีย์ ไวยะวณิช. (2545). **หลักการพูด**. กรุงเทพฯ : เอส พีрінดิ้งเฮ้าส์.
- กุลจิรา เสาวลักษณ์จินดา. (2555). **การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว:
กรณีศึกษา อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- กศยา แสงเดช. (2554). **บทเรียนสำเร็จรูปคู่มือการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญระดับประถมศึกษา**. กรุงเทพฯ : ฟิสิกส์เซ็นเตอร์.
- เกษม จันทรแก้ว. (2547). **วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม**. กรุงเทพฯ : โครงการบัณฑิตศึกษา
สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ฉลองศรี พิมพ์สมพงศ์. (2550). **การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ชนนาค เจริญรักษ์. (2556). **ความคิดเห็นของประชาชนต่อผลการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลเกวียนหัก อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชยารัตน์ แพทอง. (2558). **การท่องเที่ยวคืออะไร**. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.
- ชวลิต ชูกำแพง. (2561). **การพัฒนาหลักสูตร**. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.
- ชวาล แพร์ตกุล. (2526). **เทคนิคการวัดผล**. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- ชัยวัฒน์ รุ่งรักษะอติศัย. (2552). **80 นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. กรุงเทพฯ: แดเน็ทอินเตอร์คอเปอร์เรชั่น.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2561). **80 นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. นนทบุรี : ฟ้าปาลานซ์ดีไซน์แอนพริ้นติ้ง .
- ชิสา ไตรเรือง. (2554). **การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม. ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง การท่องเที่ยวในอาเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา 6**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- เชษฐมาส วิลาวรรณ. (2553). **การศึกษาความสามารถทางการฟัง-พูดและเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดไผ่ล้อม ที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีการสอนภาษาแบบอรรถฐาน(GENRE-BASED APPROACH) โดยใช้ อรรถลักษณะของการเล่านิทาน(NARRATIVE GENREFEATURES)**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- ณัฐวรรณ เปล่งวิทยา. (2559). **การศึกษาความสามารถในการฟัง-การพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองขาม โดยใช้วิธีสอนภาษาเพื่อการสื่อสารด้วยกิจกรรมเพลงและเกม**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- เดือนนภา ทองมาก. (2558). **การศึกษาความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษและความสนใจต่อการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านพุดกาย โดยใช้วิธีสอนด้วยกิจกรรมและเพลง**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.

- ทิตติยา อินถาล่อม. (2558). การศึกษาความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษและความสนใจต่อการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนอนุบาลชั้นปีที่ 2 โรงเรียนวัดบ้านเก่า โดยใช้วิธีสอนตามแนวทฤษฎีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารด้วยกิจกรรมเพลง. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- ทิพรัตน์ สิทธิวงศ์. (2559). “การศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนการสอนด้วยบันได 5 ขั้น (QSCSS) สำหรับนิสิตปริญญาโทสาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร” วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร. 18 (4), ตุลาคม – ธันวาคม, 86-98
- ทิตินา เขมมณี. (2556). 14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ทองศักดิ์ ประสภกิตติคุณ. (2534). การประเมินค่าความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดตราด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธนากร ตาระกา. (2550). แนวทางการออกแบบศูนย์การเรียนรู้ประวัติศาสตร์บนพื้นที่มรดกทางวัฒนธรรมทางวัฒนธรรมลพบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ฉำรง บัวศรี. (2543). ทฤษฎีหลักสูตร การออกแบบและการพัฒนา. กรุงเทพฯ : ธนัชการพิมพ์.
- นภัชชา แดนพันธ์. (2560). การศึกษาความสามารถในการฟัง-การพูดภาษาอังกฤษและความสนใจต่อการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองปล้องโดยใช้วิธีสอนภาษาเพื่อการสื่อสารด้วยกิจกรรมเพลงและเกม. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- นิสา เบทส์. (2554). การใช้กิจกรรมพหุประสาทสัมผัสเพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟัง พูดภาษาอังกฤษของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2520). ทศนคติ:การจัดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

- ปรัชมาศ ลัญชานนท์. (2554). **การจัดการมรดกทางวัฒนธรรมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในเมืองท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ กรณีศึกษาชุมชนในเมืองเชียงใหม่**. เชียงใหม่: ม.ป.ท.
- ปิยณัฐ ทังจันทร์แดง และสิทธิพล อาจอินทร์. (2558). **วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา**. 9(4) ตุลาคม - ธันวาคม.
- พรสวรรค์ สีป้อ. (2550). **สุดยอดวิธีการสอนภาษาอังกฤษ นำไปสู่การจัดการเรียนการรู้ของครูยุคใหม่**. นนทบุรี: ไทยร่มเกล้า.
- พลอยภัทรา ตระกูลทองเจริญ. (2557). **การศึกษาความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมผ่านกระบวนการการมีส่วนร่วมกรณีศึกษา: หมู่บ้านศาลาแดงเหนือ เชียงรายน้อย**. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- พยอม ธรรมบุตร. (2550). **เอกสารประกอบการเรียนการสอนหลักการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์**. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พีไล จิรไกรศิริ. (2562). **คลังความรู้การท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ : เอส.อาร์.
- ภรากรณ์ สีทองฮาด. (2558). **การศึกษาความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษและเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง โดยใช้วิธีสอนตามแนวทฤษฎีการสอนภาษาแบบอรรถฐาน (Genre- Based Approach) ด้วยอรรถลักษณะของข่าวหนังสือพิมพ์ (News Report Genre Features)**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2555). **ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร**. (พิมพ์ครั้งที่ 5). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- มัณฑนา โพธิ์แก้ว. (2550). **ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี**. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ยุวดี งามจันทร์ฉาย. (2557). **การจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ : บรรณกิจการพิมพ์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2554**. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์.

- วรัทยา พรหมสุนทร. (2555). **ความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนต่อความสำคัญของปัญหาสังคม : ศึกษาเฉพาะกรณี เด็กและเยาวชนในจังหวัดสงขลา**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วศินี หนูนุกักดี. (2558). **การศึกษาความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษและเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมชนวัดรางบัว (แหลมราชบุรีบำรุง) โดยใช้วิธีสอนตามแนวทฤษฎีการสอนภาษาแบบอรรถฐาน (GENRE-BASED APPROACH) ด้วยอรรถลักษณะของนิทาน (NARRATIVE GENRE FEATURES)**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- วัชรวิ พรหมชาติ. (2553). **การพัฒนาความสามารถด้านการฟัง – พูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้กิจกรรมเสริมทักษะของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขาการโรงแรม โรงเรียนเทคโนโลยีบริหารธุรกิจสมุทรปราการ**. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วารุณี ยะปาน. (2556). **การศึกษาความสามารถด้านการฟัง-พูดและแรงจูงใจต่อการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชุมชนบ้านบ่อ ด้วยวิธีสอนภาษาเพื่อการสื่อสารโดยใช้เพลงและเกม**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- วิจารณ์ พาณิช. (2555). **วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). **พัฒนาหลักสูตรและการสอน – มิติใหม่**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วิมล จิโรพันธ์. (2551). **การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แสงดาว.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2554). **การพัฒนาหลักสูตร**. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ศรัญญา เลิศมนไพโรจน์. (2550). **การศึกษาความต้องการของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวเนื้อหาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ศุภราภรณ์ เลหาวิโรจน์. (2551). **การพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์. เรื่อง พิธีกรรมแซงชะนาม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านโพนจาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.**
- สงัด อุทรานันท์. (2532). **พื้นฐานและหลักการพัฒนหลักสูตร. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ :** โรงพิมพ์มิตรสหาย.
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. (2550). **คู่มือการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. กรุงเทพฯ :** สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.
- สมชาติ คู่อ้น (2552). **การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการวางแผน. นครปฐม :** ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมบัติ คชสิทธิ์. (2560). **การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษให้กับผู้เรียนยุค THAILAND 4.0. การศึกษาค้นคว้าอิสระครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.**
- สมยศ เม่นแย้ม. (2543). **ครูไทยสอนภาษาอังกฤษ. กรุงเทพฯ :** เคล็ดไทย.
- สารานุกรมเสรี. (2558). **ความหมายของการท่องเที่ยว. เข้าถึงเมื่อ 1 มีนาคม 2562 จาก** <https://th.wikipedia.org/wiki/การท่องเที่ยว>
- สายยล แสงรงค์. (2551). **การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษารายวิชา ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวเรณูนครชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเรณูนครวิทยานุกูล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.**
- สุจินต์ หนูแก้ว. (2554). **การพัฒนากลยุทธ์การเรียนการสอนเพื่อความเข้าใจในการฟังภาษาอังกฤษของนักศึกษาครู. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- สุดใจ บุญอารีย์. (2546). **ผลการฝึกความสามารถด้านการรู้คิด และความสามารถด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ที่มีต่อทัศนคติ ต่อพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.**
- สุทนต์ ศรีไสย และสุพจน์ บุญวิเศษ. (2547). **ทัศนะของประชาชนต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี และสมาชิกสภาเทศบาลเมืองจันทบุรี. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.**

- สุภาพร ฉายะระถิ. (2552). **การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียบนเครือข่าย อินเทอร์เน็ตฝึกทักษะการฟังพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- สุภัทรา อักษรานุเคราะห์. (2540). **การสอนทักษะทางภาษาและวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุมิตรา อังวัฒนกุล. (2554). **วิธีการสอนภาษาอังกฤษ**. (พิมพ์ครั้งที่ 41). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรชาติ บุรณศิริ. (2558). **การศึกษาความสามารถในการฟัง-พูดเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดบางกระโดยใช้วิธีสอนภาษาเพื่อการสื่อสารด้วยกิจกรรมเพลงและเกม**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- สุรพล วรรณ. (2550). **ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- สุวิชัย รัศมิภูติ. (2550). **การอนุรักษ์โบราณสถานในฐานะหลักฐานทางวิชาการ**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- องค์การท่งเทียวโลก. (2558). **ข้อมูลการท่งเทียว**. เข้าถึงเมื่อ 16 มีนาคม 2563 จาก <http://www.wto.org/>.
- อรัญญา เกื้อนสุริยะ. (2553). **การศึกษาความสามารถในการฟังพูดภาษาอังกฤษและความเชื่อมั่นในตนเองในการฟังพูดภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีการสอนภาษาแบบอรรถฐานโดยการใช้อรรถลักษณะของการเล่านิทาน**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- อัจฉรา วงศ์ไธธร. (2544). **การทดสอบและการประเมินผลการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ**. กรุงเทพฯ : สถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อาภรณ์ ฦ สงขลา. (2556). **รายงานการสำรวจจิตกรรรมฝาดนังวัดคลองน้ำเค็ม**. กรุงเทพฯ : มปท.
- อิโคโมสไทยแลนด์. (2562). **กฎบัตรระหว่างประเทศว่าด้วยเรื่องการท่งเทียวทางวัฒนธรรม**. [ระบบออนไลน์]จาก <http://www.icomosthai.org/> สืบค้นวันที่ 1 กันยายน 2562.

ฮาฮีตะ ดีนามอ. (2553). การศึกษาความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยวิธีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารตามแนวคิดของ
คิธ จอห์นสัน. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ.

Andrew, D Cohen. (1944). Rural Participation: Concepts and Measures for Project
 Design, Implementation and Evaluation. In **Rural Development Monograph No. 2**
The Rural Development Committee Center for International Studies, Cornell
 University, January.

Allen, Edward David and Valette, Rebecca M. (1972). **Modern Language Classroom**
Techniques. USA: Harcourt Brace Jonovich, Inc.

Beauchamp, George. (1981). **Curriculum theory.** Itasca, Illinois : F.E.Peacock Publisher.

Bloom , Benjamin S. (1971). **Handbook on Formative and Summative Evaluation of**
Student Learning. New York.

Byrne, D. (1979). **Teaching writing skills.** Singapore : Four Strong.

Christine Bratt Paulston. (1978). **Teaching English as a Second Language Techniques**
and Procedures. Massachusetts : Win throup Publishhers.

Clark, J.L.D. (1972). **Foreign Language Testing : Theory and Practice.** Philadephia :
 Centre of Curriculum Development.

Doff, Adrian. (1991b). **Teach English: A training course for teachers.** (5" ed.). 198.
 Glasgow: Bell & Bain Ltd.

Finocchiaro, Mary & Sako, Sydney. (1983). **Foreign Language testing : A practical**
Approach. New York : Regents.

Galvin, K. (1992). **Listening by Doing.** Lincolnwood: National Textbook Company.

Gerbracht, Gloria Jean. "The Effect of Storytelling on the Narrative Writing of Third-Grade
 Students." **Dissertation Abstracts International**, 55, 12 (June 1995) : 3741.

Good, Carter V. (1973). **Dictionary of Education.** New York: McGraw-Hill Book.

Harris, D. P. (1990). **Teaching English as a second language.** New York : McGraw – Hill.

Helgesen, M. & Brown, S. (1995). **Active Listening: Introducing Skill for Understanding.**
 (Teacher's Edition). Cambridge: Cambridge.

- Hilsdon, J. (1990). **The group oral exam : Advantages and Limitations**. In **Language testing in the communicative legacy** (pp.190 - 191). London : Modern English Publications in Association with the British Council. McGraw Hill.
- Harmer, Jeremy. (1992). **The Practice of English Language Teaching**. London : Longman.
- Heaton, J.B. (1975). **Classroom Testing**. London: Longman.
- Littlewood, William. (1995). **Communication Language Teaching**. Cambridge: Cambridge University Press.
- Martin Bygate. (1993). **10 Speaking**. Oxford : Oxford University Press.
- Mary Finocchiaro. (1974). **English as a Second Language: From Theory to Practice**. New York: Regents.
- McDonell, Wendy. (1992). Language and cognitive development through cooperative group work, in **Cooperative Language Learning**, 37, 157-170.
- Morley, J. (1984). **Learning in ESL: Developing Self-Study Activities for Listening Comprehension**. Harcourt Brace Jovanovich. Orlando.
- Oliva P.F. (1982). **Developing the curriculum**. Boston : Little Brown and Company.
- Oller, J. W. (1979). **Language tests at school : A pragmatic approach**. London : Addison- Wesley Longman.
- Peterson, E & Plowman, E.G. (1989). **Business Organization and Management**. Homewood, Illinois: Richard D. Irwin.
- Richard M. (1988). **Management : Theory process and practice**. (5th ed.). New York : Harcourt Brace Jovanovich.
- Rivers, W. M. , Mary, T. S. (1978). **Teaching foreigner language skills**. Chicago : The University of Chicago Press.
- Rost, M. (1991). **Listening in action : Activities for developing listening in language teaching**. London : Prentice-Hall.
- Runes, D.D. (1977). **Dictionary of philosophy**. New Jersey : Littlefield Adam.
- Samuels, S. J., and M. L Kamil. (1987). **Handbook of Reading Research**. New York : Longman.

- Savignon, S. J. (1983). **Communicative competence : Theory and classroom practice**.
Massachusetts : Addison Wesley.
- Saylor, J. G., & Alexander, M. A. (1974). **Plannico curieulum for school**. New York:
Holt, Rinehart and Winston.
- Scrivener, Jim. (1994). **Learning Teaching : A Devision of Herineman Publishers**.
England : Oxford.
- Scott, R. (1981). **Speaking**. In **Communication in the classroom**. London : Longman.
- Swain, M. (1984). Teaching and testing communicatively. **TESL TALK**, 5, 7-18.
- Taba, Hilda. (1962). **Curriculum development : theory and practice**. New York:
Brace & World.
- Tsitsopoulou, E. (1992). "Conversation Classes," **English Teaching Forum**. 34-35.
- Tutolo, Daniel J. (1977). A Cognitive Approach to Teaching Listening. **Language
Arts**.54(March 1977), 262 –265.
- Tyler, W. R. . (1971). **Basic Principles of Curriculum and Instruction**. 3 rd ed. Chicago
: the University of Chicago Press.
- Underhill, Nic. (1988). **Testing spoken language**. Cambridge : Cambridge University.
Press.
- Valette, R. M. (1976). **Modern language testing**. New York: Harcourt Brace Jovanovich.
- Valette, R. M. & R.S. Disick. (1972). **Modern Language Performance Object and
Individualization**. New York : Harcourt Brace.
- Weir, Cyril J. (1993). **Understanding and Developing Language Test**. London: Prentice
Hall.
- Widdowson, H.G. (1983). **Teaching Language as Communication**. London : Oxford
University Press.
- William, M. F. (1965). **Language Teaching Analysis**. London: Dissertatio. Abstracts
International 26 (June, 1965) : 3106-A.
- Wolman, B. B. (1973). **Dictionary of Behavioral Science**. London: Litton Educational.
- Wright, A. (1995). **Story telling with children**. New York: oxford University Press.